

HIÇ KİMSENİN KRALI

AYHAN
KOC

HİÇ KİMSENİN

KRALI

AYHAN KOÇ

Apartman 4

Kibrit Kutusundaki Kral (Sineğin Öyküsü) 21

Borçlu (Zanlının Öyküsü) 106

Şehit (İntihar Eden Gencin Öyküsü) 128

Teoman Bey (Dalgıç Kıyafetli İhtiyar) 163

İlyas (Türbedeki Çocuğun Öyküsü) 235

Mor Cübbeli Adam 301

Kapak Tasarım : Ayhan Koç

İletişim:

Mail: ayhankoc83@gmail.com

Telefon : 0536 663 14 34

APARTMAN

Malumunuz, bir Karayip adasının kumsalında oyun oynayan küçük bir kızın tesadüfen bulup annesine getirdiği bir harita son aylarda dünya gündemini epey meşgul etmişti. Ceylan derisine çizilmiş harita bilinen dünyanın haritasıydı. Amerika'dan Avustralya'ya tüm kıtaları ve adaları en ince detayına kadar ihtiva eden bu parşömenin iyi para edeceğini düşünen kızın ebeveynleri, eğer ellerindeki haritayı hınzır bir antikacıya götürmek yerine evlerinde Karayip hatırası olarak tutmak isteseydi, tarihi tekrar yazma gereği duymayacaktık ve sanırım bundan da en çok tarihçiler memnun kalacaktı.

Her defasında artan bir bedelle elden ele dolaşan harita en nihayetinde Karbon 14 testine tabi tutulduğunda, evvela testi yapan bilim insanı, sonra tüm dünya hayretler içinde kalmıştı. Zira eğer Amerika Kıtası'nın on beşinci, Avustralya kıtasının on yedinci ve Güney Kutbu'nun da on dokuzuncu yüzyıllarda keşfedildiği bilgisine vakıfsanız, mükerrer testlerin neticesinde 3000 yıl önce çizildiğinde artık mutabık kalınmış haritada mevzubahis kıtaların da yer alıyor olmasının bilim insanları ve tarihçiler üzerinde yarattığı sarsıntıya hak verirsiniz.

Haritanın geçmişi için tarihi evraklar üzerinde titizlikle yapılan tetkikler, 15. Yüzyılda yaşamış Giancarlo Balti isimli Cenevizli bir bezirgânın miras kayıtlarına kadar uzanmıştı. Ne yazık ki

bu umut vadeden gelişmenin devamı gelmedi zira tüccarın vaftiz kayıtları bir türlü bulunamadığından, haritanın Balti'nin eline nerede, kimden geçtiği sorusu gizemini korumaya devam etti.

Gözlerimizi dünyadan alıp, iki kadim kıta arasına sıkışmış, tarihin en eski uygarlıklarına ev sahipliği yapmış memleketimize çevirecek olursak, haritanın yarattığı infialin Türkiye gündemine de sirayet etmesi haliyle pek uzun sürmemiştir. Gayet iyi hatırlarsanız bir takım akli muvazenesi kayık zevat televizyon programlarında boy göstererek, haritanın Allah'ın varlığına en hakiki delil olduğunu ve Kuran-ı Kerim'de bu mucizeye çok evvelden işaret edildiğini yek bir ağızdan iddia etmişlerdi. Evrim teorisinin milyonlarca kanıtına karşın halen insanoğlunun binlerce sene önce çamurdan yaratıldığına ve kadınların da ilk erkeğin kaburga kemiğinden zuhur ettiğine inanacak kadar mazide yaşayan bu insanların bir anda Karbon 14 testlerine itimat etmeye başlaması da bir o kadar ironikti.

Lakin ne bu zevat ne de kendimin de dâhil olduğu şüpheli cenah, 4-5 Haziran tarihlerinde İstanbul'da vuku bulacak hadiseler hazır değildi. Harita ile ilgili havadisleri pür dikkat takip ediyorken hangimizin aklına gelirdi ki yanı başımızda türlü türlü tuhaflıkların meydana geleceği...

Hafızamızı tazelemekte fayda var. Her şey 4 Haziran 2012 akşamında, bir televizyon kanalında yayınlanan gülünç bir haberle başlamıştı. Gülünç bulmakta haksız da değildik hani. Yetmişli yaşlarında, ak saçlı, göbekli tonton bir amca Karaköy iskelesinde dalgıç kıyafetleriyle oturup manzarayı seyrediyor, muhabirin sorularına tebessümle karşılık verip kendisiyle fotoğraf çektirmek isteyen insanların hatırını kırmıyordu. Bu masalsi tablo belleğimizde hoş bir anı olarak kalabilirdi, tabi şayet, isminin daha sonra Teoman Kösetürk olduğunu öğrendiğimiz, komşuları tarafından somurtkanlığına istinaden "Ekşi" lakabını almış bu şirin yaşlı adam kayıplara karışmasaydı.

Memleketimizdeki kötü havadisleri öyle kanıksamışız ki, Teoman Kösetürk Karaköy sahilinde oturup etrafı izliyorken Bankalar Caddesi'nde ismi meçhul bir borçzedenin çıkardığı tantana ve polis darp etmek suretiyle bu kişiyi karakola götürmesini içeren haberler o akşam ilgimize pek mazhar olmadı. Elbette bu şahsın ev sahibinin Karaköy İskelesi'nde görülen Teoman Bey olduğunu biliyor olsaydık netice farklı olurdu.

5 Haziran günü dalgıç kıyafetli Teoman Bey'i unutmuş, tüm dikkatimizi Doğu Anadolu'da bir hastane odasının penceresinden atlamak suretiyle intihar eden genç askere vermiştik. Memleketimizde asker intiharları ilk kez yaşanmıyordu ancak bu kez askeriye merhum şahıs ile hiçbir alakası olmadığını beyan ediyordu üstüne basa basa. Her kafadan bir ses çıkarken tam da o sıralarda Galata Kulesi'nin kuytusundaki Camekân Sokak'ta mor cübbeli bir ihtiyar güpegündüz bir cinayete kurban gitmişti. İşin daha da korkuncu morga kaldırılan ceset bir gün sonra kılığını kıyafetini ardında bırakarak sırta kadem basmıştı. Sanki gayya kuyusuna düşmüştü ihtiyar. Görgü tanıkları maktulün ikizi tarafından hançerlendiğini iddia etse de, bir İspanyol turistin şans eseri çektiği fotoğrafta cinayet öncesi merdivenlerde oturan maktulün yanı başında dikilmekte olan redingotlu, melon şapkalı meşum bir adam göze çarpıyordu sadece. Şahitlerin tarif ettiği eşkâle uyan başka bir mor cübbeli adam yoktu fotoğrafta.

Gariplikler bunlarla da kalmadı. Mor Cübbeli ihtiyarın şu bizim yaşlı kayıp dalgıcın sahibi olduğu apartmanın önünde öldürüldüğünü öğrendiğimizde adeta şok geçirmiştik. Aslında halimize şükretmeliydik çünkü Teoman Kösetürk'ün kayboluşu hakkında araştırma yapan Emniyet Teşkilatı'nın hali bizden daha vahimdi. Zira onlar ister istemez bu iki esrarengiz vakanın müşterek

noktasını açığa çıkarmak için gece gündüz demeden harıl harıl çalışmak zorundaydı. Binada araştırma yapan polislerin aradığı şey iki yaşlı adamın akıbetlerine ilişkin ipuçlarıydı. İşte tam da bu yüzden apartmanın ikinci katında ele geçen fotoğraf tüm emniyet mensuplarını allak bullak etmişti. Fotoğrafta Teoman Bey veyahut Mor Cübbeli ihtiyar değil, pencereden atlayarak intihar eden şu ismi meçhul asker bulunmaktaydı. Aynı mahalde düğümlenen iki vukuatı birbiriyle ilişkilendirmekte zorlanıyorken, bir de bin küsur kilometre ötede cereyan etmiş bir vakanın soruşturmaya dahil olması, emniyet mensuplarının yapboz parçalarını bir araya getiremeyen çocuklar gibi başlarını duvarlara vurmasına neden olmuştu.

Aradan biraz zaman geçtikten sonra bütün şüpheler, binanın en alt katında ikamet ederken Bankalar Caddesi'nde çıkardığı hadise nedeniyle gözaltına alınıp serbest bırakılmasının ardından sırra kadem basan şu meczup borçzedenin üzerinde toplanmıştı. Haber kanallarına beyanatta bulunan İstanbul Emniyet Müdürü, Teoman Kösetürk'ün dalgıç kıyafetlerini giyip kayboluşundan evvel şüpheli kiracısının tüm borçlarını ödediğini açıklamış, bu ipucunun da kayıp kiracının ev sahibine bir şekilde şantaj yaptığına delalet teşkil ettiğini söylemişti. Kabul edelim, ben dâhil ekseriyetimiz, bu muamma silsilesinin bir an önce aydınlatılmasını o kadar çok istiyorduk ki, ne intihar eden gencin gizemini, ne de Mor Cübbeli Adamın morg görevlilerinin kalbini kıran cinayetini aydınlatan bu kaniya bel bağladık, inandık. Ta ki memleket sahında didik didik aranan şüpheli kiracı yakalanana kadar... Tabi birinin üç kurşunla öldürülmesine yakalanmak denilebilirse!

Zanlıyı yakalayan polis ekibinin ifadesine göre, maktul şans eseri bir apartmandan elinde evrak çantasıyla çıkarken görülmüş, dur ikazına rağmen kaçmaya kalkışınca işgüzar bir polis tarafından üç el kurşun sıkılarak öldürülmüştü. Yapılan tahkikatta emniyetin şüphelerini doğrulayan bir detaya varılmıştı. Şüpheli kiracının bir müddettir haciz memuru kisvesiyle kapı kapı dolaştığı ortaya çıkmıştı. Lakin Adli Tıp uzmanlarının maktulün cesedi üzerinde yaptıkları incelemelerin raporları ayyuka çıkınca, en nihayet Emniyet de tezinin kusurlu olduğunu itiraf etmek zorunda kaldı. Zira zanlının hiç parası olmadığı gibi, haftalardır ağzına bir lokma dahi sokmamıştı. Aklını kaybetmiş bu zavallının haftalardır en girift vakalardan bile alnının akıyla çıkmış dedektifleri müşkül duruma sokacak bir tezgâh kuramayacağı aşikârdı.

Artık pek mevzubahis yapılmadığından anımsamayabilirsiniz. Şüpheli kiracının öldürülmeden önce çıktığı apartmana günler sonra sinen leş kokusu berbattı bu kesin ama bu kesif koku sayesinde tarihçi Kenan Bahtiyar Elisazlı'nın hazin vefatından geç de olsa haberdar olabilmıştik. Komşularından edinilen bilgilere göre uçan kuşa dahi borçlanmış akademisyen, kapısında bitip haciz memuruymuş gibi esip gürleyen meczubumuzun sebep olduğu korkuyla kalp krizi geçirmiş, ilacına davranamadan vefat etmişti. Bu bir tahmin ama kanaatimce Emniyet'in bu tuhafıklar dizisinde atıp da on ikiden vurduğu tek doğru tahmin...

O sıralarda bu kaybın pek bahsi açılmıyor, medyanın da polislerin de dikkat ve merakı Galata'da cereyan etmiş garabetin üzerinde akbabalar gibi çember çiziyordu fakat büyük bir yanılğı içindeydik. Kenan Bahtiyar Elisazlı eğer cidden Galata'daki şu tekinsiz apartmandan çıkan meczup nedeniyle öldüyse, soruşturmaya Elisazlı'nın da ismi eklenmeliydi zira merhum akademisyen ile tekinsiz bina arasında hiç de küçümsenmemesi gereken bir bağ vardı.

Bu uzun girizgâhı bu safhada sona erdirmem gerekiyor zira başlıktan da anlayacağınız üzere

ekseriyetin aksine, aylardan beri en tecrübeli polisleri dahi depresyona sokmuş bu esrarengiz vakalar üstüne eğilmeyeceğim. Kanaatime göre zaten artık bu girişimler de pek bir fayda sağlamayacaktır çünkü esrarlı vakalar aydınlatılmadıkça sulandırılmaya, popüler kültürün sofrasına servis edilmeye fazlasıyla uygundur. Hatta söz etmeden geçemeyeceğim, yazıma başlamadan evvel son kez internette bilgilerimi tazelemek için gezinirken gözüme çarpan birkaç haber düşüncelerimde ne denli haklı olduğumu ispatladı. İsmi lazım olmayan bir genç, 4 Haziran 2012 tarihinde Caddebostan parkında oturuyorken bir sineğin güya dile gelip yaşam öyküsünü kendisine anlattığını ve öyküye bakılırsa söz konusu sineğin Camedân Sokak'taki apartmandan çıkıp yanı başına geldiğini iddia ediyor. Ne hayal gücü ama! Deli saçması başka bir haberde ise 5 Haziranda işlenmiş cinayetin delillerinden mor cübbenin ters tutulduğu takdirde ceplerinden obolosların (Eski Yunan para birimi) şangır şungur yere döküldüğü yazılmış. Sözüm ona CIA'den gelen ajanlar ve bilim adamları mor cübbeyi ve obolosları inceleyip bu mucizeye bir açıklama getirmeye çalışıyorlarmış! İşin en dramatik yanı bu iddiaların mahiyeti değil, bu saçmalıklara itimat edenlerin azımsanamayacak kadar fazla olması...

Neyse nerede kalmıştık? Evet, aylardan beri inişli çıkışlı da olsa memleket gündemini esir etmiş vukuatın merkezindeki bina esasen tarihin hiçbir zamanında alelade bir yapı olmamıştı. Bu netameli geçmişin kapısını aralayan da Kenan Bahtiyar Elisazlı'nın dramatik sonu oldu. Aslına bakılırsa merhum akademisyen ta altmış sene öncesinden bina hakkında bizi uyarmıştı ama şu anki kuşaklar gibi o zamanki dedelerimizin de işlerine gelmeyen konularda kulaklarını tıkamak gibi sevimsiz bir huyu vardı.

İstanbul'da yaşayıp da bahsini açacağımız apartmanı görmemiş, önünden geçmemiş birini bulmak, samanlıkta iğne bulmak kadar zordur. Tuhaf ama gelin görün ki, İstanbul ahalisine, bu apartmanın kaç katlı olduğunu, duvarlarının rengini, hangi mimari üslup ile inşa edildiğini sorarsanız, muhatabınızın yüz ifadesinde bir çaresizliğe şahit olmama ihtimaliniz aynı kertede gayrimuhtemeldir. Ancak merdivenlerini herkes bilir. Zira bir asırdır, Karaköy'den, tepedeki Galata Kulesi'ne tabana kuvvet çıkmaya karar kılmış gezginler, harap olmuş halde yokuşun sonuna gelip, karşılarında mevzubahis apartmanın beş basamaklı mermer merdivenlerini gördüklerinde, oturup soluklanmadan gezilerine devam etmezlerdi. Bunda, apartmanın bulunduğu sokağın Temmuz ayında bile güneş almayıp, gölgelik kalmasının da payı var kuşkusuz.

Elbette her şey gibi bu adet de zamanın tekâmülünden nasibini almış, arka planda cumbaların arasında göğe yükselen Galata Kulesi'nin eşsiz güzelliği ile fotoğrafı olmasını isteyen gençler ve turistler için de uğrak bir nokta halini almıştır söz konusu merdivenler.

Galata Meydanı'nın kıyısındaki Camedân Sokak'ın köşesine inşa edilmiş üç katlı vefaya hasret apartman ne İstanbul'un harikulade manzarasına nazırdır, ne de mimarisi; cumbalarıyla, balkonlarıyla, kornişleriyle garp kokan art nouveau üsluplu apartmanlar kadar cazibelidir. Hatta dikkatle izleyen bir göz, apartmanı inşa edenlerin kasten böyle yaptığını düşünmekten kendini alıkoyamaz.

Gerek harf inkılâbı, gerekse de toy cumhuriyetin felaket ve hüsrân dolu geçmişini unutma çabası hasebiyle, bu apartmanın tarihçesini 1950'li yıllara kadar ne yazık ki bilmekten mahrum kalmış kent sakinleri; çiçeği burnunda bir tarihçinin, Osmanlıca yazılmış imar evrakları üzerinde yapılan titiz

incelemelerin neticelerini ve kuşaktan kuşağa tevatür suretiyle yayılmış hakikat kırıntılarını bir araya getirerek oluşturduğu Pera'nın Apartmanları ve Söylenceler isimli kitapta mezkûr apartman hakkında yazılanları okuyunca cümleten hayrete düşmüş, tarihçi meslek ve ilmi ahlakı hiçe saymakla ve kitabına ilgi çekmek için efsanelerle tarihi birbirine dolamakla itham edilmiştir. Bu talihsiz müverrih ki, ismi Kenan Bahtiyar Elisazlı'dır, ilk kitabından sonra cemiyetin gıyabındaki intibasını bir türlü yenememiş, emekli olana kadar İstanbul Üniversitesi'nde doçent olarak çalışmalarına devam etmiştir. Her nedense Kenan Bey, uğradığı haksızlık konusunda hiçbir zaman önyargılı meslektaşlarını ve okuyucularını suçlamamış, bilakis kitabını yerden yere vurup kendisinde kusur aramıştır.

1967- 1969 yılları arasında Kenan Bey'in öğrencisi olmuş ve ne yazık ki faili meçhul bir suikast neticesinde kaybettiğimiz siyaset bilimci Ayşe Nihal Koçgir, vaktiyle içinde bulunduğu öğrenci ayaklanmasını konu alan "Polis Kurşunlarından Kurtulan Anılar" isimli otobiyografisinin bir bölümünde hocası hakkında şöyle yazmıştır.

...bir de Kenan Bey. Hassasiyetimize kulak veren, bizi anlayan ender hocalarımızdandı. Bilhassa tarihçilerin sağ yanlısı ve muhafazakâr olması beklenirken O, derslerinde bizi anladığını ve işçi hareketine taşıdığımız bilinç konusunda bu ülkenin bize çok şey borçlu olduğunu söyler ama sonra işaret parmağını kapalı dudaklarına götürüp, bu konuşmaların aramızda kalması gerektiğini hatırlatırdı. Öyle babacan bir hocaydı ki, defalarca bizi yoklamada var göstererek üniversite yönetimiyle arasına husumet girmesini göze almıştı.

Kendisiyle alakalı belleğimde sağlam kalmış ve hala aklıma gelince beni güldüren bir hatırayı yazmadan geçemeyeceğim. Dönem sonu Samatya'da eskârlı bir akşamda, rakımızı içip keyiflenirken, meyhanenin kapısından Kenan Hoca girmiş, bizi fark edince o da bu tesadüften memnun kalmışçasına, ricamıza pek de itiraz etmeden masamıza oturmuş, mezemize, rakımıza ortak olmuştu. O akşam Kenan Hoca önceleri muhabbetimize dinleyici olarak başladıysa da, rakı bardakları bir bir boşalınca bambaşka bir karaktere bürünmüş, ağırbaşlı, ketum tavrını bir kenara bırakıp, şen şakrak bir akrana dönüşmüştü. Fıkralar anlatıp bizi kahkahalara boğuyor, Grimm masallarının aslındaki müstehcen unsurları anlatıp, masalların nasıl tek tek tahrif edilip masumlaştırıldığını nakledip bizi şaşırtıyordu.

Patavatsız bir arkadaşın ortamın samimiyetine güvenerek, neden yaşlıları önemli sıfatlara haizken kendisinin hala doçent kaldığını sormasıyla Kenan Hoca'nın bir anda neşesi solup gitti, kederlenip rakıyı su katmadan, sek içmeye başladı. Birkaç dakika sonra ise "Her şey benim yüzümden oldu, her şey benim yüzümden" diye sayıklayıp feveranla "O apartmana bulaşmasaydım başıma bunlar gelmezdi. O uğursuz musibeti ayağıma ben doladım. Hâlbuki uyarmıştı oranın eşrafi... Yazma, bulaşma demişlerdi de gülüp geçmiştim!" diye söylendi, hiddetle masadan kalktı, yalpalayarak yürüdü, meyhaneyi terk etti. Biz de iki arkadaşımızı Kenan Hoca'ya mukayyet olsunlar diye arkasından gönderdik.

Bir hafta ne Kenan Hoca'dan ne de diğer iki arkadaşımızdan haber almıştık. Tam da merakımız korkuya dönüşüyorken arkadaşlarımızı dönem başında sınıfta görmek içimizi rahatlatmıştı. Kenan Hoca'da okuldaydı ama bir müddet derslere girmeyeceği söyleniyordu. İlk ders bitip kampüste toplandığımızda o gece neler olduğunu arkadaşlarımıza sormuş, öğrendiklerimiz bizi şaşkına çevirmişti. Kenan Hoca meyhaneden çıkar çıkmaz bir taksi çevirmiş, bizimkiler de arkasından bir

taksiyle Kenan Hoca'ya takibe koyulmuş. Galata Meydanı'nda inen Kenan Hoca eline ne bulduysa kapmış, bir ara sokaktaki alelade bir apartmanın önüne gelip küfürler ederek elindeki taşları, şişeleri apartmanın duvarlarına, pencere korkuluklarına atmaya başlamış. Arkadaşlarımız Kenan Hocaya mani olmaya çalışsa da muvaffak olamayınca, kopan kıyamete koşan polisler üçünü de derdest edip nezarete atmış, üç gün boyunca insafsız bir sorgudan geçirmişler, hem de apartman sahibi şikâyetçi olmamasına karşın. En nihayetinde Üniversite rektörü tenezzül edip emniyeti aramış, verdiği güvenceyle üçünün de serbest kalmasını sağlamıştı.

Talebesinin yanı sıra, uzun yıllar aynı üniversitede beraber çalıştığı Muhsin Türker de hatıratında Kenan Bey için “Tanrıya inanmazdı ancak bir belaya yakalandığına inanacak kadar batınıydi” şeklinde bir yorum yaptığına göre, filhakika bahtsız akademisyenin ömrü boyunca bu hurafeye inandığı aşikâr. Yine de merhum hakkındaki bahsi kapatıp asıl faslı açmadan evvel Kenan Bey'in emeklilik döneminde hakkının teslim edildiğini ve günümüzde yapılan şehir tarihçiliğinde kendisinin çizdiği üslubun genç tarihçilere ışık tuttuğunu söylemekte yarar var. Belki de Kenan Bey, her genç dimağın başına gelebilecek bir şanssızlığı hurafelere bağlayıp kendi sinesine çekilirse, şöhretini daha erken bir dönemde elde edecek, aldığı plaketleri elleri titremeden havaya kaldıracaktı. Şimdi gelelim esasa...

1955 yılında İstanbul'daki kitapevlerinden binbir merakla satın alınan Pera'nın Apartmanları ve Söylenceler kitabını, akşam yemeğinin ardından kuruldukları tek kişilik oturma koltuğunda, iştah ve keyifle okuyan okuyucular için kitap önceleri harikuladeydi. Pera'nın batı mimarisine özenilerek dikilmiş meşhur apartmanlarının tarihini; temel atımından açılışına, depremler ve yangınlarda oluşan hasarlardan, bina sakinleri arasında vukua gelmiş bıyık altından güldüren olaylara kadar hemen hemen her şeyi harmanlayarak sunan kitap, akademik jargonun soğukluğunu taşımadığı için sevilmmişti diyebiliriz. Lakin aynı samimiyet son sayfalara doğru, kitabın yarım asra yakın müddet tozlu raflarda unutulmasına sebep olacaktı.

Kenan Bey bilhassa Camekân Sokak No:1 üzerine eğilmişti çalışmasında. Zira ona kalırsa mimarisi pek de özen ihtiva etmeyen bu küçük yapı, Pera'daki diğer binalardan daha bir önem arz ediyordu. Bunu kendine has minvalde detaylarıyla anlatmış, kaynak göstererek de tezini güçlendirmişti. Fakat biraz evvel izah edildiği gibi tam da bu apartman yüzünden, özellikle tarihçiler ve münevver kesim genç yazarı; ilmi metotları çiğnemekle, belgelerde gayriahlâkî tahrifat yapmakla, dedikodulara bir akademisyene yakışmayacak şekilde ehemmiyet vermekle itham edip, üniversitelerde yetişen genç kuşağın inkılâp ruhunu ve çağdaşlığı ne denli taşıyıp taşımadığı münakaşalarına girişmişlerdi. Peki, neydi tüm bunların sebebi? Kenan Bey ne yazmıştı da insanlar böyle çılgına dönmüştü?

Mevzubahis apartmanın yerinde evvelce bir türbe bulunduğunu yazıyordu Kenan Bey, ancak cemiyetin garezine hedef olmasına neden olacak şey, bu türbenin aslen bir türbe olmadığını, Osmanlı'nın en gizli sırrı olduğunu iddia etmesiydi. Hatta daha da ileri giderek türbenin, fizikçilerin o zamanlarda sıklıkla telaffuz etmeye başladığı muammalara benzer bir garabetin mekânı olduğunu, Osmanlı Hanedanında bu yerin kuşaktan kuşağa aktarılan bir sır olduğunu yazıyor ve Osmanlı'nın hazin yıkımını da bu türbeye bağlıyordu.

Şimdinin popüler kültüründe bu tür savlar olağan karşılanırsa da, yine de izleyici ve okuyucular bu iddiaların yalnızca konuya ilgi çekmek maksadıyla dillendirildiğini az çok bilir. Ancak şaşırtıcı olan,

Kenan Bahtiyar Elisazlı'nın kitabında bu hususta öyle iman etmiş, ciddi bir tavır vardı ki, yazarın aldığı tepkinin tümünden yanlışı olduğunu söylemek güç.

Kenan Bey türbenin hikâyesini İstanbul'un fethedildiği günlere dayandırıyor. Fethin ikinci haftasında bir çocuk hakkında Sultan Mehmet'in kulağına gelen fısıltılar öyle artmış ki, fitratına işlemiş meraka dayanamayıp, fedailerini de yanına alarak söylentilerin kaynağı olan Galata'nın yolunu tutmuş. Elleri renk renk eşarplar ve haçlarla evin korkuluklarından içeriye bakan Cenevizli kadınlar ve erkekler, Sultanı arkalarında görünce paniğe kapılıp kaçmış. Sultan evin içine girince yerde bağdaş kurup oturmuş bir çocuk görmüş. Başını kalkık, gözlerini hiç kırpmadan duvarda asılı duran ecnebi işi tabloya dikmiş çocuğun söylentilerdeki gibi, aş yememekten su içmemekten kadidi çıktığını gören Sultan, çocuğu ilk önce cühelanın koluna bağladığı dilek kuşaklarından çekip seslenmiş, yerinden kıpırdamadığını görünce, askerlerine veledi yerinden kaldırmalarını buyurmuş. En gülbüz en cevval yeniçeriler ne yapsalar da çocuğu yerden kaldıramamışlar; bilakis adaleleri yırtılmış, belleri kırılmış zavallılar sultandan aman dilemişler. Etrafta yapılan tahkikatın sonucunda çocuğun yetim bir Türk olduğunu öğrenen Sultan Mehmet, mürşidi Akşemsettin'e danışmış, yere bir mıknaş gibi yapışmış bu oğlanın sırrına vakıf olmayı, kılıcının korkusundan tir tir titreyen Roma'dan bile daha çok istediğini söylemiş. Tehaddüs eden vaka hakkında ne kıyamet alametlerinde ne Kuran-ı Kerim'de ne de hadis-i şeriflerde en ufak malumat bulan Akşemsettin, çareyi istihareye yatmakta bulmuş. Ertesi gün telaşla padişahın huzuruna çıkan Akşemsettin, rüyasında bir masaya serilmiş yeşil bir örtünün, murdar bir rüzgâr ile havalanıp masanın üzerinden tam da savrulup uçacakken gökten bir meleğin indiğini ve örtüyü eski haline getirerek, masanın tam ortasına bir taş koyup gittiğini anlatmış. Akşemsettin'e göre Devlet-i Aliyye-i Osmâniyye'nin İslam yeşili örtüsünün cihana yayılması ve kâfirin pis kokan nefesiyle savrulup gitmemesi için Allah'ın yeryüzüne bir çivi gibi çaktığı bu çocuk var olduğu müddetçe Devlet-i Aliyye kıyamete dek var olacak, kâfire korku salacaktı.

Fatih lalasının rüyasına ve tabirine güvenerek taş evin etrafında bekçilik yapmaları için en sadık askerlerini görevlendirmiş ve Cenevizliler soracak olursa, evin bir türbe olduğunu ve Sultan dışında kimsenin eve giremeyeceğini söylemelerini istemiş. Zira Fatih, garp, şark ve cenubu mesken tutmuş hasımlarının, bu evin gerçek kıymetini öğrenmeleri halinde hiç düşünmeden hain emellerle çocuğu kaçırap evi yakmak için tertipte bulunacaklarını bilmektedir. Bu sebeple evin asıl mahiyeti yüzyıllarca Osmanlı Hanedanı erkekleri arasında, haremdeki cariyelere dahi fısıltıyla aksettirilmeyen bir sır olarak kalmış.

Kenan Elisazlı, vakanüvislerin ve muhtelif Avrupalı gezginlerin aralarında anlaşmışçasına, tahta yeni oturmuş padişahların Galata semtine giderek bir türbenin önünde dua okuyup saraya geri döndüğünü yazmasının, hikâyenin doğruluğuna delalet teşkil ettiğini iddia ediyor. Kenan Bey'e göre, daha da bahse değer şey, padişahların evin içine girmekten kasten imtina edişiydi. Zira eve girip dua okumayı adet edinmiş Fatih'in uzun saltanatı müddetince bir türlü Roma'yı fethetmek için makul şartları bulamaması ve tam da şerait cazip olup sefere çıkacağı vakit esrarengiz bir ecel ile Hakk'ın rahmetine kavuşması evde bir lanetin olduğuna dair intiba bırakmışsa da bunun üzerinde durulmamış; lakin bir buçuk asır sonra, şehzadelik dönemlerinde türbenin içindeki sabiyi merak ederek eve girmiş Sultan Mustafa, Genç Osman ve Dördüncü Murat'ın tahta müyesser olduklarında peşlerine düşmüş kara baht ve sultanların erken gelen ölümleri hanedanın kuruntusunu diriltmiş, Sultan Murat'ın genç yaşta gelen ölümüne müteakiben bir daha hiçbir padişah veya şehzade türbeden içeriye adımını

atmamış.

17.yüzyılda Galata'ya tanınan imtiyazların tümünden kaldırılmasına içerleyerek batıya göç eden kindar bir Cenovalı, allem edip kallem edip Vatikan'da Papanın huzuruna çıkararak, Sübyan Türbesi adıyla zikredilen bu yer hakkındaki tevatürü ağdalı bir kelamla anlatıp, Osmanlıların tabut-u sekinesi olan türbenin yok edilmesi halinde Müslümanların akıbetinin Yahudilerden farksız olacağını söylemiş. Kenan Bey özellikle bu hususta müphem bir üslup takınsa da, 18.yüzyılın ilk yarısında iki kez cereyan etmiş kundaklama vakalarının Vatikan'ın tertipleri olabileceğini iddia ediyor.

Zamanla unutilan, hatta önüne konulan bekçilerin sayısı bir türbedara düşmüş mekân; 19.yüzyılda Payitahta isyan ederek Kütahya'ya kadar ordusuyla gelen Kavalalı Mehmet Ali Paşa'nın, İstanbul'u işgal etmek tereyağından kıl çekmek kadar kolayken buna yeltenmemesi ve istekleri yerine gelince Mısır'a geri dönmesinden sonra tekrar sarayın gözdesi haline gelir. Hanedan içindeki mütedeyyin isimler bu mucizeyi Sübyan Türbesinin kerametine yorar; türbeyi çepeçevre sarmış sarmaşıkların kesilmesi, duvarlarının boyanıp korkuluklarının cilalanması için ödenek ayırırlar.

Elisazlı, 1878 yılında neredeyse İstanbul'un kapısına dayanmış Rusların, aslen pek de kendilerine fayda sağlamayacak bir anlaşmaya razı gelerek geri çekilmesinden sonra İkinci Abdülhamit'in Sübyan Türbesine verdiği kıymetin katbekat arttığını vurguluyor; padişahın her yıl istisnasız bir kere türbe önüne giderek dua ettiğini yazıyor. Bunu da yalnızca hatıratlara dayanarak değil, aynı zamanda asırlarca Pera'da yaşamış ailelerin torunlarından aldığı bilgilerden mütevellit aktarıyor. Hatta Elisazlı kitabın bir paragrafında "*Söylenceler doğruysa, devletin en zengin ailesi Kamondoların, imar haritalarında her nedense gösterilmemiş türbe ve etrafında yapmak istedikleri bina için Padişahın huzuruna çıkıp meramlarını dile getirdiklerinde Abdülhamit'in aslan gibi kükreyip aileyi paylaması, sultanın türbeye nasıl bir değer verdiğini gözler önüne seriyor*" demiş. Lakin ne hazindir ki, türbenin yıkımı da Abdülhamit döneminde olmuştur.

1894 zelzelesinden bir hafta sonra İstanbul'da helak olmuş evlerin kaydını okuyan Sultan, türbenin de yıkıldığını öğrenince telaşla saraydan çıkarak Galata'nın yolunu tutar. Taşlar arasında bulunan kemiklerin aynı noktaya gömülmesini ama mezar taşı dikilmemesini buyuran Abdülhamit, o günden sonra her yıl küçülen imparatorluğu kurtarmak adına hariciyede uyguladığı denge politikasına dört elle sarılır, ülke içinde ise istibdadının dozunu artırarak yaka silktirir.

Kenan Elisazlı'nın belki de akademik kariyerine asıl darbe vuran tespiti işte burada başlar. Elisazlı'ya göre; Mustafa Kemal Paşa ve arkadaşları vatani işgalcilerden kurtarmak adına gayret içindeyken, Türk askerleri çarıkları yırtık halde süngüleriyle Yunan ordusuna taarruz ediyorken, son Osmanlı padişahı Vahdettin'in İstanbul'da kalıp, düşmanla samimiyet ve işbirliği içinde olmasının asıl sebebi, türbenin artık var olmamasıydı. Vahdettin'e göre türbe olmadığına göre artık imparatorluğun kurtulması da imkân dâhilinde değildi ve Anadolu'daki müdafaa beyhude bir çabaydı.

Apartmanın öyküsüne dönecek olursak ki bir on sene geriye gitmemiz icap ediyor, Meşrutiyetin ilanı ve ardından gelen 31 Mart vakası hasebiyle İstanbul kargaşa içindedir. Bu halden menfaat sağlamak isteyen, biri gayrimüslim iki müteahhit, Daire-i Sadise'de çalışan hilekar bir memurun gönlünü de cebini de hoş ederek, eski türbenin yerinde ve çevresinde inşa için izin çıkarırlar. 1909 yılında başlayan inşaat, temel kazılırken bulunan çocuk iskeletinin nereye gömüleceği konusunda ortakların arasının açılmasıyla bir süre yarım kalsa da, gömünün temelde kalmasında mutabakat sağlanınca

olanca hızla devam eder.

Kesesi bol müşterilerin altında yatır olmasından dolayı talip olmayacaklarını düşündüklerinden, iki ortak söz konusu apartmanı diğerlerine nazaran daha az masrafa kaçarak tamamlar. Tam da bekledikleri gibi, tüm apartmanlar satılıp, yalnızca yatırlı apartman elde kalınca da, ailelerini toplayarak buraya taşınırlar fakat padişahların bile pençesinden kurtulamadığı lanet bu kez onları gözüne kestirmiştir. Müteahhitlerden Türk olanı, bir sene sonra evini haczettiği bir adam tarafından bıçaklanarak öldürülür; diğeri ise vatanperver bir Osmanlı yurttaşı olmasına rağmen, kurunun yanında yanan yaş misali, mezalime dönüşmüş Ermeni tehcirinde katledilir.

Cumhuriyetin ilanının ardından Vakıflara aktarılan apartman çeyrek yüzyıl sonra Ali Haydar Kösetürk isimli bir müteşebbise satılmış ancak maliki değişse de mekânın laneti olduğu yerde baki kalmıştı. Alttaki yatırdan bihaber birçok mukim yakalarını felaketten kurtaramamış, apartmanda yalnızca seksen yılda üç intihar, iki cinayet, bir iflas yaşanmıştı.

Tüm bu bilgiler ışığında, 4-5 Haziran tarihlerinde gerçekleşen hadiselerin yalnızca tesadüf olduğuna inanmak cidden güç. Kim bilir belki hakikatten de Kenan Bahtiyar Elisazlı haklıydı. Cemekân Sokak No:1'in üzerinde bir sebeple acımasız bir bela dolanıyordu. Gerçek şu ki işin aslını asla bilemeyeceğiz zira bizi bu hususta aydınlatacak isimler ya toprağın altında ya da gayya kuyusunda...

Sırada bekleyen altı öykü, 4-5 Haziran tarihinde gerçekleşen muammaların baş aktörlerini konu almaktadır. Öyküler birbirleriyle bağlantılı olduğu ve kimi kez eş zamanlı kurgu izlendiği için dikkat ile okunması tavsiye olunur.

KİBRİT KUTUSUNDAKİ KRAL (SİNEĞİN ÖYKÜSÜ)

I

GİRİŞ

4 Haziran 2012

Sonsuzluk olmasaydı belki gözlerim usanmazdı baktığı manzaradan. Soldukları yerde tekrar doğan çiçeklerle süslenip bahara merhaba diyen ovamdan; zirvesi karlı, yamaçları çetin dağlardan çıkarak tekrar dağlara yol alan deremden; gölgesini daima emrime sunmuş dostane ağaçlarla dolu ormanımdan; her rüzgârda ayrı bir ezgi mırıldanan başaklarımdan nasıl bezmiş olabilirim başka?

Belki de suçu, beni meçhul bir sebeple görmezden gelen zamana ve beni bağına basmış ülkeme yükleyerek acımasızlık yapıyorum. Belki gözlerimdeki bezginliğin faili, göremediğim tek şeydi. Var olmadığım hiçbir yerde olmadığım için, benim gölgem olmayan bir gölge ile hiç oyun oynamadığım için, benim sesim olmayan bir ses ile hiç konuşmadığım, benim gözlerim olmayan bir göze hiç bakmadığım içindi bu kasvet. Yalnızlığımı mevcut kılan yegâne nedenin mevcudiyetim olduğunu bilecek kadar çok nefes almışken orada, beni şu an buraya sürüklemiş merakımı ve bıkkınlığımı hala sahiplenemiyorsam, bir nebze de olsa çocuk kalabilmişim demektir. Bu da benim için iyi bir şey, zira yaşamımı başladığım şekilde terk ediyorum.

Size hikâyemi sunarken en korktuğum, bakir anlatıcılığımı en sarsacak kısım, öykümün başlangıcı ne yazık ki. İnsan bilincinin ezeli kibrinin cezası olacak ki, geçmiş onu olanca şatafatıyla yad ettiğimizin aksine berrak değil zihnimizde. Zamanın her bir merhalesinde daha da silikleşen, kaybolan, buğulanmış bir cama çizdiğimiz resimler gibi.

Hatıralarımı ve yaşamımı size, bütün acemiliğimle, olabildiğince cesur ve ağdalı bir girizgâhla anlatmaya koyulmuş ve gözü pek bir şekilde zor bir serüvene atılmış olsam da geçmişim, hele hele bana en uzak, ufuktaki meçhule en yakın geçmişim, yani yaşamımdaki ilk günlerim öyle yabancı ve öyle manasız ki bana. Muhtemelen mazimle aramdaki bu yabancılığın asıl suçlusu yine benim. Zira dünyaya gözlerimi açtığım günden bugüne dek yaptığım, söylediğim, hissettiğim her şey ama her şey, o toy kendimden kendimi ayırıp, şahsıma yeni bir kimlik, yeni bir benlik sağlamak içindi. Bu sebepsiz kaçışın, bu beyhude utancın nedenine vakıf olamasam da, güneşin insafına kalmış son vakitlerimde anladım ki, daima tereddüde mahal bırakmaksızın güvendiğimiz gelecek, veda günü başkalarını hoş ve büyülü diliyle kandırmak için sizi terk ediyor ve siz de daima üvey çocuk muamelesi yaptığınız geçmişle baş başa kalıyorsunuz.

Beni korkuya sevk eden neden yalnız bu olsaydı keşke. Ben sizin gibi bir bebek olarak dünyaya

gelmedim. Şayet öğrendiklerim beni bir yanılsa sürüklemiyorsa on üç yaşlarında bir çocuk olarak dünyaya gözlerimi açtım. Çok uzun bir zaman çevremdeki her şey, ben dahil her şey benim için bir muammaydı. Nice mevsimler gelip geçerken, bir insan olduğum bilgisine dahi haiz değildim. Her şey benim için yalnızca “şeyler”di. Onları çok uzun bir süre tanımlamadım veya isimlendirmedim. Bu yüzden de şimdi, “şeyler”in isimlerine ve ne olduklarına dair bilgiler aklımı tamamen işgal etmişken, o hiçliği ve o hiçliğin bana yaşattığı sihri, başlangıçtaki cahil çocukluğumun gözünden anlatırken zorluk çekeceğim. Ancak cılız sesimin tek bir kulağa dahi hitap etmesi benim için öyle kıymetli ki, bu meşakkatli maceraya atılmaktan başka çarem yok zira aksi takdirde kimse beni bilmeyecek, tanımayacak ve nihayetinde yok olacağım.

II

İLK GÜN

Her şey gözlerimi açtığımda başladı. İlk gördüğüm şey tahta bir tavanın üzerine kazınmış bir rölyefi. Tam bir çember oluşturacak şekilde dağlar tarafından kuşatılmış düz bir alan resmedilmişti. Dağlardan birinin zirvesinden yayılan ışık tayfları ovanın bir ucunda sivri kubbeli kuleleriyle dikilen şatoya kadar ulaşıyor; bu yıldızın dibindeki dağın derinliklerinde hayat bulan ırmak boydan boya diyarı aşarak, başka bir dağın eteklerinde kayboluyordu. Ayrıca bir dağ silsilesinin eteklerinden doğan sık ağaçlı bir orman, yusuvarlak bir gölün kıyısına dek uzanıyordu. Dağların ötesi yoktu. Her şey dağların çepeçevre sardığı bu topraklardan ibaretti.

Ağaçların, dağların, kulelerin her birinin ayrı ayrı, ustalıkla ve sabırla hakkedildiği bu resme kaç saat bakakaldım kim bilir. Uzun süren bu incelemenin sebebi hayranlık değildi zira hayranlık olması için öncelikle kabartmalarda resmedilen şeylerin ne olduğunu bilmem icap ediyordu. Bendeniz ise bilgi isimli armağandan mahrum bir halde nefes almaya başlamıştım. Ancak yine de o anki halimi hakir görmemem gerekiyor; bedenimin varlığını ve neler yapabileceğimi biliyordum hiç yoktan. Başımı döndürebileceğimi, vücudumun her uzvuna hâkimiyetim olduğunu öğrenmeme lüzum olmamıştı.

Hareket etmek için doğmuş bedenim daha fazla hareketsiz kalmama müsaade edemezdi. Kafamı sağa sola çevirip etrafa göz gezdirince beyaz ince bir tülle üç tarafı kapanmış genişçe bir yatakta olduğumu anladım. Başım bir yastığın üzerindeydi ve başucumda parıl parıl parlayan, altından dövülmüş bir taç vardı. Tuhaftır, yaşamımın birçok evresinde kendisiyle kâh iyi kâh kötü münasebet kuracağım bu şatafatlı taç ilgimi dahi çekmemişti o sırada. Meraklı tabiatım tülün ardını merak ediyordu. Zorlukla doğruldum, yavaşça dokunduğum tülün aniden yekpare bir halde dalgalanmasıyla kendimi geri çektim. Bunu defalarca yapıp korkacak bir şey olmadığını kavrayınca en sonunda tüm tülün üzerine bedenimi atıp yerle ilk temasını yaşayan ayaklarımın üzerinde sendeleyerek yürümeye başladım. Tül ileriye yürümemle bacaklarımdan yukarı kayıp başımın ardına düşünce, kendimi bir pencerenin önünde bulmuştum.

Güneşin ışığı acemi gözlerimi kamaştırmıştı ancak bu geçici bir rahatsızlıktı, gözlerim ışığa alışınca kemerli pencerenin ötesinde, ahşap yatak çatısına kazınmış rölyefteki resmin gerçeğiyle karşılaştım. Şekiller neredeyse aynıydı fakat gördüğüm manzaraya renkler hakimdi. Gök, gri dağların tepesindeki karlar kadar beyaz bulutlar haricinde masmaviydi. Ova, en uzakta endam eden göl ve orman olmasa neredeyse aynı tonda yeşille donatılmıştı. Daha yakından bakmak için gayri ihtiyari öne doğru başımı

uzatınca burnum görmediğim bir şeye çarptı. Şaşkınlıkla parmağımı uzatınca görmediğim sert bir cisimle temas ettim. Dikkatimi ovoidan alıp gözlerimi tam önüme odaklayınca güçlölkle de olsa diyar ile aramda şeffaf bir cismin olduğunu idrak ettim. Ancak onunla aynı menşeden olup, ondan daha fazla merakımı cezp edecek bir şey yanı başımda duruyordu. Onu fark ettiğim an feleğimi şaşırılmışım.

Bu bir aynaydı. İki ayaklı, benim boylarımda az önce kalktığım yatağın tam yanına yerleştirilmişti. Etrafi altın varakla süslenmişti. Ona baktığım an, içinde birinin bana baktığını fark edip irkilmişim ve geriye adım atarken yalpalayıp yere kapaklanmışım. Diz kapağında hâsıl olan ağrı, benim acı ile ilk tanışmamdı. Şimdi düşününce basit bir sızı gibi görünen bu ağrı o sırada fazlasıyla yüzümün ekşimesine neden olmuştu. Dizimdeki sızı usulca kaybolurken benim de dikkatim tekrar yere düşmeme neden olan şu diğer kişiye meylediyordu. Kaçamak bir şekilde tekrar aynaya baktığımda onun da yerde oturup bana baktığını gördüm. Tehditkâr görünmüyor, aksine benden korkuyor gibiydi. Benim gibi çıplaktı. Saçları gözleri gibi simsiyahtı. Cesaretimi kazanıp ona daha vakur bir tavırla baktığımda kendisi de aynı şeyi yaptı. Yerden doğrulduğumda aynı anda o da ayağa kalkmıştı. İstem dışı elimi açıp ona hafifçe salladığımda o da aynı karşılığı vermişti. Görünen o ki taklit etmeyi seven biriydi. Zıpladım, çömeldim, yüzümü şekilden şekle soktum ama bana mısın demeden her birini aynı hızla taklit ediyordu. Zaman mefhumunu çok sonraları edindiğim için emin olamıyorum ancak aynadaki kişinin bizatihi kendi tezahürüm olduğunu anlamamın baya bir zaman aldığından siz şüphe etmeyin.

Oyun arkadaşımın bizzat kendim olduğunu anladıktan sonra, öğrenme hırslım dinmek yerine daha da kabarmıştı. Etrafa bakındım sorgulayarak. Bir odadaydım. Geniş yatağın içinde ufacık kaldığı, tamamen taşla örölmüş bu devasa oda, şimdinin nazarından bakınca pek de ihtişamlı sayılmazdı.

Duvarlar, üzerinde raptedilmiş birkaç flama dışında bomboştı. Yatağın diğer ucunda bir askılığın üzerinde kırmızı bir kaftan, onun da içinde siyah dar meşin pantolon ve beyaz bir tunik asılıydı. Kıyafetlerin dibinde bir çift toprak renginde pabuç duruyordu. Askılığın arkasında ise kemerine sarılmış vaziyette duvara yaslanmış bir kılıç gözüme çarpmıştı. Giysileri ve kılıcı kısa bir an inceledikten sonra bunları olduğu gibi bırakıp tekrar pencerenin önüne seğirttim. Gitmek istediğim yer orasıydı. Cam karşımdaki manzaraya ulaşmamı engelliyordu, kaldı ki içimden bir ses çıkışın pencere olmadığını haykırıyordu.

Yatağın paralelinde kalan duvarda, dikdörtgen şeklinde daha koyu tondaki kısım durmadan gözüme çarpıyordu. Bilen biri, rengine, tonuna bakmadan yalnızca tokmağını gördüğünde bile karşısında endam eden şeyin bir kapı olduğunu anlayabilir, maalesef benim için bu da bir muammaydı. Kapı kolunun neye yaradığını kavrayıp odadan çıkmayı başardığımda o denli sinirliydim ki, kapıyı duvara dayayıp içimden ilk yeminimi etmiş bulundum. Bundan sonra asla kapıları kapatmayacaktım. Açması bu denli zor bir şeyi kapatmanın lüzumunu bulamamışım. Ancak asıl imtihan şimdi başlıyordu.

Oda bir sahanlığa açılıyordu. Sarayın en yüksek kulesindeki odadan ayrılıp zemine inmek içinse tek çare sahanlığın ortasından başlayıp dibe kadar uzanarak giden sarmal merdivenlerdi. Tüm merdiven alanını çevreleyen tırazana tutunarak aşağıya baktığımda merdivenlerin en uzakta birbirine yaklaşıp birleştiğini görmüş ve tabiatıyla ürkmüştüm. Aşağıya atlamayı geçirmiştim ilk başta aklımdan, ama aynadaki yansımamdan korkarak yere düştüğüm zaman duyduğum sızı bunu önledi. Zira sadece yere düştüğümde bu denli ağrı çektiysem, daha yüksek gibi görünen bu boşluğa atlayıp yere çakıldığımda

daha fazla acı çekeceğimi sezmiştim. Ben de peyderpey adımlarımı öne ata ata merdivenlerden aşağı inmeye başladım. En başta zorlanmışım ta ki kendime güvenimi sağlayana kadar. Görüldüğü kadar zor değildi, hatta eğlenceli bile sayılabilirdi, hele hele merdivenlerin ortasına geldiğimde, yukarıda baktığının aksine merdivenlerin birbirine yaklaştığını tam tersine bu kez de yukarı kattaki merdivenlerin birbirlerine kavuştuğunu görmek benim için bir oyun olacaktı ileride. Fakat elbette bu yalnızca merdivenlerden iniş için geçerli, merdivenlerden yukarı kata çıkmayı bırakın oyun saymayı, bilakis bir çile olarak görmüşümdür ezelden beri.

Uzun kuleden zemine indiğimde yivli, abidevi sütunlarla sarılmış geniş salona hayranlıkla kısa bir süre bakıp, kırmızı bir halının üzerinde ilerledim. Yürüdükçe ötede gördüğüm parıltının yarı açık kalmış bir kapıdan sızan ışık olduğuna dair kanaatim derinleşiyor, heyecanım kat be kat artıyordu fakat üzerinde yürüdüğüm yumuşak al halı ile anlaşılın müşterek düşünmüyorduk ki halı kapıya değil, aksi istikamete, salonun ortasında, kapının karşısında dikilen üç seki üzerine konulmuş altın bir tahta kıvrılıyordu. Ben ise dikkatimi başka bir şeyin çalmasına müsaade etmeyecek kadar çok vakit kaybetmişim, hemen bir hevesle boyumun üç katı uzunluğundaki kalın tahtadan kapıya yönelip aralıktan hemencecik dışarıya çıktım. Birkaç basamak aşağıya inerek, çiçek kokularıyla burnuma reverans yapan bahçeli avluyu da gerimde bırakıp, nispeten daha büyük cümle kapısını da aşınca nihayet amacıma ulaştım.

Çıplak ayaklarımın çimleri, çimlerin ise tenimi ilk hissediydi bu. Taşların soğukluğunu taşıyordu toprak, müşfik ve sıcaktı. Hava içerinin aksine daha ferahtı ve canlıydı. Nerden çıktığı belirsiz bir esinti nezaketle çimleri, çiçekleri okşayıp geçip gidiyor ve bundan saçlarım da nasibini alıyordu. Üryan vücudumun tüyleri ani bir ürpertiyle, rüzgârdan mı, bakmaktan sarhoş olduğum diyarın güzelliğinden mi bilmem, dikilip kalmıştı. Ne denli güzel olduğunu, heybetli ve amansız dağların bile onu kıskanıp kuşatmasından belli bu topraklara öyle hayran olmuşum ki, kendi eksenim etrafında dönmekten en sonunda başım dönmüş, yere yığılmışım.

Şimdi durup düşünmenizi istiyorum. Hayata daha yeni gözlerinizi açtığınızı ve hiçbir şeyin bilgisine haiz olmadığınızı düşünün. Ve uyandıktan çok kısa süre sonra her şeyin uyum içinde olduğu, cennet gibi bir yere baktığınızı... Ağaçların ağaç, dağların dağ, göğün gök, bulutların bulut, dereden akmakta olan şeyin su olduğunu bilmediğinizi tahayyül edin. Diyar tüm ihtişamıyla beni kendine hayran bırakmıştı ve ben hayranlığımı kazanan şeyin ne olduğunu dahi bilmiyordum. Bir yandan da korkuyordum bu bilinmezlerden ancak ayaklarıma söz geçiremiyordum. Yavaş yavaş yürüyüp her şeyi, her yeri incelemeye başladım. Yere eğilip çimleri ve toprakta bitmiş rengârenk çiçekleri inceliyordum, derede akan suya birkaç tereddüde rağmen elimi daldırıp, avuçlarımdan yavaşça yere dökülen bu mucizevî maddeye bakarak eğleniyordum. Sığ dereyi geçerek, yorulmak bilmeden dağların eteklerine kadar varıp, ormanda gezinmişim. Gölün kıyısında soluklanıp, su yüzeyine parmağım vasıtasıyla dokunmamla harelenen tezahürüme istemsizce gülerek oyun oynuyordum.

Hikâyemin bu kısımları sizin için biraz sıkıcı olabilir. Ben bile doğru düzgün hatırlayamıyorum. Size anlattıklarım aklımda kalmış bölük pörçük görüntülerden başka bir şey değil. Ancak o güne dair aklımda net bir halde kalmış şey, mavi gökte her yeri aydınlatan güneşe duyduğum saf saygı. Göğe bakıp onu incelemeye çalışmış ancak her defasında gözlerim onun ışıklarına dayanamayıp yaşlanmış, pes etmişti. Çevremdeki her şey kendini merakımın delen bakışlarına sunuyorken o mağrur bir edayla bana boyun eğmiyor, ona bakmama müsaade etmiyordu.

O gün ve yakın günlere dair hatırımda kalan en tuhaf şey ise kendimi, diğer şeylerden ayrı bir varlık olarak göremiyor oluşumdu. Kendi kolumu, ayaklarımı, parmaklarımı inceliyormuş gibi inceliyordum ovayı. Aslında pek de bu durumu yadırgamamalıyım zira duyu organlarımın bana sağladığı bilgiler ışığında böyle düşünmüş olmam doğal olabilir o günlerde. Ben ağzımla anlamsız sesler çıkarabiliyordum. Ayağımın altında ezilen çimler ve rüzgârla savrulan yapraklar hışırdıyor, sular şırıldıyor, yerden alıp uzağa attığım taşlar toprağa çarpınca tok bir ses veriyordu. Benim gibi diğer her şeyin de renkleri ve bir görüntüsü vardı. Kendime bir elimle dokunduğumda hissettiğim gibi onları da hissediyordum dokunduğumda. Fakat bu bütünlük çok da uzun sürmeyecekti zira başlangıçtan son ana dek beni yalnız bırakmayan merakım iyi niyetle de olsa ben ve yurdumda olan her şeyi bir daha birleşmeyecek şekilde ayırmak için can atıyordu ve o sırada o kadar saftım ki, her şey gibi benim de değişeceğimden bihaberdim.

III

KARANLIK

Defalarca güneş doğdu, defalarca o parlak küre, bir daha dönmeyecekmiş gibi hüznle dağların ardında sırta kadem bastı, arkasında karanlığa dönüşecek bir kızılık bırakarak. Semayı kaplayan yıldızlar beyaz ayın etrafını sarıp titreşti, sanki aya şarkı söyler gibi. Hatta bazılarının titremek bir yana hızla diğerleri arasından kayıp gittiğine şahit oldum.

Ben oradaydım, gece gündüz dinlemeden bilmeden, derenin kıyısında çimler üzerine uzanıp onları seyrediyordum. Onların da beni izlediğini, beni görüp bana bir şey anlatmak istediğini sanıyordum. Çünkü o ana dek gördüğüm dünyada benim gibi hareket edip, düşünceleri, amaçları varmış gibi görünen tek şey onlardı. Zamanla hareket etmek ile canlı olmak arasında pek de bir alaka olmadığını kavrayacaktım.

Saraydan çıktığımdan beri kale kapısından içeri adım atmamıştım. Bir şey, tarif edemediğim bir duygu ait olduğum yerin saray değil, doğa olduğunu söylüyordu. Usanmak bilmez bir hırsla vadiyi dolaşıp her şeyi görmek bilmek arzusundaydım.

Yanı başımdaymış gibi görünen dağların, yürüdükçe anlaşılan hayretengiz uzaklığı, ağaçlardan tek tük düşmüş eriklerin, üzümlerin özellikle de çileğin dilde tat bırakan sihirlere, gündüz vakti güneşin yanında getirdiği oyun arkadaşım gölgem ile yaptığım koşu yarışmaları, bir küçük tepeye çıkıp avazım çıktığı kadar bağırarak, sesimin tüm diyarda yankılanışını dinlemek... Şimdi anlıyorum, yalnızlığın ne olduğunu bilmiyorken bile yalnızlığımı yaşıyordum. Aslında tek maksadım doğduğum toprakları tanımak değildi, aynadaki tezahürüm gibi bana benzeyen ama benden başka birini de arıyordum farkında olmadan.

Bu gayretim öyle noktalara vardı ki, zeytuni diyarı ikiye ayıran derenin doğduğu dağ yamacındaki şelalenin ardında, dar bir mağara girişi keşfetmiş, korku bilmeden, tehlikeli de olsa o dar koridoru geçerek, tavanından neredeyse zemine kadar uzanan parlak sarkıtlarla dolu bir mağarada bulmuştum kendimi. Tavandaki küçük bir delikten sızan gün ışığı az da olsa ini aydınlatıyor, sarkıtların ucunda biriken damlalar yere düştüğünde dehşet verici sesler tüm mağarada çınılıyordu. Tüylerim diken diken olmuştu. Bunun tek nedeni ilk kez hissettiğim soğuk değildi. Sesler de değildi. Mağaranın en dibini öyle karanlıktı ki, sanki orada varlık namına hiçbir şey yok gibiydi. Gördüğüm her şeyin karşıtı

orada duruyordu. Gece de karanlıktı ama en azından ay ve yıldızlar geceyi dostane kılıyordu. Mağaranın derinlerindeki karanlık ise tekinsiz bir garabetti. İçinde bir şey olduğuna dair tek bir emare yoktu. Gelecekte nice şeyi bilecek, yorumlayacak, idrak edecektim ancak şu an bile o masif karanlığı aklım almıyor.

Mağaranın sağ tarafında iki tane iskelet vardı. Beyaz kemikleri ilk önce ağaç dallarına benzetmişim ancak biraz daha dikkatle inceleyince bu şeylerin eskiden canlı varlıklar olduğunu kavrayabilmişim. Benden daha uzundular. Benim gibi parmakları, göz çukurları vardı. Göğüs kafesleri, ayakları benim bedenimdeki gibiydi. Tek fark onların üzerinde derilerin olmayıştıydı. Anlamlandıramadığım bir şey yüzünden hüznü boğulmuşum. Kemiklerden her nedense uzaklaşıyordum. Fark etmeden az önce ürktüğüm karanlığa doğru yaklaştığımı anlayınca “Hayır” diye bağıırıp ileriye koştum, koridora girdim. Şelalenin içinden atlayıp dereye düştüm. Suyun soğukluğu ancak beni kendime getirmişti. Sığ derenin akıntısı içinde bir süre nefes nefese kalıp o karanlığı aklımdan çıkarabilmek için masmavi göğe odaklandım.

Yalnızca karanlık değildi kafamı kurcalayan, o iskeletler ilk kez ölüm mefhumunu dimağıma kazımişti. Parmaklarıma, bacaklarıma, yüzüme sertçe dokunup, içteki iskeletimi el yordamıyla yokluyordum. Mağaradakilerle birebir örtüşüyordu derimin altındaki sert şeyler. Bulduğum bu vücudun bir diğer halinin deriden yoksun olduğunu anlamış olmam asla bu canlı halimle kalmayacağımı, en azından kalamayacağımı düşündürmüştü. Aynı zamanda zihnimi meşgul eden bir başka şey iskeletlerin sayısıydı. Kalenin mimarisi ile doğanın sadeliği arasındaki derin uçurum, ayna vakasından beri beynimde yer edinen başkalarının da olması gerektiği fikrini güçlendirmişti ancak bu kez eğer iskeletlerin benim gibi varlıklara ait olduğunu varsayarsam “tek” olmadığım gerçeğiyle yüz yüze kalıyordum. Eğer ben tek değilsem diğerleri neredeydi? Farkında değildim ama ömrüme cefa verecek yalnızlığımın tohumu toprağa düşmüştü bile. Durup kendimi rahatlatmak, suallerden kendimi arındırmak için dikkatimi başka bir şeye verdiğimde ise bu kez o tedirginlik halinde ağızımdan bir anda çıkmış “hayır” sözünü esrarıyla baş başa kalıyordum. Neydi ki bu “hayır”? Neden şu ana kadar dilimden çıkmış “aaa, hooo, oooo” gibi seslerin aksine heceliydi ve neden bu sesi çıkardığımda bir anlamı olduğunu düşünmüştüm?

Bu deneyim bende ve toy yaşamımda çok şeyi değiştirdi. Aynadaki yansımam gibi gelip geçici olmayan, her zaman gözümün önünde, şelalenin arkasında beni beklediğini bildiğim bir korkum vardı artık. Sadece oraya baktığımda bile bir gün oradaki iskeletlerden biri olabileceğimi düşünüyordum. Ya bir gün ay ve yıldızlar gece yurduma gelmezse ve her yer karanlık olursa diye endişe ediyordum. Bundan mütevellit, gece vakti ay siyah gökyüzünde belirip, tereddütlerimi yersiz bıraktığında ona minnetimi, gece yaverlerimin bıraktığı nöbeti devralmak için tan vakti beliren güneşe şükranımı ve saygımı göstermek için hoplayıp zıplıyor, gülerken onlara haykırıp el sallıyordum. Onların beni anladığını ve böyle davranırsam beni korumasız bırakmayacaklarını sanıyordum. Kendimi güvende hissettiğimde ise, özellikle gündüzleri, kah oyunlar oynuyor, kah da tefekküre dalıp boş boş geziyordum.

İşte böyle bir öğlen, cahil aklımı tarumar etmiş halde yürürken onu gördüm. Sarayın arka kale duvarlarının dibinde, taşların arasına kadar sızmış sarmaşıkların arasında mahpus halde bana bakıyordu. Toprak rengi ceket, yünden gömleği, sarı keten bir pantolonu vardı. Sivri uçlu deri şapkası, bezden ve samandan müteşekkil kafasından iki misli uzundu. Samanların ucundan dışarıya

taştığı kolları iki yana açılmıştı, bacakları ise dipte uzanan bir kazığa bağlıydı. Bakır düğmelerden yapılma gözleri ve bir yırtığın dikilmesi suretiyle oluşmuş gülümsemesi haricinde yüzünde herhangi bir emare yoktu. Yarım boy benden uzundu. İlk başta çekinmişim ondan ancak güneşin tepemde beni kolluyor olmasının verdiği cesaretle yaklaşım onu daha yakından inceledim. Bu bir korkuluktu. İleride ise tek dostum ve rehberim olacaktı. Asla gözümde bir korkuluk olmadı, ismi dışında.

IV

KEŞİFLER VE NETAMELİ BİR RÜYA

Yağmur yağmaya başladığında, günlerdir yanımdan ayırmadığım korkuluğu toprağa saplama, uzakta tüm heybetiyle dikilen saraya bakıyordum. Yüksek bir kaleyle korunan dört kuleli bu yapının ana gövdesi üç katlıydı ve üçüncü katta bulunan geniş balkonun dış cephesindeki gargoylelerin gözleri bana dönüktü adeta.

Yağmur bulutları ardımda yavaş ve sessizce yaklaşarak bir sağanak başlattığında allak bullak olmuşum. Gri bulutlar ile ilk kez karşılaşıyordum. Fazla zaman geçmeden sağanak tüm diyarı kapladı. Güneş ortadan kaybolmuş, tüm diyarın rengi soluklaşmıştı ancak korkmamışım zira şahit olduğum mucize bana tekinsiz görünmemişti. Çamurlar içinde yuvarlanıp, yumuşamış toprakta biriken su birikintilerini ayaklarımla etrafa sıçratıyordum. Yağmuru her zaman sevmişimdir, dokunamadığım, gidemediğim gök kubbe ile vuslatım olarak görmüşümdür ancak o günkü bunu biraz abarttı. Saatler sürmüştü bu yağış. Zamanla soğuyan hava ile tir tir titremeye başladım. Dişlerim gıcırdayordu, kolumdaki tüyler diken diken olmuştu. İşte o vakit korkuluğun üzerindeki giysiler dikkatimi çekti. Daha onunla ilk karşılaştığım zaman da kendi çıplaklığım ve onun üzerindeki giysiler kafamı karıştırmıştı ancak şimdi emin olmam gerekiyordu. Onu da yanıma alıp var gücümle saraya doğru koştum. Yağmurla birlikte taşmış dere yatağını zahmetle aşım, kaleden içeri girdim. Saray merdivenlerinin dibindeki sfenkslerin tehditkâr bakışlarını görmezden gelerek içeriye sığındım.

İçerisi dışarıya nazaran sıcaktı ve tamamen kuruydu. Islak vücudumdan damlayan sular halının üzerinde patır patır sesler çıkarıyordu. Bir hevesle koşar adım merdivenleri çıkmaya başladım ama ne hacet, kasvetli merdiven boşluğunun tam ortasında soluk soluğa kalıp basamaklardan birine oturdum. Kalbim güm güm atıyordu. Kolumun arasında taşıyıp, yukarı çıkarken istemeden eziyet ettiğim korkuluğun şapkasının boşluktan düştüğünü fark edince gülmeden edemedim. Şapkasızken kafası o kadar küçük görünüyordu ki...

Biraz dinlendikten sonra, ilk uyanışımdan beri adım atmadığım odanın eşiğinden geçerek korkuluğu flamaların önüne dayadım ve aradığım şeyin, yani yatağın yanı başında askılıkta duran giysilerin önüne dikildim. Özenle pelerini askıdan çıkarıp yatağın üzerine attım, ardından da önce gömleği, sonra da pantolonu giydim korkuluğun giysilerine iki de bir göz atarak. Sizi bilmem ama ben baya zorlanmışım bilhassa meşin pantolonu bacaklarıma geçirirken. Ayakkabılar ise bilakis kolaydı. Ovada yürümekten kesikler içinde kalmış ayaklarımla korumak için yapıldıklarından emindim, yine de kısa bir süre yürümekte zorlanmadım değil.

Aynanın önünde yeni halimi görmek için dikildiğimde, bambaşka biriymişim gibi hissetmişim. Yalnızca kıyafetlerden değildi bu değişim, çehrem, saçlarım, bakışım bile hayli farklıydı. Yüzüm kir pas içindeydi, saçlarım ise çamur rengine bürünmüştü. Aynayı kaldırıp yatağın karşısına gelecek

şekilde konumlandırdım. Oturup tezahürüme baktım.

Benim dışımda başkaları varsa acaba neye benziyorlardı? Benimle aynı olamazlardı, o uğursuz mağaradaki iskeletlerin boyu benden uzundu. Benimle aynı iseler neden aynı boyda değildik? Aslında buna pek de şaşırıyordum. Ormanda gördüğüm her ağacın yaprakları, meyveleri vardı, dalları karman çorman göğe uzanıyordu ama dikkatle incelendiğinde hepsi birbirinden farklıydı. Eğer benim gibileri varsa benimle aynı olmak zorunda değildiler. “Belki burunları uzundur, belki derilerimizin, saçlarımızın renkleri farklıdır, kulakları daha büyüktür” diye içimden geçirip yüzümü çekiştiriyordum ama beyhude bir çaba olduğunu içten içe seziyordum. İçim geçince yatağa yığılıp biraz dinlenmeye karar verdim. Bedenim ise sandığımdan daha yorgundu ve dinlenmeye yetinecek değildi, çok kısa sürede uykuya daldım.

Başımı tülbent ile örtmüş, kerevet üzerinde yatmakta olan bir kadın bana bakıyordu. Derisi öyle incelmışti ki artık yüzündeki damarlar basbayağı belli oluyordu. Başından kaymış tülbentin mahreminden kurtulmuş saçlarının bazılarında ak düşmüş olsa da ihtiyar bir kadının çehresi yoktu bu kadında. Gözünün ferisi neredeyse sönmüştü ama hala nazarında, kendisini yiyip bitirmekte olan musibetin diz çöktüremediği bir sevgi vardı. Başucunda dikilip ağlıyordum, o ise yanağımı okşayıp bana tebessüm ediyordu. Kolları ve ayakları dışında her yerini kapatan nakışlı yorganın ucunu alıp gözlerimi sildi ve sonra yorganı kaldırarak yatağa hafifçe vurup beni yanına davet etti. Yanına uzanıp müşfik kollarının beni sarmasıyla biraz rahatlamıştım. Koluna sımsıkı sarılıp kokusunu içime çekiyordum. Onu öpmek istedim.

Yatakta döndüğümde ise kadın yoktu. Leş kokan bir hücrede yerde duruyordum. Bulduğum zindanın kapısı, titrek bir ziyânın insafında zar zor belli oluyordu. Kalkıp oraya hareket ettim. Hücre, dar, onlarca başka hücrenin yan yana dizildiği, duvarda yanan meşalelerle aydınlatılmış bir koridora açılıyordu. Loş ışıkta diğer hücrelerin içine gözüm kaydığında, perişan halde, yüzü darmadağın erkekleri görmüştüm. Çoğu taş zeminde yayılmış uyuyordu. Kel, aksakallı bir adam yerde bağdaş kurmuş hüznün ve merhametle bana bakıyordu. Beriki bir anlığına bana bakıp kaldığı yerden uyumaya devam etmişti istifini bozmadan. Diğer zindanlarda gördüğüm manzara da bundan farksızdı. Adım adım koridorun ilerisine gittiğimde uzaktan gelen feryadı işittim. İşittiğim sese kulaklarım aşınaydı. Korktum, dünya başıma yıkılmış gibiydi ve kalbim davul gibi çarpmaya başladı, öyle ki her bir atışta yer yerinden oynuyordu. Zelzele meşaleleri yere düşürüyor, tavandan toprak yağıyordu. Kalbimin gürleyişi tekinsiz mekânın örme taşlarını çatırdatırken, kulaklarımdan oluk oluk kan akıyordu. Kulaklarımı kapatıp yere çömeldim koridorda. Ne olacaksa olsundu artık.

Aniden uyanarak doğrulduğumda elim kalbime gitti. Rüyadaki kadar olmasa da şiddetli atışını hissediyordum. Ter damlaları şakaklarımdan yanaklarıma yol alıyordu. Nefes nefese odaya bakıyordum, emin olmak istiyordum az önce bulunduğum yerde olmadığımın. Korkuluk bıraktığım yerde duruyordu. Kara bulutların çekip gittiği memleketimi tekrar ışığıyla saran güneşin pencereden sızan huzmelerinde, havada uçsan toz zerreciklerine varıncaya dek incelemiştim odayı.

Göğsümdeki coşku azaldıkça aklım daha çok rüyaya meylediyordu. Daha evvelde, çimlerin üzerinde uyurken bazı düşler görmüştüm lakin bu rüyalarda daha önce şahit olmadığım bir şey yoktu. Kendimi ovada koşarken, ağaçlar altında gölgelikte oturup meyve yerken görmüştüm, bazen ise yalnızca bir tepede ayakta dikilip manzaraya dalıp gidiyordum, tıpkı hakikatte olduğu gibi. Bir süre gerçek ve düş

ayrımı beni fazlasıyla afallatmıştı ancak üzerinde durmamıştım. Şimdi ise daha önce hiç görmediğim mekanları, nesnelere ve en önemlisi benim gibileri görmüştüm. Tam da tahmin ettiğim gibi hiçbiri bana benzemiyordu. Ya boyları, ya tenleri, ya burunları, gözleri... Öyle veya böyle benimle aynı şekilde olsalar da her biri benden farklıydı. Buna zaten o anki aklım basmıyorken, rüyada o insanlara, mekanlara ve nesnelere aşınaymış gibi davranıyor olmamın bende yarattığı sarsıntıyı siz tasavvur edin. Bilhassa ölüm döşeginde ne mecali ne umudu kalmış o kadına duyduğum sevgiyi havsalam almıyordu. İlk kez görmüştüm o zavallıyı ancak başımı her kaldırıp ona baktığımda yüreğimden bir parça kopmuştu. Neden onu kaybetmekten bu kadar korkmuştum? Kimdi bu kadın?

Gereğinden fazla kalmıştım odada. Korkuluğu kucaklayıp merdivenlere seğirttim. Aşağı katta arkadaşımın şapkasını yerden alarak başına tekrar yerleştirdim. Yavaş adımlarla yürürken, hak ettiği değeri geç de olsa verircesine etrafı inceleyerek kapıya doğru yürüyordum. Çapları bir metreyi bulan sütunların kaideleri üst üste binmiş mermer bloklardan oluşuyor, kaideler gibi dörtkenarlı sütun başlarının her kenarında ise maharetli ellerle yapılmış, içe doğru kıvrılmakta olan taş şekiller uzuyordu.

Sütunlar ne kadar heybetli olursa olsun, kırmızı halıya paralel iç duvarın dibinde duran demirden şövalye zırhlarını saklayamazdı meraklı gözlerimden. Tepeden tırnağa demirden oluşan bu adamların içinde havadan başka bir şey yoktu. Tüm duvar boyunca, tahtın üzerindeki platforma kadar yan yana dizilmişlerdi.

Basamakları çıkararak, saf altından yapılmış tahta oturup etrafı biraz da yukarıdan kolaçan etmenin keyfini yaşamak istemiştım ancak bu gösterişli oturak doğrusu pek rahat sayılmazdı. Rahat olabileceğim pozisyonu bulabilmek için iki üç uğraşta bulunduktan sonra pes ederek basamaklardan atlardım. Bu taş yığımına bir daha acaba ne zaman girerim diye düşünürken kafamda bir şimşek çaktı ve aniden olduğum yerde mihlanıp kaldım. Rüyaya geri döndüm bir anlığına. Kâbusumdaki zindanın duvarları ile bu sarayın taşları tıpatıp olmasa da benziyordu birbirine. “Ya gördüğüm o loş, kasvetli yer ve parmaklıkların ardına tıkmış insanlar buradaysa” diye geçti içimden.

Başım ister istemez sola çevirdim, çünkü geldiğim yerde merdivenlerin uzandığı kuledeki odamdan başka bir şey yoktu ancak salon katının sol tarafı hala esrarlıydı benim için. Heyecanla oraya doğru yürümeye başladım. Son sütunu da geçtiğimde geniş duvarın tam ortasında kapısız geçidi gördüm. Orada da merdivenler vardı ve yukarıya uzanıyordu ancak bu kez sarmal bir şekilde değil, zikzak çizerek. Duvarlarda asılı duran meşale sapsarı, düşümdekinin aksine yanmıyordu. Sahanlığı geçip ikinci kata vardığımda, kül rengi ahşap bir kapı ihtiva eden dar bir duvarla yüz yüze gelmişim ancak merakım beni tekrar merdivenlere yönlendirdi ve üçüncü kata çıktım.

O ana dek hep dışarıdan gördüğüm, korkuluklarında gargoylelerin muhafızlık ettiği balkona bu kez içten bakıyordum. Zemin kattaki geniş salon kadar ihtişamlı olmasa da, diyara nazır balkondan gelen ışık odaya başka bir hava katıyordu. Geniş odanın tam merkezinde yer alan kenarları işlemeli ahşap yuvarlak masanın çevresi, biri hariç hepsi aynı ebat ve şekildeki sandalyeler tarafından çevrelenmişti. Masanın en ucunda ebadı daha geniş, kolçaklarına deri kaplanmış sandalye ise aşağı kattaki taht kadar göz alıcıydı. Duvarlarda asılı duran renkli flamalara gözüm aşınaydı ancak balkonu tam cepheden gören büyük şömine ve şöminenin üzerinde birbirine tutuşturulmuş kalkan ve kılıçları bir müddet incelemiştım. Daha sonra meclis odası olduğunu öğreneceğim bu mekândan sıkılınca,

daha oraya ilk geldiğim an merakıma mazhar olmuş, en uçta, yukarıya çıkan merdivene yöneldim.

Bu kez sahanlık bana tek bir seçenek değil, üç tercih sunuyordu. Direkt yukarıya çıkan merdiven dışında, sol ve sağda iki merdiven geçidi daha vardı. Korkuluğu duvara dayayıp, hiç üşenmeden önce sola, sonra üste ve sonra da sağa çıkan merdivenlerde çilekeş oldum. Tüm çabama ve hırsıma rağmen ne yazık ki rüyamdaki kasvetli dehlizi bulamamıştım. Üç geçit de şatonun diğer kulelerine uzanıyordu. İkisi, uyandığım odaya benzer ama el değmemiş başka yatak odalarına, sağdaki merdivenler ise daha dar ama pencerelerinde cam olmayan; bir ayaklık üzerine monte edilmiş camdan silindir bir aletin merkezinde yer aldığı gözlem kulesine çıkıyordu. Bir müddet, en tepeden vadiye temaşa edip soluklandım. Kelimelerin şu an bile tarifimde kifayetsiz kalacağı manzaraya bakıyordum ama aklım başka bir yerdeydi. Düşümdeki koridor burada değilse neredeydi peki?

Ufuktaki kızılığın arasında kaybolmakta olan güneş, hayal kırıklığımı bir kenara atmama neden oldu. Aşağıya inerek ona veda etmeliydim, aksi takdirde bana kızacağını, darılacağını ve bir daha gelmeyeceğini sanıyordum. Ne cahillik ama...

Panikle merdivenleri patır patır inip arkadaşımı bıraktığım yerden aldım, yuvarlak masalı salona indim. Zemin kattaki salona yalnızca bir merdiven kalmışken, daha önce önünden geçtiğim kapının önünde donup kaldım. Kapının üzerinde daha önce ayrımına varmadığım şekiller vardı. Harfler... Onların da ne olduğunu bilmediğimi sanıyorsunuz değil mi? Hayır, biliyordum. Yan yana, kapının üzerine kakılmış pirinçten harflerin bir arada ne manaya geldiğini hayal meyal anımsıyordum. Ağzımdan gayri ihtiyarı “Kitaplık” sesi çıkıverdi. Ve en önemlisi bu sesteki “Kitap” sözü kafamda aniden ciltli bir kitap imgesinin doğmasına neden olmuştu.

V

ŞEYLER VE İSİMLER

Dışarıda mevsimler değişip, kış kendine has üslubuyla ovayı beyaza bulduğunda; ben aylardır her gün yapmakta olduğum şeyi tekrarlamakta, kitaplıktaki tek masaya pencerenin karşısına gelecek şekilde oturmuş sayfaları karıştırmaktaydım.

Geniş, yarım ay şeklindeki kütüphanenin her yerini kaplamakta olan kitap raflarını talan etmişim. Kitaplığa ilk girişimde muntazam şekilde raflarda sıralanan kitaplar ve parşömenler şimdi yerlerde sürünüyordu tamahkar merakım yüzünden. Biri hariç hiçbirini okumamıştım.

Emsalini bir türlü bulamadığım mevzubahis kitapta, akla gelebilecek neredeyse her şeyin resmi vardı. Eşyaların, kıyafetlerin, ağaçların, hayvanların... Özellikle hayvanların olduğu kısım beni afallatmıştı, o kadar çok hayvan vardı ki, bunlardan bir tanesinin bile yurdumun tabiatında olmayışını garip bulmuştum. Lakin sineğin olmamasından yana bir derdim yoktu, bu denli çirkin bir canlı ile karşılaşmak istemezdim doğrusu.

Dışarısı beni çağırıyordu. Gövdelerine kadar kara gömülmüş ağaçların çoğu yaprakları için yas tutuyordu, yamaçlarda halinden memnunmuş gibi görünen, kardan hiç nasibini almamış çamlar hariç. Karın ilk yağdığı gün, o çam ağaçlarından birinin gövdesine sırtımı dayamış kitaptaki resimlerin hemen altında bulunan isimleri tekrarlıyordum. Parmak ucumdan dirseğime kadar uzun ve iki parmak

kalınlığındaki kitabı çamların arasına taşımak tam manasıyla bir külfetti ancak her şeyi olması gereken yerde öğrenmek arzusundaydım ve şimdi sıra ağaç isimlerindeydi.

Doğrusu, çam ağacının çam olduğunu bir çam ağacının dibinde öğrenmek; defne yaprağı şeklindeki broşum ile tutturulmuş kırmızı kadife pelerininim naçizane korumasında dondurucu soğukta dışarıda olmaya değerdı. O kadar ağaç vardı ki, kitabın bir kısmı yalnızca onlara ayrılmıştı. Çınarlar, Akçaağaçlar, Gürgenler, Dişbudaklar... Ancak en çok Erguvan'ı sevmiştim. "Keşke daha önce bu kitabı bulsaydım" diye hayıflanıyordum içimde. Tam da kış vakti, bir ikisi hariç tüm ağaçlar yapraklarını dökmüşken, kitaptaki çizimlerin aslını bulmak benim için epey zor olmuştu.

Kar çoktan yağmaya başlamıştı, gelgelelim ben kitaba öyle gömülmüştüm ki, çam ağacının iğne yapraklarından ibaret siperlerinden kurtularak hayatta kalmayı başarabilmiş bir kar tanesi kitabın sayfasına düştüğünde ancak durumun ayırımına varmışım. Sersemlemiş halde gökten yağın bu beyaz, hafif maddelerin vadi üzerindeki seremonisini izleyip bir müddet kıpırdamadan kaldım. Ancak daha sonra ilk yağmur damlasının düştüğü gün olduğu gibi durumdan eğlence çıkarmasını da bilmişim. Sarayda bıraktığım arkadaşım korkuluğu yanıma alıp kitabı masaya bırakmış, karlar üzerinde onunla oyunlar oynamışım, daha doğrusu ben onunla oyunlar oynamışım. Karlar içinde saklanıyor, saplandığı yerde rüzgarla fıldır fıldır dönen cansız arkadaşımın beni aradığını sanıyordum.

Hasret olmadan keyif olmuyor. Haftalar haftaları kovalamıştı ben daha yeni yeni haftaları yeniden öğreniyorken, ancak o beyaz örtü hala ovanın üzerindeydi. Benim için cazibesini kaybetmişti; artık yalnızca dışarıda kitap okumamı imkânsız kılan davetsiz bir misafire dönüşmüştü.

Az önce "yeniden" kelimesini kullandım, dikkatinizi cezp etti mi? Yanlış söylediğimi sanmayın. Ben o kitaplığa girdiğim andan itibaren, mürekkeple bakırlığını yitiren boş bir parşömen değildim. Öğrenmiyordum, bilakis aklımın ücra köşelerine sığınmış, bugünü bekleyen bilgiler, karanlıktan çıkıp onları hatırlamam için kendilerini ifşa ediyorlardı. Tencere resmini gördüğüm zaman gözümün önünde tahta kaşıklar, mum gördüğüm zaman alevler canlanıyordu. Fakat o dönemlerde hala cehaletimi muhafaza ediyor, bu ani imgelemlerin işin doğasında olduğunu varsayıyor ve bu yüzden de çoktan bitmiş ve sayfalarının arasında tek tük illüstrasyonların göze çarptığı kitaplar hariç muadilini bulamadığım bu resimli mucizeler kitabını tekrar tekrar okuyordum belki gözümünden kaçmış bazı haylaz sayfalar bulma umuduyla. Nafîle bir gayret olduğunun farkındaydım aslında, ancak zamanı bilmeden zamanı bol keseden harcamaya çoktan başlamışım.

Sarayda keşfedilecek pek bir şey kalmamıştı. Kale ile şato arasındaki bahçede dolaşmış, yalnızca bahçede bulunan tuhaf şekil ve renklerdeki çiçeklere rastlamışım. Bahçe çiçeklerinin kokusu, humusunkiyle birleşince burnuma sızan rayiha beni mest etmişti. Renk renk, bakan gözlere haz versin diye dikilmiş çiçeklerin yarattığı görsel şöleni bozan tek şey ise, sinsi bir yaradılışla kale duvarlarını istila etmiş sarmaşıklardı.

Bahçede dolaşmak aynı zamanda keşfetmediğim tek yeri bulmamı sağlamıştı. Sarayın arka duvarında, girişi çalılarla kapanmış merdivenleri bulduğumda tekrar düşümde gördüğüm zindanı bulduğumu sanmışım ama umutlarım beyhudeydi. Basamakları körelmiş merdivenden bin bir güçlkle inip, kapısı açık bırakılmış holde ilerlemiş ve neticede sarayın metruk mutfagını bulmuşum. Loş ve kasvetli bir mekândı. Ortalığın tümünden karanlık olmasını önleyen tek şey, tavan ile duvarın kesişme noktasına konulmuş üç küçük pencereydi. Ocak harap haldeydi, büyük kazanlar, kepeçler ise

paslanmış vaziyette yerde duruyordu. Miadı dolmuş baharatları içinde barındıran sayısız şişe, raflarda toza gömülmüştü. Koridorda ilerlediğimde sağ duvarda bir kapı görüp heyecanlanmış ama kapıyı açıp küçük bir ardiye ile karşılaştığımda düş kırıklığına uğramıştım. Ardiyenin raflarında üst üste sıralanmış binlerce mum ve yere atılmış kürklü cüppe ilgimi çekmemişti. Hâlbuki daha sonra bu ardiye benim can damarım olacaktı.

Ne kadar arasam da aşağıya giden başka bir geçit bulamamıştım. Mutfak ile yukarı kat arasında ulaşımı sağlayan merdivenleri keşfetmekle yetinmek zorundaydım. Son basamağı çıktığımda kendimi, odama çıkan sarmal merdivenlerin tam altında bulunca hayret etmiş ve hayal kırıklığına uğramıştım. Zira bu denli gözümün önünde olan bir şeyi bile daha yeni görüyorsam, düşümde gördüğüm insanlar ve mekanlar hala burada olabilirdi. Vardılar, bir yerde idiler, yalnızca ben onları hala bulamamıştım.

Kendimi böyle avutarak tüm şatoyu talan etmeme rağmen hiçbir netice elde edememiş, nihayet meyus çehreme tebessüm katan tek mekâna, kitaplığa kendimi kapatmıştım. Dışarıya yalnızca gökteki arkadaşlarıma veda etmek için çıkıyordum. Benim gibi karanlıktan muzdarip biri için bu fazlasıyla yürekli bir davranış gibi görünebilir ancak tesadüfün doğasını küçümsememek gerekir. Unutmayın, yaşam bile tuhaf bir tesadüfün neticesidir.

Kitapta mum resmi görünce, aklımda canlanan yanan mum imgesi hayli kafamı kurcalamıştı. Mumları, kandilleri, meşaleleri görmüştüm ama ateş neredeydi? Nice soru gibi bunun da cevaptan mahrum bir soru olduğunu zannediyordum ta ki göl kıyısında küçük taşları en uzağa atmaya çalışarak kendimi eğlendirmeye çalıştığım gün avucuma doldurduğum onca taşın siyah olanının yerdeki emsalinin üzerine düşmesine kadar. Aniden bir parıltı oluşup kaybolmuştu. Bu bir düş değildi, yanık kokusu hala burnumdaydı. İki siyah taşı alıp birbirlerine çarpıtığımda parıltı, sürttüğümde ise kıvılcıklar oluşuyordu. Bunu bir mumu bacaklarımın arasına kıştırıp, iki taşın arasına pamuktan fitili koyarak denediğimde ise ateşe kavuşmuşum.

Ateş daha evvel gördüğüm her şeyden farklıydı, hava, ışık ve karanlığı saymazsak. Bir madde değildi ama vardı, meraklı parmaklarımdaki yanıklar yalan söylüyor olamazdı; ancak yoktu da, zira bir esintiyle sırta kadem basabiliyordu. Hayrete mucip olduğu kadar, bir karakteri de vardı sanki. Kendisine yaklaşılmadığı müddetçe vazifesini yerini getiriyor, haddi aştığınızda ise ya kayboluyor ya da ortalıkta ne varsa küle dönüştürüyordu. Bunu bir keresinde, yanlışlıkla dirseğimi çarptığım mumun devrilmesi sonucu, gözümün önünde yanıp kül olan parşömen sayesinde tecrübe etmişim. Bu denli güçlü bir varlığın tek bir nefesle yok olacak kadar zayıf olması da apayrı bir muammaydı. Ancak asıl muamma, tembelliğimi yenerek, üzerindeki kitaplardan onu kurtarmamı bekleyen siyah deri ciltli, kalın bir kitaptı. Bu kitap diğerlerinden farklıydı, tuhaf bir kişiliği vardı; kiskançtı, çok konuşup az şey söylüyordu ve kendisini kutsal addediyordu.

VI

KUTSALLAR VE KURALLAR

Günler, aylar, yıllar... Onlar zihnimde yer edindiklerinden beri bana en unutulmaz azabı tattırıyordu. Onlar olmadan da güneş doğup batıyordu, onlar olmadan da mevsimler ülkemi ziyaret edip giderdi. Bunu solan çiçeklerden, eriyen karlardan, yere düşüp kuruyan yapraklardan bilirdim. Bilirdim çünkü hareket ederdim; yürürken bir anlığına geride olur, bir adımla geleceğe giderdim. Bilirdim çünkü her

şey değişiyordu, güneş bile doğduğu yer konusunda kararsızdı.

Günleri boş parşömenlere, yuvarlak masalı salonda bulduğum mürekkep hokkasına batırduğım kuş tüyü kalemle çizgi atarak tutmaya başladım. Mürekkep kendi takvimimin birinci yılının on dördüncü günü bittiğinde ise dere kenarındaki çamurlu toprağu mürekkep olarak kullanıyordum artık. Parşömenler bitip, kuş tüyünün ucu yok olunca yaprak saplarını çamura batırıp saray duvarlarını kağıt olarak kullanmaya başladım.

Bahar, ağaçların dallarında doğarken sevinmeyi tahtın arka duvarındaki ikinci satırda bırakmıştım. Korkulukla kartopunu en son, gözlem kulesinin doksan dördüncü basamağının solunda, dördüncü satırda oynamıştım. Bütün çizgileri unutsam da bu çizgiyi unutmam zira uyanıp da ovaya kar yağdığını görünce, çetele tutma işini savsaklamış, nihayetinde kartopu oynamaktan donmuş ve hissiz parmağımla o kararsız ve yamuk çizgiyi duvara karalamıştım. Hiç kimse öğretmeden nasıl bir lisana sahip olduğumu, nasıl yazmayı ve okumayı bildiğimi, neden yapayalnız olduğumu, tabiat üzerinde tüm kudretini sergileyip bana nispet yapan zamanın niçin beni olduğum gibi bıraktığını kendime sormayalı ise iki kule duvarı kadar çizik attı ellerim.

Tek suçlu o değildi, hatta terazinin kefesine kendi aptallığımı koyduğumda şüphesiz onun kefesi hafif kalır, lakin yine de yanan yıllarımın ve geç gelen ecelimin gerçek zanlısı gözümde hala odur. Onu da diğerleri gibi yerden alıp rafta bir yere sıkıştırmalıydım. En doğrusu buydu. Ne cazibesi, ne resimleri vardı. İlgimi çekecek tek bir detaya sahip değildi. Başka bir kitapla başlamalıydım yaşamı ve benim dışımdakileri öğrenip anlamaya. Baldıran zehrini kendi eliyle içecek kadar ülkülerine sadık adamlardan başlamalıydım hayatı kavramaya, cehaletin zehrini yudumlayarak değil.

Hani bir söz vardır ya, Sezar'ın hakkı Sezar'a diye, işte bu manada, kutsal kitap içinde çok hakiki ve ibret alınacak dersler ihtiva ediyordu. Çoğu emrinde haklıydı. İyi olmak, başkalarını düşünüp bencil olmamak, yalan söylememek, kimseyi öldürmemek, hırsızlık yapmamak... Fakat takdir edersiniz ki bunlar beni pek ilgilendirmiyordu. Yalnızdım ben. Kimin malını çalabilir, kime bencillik yapabilir, kime yalan söyleyebilirdim? Koskoca memlekette ben haricinde bir insan yoktu ki.

Tüm bunlara rağmen, benim için yazılmamış gibi bir izlenim doğuran bu kitap, gizemleriyle, buyruklarıyla, şüphe düşmanı tavrıyla sayısız senemi göze görünmez ama yürekte hissedilir bir karanlığa gömdü. Bu karanlık seneler evvelce mağarada beni yutmak için bekleyenden farklıydı. O hiç değilse dürüsttü, kendini gösterecek kadar onurluydu. Sayısız yıl üzerime çullanmış bu karanlık ise, riyakâr, mütekebbir ve hilekârdı. Karşıma çıkacak kadar şerefli değildi, cümle kapısından ve beyaz kale taşlarının arasındaki boşluklardan sızıp peyderpey, sabırla tüm bahçeyi istila etmiş sarmaşıklar gibi zihnime musallat olmuştu. Anca iş işten geçtikten sonra durumun vahametinin farkına varmıştım.

Ben de açtığı her yaraya deva bulabilirdim. Ama öyle bir şey vardı ki o yara varlığıma sinmişti. Kutsal kitap beni tabiattan ayırmıştı. Hatırlarsanız ilk zamanlar kendi varlığımı yurdumdaki diğer şeylerden ayırt etmediğimi ve her şeyi bir bütün olarak gördüğümü söylemiştım. Kutsal kitap ise dünyanın ben ve benim gibi insanlar için yaratıldığını ve hizmetime sunulduğunu söyleyerek kendi mevcudiyetimi diyarın varlığından üstün kılmıştı. Eskiden bir ağaç dalını aşağıya çekip meyveleri almaya içim el vermiyorken, ağaca sormadan dalını koparan kibirli bir mahluka dönüşmüştüm.

Hâlbuki ilk başta ne denli şevkle okuyordum. Bakir zihnim her bir cümleyi okurken, kelimelerin manalarını, edatları, bağlaçları tekrar hatırlıyordu. Bir elma uğruna çekilen cefalar, cinayete varan kardeş kıskançlıkları, ateşe atılıp da yakılamayan insanlar, günlerce bir balığın içinde yaşayanlar, tanrıyla güreş tutan çobanlar, bir dokunuşta yarılan denizler, kaleleri borazanlarla yıkan kavimler, bir günah uğruna bin kıyamet yaşayan şehirler, aşk uğruna tanrısına ihanet eden büyük krallar, babasız doğup beşikteyken konuşan bebekler ve göğe çıkıp tanrının katlarına misafir olanlar... Okuduğum bu emsalsiz öyküler beni kitabın müptelası kılmıştı. Kimi kılmaz ki?

Kitap birden fazla kitabın birleşiminden oluşuyordu. İlk bölüm neredeyse tamamen öykülerden ibaretti. Daha çok bir tarih kitabına benziyordu diyebilirim. İnsanlığın yaradılışıyla başlıyordu. Cennette yaratılan ilk erkek ve ilk kadın yasak ağaçtan bir elma yedikleri için yeryüzüne kovulmuştu. Zamanla çoğalmışlar, neticede insanlar kavimlere dağılmış ve Tanrı bu kavimlerden birini diğerlerinden üstün kılmıştı. Bu kitabın Tanrısı öyle kibirli, öyle gaddardı ki, sırf kendi kavmini esaretten kurtarmak için, bir memleketteki tüm çocukların canını tek bir gecede almıştı.

İkinci kısım mucizevî şekilde doğan bir adamın yaşam hikâyesini, onun anlattığı kıssaları ve ölüp de dirilmesini aktarıyordu. Lakin tuhaf olan, bu ikinci kısım, birbiriyle aynı şeyleri anlatan ancak bazı yerlerde birbirleriyle çelişen dört farklı anlatıdan müteşekkildi. Bu bölüm kafamı çok kurcalamıştı. Bu adam Tanrının oğluydu ama soy şeceresi üvey babasından akıyordu. Daha da garibi tanrının oğlu olan bu kişi, aynı zamanda tanrıydı, yani bizzat kendi kendisinin babasıydı fakat çarmıha gerildiğinde kendisine haykırması gerekirken göğe doğru başını kaldırıp babasının onu neden terk ettiğini soruyordu. Tüm bunlar yetmezmiş gibi bir de üç gün sonra diriliyordu.

Son bölüm ise doğrudan yaratıcının insanlara söyleviydi. Genellikle ucu açık, birçok farklı yorumda bulunulabilir dizelerden oluşan kitap, tüm zamana ve insanlara gönderilmesine rağmen, tanrı elçisinin evine gelen misafirin kalkmak bilmemesinden yakınıyor, dört kadını bir erkeğe helal kılıyordu. Elçi, muhaliflerinin bolca bulunduğu bir kentteyken kitabın anlatımı uysal ve insancıldı, elçi başka bir kente gidip kendi taraftarlarını topladığında kitabın tavrı çatallaşıyordu. Başka dine mensup olanlardan dost edinilmemesi emrediyordu. Diğer dinlere inananların mallarını ve ırzlarını belirli hallerde kullarına helal kılıyordu, köle almaya ses çıkarmıyordu ve açık şekilde kadınları ikincil, sıradan varlıklar olarak görüyordu. Yaratıcının ağzından çıkmış olduğu iddia edilen bu son kitapta aklıma gelen en gülünç şey ise Tanrının miras paylaşımı konusunda yaptığı kesir hatasıydı. Şimdi bile hatırlayınca tebessümüme mani olamıyorum.

Elbette şu an takındığım müstehzi tavrı bu kitabın pususuna yakalanmışken sergilemiyordum. Bu koca kitap bana kendisini daima okumamı salık veriyordu. Şüphe etmeden, ibret alarak onu idrak etmemi... Kitap benim güneşe ve aya sunduğum saygıdan rahatsızdı, tek hürmet gösterip, ibadet etmem gereken kişi ise yaratıcıydı. Her gün belirli saatlerde ona saygımı sunmalıydım. Zira o her şeyi yaratandı, bir kaderim olduğunu söylüyordu, önceyi de sonrayı da biliyordu. Kitabı ilk okuduğum günlerde yanı başımda dikilen Korkuluk'a dönüp "Eğer yaratıcı sonramı biliyorsa şimdinden ne istiyor?" diye sormuştum, doğal olarak Korkuluk sessizliğini korumuştü. Yegâne dostum o sıralarda konuşmaktan mahrumdu.

Tanrının hikmeti deyip onun buyruklarına mümkün olduğunca uymaya çabaladım. Gerçekten uğraştım. Her uyandığımda, günün belirli vakitlerinde ve uyumadan evvel ona şükrettim ve yakardım. Bana

yardımcı olmasını, yalnızlığımı deva vermesini, hiç yoktan korkuluğa benimki gibi can vermesini istedim. Emrini dinledim, sabrettim. Beni duyduğunu düşünüyordum ancak işleri vardı, er ya da geç bana yardıma gelecekti. Dualarıma, yaratıcının görünmez olduğu yetmezmiş gibi sağırlıktan muzdarip olduğuna kanaat edinceye kadar devam ettim.

Bir kral olduğumu biliyordum. Bunu kutsal kitaptan ve bazen de kutsal kitabın üzerini pelerininle örtüp ondan gizli okuduğum birkaç kitaptan kavramıştım.

Belimde uzun yıllardır taşıdığım kılıç bir uzvum olmuştu artık. Yürürken bacaklarıma çarpmasın diye sol elim her zaman yakut süslemeli kabzaya gidiyordu. En son ne zaman kollarımı serbest bırakıp rahatça ovada gezmiştim anımsayamıyordum bile. Taç ise kılıçtan farklıydı. Anladığım kadarıyla kral olmamı sağlayan şey ne kırmızı pelerininim ne de kılıcımdı. Uzun yıllar yatağımın başucunda duran ve hiç önemsemediğim taçtı beni kral yapan. Taç tekti. Bir kral asla tacını başından çıkarmamalıydı. Kılıcını halkına korku salmak, otoritesini göstermek için kuşanırdı, bu onun erkekliğinin ve savaşçılığının sembolüydü, yalnızca taç bir insanı, yaratıcının verdiği yetkiyle tebaasının efendisi kılıyordu.

Bir de keşke tacım kafama birebir oturuyor olsaydı. Altın taç benimki gibi bir çocuk kafası için hazırlanmamıştı, yetişkin bir erkek için dövülmüştü. Ne yapsam ne etsem de öyle ya da böyle başımdan yana doğru devriliyordu ve her gün en az on kere tacı kafamdan düşürüyordum. Krallık cidden meşakkatli bir işti.

Bu kral olma meselesi başıma öyle rezil ve ironik işler açtı ki bir tanesini şu kısıtlı vaktimde dahi anlatmadan geçemeyeceğim

Bir yaz mevsiminde okuduğum kitaplardan birinde, avamdan kişilerin saraya diledikleri gibi girip çıkamayacağı anlatılıyordu. İstemeyerek de olsa Korkuluk'u avam tabakadan geldiği için saraydan çıkarıp ovanın bir noktasına dikmek zorunda kalmıştım. Bir kralsam bunun mesuliyetini taşımam elzemdi.

Yalnızlığım Korkuluk'un gitmesiyle daha da kendini hissettirince, yaratıcının kelamının üzerine yine pelerinimi örtüp; krallar, saray yaşamı ve benzeri şeyleri anlatan kitapları gömleğimin altına saklayarak odama çıktım. Günlerimi ikiye bölmüştüm. Gündüzleri duayla yataktan kalkıyor, tahtıma oturup saatlerce etrafa korku salan bakışlar atıyor, arada bir dışarı çıkarak Korkuluk ile dertleşiyordum. Akşam olunca saraya dönüp odamda inzivaya çekiliyor, mum ışığında kitap okuyordum. Bir akşam kitapların birinde kralların yalnızca kendileri için tahsis edilmiş yollarda yürümesinin icap ettiği, halk gibi davranıp dağda, bayırda, çimende gezmemesi gerektiğini öğrendim. Yurdumdaki ilk yıllarda cümle kapısından başlayıp göle kadar uzanan, çimenlerin daha seyrek olduğu sarımtırak yol gözüme çarpmıştı fakat hiçbir zaman o yolu ciddiye almamıştım. Dilediğim şekilde dilediğim yere gitmiştim. Lakin tanrı tarafından bu memleketi yönetmekle görevlendirildiysem artık bu teamüle de uymam zaruriydi.

Ertesi sabah yine tahtımda kıcımlı ağrıdana kadar kös kös oturup, öğlen olunca Korkuluk ile konuşmak için dışarı çıktım. Bu kez yolu takip ederek ilerliyordum. Ancak hiç hesaba katmadığım bir şey oldu. Yol göle uzanıyordu ve Korkuluk yolun en az elli adım dışındaydı. Korkuluk oradaydı, görüyordum

onu, her zamanki gibi kollarını açmış beni bekliyordu ama ben ona gidemiyordum. Bir kraldım ve asil doğmuş her kral gibi yolun dışına çıkamazdım. Çaresiz kalıp uzaktan ona bağırarak nasıl olduğunu sordum, sarayda çok sıkıldığımı, onu özlediğimi, onu şatodan çıkardığım için üzgün olduğumu söyledim ve beni affetmesini istedim. Bu komik sahne günlerce tekrarlandı ta ki sarmal merdivenden tahta kadar uzanan kırmızı halının da hükümdarlar için yere serildiğini öğrenene kadar. Zahmetle uzun halıyı sarmaladım ve sırtıma aldım. Halı o kadar ağırdı ki, her on adımda durup soluklanmam icap ediyordu. Korkuluk'a yaklaşınca halıyı yere atıp iteledim ve kırmızı kadife yolumun üzerinde koşup dostuma kavuştum. Öyle şiddetle sarılmıştım ki kollarındaki samanlar kabarmış, karnı incelmış, başındaki dikişlerden iki tanesi patlamıştı. Akşam olunca Korkuluk'u yolun kenarında bir noktaya dikip sarayıma geri döndüm.

Doğrusu o gün, diğer günlerden farklı değildi. Tahtımda kös kös oturuyordum. Tanrının beni mesul kıldığı vazifemi ifa ediyordum ama bu yalnızca görünen yüzümdü.

Gece kadınlar hakkında müstehcen bir öykü okumuş, kasıklarındaki canlanmaya mani olamamıştım. Oldum olası kadınlar beni tahrik etmişti. Her şeyi gören tanrının boş anına denk geldiğimi umarak kitaplardan aşırıdığım bazı kitaplarda kadın desenleri, özellikle göğüs ve kalça kavisleri gönlümü bir hoş ediyordu bakarken. Kitapların anlattıklarına değil de çizimdeki kadına meylediyordu gözlerim. Sayfayı çevirmem icap ettiğinde, her şeyi gören Tanrıyı kandırabileceğimi düşünerek, “Önceki sayfayı anlamamışım, en iyisi bir sayfa geriye gidip baştan alayım” diye mırıldanarak çizimin olduğu kısma geri dönüyor, okuyormuş numarası yapıp göz ucuyla kadın çizimlerine bakıyordum. Bunlar olurken bedenim ısınıyor, bacak aramdaki uzvum sertleşip uzuyordu. Bu uzvun hikmetini her nedense en cahil olduğum günlerde dahi biliyordum. Damarlarımda kan aktığından bihaberken bile kasıklarındaki organın benim için en değerli organ olduğu bilgisine haizdim. Buna içgüdü diyor bazı düşünürler. Hayvanlar da kıt akıllarına rağmen, anne ve babalarından hiçbir eğitim almamışken bile yetişkinlik döneminde bu uzvu dışileri üzerinde kullanmayı gayet iyi biliyorlarmış. Ben de, mucizeler kitabında ilk olarak gördüğüm kadın resmini dikkatle incelemiş ve kadının bacak arasındaki yarığa kendi uzvumun girmesi gerektiğini anlamıştım. Zaten uzvumun ilk uyandığı an da o vakitti. Sandalyenin aşağısında bir yılan varmış gibi paniğe kapılıp yere düşmüştüm.

Balkona çıkıp ülkeme baktığımda her daim zihnimde zuhur eden “ Neden benim dışımda hiçbir insan yok?” sorusu zamanla “Neden hiçbir kadın yok?” sualine evrilmişti. Kutsal kitap uzun zamandan beri bu güdümü dizginliyordu. Zifaf için evlenmek şarttı. Ama benim bir kraliçe adayım yoktu ki.

İşte o gün tahtımda oturup bunları düşünüyordum. Vazifemi gördükten sonra koşarak odama çekilecek; perdeleri kapatıp, yeni gözdem olan kitaptaki kadın çizimlerine bakacaktım doya doya. O heyecan içinde öğlen Korkuluk'a gitmemeye karar vermiştim.

Akşam yağmurun başladığını ilk, pencereye vuran damlaların seslerinden anlamış, fakat oralı olmayıp kitaba odaklanmıştım. Okuduğum bir halk masalıydı, kuyunun başında bekleyen cilveli bir kadınları anlatıyordu. Yer gök inliyor, odam bir anlığına masmavi olup, tekrar mumun titrek ışığına teslim oluyordu. Sürgüsü düşüp açılan pencerenin duvara çarpışının gürültüsü, dışarıda yaşanmakta olan tabii hengâmeyi haber veriyordu bana.

Yerden aldığım sürgüyle tekrar pencereyi kapatıp yatağa seğirtiyordum ki dışarıda endişelenmem gereken bir dostum olduğunu hatırladım. Telaşla aşağıya indim. Saray kapısına yürürken arada bir

tahtıma gözüm kayıyordu. Ben kraldım, Korkuluk ise avam. Benim yerim nasıl saray ise onun yeri de dışarıydı. Bir kral olarak onu saraya alamazdım. Ancak o benim dostumdu, sırdaşımdı. Onu bu kıyamet gecesinde yalnız bırakmamalı, sarayımın sıcağından ve konforundan onu mahrum etmemeliydim. Protokol kitapları benim yaratıcının bu diyar üzerindeki gölgesi olduğumu söylüyordu. Ben bir halkı yönetmek için tanrı tarafından vazifelendirilmiştim. Lakin halkına kara günde sırtını dönen bir hükümdar halkı tarafından nasıl sevilebilirdi ki? Korkuluk bu fırtınada onu yalnız bıraktığım ve sarayıma almadığım için bana öfkelenmeyecek miydi? Onunla aramdaki samimiyeti tehlikeye atmaya değer miydi? İşte şimdi düşününce gülünç bulduğum bu akıl muhakemesi, yaşamımın üzerindeki ölü toprağından kurtulmaya gayret ettiğim ilk andı.

Saray kapısını açtım ve ıslanmayı, çamurlara batmayı göze alarak dostuma koştum. Ne yol üzerinde yürümek vardı aklımda ne de gelenekler. Ben bir kraldım, yöneteceğim halkın varlığı beni kral yapmıştı ve onlar adına her şeyi yapmaya muktedirdim.

Böyle coşkuyla anlattığıma aldanmayın, o sırada neyin fitilini yaktığımı bırakın, bir fitilin alev aldığından bile habersizdim. Yalnızca daha evvel kenarda köşede bıraktığım yetkilerimi kullanmıştım. Ancak geçmişte, çok uzak bir mazide inşa ettiğim bendin üzerinde artık bir çatlak vardı, içimde cevapsız kalmış sorular ve bastırdığım arzular öyle azgındı ki o küçük çatlakla teselli bulmayacaklardı.

Yasalar yaşamı düzenlemek ve iktidarı meşrulaştırmak için vardır. Amma velâkin öyle bir an gelir ki, yaşamın kendisi yasalara buyurur. Her şey hâlbuki pek cılız, pek ürkek bir ret ile başlamıştır. Yasa, her zaman ilk safhada mukavemet gösterir, ceberut yüzünü açığa çıkarır, davudi sesiyle gürlür. Ama bilmez. Reddetmenin öyle sıra dışı bir tabiatı vardır ki, kendi var oluşu onu her an daha da palazlandırır. Yasa emretmekten yorulur ve tavizler vermeye başlar, ta ki o reddedişe kendi yanında bir yer açana ve o reddi daha sonraki retlere güreleyecek bir yasa haline getirene kadar.

Ben de şimdi yasalara buyuruyordum. Teamüller tek dostumun şatoda kalmasına müsaade etmiyordu. O zaman ya kanunlar değişecekti ya da kral. Benim dışımda kimse kral olamayacağına göre taviz vermesi gereken taraf yasalardı. Öyle de oldu, Korkuluk'u sarayın baş muhafızı yapıp, başına uzun şapkası yerine, taç odasında dekor amacıyla duvarın önünde dizilmiş şövalyelerden bir tanesinin miğferini koyduğumda, o yasalar her neredeyse seslerini çıkaramamışlardı. Korkuluk bundan böyle tahtımda otururken yanı başımda dikilip beni koruyacaktı. Günler geçti ama ne Tanrı ne de korktuğum kanunlardan aksi ses çıktı. Yasaların en azından bana karşı dilsiz olduğundan emin olunca, yeni emirlerim peşi sıra geldi.

Emirlerimin unutulmaması için aynı kitaplarda olduğu gibi yazılması icap ediyordu, ne var ki mürekkebin biteli yıllar olmuştu. Çamur ve balçık ise mürekkebin ömrüne haiz değildi. Ben de kılıcımla kestiğim parmağımdan damlayan kanı mürekkep, yaprak saplarını ve bazen de serçe parmağımı kuş tüyü kalem niyetine kullanarak kitaplıktaki parşömenlerin arka yüzlerine emirlerimi yazdım.

- Bundan böyle yol yoktur. Herkes istediği yere istediği güzergâhta gidebilir.
- Yaz vakti, vücut hararet yapınca, üryan vaziyette memlekette dolaşmakta herkes hürdür.
- Kral tüm gün tahtında oturmak zorunda değildir. Taht bir oturak değil, kralın hükmettiği tüm ülkedir.

- Kutsal kitap dışındaki kitapları okumakta fayda varsa eğer, bu en tabii haktır.

- Kadın resimlerine bakma yasağı kaldırılmıştır.

- Soru sormak, sorgulamak, kutsal kitaptan şüphe etmek değildir.

Bunlar gibi o kadar çok emir yazdım ki, kitaplıkta ardına buyruk yazmadığım tek bir parşömen bile kalmamıştı. Verdiğim buyruklar diğerleri gibi gaddarlık kokmuyordu. Hatta yeni bir emir yazmak için eski bir fermanı raftan alıp, arkasına yazı yazmadan evvel önde kaleme alınanları okumuş, afallamıştım. Bir adam sırf resim yaptığı için, bir ailesi olmasına rağmen, katli vacip görülmüştü. Bunu okuduğumda hayretime engel olamamış, fermanın arkasına “Bundan böyle kralın ülkesinde kimse resim yaptığı için cezalandırılmayacak” yazmıştım.

Aradan seneler geçti. Sarayımda duvarına zaman çizgisi atmadığım tek yer odamdı artık. Hiddetlenip yere çaldığım hokkanın pencereden gelen ışıkla baş döndürücü şekilde parıldayan zerrelere bakıyordum yatağımda oturmuş. Ben de paramparçaydım.

Bir kral olmak neye yaramıştı? Ne değişmişti? Kendi yaşamımı değiştiremedikten sonra bir tahtta oturup, başıma büyük gelen altın bir taç ile hükümdarı oynamak neye yaramıştı? Niye kabul edemiyordum? Zor değildi aslında, nicedir bu hakikat içimde barınıyordu. Her bir kanun yazışımında dilimin ucuna geliyor ancak geçit vermiyordum. Bir kral da olsam bunu yapamazdım. Tacını taktığım ülkemden sıkılmış olduğumu haykıramazdım. Vaktiyle bir sihir dünyası mahiyetinde gözümde ışılan topraklarım artık parmaklıkları dağlardan müteşekkil bir kafesti. Bu kafesin içindeki mahkûm da, ne suç işlediğini bilmeyen, sorularına cevap alamamış bir kraldı. Hiç kimsenin kralı...

Sinirle aşağı indim. Hiç kimsenin yaşamadığı bir yerde kral olmak bir cezaysa da bunu bir avantaja dönüştürebilirdim. Madem gerçek bir halkım ve kraliçem yoktu. Madem yalnızdım. O zaman ülkemden çıkıp kendime, adaletli hükümdarlığımda mutlu mesut yaşayacak sadık yurttaşlar bulmak benim en tabii hakkımdı. Kaybedecek neyim vardı ki?

Kitaplığa girdim, bulduğum ceylan derisi bir yazmanın arka yüzünü çevirip, parmağımı kılıcımla kestim ve son emrimi yazdım.

- Kral dilediği zaman ülkesinden ayrılabilir, başka dünyaları keşfetmek için seyahate çıkabilir, ülkesine yeni yurttaşlar ve bir prenses ile dönebilir.

VII

YEŞİL GÖZ

Yaşamım bir roman olsaydı, ülkemden ayrılmaya karar verişimin ardından yazar, gerçekte yaşadığım hüsrana sıra gelince, kendini içinden çıkılmaz bir kararsızlığın ortasında bulurdu. Öyle ya, o dramatik ve etkileyici karar anından itibaren öykünün başkarakteri vadiden çıkmayı başarmalıydı ki, önceki bölümün son paragraflarındaki heyecan anlam bulabilsin.

Hayat söylenenin ve sanılanın aksine bir ahenk peşinde değil. Onu tanıdım. O tam bir vurdumduymaz. Ne hayallerinizi, ne arzularınızı ne de yaptıklarınızı önemser. Asla size yardım etmez. Siz onun mevcudiyetinin içindeki bir zerresiniz yalnızca. Özel olduğunuzu, sizi diğerlerinden farklı ve önemli

kılan bir şeylerin var olduğunu düşünüyorsunuz. Bir vakit var, o vakit geldiğinde her şey değişecek zannediyorsunuz. Sonra bir bakıyorsunuz ki ömrünüzün azımsanmayacak bir bölümü bu hülyanın gölgesinde yitip gitmiş. Hiçbir zaman milyonlarca kum tanesinin içindeki küçük bir elmas tanesi olmadınız. Siz de bir kum tanesisiniz. Zengin, fakir, güzel, çirkin, çocuk, yaşlı, zeki, salak, cesur, korkak, yetenekli, beceriksiz... Kendinizi eşsiz hissetmenize sebep veren her ne ise bilmelisiniz ki, içinde yüzdüğünüz yaşam size ancak yanınızdan geçen herhangi biri kadar değer veriyor. Aksi halde ne olursak olalım aynı makûs talihin yolcusu olmazdık.

Sol kolum ve kaburgalarımındaki kırıklar yüzünden yatağımda acıyla kıvrılırken böyle avutucu sözlerim yoktu. Bir kral olabilirdim ancak kesinlikle kararları akıl ürünü olmayan bir kraldım. Çevremde onca dağ arasında en şefkatsiz dağı seçmişim.

Kolayca çıktığım bayırda nefes alıp yorgunluğumu gidermek için biraz oturmuş, ilk kez bu kadar tepeden gördüğüm ovayı seyre dalmıştım. Yeşilin ortasında küçük, beyaz bir tavşan gibi duran sarayım iki parmağımın arasına sığıyordu. Hava aşağının aksine serindi. Rüzgâr tanıdığım gibi değildi, eserken yüzümde sanki kesikler açıyordu. Gideceğim yerde kral olduğumun öğrenilmesi başıma bir iş açabilirdi, neticede varacağım yerde de bir hükümdar olacaktı ve kendi ülkesinde başka bir kralın dolanıyor olmasından rahatsızlık duyacaktı. Bu sebeple pelerinim yerine, ardiyedeki kürkü sırtıma geçirmiş, tacımı da pelerin gibi sarayda bırakmıştım.

Baharda hiç alışık olmadığım soğuk havaya kürkün içine gömülerek alışmaya gayret ediyorken, bir baykuşu andırır vaziyette, beni bekleyen zirveye baktım. Sivri tepesi her zamanki gibi karla kaplıydı. İsteddiği kadar tehditkâr görünebilirdi çünkü gideceğim yer orası değildi, dağın öte yanına giden bir yol bulmak benim için kâfiydi. Lakin önümdeki manzara umut da vermiyordu açıkçası. Yukarıya çıktıkça zemin kıraçlaşıyor, engebeli bir görünüm arz ediyordu. Daha o sırada bu dağın bana merhamet göstermeyeceğini sezmiştim. Bir de şu krallara has lüzumsuz gurur kanımda dolaşıyor olmasaydı...

Seçtiğim bütün yönlerde yolum dikine uzanan devasa taş bloklarla kesiliyordu. Çaresiz kalmıştım. Eğer tahminim doğruysa bu otuz veya kırk metrelik yekpare kayaları aşmam halinde işim kolaylaşacak, vadinin dışına çıkabilecektim. Üzerinde parmaklarımı ve ayaklarımı sokabileceğim oyuklara da güvenerek tırmanmaya başladım. Bir yandan kolumu uzatıp parmaklarımla tutunabileceğim bir girinti ararken, diğer yandan da tanrıya yakarıyor, benden yardımını esirgememesini diliyordum. Esirgedi ama... Sağ ayağımın destek aldığı oyuk parçalandı ve birdenbire sol elimin insafına kalmış halde buldum kendimi. Uzun zamandır bu denli korkmamıştım. Derin bir nefes alarak parmaklarımı zorladım ve daha yukarıdaki girintiye erişmeye çalıştım. Ancak hali hazırda narin olan parmaklarım bu girişimime dayanamadı. Birkaç saat önce gururum yüzünden veremediğim kararı bu kez bedenim benim yerime almıştı.

O sırada dilimin pek aşına olmadığı küfürler savururken farkında değildim ama şanslıydım. Azami altı veya yedi metreden düşmüştüm. Daha yukarıdan yere çakılsaydım yalnızca bir iki kırıkla kurtulmayacağım kesindi.

Kolum ve göğsümdeki acı yüzünden inleyerek aşağıya iniyorken, beni asıl bekleyen işkencenin dönüş olduğunu idrak etmekten uzaktım. Kaburgamdaki kırık nefes almamı zorlaştırıyor; işlevini kaybetmiş kolumun sızısı ve ağırlığı yürürken eğilip bükülmeme neden oluyordu. İnme çıkılmaktan rahattır, tabi

çıkarkenki şartlar inerken de mevcut ise... Az önce patır patır çıktığım dik yokuşlar, sakat halimde bana bir uçurum gibi görünüyordu. Benden ümidini kesen güneş çekip gitmiş, yerini mehtaba bırakmıştı. Gökte her şeye rağmen bana güvenini kaybetmeyen ayın cılız ama sevgi dolu ışığı olmasa, önümü göremeyip kendimi onlarca metre aşağıya yuvarlanırken bulmak işten bile değildi. Ormana vardığımda öyle bitap düşmüştüm ki, artık daha net görebildiğim saraya gidecek takatim kalmamıştı, ben de bir defne ağacının gövdesine sırtımı dayayıp soluklanmaya karar verdim. Ormanın toprak kokan efsunu ve yaprak hışırtılarının ninnisi içimin geçmesine yetip de arttı.

Zindan koridorundaydım. Yakında bir yerden bir feryat yükseliyordu. Bağırان adam “yapmayın, zulümdür bu, hak değil” diye inliyordu. Tanıyordum bu sesi... Hem de öyle tanıyordum ki, o sesi bir daha duymama kaygısı içimde zuhur etmiş, dünyam başıma yıkılmıştı. Diğer koşullardakilere aldırmadan koridorun sonuna kadar yürüdüm. Koridor sağda yeni bir geçide açılıyordu. Geçit tekinsiz bir karanlığa bulanmıştı. Rüyada sanki bambaşka biriydim. Karanlıktan korkmayıp hızla yürümeye devam ettim. Bağrışmalar yükseliyordu, pes sesli bir adam “Koyun şunun başını taşa” diye sinirle çıkıştı. Adımlarımın ivmesi arttı. Koşuyordum. Gözyaşlarım şakaklarımdan akan tere karışıyordu. Onu son kez görebilirdim. Belki yalvarsam yakarsam onun canını bağışlardı. Taşa değen sert bir cismin sesi karanlık duvarlarda yankılana kadar sürmüştü bu düşünceler. “Hayır!” diye bağırıp yere kapaklandım. Hüngür hüngür ağlayarak yumruğumla yeri dövüyordum.

Başımı yerden kaldıracak dirence kavuştuğumda bir atın üzerindeydim. Evet, yanlış duymadınız, simsiyah bir at. Bir şehirde dört nala at sürüyordum. Bazen önümüze atılan eli kılıçlı, başları miğferli askerler oluyordu ama her defasında atım şaha kalkarak bu adamları nallarıyla bertaraf ediyordu. Bir şehirdi burası ama rüyadayken aşınaydım bu kente. Esir alınmış askerler, elleri bağlanmış kadınlar, yanmakta olan evler... Hiçbiri umurumda değildi. Bir yere, sanki bir şeye yetişmeye çabalıyordum. Gözümü her kapadığımda bir çift yemyeşil göz zuhur ediyordu karanlıkta. Bir yandan korkuyordum ancak bir yandan da içimde tarifsiz bir rahatlık vardı. Bir şeye güveniyordum. O gözleri canlı olarak tekrar göreceğime inanıyordum. Bir kale kapısına vardığımda şehirden çıktım, atımdan indim. Bir körfeze bakıyordum. Karşı kıyıda, kulesi göğe uzanan başka bir şehir daha vardı ama orasıyla ilgilenmiyordum. Benim meselem denizleydi. Düzinelerce kalyonun, kadırganın arasında gözlerim mekik dokuyordu. Sonra birini gördüm. Boz pelerimli, başına kukuleta geçirmiş biri... Adam beline kadar denizin içine girmişti. Bir şey taşıyormuş gibiydi. Kukuletası rüzgar yüzünden başından kayınca tanıdım onu. Kalbim neredeyse dışarı çıkacaktı. Aradığım kişiyi bulmuştum.

Bu bir kâbus değildi. Neticede her kimi arıyorsam onu bulmuştum ama yine de uyandığımda nefes nefeseydim ve içimde kaynağını bilemediğim ağır bir keder vardı. Kırıklarımın acısı tekrar hortlayınca, rüya hakkında düşünmeye ara verdim, zorlukla kalkıp yalpalayarak saraya yol aldım. Kaburgam düne nazaran iyiydi ama kolumdaki ağrı kat be kat artmıştı. Rüyada gördüğüm küheylanın ülkemde olmamasına lanetler okuyordum. Şatoya varıp, tahtın dibinde vekillik yapan Korkuluk’a selam verdikten sonra kitaplığa çıktım koşar adım. Evvelce dikkatimi cezp etmiş ancak biraz göz gezdirince sıkılıp yerine bıraktığım kitaba muhtaçtım şimdi. Kitabın sırtı ve kapağında oyma yazılar değil de bir asanın etrafında dolanmış bir çift yılan figürü olması arayışımın kısa sürmesini sağladı.

Kitabı işe yarar elimle raftan çıkarıp masaya koydum ve sayfaları hızla karıştırıp kol sakatlanmaları ile alakalı kısımları fazla vakit geçmeden bulup hızla okudum. Anladığım kadarıyla kolum ya kırık ya da incinmişti. İmkânlarım dâhilindeki tek tedavi bir askı bulup kolumu askının içine sokmak ve

günlerce bu vaziyette istirahat etmekte. Balkonlu toplantı odasındaki flamalardan birini duvardan indirdim. Flamanın bir ucunu dişlerimle tuttum, diğer ucunu elimle dolayıp düğüm atarak askıyı oluşturup boynumdan geçirdim. Lakin en zoru kolumu askıdan geçirmek olmuştü. İşim bittiğinde öyle bezgin ve perişandım ki, kendi yatağım yerine, daha yakın olan kulelerden birine çıkıp, hiç kullanmadığım odanın bakir yatağına sırt üstü devrilip uykuya daldım tekrar.

Istirabımın sona ermesi, ezik ve kırıklarımın iyileşmesi vakit almıştı. Kolum sağalır sağalmaz askılığı boynumdan çıkardığımda, bir süredir aklımda esip gürleyen şüpheler ve kuruntular bunun sevincini kursağımda bırakacaktı. Nicedir ülkeme ve zihnime musallat olmuş sinsi karanlık, kudretini yitirerek, beni mazide bıraktığım sorularla baş başa bırakmıştı.

Zindanda kimin için ağlamıştım hüngür hüngür? O şehir neresiydi? Neden evler yanıyordu, insanlar esir alınmıyordu? Kimi arıyordum? Neden aradığım kişiyi bulamama ihtimalini aklıma getirmemek için gayret sarf ediyordum? Zihnimde canlandığında kalbime ferahlık salan o yeşil gözler kime aitti? Peki, o adam, o kimdi ki onu bulmak benim için hayat memat meselesiydi?

Asla imdadıma yetişmemiş, tek bir soruma dahi cevap vermeye tenezzül etmemiş tanrıdan bu kez yardım dilemedim. Ardında bıraktığı sualler hala diriliğini koruyan o netameli ilk kâbus karşısında yaptığımı tekrarlayarak kendime sabır telkin edemezdim. Bütün öğrendiklerimi, beni gözleyen tanrının eşref saatine geldiğimi umarak kütüphaneden aşırduğım bir düzine kitaba borçluydum. Ve daha okunmayı bekleyen yüzlerce kitap raflarda umutla beni bekliyordu.

VIII

KABULLENİŞ

Amaçlar vaat ettiği neticelerden çok, bizi başka gayelerin avucuna düşüren hilekârlardır. Muzip hilekârlar...

Rüyalarımın, varlığımın, yalnızlığımın, çocuk bedeninde kısılıp kalışımın, yemek ve su ihtiyacından muaf oluşumun nedenlerini ve nerede doğduğumu, ülkeme nasıl geldiğimi, annemin, babamın kimliğini öğrenmek maksadıyla kitapların okyanusunda çıktığım serüven de beni bambaşka bir arzuya meftun kılmıştı. Bilmek idi artık amacım. Bir muharebe için ülkesini, ailesini terk edip, seneler sonra vatanına geri dönmek için yıllar alacak ve destan yazdıracak yeni bir maceraya bilmeden yelken açan İthake kralından ne farkım vardı ki?

Artık raflardan kitap alırken kutsal kitabın üzerini pelerinle kapatma gereği duymuyor, alenen seçtiğim cildi masanın üzerine koyup, ilk sayfayı açarak okumaya başlıyordum. Madem tanrı bana bir akıl vermişti, onu kullanmama da ses çıkarmamalıydı.

Zamanla bu lüzumsuz, beyhude intikamın tadından bıktım, akıl çelen bir fısıltının peşinde sürüklenir oldum.

Önce mitolojik öyküleri okumaya koyuldum. Ekseriyetle inanılması güç, mübalağa dolu hikâyelerdi ancak kutsal kitapta okuduğum öykülerin aksine daha sıcakkanlı ve vermek istediği nasihatler daha anlaşılırdı. Mitolojide tek bir yaratan yoktu, tanrılar vardı. Tanrılar, tek ilahın aksine insancıldı. Kimisi zalim, kimisi şefkat dolu, bazıları kadın, bazıları erkek... Gerektiğinde kullarının karşısında

arz-ı endam ediyorlardı. Bir aileleri vardı aynı insanlar gibi. Birkaç istisnai mitolojinin ilahları haricinde ölümsüz olmasalar ve üstün güçleri olmasa onları bizden ayıran herhangi bir nitelikleri de yoktu.

Okuduğum metinler beni yanıltmıyorsa, insanoğlu tek tanrıdan çok daha uzun bir süre bu ilahlara inanmış ve onlar için ayrı ayrı tapınaklar inşa etmiş. Savaşa giderken savaş tanrısına, ekinlerden verim almak için bereket tanrıçasına, çetrefilli bir konuda karar alırken akıl tanrıçasına dua ediyorlar, sunaklarda adak adıyorlarmış.

Sizin bu husustaki fikrinizi bilmiyorum ancak ne vakit bir kıyaslama yapsam çok tanrılı inancın akla daha yatkın olduğu kanısına varmışımdır. Çok ilahlı inancın menfi yanlarını ve tutarsızlıklarını kısa bir süre göz ardı ettiğimde, tek tanrı inancının içinde göz ardı edilemeyecek bir çelişki barındırdığı aşikâr.

Bir çiftçi tahayyül edin. Geçimini yağmurun merhametine kalmış toprağından sağlamakta. Bereket tanrıçasının tapınağına gidip dua ediyor ve toprağın iyi mahsul vermesi için gerekli olan yağmurun yağması için tanrıçaya yalvarıyor. Tapınaktan çıktığında agoradaki paniği görüp şaşkına dönüyor. Yanından hızla geçen birini kolundan tutup, bu tantananın nedenini sorduğunda komşu bir devletin ülkesini işgal ettiğini öğreniyor. Vatanseverlik duygusu kabarıp orduya yazılıyor, zırhını, miğferini kuşanıp savaş tanrısından yardım umarak muharebeye gidiyor. Ancak savaşta kendi ülkesi mağlup olunca yaralı halde kaçarak evine dönüyor. Yokluğunda bol yağmur görmüş toprağın bol ekin verdiğini görünce bir anlığına seviniyor ve bereket tanrıçasına şükrediyor. Lakin işgalciler köyüne gelip mahsulüne el koyunca savaş tanrısının gazabına uğradığını düşünüyor.

Biraz karışık değil mi? Bu tespitimi, tahtın dibinde, muhafızlık görevinden kaytararak yerde dinlenir vaziyette bulduğum Korkuluk ile paylaştığımda ketum sessizliğini korumuş, cevap vermemiştii her zamanki gibi. Gerçekten yaşıyor olsa “İyi de bu örneğin tek tanrı ile alakası nedir?” diye soracağından eminim. Oysa kolay anlaşılıns diye yalnızca iki tanrı üzerinden oluşturduğum bir örnek bu.

Biraz önce anlattığım kurguda tanrılar değil de her şeyi bilen, mutlak, yegâne bir yaratıcı olduğunu düşünün. Ailesini geçindirmek adına toprağından bereketini esirgememesi için dualar okumuş kulunun sesine kulak veren, dileğini yerine getiren; ama vatani için savaşa gittiğinde kulunu yalnız bırakıp, topraktaki mahsule düşman askerlerce el konulmasına mani olmayan bir Tanrı... Sizce de biraz tuhaf değil mi? Her şeyin öncesini, sonrasını bilen tanrı, bereket vereceğı tarladaki ürünün heba olacağını bile bile neden ilk dileğı yerine getirmektedir? En azından çiftçi, savaşta yenilgi ve ülkesinin işgal edilmesinden dolayı yaşadığı üzüntünün yanı sıra bir de mahsulüne gözü önünde el konulmasının kederini yaşamak mecburiyetinde kalmazdı.

Özetle, yaşamda kısacık bir dönemde bile birbiriyle tamamen zıt o kadar çok şey yaşamaktayız ki, tüm bunlarda tek bir tanrının parmağı olduğuna inanmak cidden güç. Öte tarafta ise birden fazla ilahın olduğu inançlarda, birbiriyle farklı karakterlerdeki ve rekabet halindeki tanrıların bu tutarsız gidişata neden olduğuna inanmak daha anlaşılır. Velhasıl, Tek Tanrı'nın her yerde, her şeyde muktedir olma sevdası onu yalnızca bir hiç haline getiriyor.

Neyse, sizi farazi şeylerle sıktıysam özrümü kabul edin. Okuduğum öykülerin bazılarında yazarlar nefes almak, öyküyü daha da derinleştirmek için konu ile pek de ilintili olmayan mevzulara girip kimi zaman ağzımdan galiz cümlelerin çıkmasına sebep olurlardı. Bu yüzden halinizi tasavvur edebiliyorum. Lakin şimdi gayet iyi anlar oldum bu yazarları. Bir roman veya bir öykü olsun, kalem erbabının yazdığı her satır onu farklı düşüncelere, hatıralara götürür. Mitolojide denizcileri şarkılarıyla büyüleyip adalarına çeken kadınların büyülu sesleri vardır bu düşüncelerde. Çoğunlukla yazarlar nefesine hâkim olup çıktığı güzergâhtan şaşmaz ancak bazı anlar vardır ki anlatıcı, kurduğu dünyanın içinde kısırılmış hisseder kendini. Bir mıknaatısı andırırçasına tüm öyküyü kendisine sürükleyen sona meydan okur, zira kafasında kurduğu eserin kurgusunda kendisi ve görüşleri için yeteri kadar yer yoktur. Yazar ancak razı gelmek ile isyan etmek arasında tercihler yaparak yapıtı tamamlar. İşte benim de ara sıra avucuna düştüğüm muamma bu. Başlangıçta sizinle paylaşmayı lüzumlu bulmadığım birçok şeyi anlatırken buldum kendimi. Size yalnızca yaşamımı tamamen değiştiren olayları değil, merdivenlerden düştüğüm günü, gökkuşağını ilk kez gördüğüm anı, korkuluk ile kılıç kılıca düello yapışımızı da anlatmayı arzu ederdim zira yaşamıma, onu özetleyemeyecek, naklederken belirli kıstaslar uğruna onu tırpanlayamayacak kadar değer veriyorum. Doğru mu yapıyorum yanlış mı? Şüpheliyim. Lakin yine de şartlarımı göz önüne aldığımda pek de haksız olmadığım kanısındayım. Ben biri ile hiçbir zaman bu denli uzun soluklu konuşmuş değilim. Hatalar yapmam, kelimeleri inciler gibi dizememem, konulardan konulara atlamam bu yüzden olsa gerek. Tüm bunlara karşın hala öyküm kulaklarınıza hitap etmekteyse kanaatim odur ki bu benim becerimden ziyade sizin hoşgörünüzden kaynaklanmakta. Bu nedenle iyi niyetinizi fazla istismar etmemek en doğrusu sanırım.

Nerede kalmıştık? Hatırladım. Eski dünyanın hikâyelerine gömülmüştüm ama asıl gayeme hemen ihanet etmedim. Defalarca ülkemden çıkmak için dağların sırtlarında bir yukarı bir aşağı gidip geldim. Sırası gelmişken söyleyeyim, normal bir insan gibi temel ihtiyaçlar karşısında çaresiz olmamam, bedenimin hep aynı şekilde, çocuk haliyle kalması, şu meşhur ölüm meleğinin kapımı bir türlü çalmayışı; kitaplarda haklarında detaylı bilgi edindiğim tanrılar veya kahramanlardan biri olduğum yanılgısına düşürmüştü beni. Acı tecrübelerime karşın ardı arkası kesilmeyen ovoidan çıkış teşebbüslerimin ardındaki cesaret işte bu yanılgıdan hayat buluyordu. Ben de o hikâyelerde bahsi geçenler gibi yürekli olmalıydım. Bir amacım vardı ve muvaffak olmadan bana rahat yoktu.

Kocasının parçalarını her yıl diyar diyar dolaşıp bularak eşini diriltten tanrıçadan, kadını için ölümler diyarına yolculuk yapmayı göze alan ozandan feyz alarak düştüğüm seferlerim; soğuktan donma tehlikeleri, kırık çıkıklar, aşması namümkün yarıklar derken faydadan çok zarar veren, hevesimin boğazına çökmüş bir inada dönüşmüştü. Bildiğinizi varsayıyorum, inat nihayetin kapısıdır, sizi ya hazza ya batağa ya da sabra götürür. Benim kapım sabra açılmıştı.

Kırık bacağımın iyileşmesini beklerken, bin bir güçlkle aşağıdan getirdiğim bilim ve felsefe kitaplarını hatmedip, aç aklımı doyurarak avundum şömine ateşinin karşısında. Bazen balkonda oturup, misafiri olamadığım diyarlardan gelen bir kervanın yolunun topraklarıma düşmesini umarak en uzaklara daldım. Gün geldi Korkuluk ile konuşmayı bıraktım, onun adına konuşur oldum, gün geldi kaleyi kuşatan sarmaşıkları kılıcımla biçip bahçeyi tekrar eski ahenkli haline döndürmeye koyuldum.

Sessiz bir yenilgiydi benimkisi. Feveran ederek mağlubiyetimi, ülkesine hapsolmuş, yapayalnız, kerameti kendinden menkul payesiyle ordan oraya volta atan bir kral olduğumu bir de sesli bir

şekilde haykıramazdım. Çıkamayacaktım, gidemeyecektim kitaplarda anlatılan ülkelere. Kimse de gelmeyecekti vadime. Hep kendi sesimle konuşacak; kendi tenim dışında bir başkasının tenini hissedemeyecektim. Kâbus addettiğim rüyaları görme ümidiyle başımı yastığa koyuyordum artık. Yalnızca kâbuslarım beni başka memleketlere, başka insanlara götürüyordu. Varsın korkayım, varsın zihnim yepyeni cevapsız soruların akınına uğrasın yeter ki benim dışımda birilerinin sesleri çalınsın kulağıma, yeter ki yabancıları olduğum şehirlerin taş yollarında avare gölgeyle dolanayım birazcık.

Olmadı. Kara talihin cilvesi olsa gerek, tam da onlara ihtiyaç duyuyorken kâbuslarım beni terk etti. Buraya, yani ölümün kıyısında sırt üstü uzanıp o meşhur vedayı beklediğim bu ana değin bir kere bile kâbus görmedim.

Delirmenin vebalini her zaman hayallere atarlar. Güya bir insanın deliliğinin en hatırı sayılır alameti gerçeklikten kopup, zihninde hayali kişiler ve şeyler yaratmasıymış. Aranızda yaşamamış olabilirim ancak okuduklarımdan şunu anladım ki, bir suçun asıl failinin ceza görmesi size de menfi yönde tesir edecekse; ağzınızı, kulaklarınızı ve gözlerinizi kapatıp, yargıca en masumu işaret ediyor parmağınız. Hayaller gibi... Hâlbuki deliliğin tek kabahatlisi öve öve bitiremediğiniz gerçeklikten başkası değil. İnsan doğasına aykırı bir yalnızlığın kurbanıyken, farkına varmaktan aciz olduğunuz bu hakikati görmem zor olmadı. Gerçekliğin kendi kuralları vardır. Razi olsanız da olmasanız da bu kurallara riayet etmek mecburiyetindediniz. Benim yalnızlığıma, dağların ötesini görme umudumun kayboluşuna alışmak zorunda oluşum gibi bir riayet bu. Ancak bu ağır yükü hafifletmenin bir yolu var, hayal kurmak. İnsan ancak hayal kurarak gerçekliğin parmaklıklarından kurtulabilir. Hayaller sayesinde bir tünel kazarsınız başka bir dünyaya giden. Orada çayırlar yeşil değil de mavi olabilir, ağaçlar bulutları bile geçecek kadar yüksek olabilir, ağaçların en tepesine çıkıp dağların ardındaki kentleri seyre dalabilirsiniz, rüzgârla dalından kopmuş dev bir yaprağın üzerine atlayıp o kentlere uçabilir, insanlar arasına karışabilirsiniz.

Kaç kez o yaprak üzerinde seyahatlere çıktım, ne serüvenler yaşadım fakat bir kez olsun aklımı kaybedip deli olmadım. Zaten olamazdım da, ne gerçekte bana deli diyecek bir insan vardı ne de düşlerimde başıma külah koyup, bana deli sıfatını reva görecek insanlar... Sadece delilik de değil, ben asla zeki, cesur, çirkin, güzel, yalancı, kibirli, bencil, zalim, iyi de olmadım. Ben hiçbir şey olmadım, olmak dışında...

IX

DIYALOG

KRAL: Şartlarımı düşününce gülünç görüldüğünün farkındayım ama senin aksine özgürlüğün var olduğunu düşünüyorum.

KORKULUK: Anlaşılan o ki Haşmetmeapları ile yine mutabık kalamadık.

KRAL: Açıkçası beni şaşırttın, en azından bu hususta benimle aynı fikirde olacağını sanmıştım.

KORKULUK: Ben de, basit bir örnekle bile var olmadığı ispatlanabilecek bir kavrama bel bağlamanıza şaşırdım Kralım.

KRAL: Sen ve senin şu meşhur misallerin... İyi anlat bakalım.

KORKULUK: Özgürlük bir kelimedir Efendimiz... Her şey gibi basit, kurallı seslerden oluşan bir kelimedir. Tam manasıyla, sonuçları ne olursa olsun her şeyi yapabilmektir.

KRAL: Evet?

KORKULUK: Gelin görün ki imkânsızdır bu.

KRAL: İmkânsız? Ben istediğim her şeyi yapabiliyorken ve sen de buna bizatihi şahitken nasıl bu denli kendine güvenebiliyorsun?

KORKULUK: Tesadüfe bakınız ki kanaatime duyduğum inancı size borçluyum.

KRAL: Devam et.

KORKULUK: Hatırlar mısınız, vaktiyle dere kenarında otururken bana gözlerinizi ilk açtığınız günü anlatmıştınız? Aynadaki yansımanızdan korkup geriye doğru adım atarken ayaklarınızın birbirine dolanması sonucu yere düşmenizi... Çok iyi anımsıyorum, düşmekten zevk aldığınızdan bahsetmiş ama üzerinde durmamıştınız.

KRAL: Evet hatırlıyorum. Düşmekten zevk almıştım zira yalnızca zıplarken ve düşerken yer ile temasımı kesebiliyorum.

KORKULUK: Ve bu yüzden de arada sırada, meyve toplamak için çıktığınız ağaç dallarından neşeyle atlarken görüyorum sizi.

KRAL: İyi bir tespit ama bunun özgürlüğün imkânsız oluşu ile alakası nedir henüz anlamadım.

KORKULUK: İlk gününüze dönelim o zaman. Oda da düşmekten zevk almış ama dizinizi incittiğiniz için bu deneyimi acı ile ilişkilendirmiştiniz. Odadan çıkıp merdiven boşluğuna baktığınızda ise bulunduğunuz kat ile zemin arasında hayli mesafe olduğunu fark etmiş, atlamak yerine ilk kez gördüğünüz merdivenleri kullanarak aşağıya inmiştiniz. Yanılıyor muyum?

KRAL: Gayet iyi hatırlıyorsun anlattıklarımı... Sanırım varmak istediğin noktayı yakaladım.

KORKULUK: Kutlarım sizi. Neden o boşluktan atlamadınız efendim?

KRAL: Yarım metrelik bir düşüş bile dizimde kıvranmama neden olacak bir acı yaratıyorsa, çok daha yüksekten düştüğüm takdirde aynı orantıda yaralanacağımı anlamıştım da ondan...

KORKULUK: Ancak merdiven boşluğundan atlamak istemiştiniz değil mi?

KRAL: Evet

KORKULUK: İşte bu... Sizin tarifinizle yola çıkmış olsaydık, merdiven boşluğundan atlamamız gerekirdi zira özgürlük bir insanın istediği her şeyi istediği anda istediği şekilde yapmasıdır. Buna benzer bir vaka, kuzey dağlarının yamaçlarında da yaşandı hatırlatırım. Dağın zirvesine az bir mesafe kala geri dönmek mecburiyetinde kalmıştınız çünkü dönmeseydiniz donacak, sizin tabirinizle buzdan bir heykele dönüşecektiniz. Velhasıl Haşmetmeapları, tabir ettiğiniz sınırsız özgürlüğün olmayışının üç nedeni vardır. Birincisi doğanın sizi de içine alan kanunları, ikincisi aklınız, üçüncüsü ise varlığınıza yani yaşamınıza duyduğunuz sadakat.

KRAL: Makul bir cevap gibi görünse de ölümü göze alan herhangi biri senin bu katı görüşünü ters yüz edebilir.

KORKULUK: Katı? Bu katı bir görüş değil efendim. Bu hakikat. Kaldı ki ölümü göze alan biri de bu hakikati yıkamaz.

KRAL: Senin tüm tezin ölüme meydan okumamak üzerine farkında mısın?

KORKULUK: Yapmak istediği şey için ölen biri, yapmayı arzuladığı şeyin fiilinden zevk alabilir mi?

KRAL: Basit... Söz gelimi merdiven boşluğundan atlayan biri düşerken ayaklarının yerden kesilmesinin zevkini yaşar ve yerde acı içinde kıvrılırken içten içe memnuniyetle ölebilir

KORKULUK: Hayır, zeminde yaralanmış vaziyetteyken artık fiil bitmiştir. Başka şeyler isteyecektir. Cesedinin bulunup gömülmesini veya yakılmasını isteyecektir. Böceklerin musallat olmamasını isteyecektir, ruhların göçtüğü bir öte dünyanın gerçekten de var olmasını arzulayacaktır ancak biliniz ki bunların gerçekleşmesi hususunda etkisizdir.

KRAL: O halde yere çakılır çakılmaz ölse...

KORKULUK: Atlamak ve ayak ile yerin teması kaybetmesi söz konusu efendim. O halde yere doğru düşen kişinin aldığı haz ivmeyle ters orantılıdır.

KRAL: Peki ya istediği şey ölmek ise?

KORKULUK: Buna bir cevabım yok.

KRAL: Şaşırdım doğrusu, bu kadar erken pes edeceğini düşünmemiştim

KORKULUK: Pes etmedim, haddimi bildim. Sizinle ne yazık ki bu konuda da müşterek düşünmüyoruz ama hemfikir olduğumuz tek konu da bu. Ölüm hususunda asla bir görüş birliğine varamayız. Ben sizin özgürlük tezinizin yanlısını ortaya koydum lakin ölmek isteyen bir kişinin ölme hakkı var mıdır? Bu sorunun cevabı sizde saklı...

KRAL: Nedenmiş o?

KORKULUK: Ölmek istiyorsunuz da ondan. Son aylarda dağlara dalarken inceliyorum sizi. Yıllar önce muvaffak olamadığınız yurttan çıkış yolculuklarınızda gözbebeğinizde beliren o ışıltı tekrar zuhur etti gözlerinizde, heyhat bu ışık eskiye nazaran solgun ve keskin.

KRAL: Her şey bitti dostum. Ne okunacak bir kitap ne de aklımı çecek bir meşgale kaldı. Ben bir insanım. Hayvanlar hatta bitkiler bile belirli gayelerle yaşıyorken, bu avarelik, bu amaçsızlık canımdan bezdiriyor beni. Şahitsin elimden gelen her şeyi yaptığımı...

KORKULUK: Şahidim ama elinizden gelen her şeyi yaptığınıza değil bilakis elinizden gelen her şeyi yapmayışınıza.

KRAL: Ne kastediyorsun sen? Ezelden beri yanımdasın, başıma gelenlere, çektiğim sıkıntılara, hayal kırıklıklarına sen tanık olmayacaksın da kim olacak? Gerçi sen nerden anlayacaksın ki derdimi.

KORKULUK: Ateşin içinde kavrulmak ile ateşi dışarıdan izlemek ayrı şeylerdir efendim. Belki ben

kendimi sizin yerinize koyamıyorum ama siz de benim gördüğüm şeyleri görmekten acizsiniz.

KRAL: Neymiş bay çokbilmiş bu gördüklerin?

KORKULUK: Bir öykü vardır. Sıkılmazsanız anlatayım. Vaktiyle bir derviş; bir âlimi, bir sofuyu ve bir filozofu yanına çekip, bir insan uzunluğundaki devasa bir kayayı yerinden oynatmalarını istemiş. Bunu başaran bir kese altını vereceğini taahhüt etmiş. Alim, yerin eğimini hesaplamış sonra da hemen yağlandırılmış kızaklardan kayayı hareket ettirecek bir düzenek kurmuş zemine. Her şey hesapladığı gibi gitmiş, manivelaya yüklenmiş ama kaya yerinden bir arpa boyu oynamamış. Sıra sofuya gelmiş. Adam “şu kaya ne ki yaratıcının kudretinin yanında, birazdan rabbimin mucizesine şahit olacaksınız” deyip yere çömelmiş, günlerce rabbine dualar okumuş kayanın yerinden oynaması için. Ancak o koskoca taş parçası bir türlü yerinden kımlıdamamış. Sofu pes etmiş, “Hakkın hikmetinden, irfanından sual olunmaz. Muhakkak bir bildiği vardır” deyip geri çekilmiş. En son sıra filozofa gelmiş. Filozof tütününü yakıp içmeye koyulmuş. Günlerce yağmur, soğuk demeden belli belirsiz mırıltılar çıkararak kayaya dalıp gitmiş. Güneşli bir sabah aniden kalkmış ve dervişe “Bu kayayı yerinden oynatamam zira onun orada olduğundan bile emin değilim” demiş. Derviş bu üç adama da bakıp tebessüm etmiş ve kayanın gölgesine girmiş, işaret parmağıyla taşa dokunup hafifçe itmiş. Kaya aniden sallanıp eğimle beraber yuvarlanmış, aşağıda parçalara ayrılmış. Alim, sofu ve filozof şahit oldukları vaka karşısında şaşkınlıktan dillerini yutmuşlar. Derviş kahkahalar atarak uzaklaşıp gitmiş.

KRAL: Güzel bir öyküymüş, peki bunun benimle alakası nedir?

KORKULUK: Halbuki manası kolay anlaşılır bir öyküydü. İzninizle izah edeyim, derviş onlardan kayayı yerinden kımlıdatmalarını istiyor. Onlar ise sahip oldukları sıfatları ve nitelikleri gösterme arzusu sebebiyle, bu basit eylemi zahmetli hale getiriyorlar. Oysa yapmaları icap eden tek şey kayaya dokunmak ve var güçleriyle itmek.

KRAL: Sen de benim bu üç adam gibi davrandığımı mı düşünüyorsun?

KORKULUK: Evet. Şu halinize bakın. Daha geçen hafta sizinle yaptığımız münazarada “Kısacık bir ömre sahip insanoğlunun, hiç tanımadığı biri veya birilerinin yönetimi altında yaşamasını, bunu bir zaruret ve ayrıca medeniyet alameti olarak kabul etmesini aklım almıyor” demiştiniz. Belki de o kadar geriye gitmeye gerek yok, bugün sınırsız özgürlük lehine konuştunuz, gelin görün ki şu an altın tahtınızın üstünde oturmuş, yaz sıcağında sırtınızdan boncuk boncuk ter akıtan al kadife pelerininizi giymiş ve kafanıza bildim bileli büyük gelen tacınızı takmış vaziyetteniz.

KRAL: Ben bir kralım, vazifelerimi yerine getirmek durumundayım.

KORKULUK: Siz bir kral değilsiniz.

KRAL: Bazen haddini gereğinden fazla aşıyorsun!

KORKULUK: Etrafınıza bakın. Kimin kralısınız? Çimler üzerindeki çiy damlalarının mı? Uluyan rüzgârların mı? Yoksa size yol vermeyen dağların mı? Bakın çevrenize... Sizin dışınızda kim var bu lanetli topraklarda yaşayan? Bırakınız insanı, toprağında karıncalar bile barınmıyor bu ovanın. Siz bir kral değilsiniz. Siz yalnızca bir muammanın içine hapsolmuş zavallı bir insansınız.

KRAL: Aramızdaki samimiyete fazla güveniyorsun. Hangi şeytan fısıldıyor kulağına?

KORKULUK: Ah şu zavallı şeytan! Kendi mesuliyetlerini taşıyamayanların günah keçisi olacağını bilseydi, isyan eder miydi tanrıya?

KRAL: Şeytana acıyor musun gerçekten?

KORKULUK: Evet acıyorum ama şeytana değil. Aksine kimi zaman şeytana gıpta ediyorum. Düşünün, fikri belki insanoğluna hoş görünmeyebilir ancak o, her an onu yok edebilecek yaratıcısına isyan edebiliyor düşüncelerini savunmak adına. Cezalandırılmayı, yalnız bırakılmayı, hor görülmeyle göze alıp kendi varlığının başka bir varlık karşısında küçük düşürülmesine sessiz kalmıyor. İnsanlar tahtta oturanın soytarısı olmaya öyle meyilliler ki, bırakınız bu cesareti takdir etmeyi, görmüyorlar bile. Anlayacağınız acıdığım kişi şeytan değil. Bu zat sizsiniz. Söylediklerimde bir melanet arıyorsunuz hâlbuki bunlar benim değil bilakis sizin sözleriniz. Yoksa kralın kulağına cennetten kovulmuş melek mi fısıldıyor?

KRAL: Merak etme hala delirmedim, senin ben olduğumum farkındayım.

KORKULUK: O halde halen solmamış aklınıza sesleniyorum. Size sizden başka kimse yardım edemez. Burada Tanrı yok. O, geçmişte cahil insanların, muhteviyatına hâkim olmadığı doğal hadiseler karşısında hissettiği korkunun tezahürü değil de ne?

Ben yokum. Ben, yalnızlıktan muzdarip bir çocuğun aklında yarattığı, gözünü budaktan sakınmayan bir arkadaşım sadece. Sıra bana gelince sesinizi pürüzlü kılmanız bu hakikati değiştirmiyor.

Burada bir kral yok. O parlak tahttaki sözde hakkınızı ne kayıpları oynayan bir tanrıdan, ne de olmayan halkınızdan alıyorsunuz, siz bu hakkı eşyadan alıyorsunuz. Taçtan, kürkten, kılıçtan ve tahtın kendisinden... O taht orada olduğu sürece, istediğiniz kadar bilgelik şerbetinden içip hürriyet narası atın, birkaç sene sonra “Yaşasın imparator!” diye bağırırsınız beni. Mesele kral değil, mesele tahtın varlığı. Ha ahşaptan, ha fildişinden, ha demirden, ha altından, ha deri bir sandalyeden ibaret olsun ne fark eder, mesele tahtın şekli değil, ismi değil, varlığı.

Size kitaplar da yardım edemez. Sundukları bilgi evren gibi sonsuzdur çünkü. Hikmet kazandırdığı kadar, bitmek tükenmek bilmeyen terimleriyle, “izm”leriyle, formülleriyle sapa yollara çeker sizi. Size varlığınızı ve yaşam ile alakalı gerçek suali unutturur. Dikkatinizi dağıtır. Bilgelik ışık olduğu kadar karanlıktır da.

Burada yalnızca siz varsınız. Yalnız bir çocuk var burada. Senelerdir yaşıyor olmasına karşın yaşlanmayan, acıkmayan, susamayan, ölmeyen bir çocuk. Bir garabetin içinde mana arayan bir çocuk. Bu çocuğun bir eli diğer eline uzanmalı, tek çaresi bu.

KRAL: Bana ne öneriyorsun? Her şeyi reddetmeyi mi?

KORKULUK: İki tür kudret vardır hiç kimsenin kralı! İlki, kaybedecek çok şeyi olanın gücüdür. Annesi, babası, eşi, çocukları, parası, mülkü olanın, bunları kaybetmeme arzusundan peyda olur ama riyakârdır bu kuvvet zira mayasına gizlenmiş bir korkuyu barındırır. Kişi kendi varlığının sona ermesi halinde de her şeyi yitireceğini bilir, bundan mütevellit bu güç kişiye en zor anında ihanet eder, el ayak birbirine dolanır.

İkinci kudret ise kaybedecek hiçbir şeyi olmayanın kudretidir. Ne anne-baba, ne eş, ne çocuk, ne mevki, ne mülk vardır geride. Bu güç bir çelik kadar sağlam ve bir su kadar berraktır. Bu kudrete nail olmuş biri her şeyi reddedebilir, bazen ise kendi varlığını bile gözden çıkarır arzuları için. Hiçbir engel durduramaz onu. Hiçbir telkin işleyemez yüreğine...

İşte size önerim bu ikincisi. Ölme arzunuz bir hastalık değil bir lütuf. Dağlara bir kral olarak değil, kaybedecek hiçbir şeyinizin olmadığını idrak ederek, sadece bir insan olarak çıkmanız gerekiyor.

KRAL: Sözlerin her aklı çelebilir ama küçük bir sorun var dostum. Yurdumdan ayrılmak için tırmanmadık dağ bırakmadım. Her şeyi denedim. Bir çıkış yolu olmadan bu söylediğini yapamam.

KORKULUK: Gerçekten de her dağı denediniz mi?

X

YANGIN

Şatonun, sonbahar rüzgârının körüklediği alevlerle bir harabeye dönüşmesini izlerken haz duyacağımı hayal etmiştim; ne de olsa avuçlarımda hayat bulmuş bu yangın, mevcudiyetim ve arzularım dışındaki tüm görünür görünmez yüklerimden kurtarıyordu beni.

Kral değildim artık. Bir gün bir kraliçe ile evlenip yuva kuracağıma, beni seven ve saygı gösteren bir halkım olacağına ve beni anlatan masalların yazılacağına dair tüm umutlarımı terk ediyordum. Bir evim, döneceğim bir ocak yoktu bundan böyle. Yalnızca kitapların kül oluşuna içimin burkulacağını tahmin ediyordum lakin senelerce onları okuyup hatmettikten sonra anladığım tek bir şey vardı. Hepsi aklıma seslenmiş, aralarında en dürüst olanları ise akıldan övgüyle bahsetmişti. O halde son kez atılacağım ve dönüşü olmayacak bu seyahatte onları değil de aklımı tercih etmiş olmama güceneceklerini sanmıyordum. Kendimi hafiflemiş hissedeceğimi düşünmüştüm ancak bilakis yüreğimi kargalar parçalıyordu sanki.

Göl kıyısında yere yığılıp buğulu gözlerle yanmış tahta payandaların ardından tek tek yıkılan kulelere bakarken ne bir zevk ne de bir kararlılık hissediyordum. Kendi yarattığım canavar ayağımdaki prangalardan beni kurtarıyordu belki ama karşılığında en değer verdiğim şeyi, dostumu almıştı.

Biraz evvel elimden geldiğince birebir naklettiğim diyalogla başlamıştı her şey. Korkuluk'un sözleri, zaten son darbeyi bekleyen inançlarıma savrulmuş bir kılıçtan farksızdı. Koca bir yaz allak bullak olmuş vaziyette dolanıp durdum. Korkuluk ile felsefi tartışmalarımıza devam ediyor olsak da mümkün olduğunca, "Gerçekten de her dağı denediniz mi?" sorusunu duymamla yarım bıraktığım konuşmamıza kaldığımız yerden devam etmemek için bu sohbet hiç yaşanmamış gibi davranıyordum. Korkuluk ise, beni köşeye sıkıştırıp sorduğu soruların cevabını almaktansa, tuhaf bir şekilde, en olmadık ve cevaptan en irak mevzularda attığım kulaçlara kasten ortak oluyordu. Onu, onun beni tanıdığı kadar iyi tanıyorum. Hırçın ve bazı anlar patavatsızlığa varacak kadar açık sözlü arkadaşımın bu davranışının altında yatan şey ne nezaket ne de saygıydı.

Bir keresinde anımsayamadığım bir nedenle "Mühim olan cevaplar değil, bilakis sorular. Cevaplar zaten vardır, yalnızca bulunmayı beklerler ama sorular mevcudiyetten mahrumdur, onları yalnızca insanın zihni tasarlar. Yanlış öğelerden kurulmuş bir soru insanı sadece bir avuntuya götürür; doğru

kelimelerden mürekkep bir sual ise hakikati gözler önüne serer” demişti.

Korkuluk’un sorusu da doğru bir soruydu. Öyle bir soruydu ki, ağızdan yanıt namına tek bir kelime dahi çıkmamasına rağmen ikimiz de cevabın ne olduğunu biliyorduk. Ovayı saran dağların her birinin gazabını tatmışım ancak bir dağı kasten göz ardı etmiş, tüm azametiyle karşımda dikiliyor olmasına karşın yok saymışım.

Aslında çok daha öncesinde bir gün, astronomi kitaplarında öğrenip şaşıtığım bilgilerden emin olmak için gözlem kulesinde pirinç kaplama teleskopa gözümü dayayıp yıldızları, seyyareleri inceleyip, Satürn’ün halkasına hayranlıkla bakıyorken, ters bir hareketimle sacayağını kaydırmış, daha evvel dikkatimi hiç çekmemiş, bir dağın tepesine yakın bir yerdeki mağara ağızıyla burun buruna gelmişim. Ancak afallamamın asıl sebebi, bu inin hemen ağızdan başlayıp tepeye doğru meyleden belli belirsiz sarmal basamakları fark etmemdi. Gözümü heyecanla vizörden ayırıp çıplak gözle teleskopun yöneldiği dağa baktığımda kanım donmuştu. Daha yemin içmek nedir bilmeden, bir daha yanına dahi yaklaşmayacağıma ant içtiğim dağdı orası.

Şu ana kadar karakterim hakkında bir fikir edinmediyseniz sizi aydınlatayım. Ben cesur, gözü pek biri değilim. Harcadığım yıllar hesaba katılırsa pek de zeki olduğum söylenemez. Önyargılarını kolayca kenara koyup, önüne bakan biri de değilim. Korkuluk en çok bundan yakınırdı, haklıydı da. O bendim, başka bir kişilikte, saman ihtiva eden bir bedende de olsa o bendim. Hal böyle olunca gözlem kulesinde gördüklerime o da şahit olmuş, bana ülkemden çıkış için umut vaat eden tek dağ yerine kitaplara gömülüp, kralcılık oynamamdan rahatsız olmuştu. Ancak o beni, benim onu tanıdığım daha iyi tanımış olacak ki, baya bir müddet bu beyhude çabama sessiz kalıp katlanmış; okuyacak kitap kalmayınca, felsefi tartışmalarımız biteviye bir hal almaya başlayınca da harekete geçmiş, hiç beklemediğim bir anda kaçtığım gerçeği önüme atıvermişti. Böyle ince düşünen birinin sessizliğini netameli bulmam da bundandı ve yaz sonundaki bir gece haklı olduğum ispatlandı.

Mehtap ile hemhal olmuş titrek mum ışığının aydınlattığı odama girdiğimde, onu dayayıp bıraktığım direktan kaymış, yatağında sırt üstü uzanmış vaziyette, yatak çatısındaki oyma resmi incelerken gördüğüm zaman şaşırmamışım. Yatağın köşesine kıvrılıp sırtımı ona döndüğümde “İnsanın doğduğu an sonunu görmesi ne manidar değil mi?” diye sordu. Tüm gün tahtımda oturup, okumuş olduğum kitapların sayfalarını belki gözümünden kaçmış bir kısım olabilir umuduyla çevirmek dışında hiçbir şey yapmamış olmama rağmen öyle bitkindim ki “Bu sohbeti yarına bıraksak, gerçekten çok yorgunum uyumak istiyorum” diye yanıt verip gözlerimi kapattım.

“ Ben hala gevezelik yaptığıma göre bir yanınız uyumak değil bilakis sohbet etmek arzusunda” dedi.

“Hah niyetin belli oldu, bu kez de sana yarattığım kişilik üzerinden hangimizin gerçek ben olduğu hususunda çetrefilli bir tartışma açmak istiyorsun. Tamam, ama şimdi değil, uyumak, yalnızca uyumak istiyorum!” diyerek öfkeyle yastığı çekiştirdim. Ancak Korkuluk’un susmaya niyeti yoktu.

“Affediniz, senelerdir sizi uyandırmak isteyen bu arkadaşınız için isteğiniz pek makul değil.”

“Neyi makul gördün ki zaten?”

“Gitmenizi...”

Gözlerimi açtım ancak sesimi çıkarmadım. Haftalardır kaçtığım mevzu, hiç beklemediğim bir yerde

ve saatte beni pususuna düşürmüştü. Ancak bundan daha tekinsiz bir şey vardı, alışık olmadığım bir şey. Ses tonu farklıydı Korkuluk'un. O nüktedan, coşkun, hırçın dostum gitmiş, yerine hüzünlü biri gelmişti. Ona döndüm. Bir tanesi tek bir ipin insafına kalmış düğme gözleri ahşaba kazılmış ova resmine odaklanmıştı. Onun gibi sırt üstü yatıp kabartmaya daldım. O ise benden bir cevap alamayınca konuşmaya devam etti.

“Gönül isterdi ki aramızdaki bu oyunu sonsuza dek sürdürelim, heyhat yaşam gönlümüze kulak vermeyecek kadar gamsız. Depoda sadece bir mum kaldı ve o muma sandığınızdan da fazla muhtaçsınız.”

“O mağaraya bir daha girmeyeceğime yemin ettim, bunu yapamam. Benden isteme bunu. Kaldı ki orasının tek çıkış olduğu kesin değil hala. Şelalenin arkasındaki inde tek görebildiğim iskeletler ve safi karanlıktı. O garabetin içinde yukarıya çıkan bir dehliz olduğundan şüphe duyduğum için yadırgama beni.”

“Teleskopta tepeye çıkan basamakları görmeniz sizi tatmin etmedi demek. Emin olmak için ne isterdiniz?”

“Başka bir kanıt daha. Daha güven telkin eden bir delil.”

“Rölyefe bakın ve bana ne gördüğünüzü söyleyin.”

“Diyarı görüyorum.”

“Bu resimde vadide var olan ama hiç görmediğiniz bir şey gizli. Şu ana dek fark etmemiş olmanız tuhaf, gerçi ben biliyorsam siz de geçmiş zamanda bir gün fark etmiş olmalısınız. Yüz ifadenizdeki şaşkınlık eğer beni kandırmaya yönelik bir çaba değilse, kabartmadaki bu ufak detayı o kadar hayati bulmuşsunuz ki, onu ileride size karşı kullanmamam için bir gayya kuyusuna atmışsınız.”

“Hiçbir şey hatırlamıyorum. Neymiş bu giz?”

“Malum dağın tepesine bakın, ne görüyorsunuz?”

“Bir yıldız, belki ay veya güneş.”

“Hiçbiri değil. Güneş veya ay olmak için çok küçük. Yıldız da olamaz çünkü yıldızlar semadadır. Bu parıltı ise dağın zirvesinin içinden yayılmakta... Mumu alıp daha iyi inceleyin.””

Dediğini yaptım, pervazdan mumu alıp yatağa çıktım, ateşi çatıya tutup incelemeye koyuldum. Aydınlıkta daha iyi görülüyordu. Korkuluk haklıydı, ışık tayfinin yayıldığı nokta gökte değil, şelaleli dağın zirvesinin içindeydi. Teleskopta gördüğüm mağara olabilir miydi? Ama nasıl? Düşüncelerimi duymuş olacak ki Korkuluk devam etti.

“Bu bir resim değil, bu bir harita. Buraya sizi her kim getirdiyse çıkış yolunun her zaman gözünüzün önünde olmasını istemiş.”

“Her şey bir numaraydı değil mi? Beni punduna getirmek için ikinci bir delil istediğimi duyana kadar bekledin ve av kafese girince ipi çektin. Ne diyebilirim ki, beni gafil avladın!”

“Bu öfke bana mı yoksa kendinize mi?”

“Ne fark eder, ikisi de aynı kapıyor çıkıyor.”

“Aylardır güneşin doğduğu noktaları gözlüyorum. Yanlış hesaplama kurbanı değilsem, yarın doğudan her sonbahar da olduğu gibi güçlü bir rüzgâr esecek.”

“Evet?”

“Yakın bu şatoyu. Odaları, kitapları, masaları, flamaları, halıları... Yok edin. Dönecek ne bir sarayınız ne de tahtınız olsun. Her şeyinizi yitirin. Türlü meşakkatleri aşırp ölümler diyarından sevgilisini kurtaran o ozanın düştüğü hatayı tekrarlamayın, arkanıza dahi bakmadan çekip gidin buradan.”

“Peki, sen ne olacaksın? Bu toprakların akıbeti ne olacak?”

“Yemyeşil diyarımız ve samandan ibaret bu beden siz burada yokken de vardı. Yokluğunuza alışacağımızdan eminiz.”

Korkuluk tuhaf davranıyordu. İsteğine ulaşmış, haklı olduğunu kanıtlamıştı. Böyle durumlarda uzun tiratlar atıp beni küçük düşürmekten her zaman zevk almış olan dostum, o gece hiç de alışık olmadığım bir şefkatle konuşuyordu benimle. Zihnim öyle alt üst olmuştu ki, o sırada bu durumu idrak edememiş, dikkatimi ertesi gün yaşanacak olan kızılca kıyamete vermişim.

“O halde bu gece, yatağında son kez uyuyacağım desene” dedim Korkuluk’a. Güldü lakin hiçbir söz çıkmadı ağzından.

Bana neyin güç verdiğinden, gitme kararımı nasıl ve ne zaman aldığımdan emin değilim. Düşünmüyordum. Düşünürsem, öncesini, sonrasını gözümün önüne getirirsem evhamlarımın peşi sıra geleceğini ve beni kuşatacağını biliyordum. Bir düzine insanın ömrü kadar yaşamışken bu topraklarda, her şeyi yok etmenin arifesinde zerre bir heyecana kapılmadan yastığıma başımı dayayıp uykuya daldım.

Sabah uyanır uyanmaz depoya indim, köşede yerde duran mumu alıp kemer arasına soktum. Parmağımın kesik olduğunu ilk o sırada fark ettim ama önem vermedim. Ormana doğru son nefes koşup yerdeki dalları ve yaprakları toplamaya başladım. Yeterli olmadıklarını anlayınca ağaçlardan özür dileyerek en kuru dallarını kılıcımla kesip kopardım. Topladığım dalları dört beş kez gidip gelerek saraya taşıdım ve bilhassa yanıp tutuşacak şeylerin önlerine yığdım. Balkonlu salondaki dev masanın altına, gözlem kulesine, odalardaki yatakların üzerine, depodaki dolaplara, kütüphaneye, halılara, flamaların asılı durduğu duvarların diplerine.

Rasat kulesinde yaktığım ateşle başladı yangın. Ardından diğer kulelerdeki odalara, toplantı salonuna ve taht katına yöneldi ölüm saçan ellerim. İşim bittiğinde eline geçen her şeyi kül eden tamahkâr alevleri seyre daldım bir müddet giriş kapısının eşiğinde...

Yaşamımın ve harcadığım zamanın belki de tek eseri olan duvarlardaki zaman çentikleri birer birer is ile kayboluyordu. Flamalar ve kırmızı halı çoktan yok olmuştu bile. Şövalye zırhlarını artık göremiyordum. Sütunlar yarısına kadar yükselmiş alevlerin içinde, sarnıç kolonlarını andırıyordu. Yukarı katta neler olduğunu göremiyordum ancak gelen seslere bakıldığında, oradaki felaketin aşağı kattan altta kalır yanı olmadığından emindim. Şatodan çıkarken son kez baktığımda taht hala yerli

yerindeydi. Size bir şey söyleyeyim mi, saray temelini kadar yerle yeksan olsa bile o tahtın takozlandığı yerden bir parmak bile kımlıdayacağını sanmıyorum. Korkuluk haklıydı, taht ne olursa olsun varlığını korumayı biliyordu.

İşte tam bu sırada Korkuluk'un imgesi belleğime geri döndü. Sabahtan beri onu görmemiştim. Uyandığımda yatağımda yoktu, ne salonda ne kitaplıkta görmüştüm onu.

Dostumun geleceğini öngördüğü sert sonbahar rüzgarı kulelerdeki yangının közlerini bahçeye savurmuş, alev alıp yanan sarmaşıklar avluyu cehennem girizgahına dönüştürmüştü. Panikle pelerini başıma geçirip kale kapısından çıktım, saray duvarlarının etrafında koşarak dostumu aramaya koyuldum. Her geçen saniye içimdeki vesvese cisimleşiyor ve kalbimi sıkıştırıyordu. Hiçbir yerde onu göremeyince can havliyle kale kapısından içeri seğirtip, ateşler içinde kıvranan bahçede onun silüetini aradım. Hüsrana uğrayınca yaşlanmış gözlerim önümde dikilen saraya yöneldi bir umutla. Merdivenleri tam çıkıyorken aniden dünyam karardı ve yere düştüm.

Belki bir saat, belki bir saniye... Baygınlığım geçip yerden kalktığımda, başıma o ahşap parçası düşmeden önceki umudum da, saraydan göğe yükselen kara dumanların arasındaydı.

Kale kapısından çıkıp ırmağa yürüdüm, yüzümü, ellerimi yıkadım. Serçe parmağımdaki kesik hala sızlıyordu. Sonra ormana kadar yavaşça yol alıp ağaçlara tırmandım, taze birkaç elma, incir, mandalina kapıp yerde oturarak afiyetle yedim. Onlarca taş toplayıp göl üzerinde her birini sektirerek atmaya başladım. Bu oyun bittiğinde ise kılıcımı çıkarıp çamurlu toprak üzerinde şekiller çizdim. Kendimi, sarayı, dağları, ağaçları çizdim.

Sandım ki korkuluğu hiç düşünmezsem, o ölmüş gibi davranmazsam ölmeyecek, sandım ki tüm semayı karaya bulayan yangını görmezden gelirim, can çekişen dostum orada olmayacak.

Ancak o melun alevlerin iştahı bir türlü dinmedi. Önce bir doğru çizdim dikine. Sonra yatay bir doğru daha... Ardından bir şapka... Gözümden bir damla düştü resmin üzerine. Peşi sıra da diğer damlalar yağdı bir yağmur gibi. Sonrasında dizlerimin bağı çözüldü yığıldım balçığa. Hüngür hüngür ağlıyor, başıma yumruklar atıyordum. O benim yalnızca arkadaşım değildi, babamdı, annemdi, bana hatalarımı gösteren, beni yalnızlığımdan çıkararak kahramanımdı. Belki cansız bir nesneye atfettiğim kişiliğimin gölgesi, belki de deliliğimin alameti... Ne fark eder yokluğu içimi dağlıyorken? Saatlerce çamur içinde göz pınarlarım kuruyana dek ağlayıp hıçkırırken ne fark ederdi?

Mektubu akşama doğru kılıcı göl suyuyla temizleyip yerine koymak istediğimde gördüm. Bir şey kılıcın kabzasına kadar kına girmesine mani oluyordu, ben de kını ters çevirip salladım. Katlanmış bir parşömen çamurun içine düşmüştü. Kâğıdı yerden alıp açtım. Kan ile yazılmış bir mektuptu. Benim yazımdı ama bana ait değildi.

Son haftalarımızda ülkeden ayrılma bahsinden tek kaçan siz değildiniz, ben de elimden geldiğince bu husustan bilhassa çekiniyor ve bu sohbet hiç vuku bulmamış gibi davranmaya çabalıyordum.

Size verdiğim nasihat her şeyinizi yitirmeniz, sizi buraya bağlayan her şeyi yok etmenizdi. Kendimin de, hakkında epey umursamaz konuştuğum bu "her şey" in içinde olduğunu çok geç fark ettim.

Sığındığınız kuruntulara bel bağlamıştım ölüm korkusuyla. Nasıl emin olabilirdik ki şu karanlık

mağaranın tek çıkış yolu olduğundan? Başka dünyalara sırtını dönmüş o kadar dağ varken, o tekinsiz dağda mı olacaktı kurtuluş?

Tek itibar ettiğim şey şüpheler değildi, siz de vardınız. Nasıl olsa asırlarca o dağın yakınında dahi bulunmamıştınız, benim sözlerimle mi buna yeltenecektiniz? Kaldı ki her şeyi yakıp yıksanız bile gitmeden önce, bana kıyamayacağınızı biliyordum.

Ancak gece beni dayadığınız yerden kayarak yatağınıza devrildiğimde tüm şüphelerim kayboldu. Her yeni doğmuş canlı gibi ben de yaşamımın ilk ve en kıymetli yıllarını belleğimde kaybetmiştim. Siz ne zaman doğduğunuzu anımsamıyorsunuz fakat ben kendi doğumumu bir anda hatırlayıverdim bu gece. Resimdeki ışığın o dağın içinden geldiğini fark ettiğiniz gün doğmuştum ben. Bir gün, tüm çareler tükendiğinde size o çıkışı hatırlatmak, sizi oraya gitmeye teşvik etmek için peyda olmuşum. Ben içinizdeki “Oraya gitmeliyim” sesiydim. Siz ise “Hayır, asla olmaz” in sesiydiniz. Karakterlerimiz ve ülkülerimiz arasındaki zıtlığın asıl nedeni buydu. Siz korkaklığımızın temsilcisi oldunuz, bana ise arzularımızın elçisi olmak düştü...

Şimdi ise yapmak için doğduğum şeyi ifa ediyorum. En bilgeler bile ecel huzurunda susuzdur. Var olmadığımı, bir hayalden ibaret olduğumu bilmekle beraber ölüm karşısında duyduğum dehşet emin olunuz gerçek. Sizin için kendimi, hayatımı feda ediyor ve zihninizdeki ebedi istirahatgahıma dönüyorum.

Artık bu yurttan dönmenizi bekleyecek ne bir dostunuz, ne de bir yuvanız var. O karanlığa bunu bilerek girmeniz dileğiyle... Hoşçakalı... Elveda dostum.

XI

EPIFANI

Yerde uzanan, bir kadının iskeletiydi. Benden belki biraz daha uzundu. Artık bir paçavraya dönmüş hırkasının ve eteğinin işlemeleriyle ilk kez karşılaşmıyordum ama belleğim bana bu konuda el uzatmıyordu. Sağ kolu bir şeyi sarmalamışçasına açılmış, kafatası sola yatmış vaziyette; elleri arkadan bağlı, çömelmiş haldeyken bir kadide dönmüş berikine bakıyordu. Onun kafatası yoktu. Cümcümesi köşedeki siyah taşların arasına kadar yuvarlanmış ama siyah taşlar tarafından kabul görmemiş, dışlanmış halde kenarda yapayalnız duruyordu.

Keşke kafatasını yerden alıp, bedenine kavuşturmayı akıl etseydim. Bu sayede belki ilk kez birine gerçek manada yardım etmiş olurdu. Ancak o sırada aklımı, kafese tıktığım tüm korkularım istila etmişti. Dikitlerden düşen her damla kalbimi yerinden çıkarıyor, bir kâbusta olup biraz sonra uyanacağıma kendimi inandırarak rahatlamaya uğraşıyordum.

Olduğum yerde mihlanıp kalmıştım. Sol elimle sıkıca kavradığım mumun ateşi olmasaydı cansız bir nesneden hiçbir farkım yoktu. Yıllarca ardımda bırakıp terk etmek istediğim ova şimdi gerçekten de ardımda, dar bir yarığın önünde gürül gürül akan şelalenin ötesinden; hayatımın başlangıcında beni kendisine müptela kılmış efsunuyla tekrar aklımı çeliyordu. İçimde yaşanan karmaşanın gürültüsü, hayallerimin ve emellerimin sesini bastırıyordu. Bir yanım mağaradan ayrılıp kül olmuş sarayıma dönmek ve ülkemi terk etme arzusunun ebediyen yok etmek için can atıyordu. Yapabilirdim bunu. Zaten

başına ne geldiyse bu heves yüzünden gelmemiş miydi? Geriye dönüp bekleyebilirdim. Kimse gelmese bile bir gün, belki binlerce yıl sonra eninde sonunda kıyamet gelip helak etmeyecek miydi burayı da? Bir heyula gibi karşımda duran karanlığa girip varlığı meçhul bir çıkış uğruna kendimi tehlikeye atmaya değer miydi? Ahşaba şu lanet olası rölyefi hakkerken dalgınlıkla ışık tayfını dağın içinden gelecek şekilde kazımış şaşkın bir zanaatkarın hatası yüzünden niye yaşamımı riske atmalıydım ki?

Ama hiçbir şey eskisi gibi olmayacaktı. Evet, dönebilirdim, kimse yokken kim bilebilirdi benim tavşan yürekli olduğumu? Evet, yegâne dostumun fedasını hiçe sayıp namertlik yapabilir, aşağılayan, kınayan gözlere rast gelmeden yaşayıp kıyameti bekleyebilirdim. Ama ya ben? Ben namertliğimi bilirken, kendi gölgemden bile hicap ederken o kahrolası memlekette artık ömrümü geçirebilir miydim? Herkesten kaçabilirdim de kendimden nasıl kaçacaktım, nasıl unutacaktım alçaklığımı? Aklım kaldırsa bile bu yükü, yüreğim dayanabilir miydi zehrine? Vatanım istediği kadar çağırsın beni, artık onun cenneti andıran manzarasına gözlerim hayran değil düşman olmayacak mıydı?

Ben bunları düşünedururken, içine, dağların sırtında çile çekerken aşınası olduğum kar kokusu sirayet etmiş soğuk bir esinti mağaranın karanlık derinliklerinden geldi, pelerinimi ve saçlarımı dalgalandırıp kaybıldı. Tüm korkularımı, vesveselerimi ve bahanelerimi silip süpürerek... Mumun ateşinin hangi yöne doğru eğildiğini gördüğüm an, işte o an neden Korkuluk'un bu mağaranın tek çıkış olduğuna, kendini feda edecek denli inanmış olduğunu anlamıştım. Mağaranın görünen tek çıkışı arkamdaki dar çatlaktı. Bu yel oradan gelmediğine göre derinliklerde bir yerde başka bir çıkış daha olmalıydı.

“Bazen düşünmemek gerekir” derdi Korkuluk, “Bizi hazza, hüzne ve korkuya iten şeyler çok uzak yerlerden yola çıkmıştır bunun için. Ne cefalar çekmişlerdir bize varmak adına. Çoğu yolda ziyan olup, pek azı bize vasil olurken; onları yok saymak, uzattıkları eli öksüz bırakmak, onlardan utanmak bir insanın şahsına yapabileceği en bedhah davranıştır”

Çoktan ölmüştüm. Ya kıyısında olduğum garabetin içine girip şansımı deneyecek ya da kendi varlığıma tahammül gösteremeyip yitip gidecektim.

İlk başta ayaklarımı sürüyerek ilerledim, zamanla cesaret buldu adımlarım... Korkum daha da palazlanacağına takatini yitiriyor, sanki her adımında ezilip can çekişiyordu. Bir anlığına durup geriye baktığımda mağaranın girişi gece göğündeki bir yıldızı andırıyordu.

Çoktandır karanlıktaydım ve mum ateşinin dâhilinde gördüğüm şeyler pek de umut vaat etmiyordu. Yüksekliği beş metreyi bulan kireçtaşı tavanda, masallardaki sihirli tozlar gibi parlayan kristal zerrelere mum ışığını yansıtıyordu. Her iki tarafımda sarıya çalan taşlardan bloklarla kapanmıştı. Yürüdüğüm yolda ise bazıları neredeyse tavana kadar yükselmiş tuhaf şekilli dikitler dışında hiçbir şey yoktu. İnsan eli değmiş tek bir şey dahi görmemiştim ancak umutluydum. Bazen darlaşan, bazen ise keskin kavislerle dolambaçlaşan bu geçidin değişmeyen tek karakteri eğimiydi. Bacaklarımda derman kalmamasına ve kramplara rağmen bu yokuşun hiç bitmemesini ve teleskopta gördüğüm mağara ağzına kadar çıkmasını diliyordum içimden.

Birdenbire, sanki beni yolumdan caydırmak için tüm kudretiyle esen rüzgârın hiddeti, zaten bitmek üzere olan mumun ateşten tacını söndürdüğünde donup kaldım bir an; kemerimi ve ceplerimi yokladım çakmaktaşlarını bulmak için, akabinde de boşluğa tekmeler savurmaya başlayıp, peşimi bırakmayan talihsizliğime küfürler okudum.

Yere kapaklanıp biraz soluklanmaya ve düşünmeye karar verdim. Çakmaktaşlarını unutarak büyük bir hata yapmıştım ancak yine de içinde olduğum kâbusun müspet tarafına odaklanmaya çalışıyordum. Saatlerdir dağın içindeydim ve eğer bu geçit çıkışa gidiyorsa az bir mesafe kalmış olmalıydı. Fakat yaşamımda ilk kez kendi varlığım gözlerimden esirgenmişti. Kendimi dahi göremiyorken çıkışı nasıl bulacaktım ki.

İlk önce piyanonun sesi çalındı kulağıma. Başımı kaldırıp etrafa bakındım korkarak ama beyhudeydi. Ses ileriden geliyordu. Boğuk ve dipten bir sestti ama bir insanın ince işçiliğini taşıyordu. Ardından yaylılar girdi devreye. İki farklı ses birbiriyle öyle ahenkliydi ki bilmediğim, insanı huzura erdiren bir lisanla bana sesleniyorlardı sanki. Ayağa kalktım. “Yorgunluğuma dayanamayıp uykuya mı daldım, şu an bir rüyada mıyım?” diye düşünüyordum. Şüphemi gidermek için kolumu sıktım.

İlk defa kulaklarım müziği işitiyordu. Makamın ahengi öyle büyüleyiciydi ki, bir ömür daha bu müziği dinleyerek yaşayabileceğimi hissediyordum bıkmış usanmadan. Bir ilahtı müzik, kalbimde yoktan bir neşe yaratmış, içinde kapana kısıldığım karanlığı bana cennet kılmıştı notalarıyla. Parmaklarım notaları adeta havada yakalayıp dans ediyordu.

Müzikten öyle mahrummuşum ki tamahkâr doğama itaat eden bacaklarım sesin geldiği yere doğru hareket etmeye başladı. El yordamıyla yürüyüp, sayısız kez yere düşmeme rağmen ilerlemeye devam ediyordum. Amacım bir çıkış bulmak değil, müziğin geldiği yere varmaktı. Çalgıların birbiriyle aşk eyleyen tınlarının tek bir tanesini dahi kaçırmadan dinlemek istiyordum

Önce sağa, sonra sola, sonra tekrar sağa ve yine... Hayır, bu kez pes etmeyecektim. Her dönemeçte ses daha da netleşirken kendime böyle bir ihanette bulunamazdım. Dilerse bin kez hüsrana uğratsın beni dönemeçler, asla bu karanlık geçit beni ikinci kez yenik görmeyecekti.

Yaşamımda ilk defa benim haricimden bir şey benimle aynı anı yaşıyordu. Bu müziği birileri icra ediyor olmalıydı. Biri kemanın tellerinin üzerinde arşesiyle gidip geliyor, biri de nota kitabı önünde piyanosunun tuşlarına basıyordu. Onları görmeyi, bu fevkalade sesin membasında bulunmayı her şeyden çok arzuluyordum.

Karanlığa alışmış gözlerim ışık huzmeleriyle kamaştığında ellerimle yüzümü kapattım. Kısa bir süre sonra parmaklarımı salıverdiğimde her şey önce bulanıktı, zamanla yaşlanmış gözlerim kurudu ve daha berrak görmeye başladım. Ama yine bana bir anlam ifade etmiyordu, kafam karışmıştı. Uzun bir süredir müzikle sarhoş olmuş aklım yerine geldiğinde ise karanlıkla imtihanımın gayesine ulaştığımı idrak edebildim. Müzik hala bir yerlerde çalıyordu ama ben bende değildim artık. Olduğum yere bu kez korkuyla değil, asırlardır kalbimde beklemekten harap olmuş sevincimin ağırlığı ile mihlanıp kalmıştım. Tepedeki mağaranın çıkışı karşımda, batmakta olan güneşin kızılılığına bulanmış azametiyle duruyordu.

Mağara çıkışının tam kenarında, benim boyuma denk büyük bir kayanın tıraşlanmış yüzüne bir yazı kazılmıştı. “Göğe dokun” yazıyordu kayanın sarımtırak yüzeyinde. Öyle mutlu ve sabırsızdım ki

yazıyla neyin kastedildiğini düşünmeden mağaradan çıktım ve sol yanda yukarıya uzanan sarmal merdivende koşarcasına tepeye çıkmaya koyuldum. Kasten ileriye, bakmıyordum, o büyülü anı zirvede tasavvur etmişim hep ve öyle de olacaktı. Son basamak bitip, dağın karla kaplı zirvesine vardığımda ise hiç tahmin etmediğim bir manzara ile karşı karşıya kalmıştım.

Yıllardır beklediğim anı yaşamaktaydım, ömrüm boyunca bir gardiyan gibi beni diğer diyarlardan ayıran dağların ötesini görebiliyordum ama... Her şey aynıydı. Dağın ötesinde de bir ova vardı dağlarla çevrelenmiş. Bir gölü, ormanı, şırıl şırıl akan ırmağı... Bir şatosu... Yanmış, harap olmuş bir şato.

Meçhulden gelen senfoninin sesi durağanlaşmıştı. Bütün enstrümanlar takatini yitirmiş, yaşadığım hayal kırıklığını benimle paylaşıyor gibiydi. Uzaktan biri görebilseydi, dağın zirvesindeki ince bir kaya parçası zannedebilirdi beni. Esen sert rüzgâra rağmen hiç kıpırdamadan duruyordum. Ama kimse görmeyecekti. Kimse beni başka bir şeyle karıştırmayacak, sonra yanıldığını anlayıp tebessüm etmeyecekti. Kimse yoktu çünkü. Eski ben olsaydım, heyecanla bu yeni ovaya iner, etrafi bir başkasını bulma umuduyla kolaçan eder, baktı olmuyor gücünün yettiğince şelaleye kadar koşup, mağarada sürünerek de olsa yol alıp diğer tılsımlı dağın zirvesine çıkardı. Lakin o azim geçmişte kalmıştı. Belki akıllanmıştım belki de aklımı kaybetmişim ancak biliyordum. Dilediğim kadar kendimi kandırıp dağların tepelerini arşınlayayım asla çıkamayacaktım bu zindandan. “Ne aptalım” diye mırıldandım. Yaşadığım dünyanın akıl ve izanla bağdaşan en ufak bir tabiatı yokken nasıl da kitaplarda okuduğum dünyaların yasalarının burada da geçerli olacağı yanılığısına düşmüştüm.

Karların içine uzandım. Senfoni benimle dalga geçercesine bir coşkuya kaptırmıştı kendini. Yaylılar neşeyle çalıyor, piyanonun sesi ise dipten bu coşkuya refakat ediyordu. Pabuçlarımın içindeki ayaklarımın donduğunu hissediyordum. Rüzgâr her esişinde üzerime kardan bir battaniye örüyordu. Hazırdım ölmeye eğer ölebileceksem. Beni tutsak almış bu büyülü zindan karşısındaki tek gücüm kendi hayatımdı. Ben öldükten sonra diyar ister var olsun ister yok olsun. Belki şu anlatılan ahrete giden kervana katılırdım belki de hiçlikte sır olurdu. Öyle ya da böyle bu büyüünün sonra ermesinin vakti gelmişti

Birdenbire aklımda bir ışık parladı. Büyü sözcüğü durmadan yankılanıyordu zihnimde... Kayanın üzerinde göğe dokunmam gerektiği yazıyordu. Semaya dokunulamazdı ama bu yasa sizin dünyanız için geçerliydi. Benim dünyamda ise... Ebedi yaşamın mümkün olduğu bir evrende pek ala bu da mümkün olabilirdi.

Aniden doğrularak, neredeyse donmuş olan bacaklarıma kan gitmesi için debelenmeye başladım karlar içinde. Bacaklarımdaki his kuvvetlenince kollarımdan destek alıp ayağa kalktım ve ufka gözlerimi diktim. Güneş ufukta batmak üzereydi. Her vedasında ardında bıraktığı allığın içinde ise ay ve akşam alameti Zühre yıldızı belirilmiş, yanlarında ise geceyi getirmişlerdi. Gündüz ve gecenin arafında ise bir çocuk onlara en yakın zirvede kollarını göğe uzatmıştı. Ellerim kızıl bir sisin içinde kaybolmuş ama parmak uçları sert bir yüzeye dokunmuştu. Ürkerek kolumu çektim. Derin bir nefes alıp tekrar elimi göğe uzattım. Bu defa kolumu çekmeyip el yordamıyla bu sert cismin ne olduğunu kavramaya uğraştım. Bir duvar gibi pürüzsüz ama bir kâğıt kadar esnekti. Her parmağımla itişimde hafifçe bükülüyordu sanki. Daha da şaşırtıcı olan şey kulaklarım gaipten çalan müziği daha titiz bir şekilde yoklayınca, sesin yukarıdan, tuhaf yüzeyin ardından geldiğini kavradım. Öyle bir heyecana

kapıldım ki bunu anlayınca, elimden geldiğince sıçrayıp yumruklarımınla gök kubbeye vuruyor, “Hey! Ben buradayım” diye bağıırıyordum.

Sema ikiye ayrılıp, bembeyaz bir ışık kesiti bir ufuktan diğere uzandığında nutkum tutulmuş, yere savrulmuşum. Müzik artık öyle yüksek perdeden çalıyordu ki kulaklarımı kapatmak zorunda kalmıştım ama halen gözlerim yarılmış gökyüzündeydi. Aniden bir şey tarafından yukarıya çekilmeye başladım. Dehşete kapılarak yerde tutunacak bir çıkıntı aramaya koyuldum ancak nafile. Birkaç saniye sonra havada süzülüyordum. Daha da sıra dışı olanı beni kendisine sürükleyen şey kıyafetlerimi istemiyordu. İlk önce tacım, ardından giysilerim, kılıcım, pabuçlarım sanki görünmeyen bir el tarafından aşağıya bırakıldı. Yatağında ilk uyandığım günkü halime geri dönmüşüm. Sevinmeli miydim korkmalı mıydım? İnsan ne olduğunu bilmediği şeylerin karşısında ne hissedeceğini bilemiyor. Kesin olan bir şey varsa o da, beni yerden kaldıran her neyse onunla baş edemeyeceğimdi. Yaklaştıkça beyaz ışık her yeri kaplıyordu. Sanki günlerce hiç uyumamışım gibi bir sersemlik çöktü üzerime. Mahmur gözlerim bu cefaya daha fazla dayanamayıp göz kepenklerini indirdi.

XII

SİNEK

Uyandığımda bir rüyada olduğumdan şüphem yoktu. “Belki de şu an yatağında uyuyorum ve şatoyu yakmamla başlayan kâbusum hala devam ediyor” diye düşündüm.

Nereye baksam baktığım şeyi tek olarak değil, düzinelercesini görmekteydim. Sanki gözümün önünde pütürlü, daire şeklinde aynalardan oluşan bir perde vardı. Elimle yüzümü yoklamak istediğimde irkildim. Karşımdaki şey bir ele değil; tüylerle kaplı eklemlerden ibaret simsiyah bir değneğe benziyordu. Nasıl bir kâbustu bu?

Etrafıma bakındım. Yarısına kadar açılmış bir kutunun içinde bir tutam sarı saçın üzerinde durmaktaydım. Ya ben çok küçüktüm ya da bu saçlar bir deve aitti. Aniden tüm bedenim ürperdi. Bir el üzerimde gölge oluşturmuş bana yaklaşıyordu. Nasıl yaptığını bilmiyorum ama olanca hızla uçmaya başladım. Yükseldikçe beni yakalamaya çalışan şeyin bir dev olduğunu anlamıştım. Tepesi kelleşmiş, beyaz saçlı, devasa gözlükleri olan yaşlı bir adamdı. Üzerinde meşin gibi parlayan, daracık simsiyah bir giysi vardı. Gözlükleri öyle genişti ki yüzünün yalnızca burnundan aşağıyı görebiliyordum, orada ise belli belirsiz lakin içimi rahatlatan bir tebessüm seçilebiliyordu. İhtiyar devin etrafında bir tur atıp, az önce bulunduğum yere baktım. Kâğıttan bir kibrit kutusuydu. Yaşlı adam benimle alakasını kesip kibrit kutusunun içinde bulunan güneş rengi saçlara iç geçirip dokundu, mırıldanarak kutuyu kapattı sonra kutuyu yanına aldı ve muazzam büyüklükteki salonun köşesindeki bir masaya oturup önündeki boş kâğıda kalemle bir şeyler yazmaya başladı. Dev beni unutmuş gibiydi. Bunun huzuruyla etrafta uçarak gezinmeye başladım.

Evin koridoru ve odalarında bakılmadık yer bırakmamıştım. Tek bir yatak odası vardı, diğer odaların içi ya boş ya da ıvır zıvırla doluydu. Sanırım ihtiyar adam yalnız yaşıyordu aynı benim gibi. Yeşil renkteki duvarlar, çerçeveleşmiş siyah beyaz resimlerle doluydu. Fotoğrafların çoğunda aynı genç kadın ve erkek vardı. Bir sıradan sonra yanlarına bir kız çocuğu iliyor, yüzlerindeki kırıksıklıklar ile aynı paralelde bu çocuğun boyu uzayıp, resimler renkleniyordu. Fotoğraflarda bütün unsurlar değişmekteydi, kıyafetler, saçlar, mekânlar, hatta insanlar... Ancak nedense adamın yüz ifadesi her

zaman aynıydı. Resimlerde koluna girmiş bazılarında ise elini tutmuş mütebessim hanımın aksine, pişmanlık ve keder akıyordu çehresinden.

Ha unutmadan söylemeliyim, müzik sesinin nereden geldiğini de keşfetmiştim. Hayal ettiğim gibi bir orkestra yoktu. Daha evvel bir kitapta resmini gördüğüm, huni başlı bir aletten yayılıyordu armoni. Üzerinde dönen plağa sürten iğne uçlu bir koldan nasıl böyle bir ses çıktığını aklım almamıştı. Hala da anladığımı söyleyemem.

Açlığı da tecrübe etme fırsatım oldu. Mutfak kasasına ve yere dökülmüş şeker ve ekmek kırıntılarını her gördüğümde içimde hiç alışık olmadığım bir dürtü uyanıyordu. En sonunda dayanamayarak bir şeker tanesinin üstüne konup yemeye koyuldum. Fakat atıştırırken ağızımdan çıkan uzun ve iğrenç görünümlü uzuv, devler ülkesinde ilk gözlerimi açtığım an aklımı kurcalamış soruyu diriltmişti. Ben neydim? Bir insan olmadığım aşikârdı.

Etrafta bir ayna aramaya başladım yemek bittikten sonra. Yaşlı adamın önündeki masanın en köşesinde küçük bir ayna vardı. Nasıl olsa bir rüyadaydım, korkmama lüzum yoktu. Adamın bana zarar vermeyeceğini düşünüp aynanın önüne konmama, başımdan aşağı kaynar sular dökülmesi bir oldu. Ya bir yansıyam yoktu ya da aynada karşımda duran sinek bendim. Hayır... Bu olamazdı. Sineklerden tiksiniyordum. Onları hiç canlı görmemiştim ama yalnızca kâğıda çizilen resimleri bile tüylerimi diken diken etmeye yeterdi. Kanatlarımı gerip tekrar uçtum ve hızla alçalıp aynaya vurmaya başladım kafamı. Bir cinnet geçirmiyordum. Uyanmak için serseri kurşun gibi etrafa saldırıp gördüğüm her şeye çarpıyordum. Bana musallat olmuş karabasanı faka bastırıp uyanmak ve bu kâbusu sonsuza dek unutmak istiyordum.

Salondaki duvar saatinin yelkovanı on dakika ilerlediğinde pencere camına konmuş, tüm hakikati istemeyerek de olsa kabullenmişim. Bulduğum mekân, içinde olduğum beden bir hayal değildi. Ülkemden ayrılıp bir seyyah gibi başka diyarlarda gezmek, başka insanlarla tanışmak istemiştim ve şimdi gayeme ulaşmışım ancak böyle tasavvur etmemiştim.

Gözüm ister istemez pencerenin diğer tarafındaki dünyaya kayıyordu. Aslında pek de umut vadeden, insanın içine coşku veren bir manzara olduğu söylenemezdi. İçinde bulunduğum bina daracık bir sokağa inşa edilmişti. Uzakta, çok uzakta görünen körfeze doğru uzanmakta olan yokuşta insanlar soluk soluğa kalmış, bezgin adımlarla yukarıya doğru çıkmaktaydı.

Tanrılar artık olmayabilir ancak şu ünlü muzip tanrı hayatta kalmanın bir yolunu bulmuş olmalı. Vaktiyle sineklerin kısacık bir ömrü olduğunu öğrendiğimde mutlu olmuş, tabiat anaya minnet duymuştum, şimdi ise bir sinek olarak ecel ile olan randevuma gidecektim. Ancak fazlasıyla ertelenmiş bu buluşmaya daha saatler vardı. Hissediyordum ne vakit öleceğimi.

Yaşlı adam yeni bir plak taktı gramofona. İnsanın içine hasret ile yoğrulmuş bir mutluluk işliyordu trompetten yayılan notalar. En az salondaki dev adam kadar yaşlı olduğunu düşündüğüm bir şarkıcının bilmediğim bir lisanda söylediği şarkının bir aşk şarkısı olduğunu anlamışım ancak şarkının bende uyandırdığı hisler, bedbaht kaderime duyduğum sitemin alevlerini söndürmüş, yerine, yerinde durmayan bir neşe bırakmıştı. Takvimlerin kifayetsiz kalacağı kadar sürmüş hayatım boyunca hep sizin dünyanıza varmak istemiştim. Belki kendi bedenimde bunu yapamayacaktım ancak hala ben bendim. Bir insan da olsam, çirkin bir sinek de olsam hala vardım. Benliğim, duygularım, karakterim,

hayallerim, hatıralarım hala benim gibi soluk alıyordu. Serzenişi kesip, kalan saatlerimi olabildiğince dolu dolu yaşayarak geçirmeliydim.

Açık bir pencere bulamadığım için evin ana kapısının altına inip kapı eşiği boyunca yürüdüm ve tekrar uçmaya başladım. Merdiven boyunca son sürat inip başka bir kapı ile karşılaştım. Yukarı kattaki evden nasıl çıktıysam bu eve de öyle girdim. Kimse yoktu. Daha doğrusu kimse yaşamıyordu bu evde. Eşyaların üzeri öyle tozlanmıştı ki ne zaman hızla uçup bir eşyanın üzerinden geçsem arkamda havada savrulan tozlar bırakıyordum, tıpkı bir kuyruklu yıldız gibi. Belki de gerçekten bir kuyruklu yıldızdım. Çok küçük bir dünyada beni gören sevgililer dilek tutup el ele tutuşuyordu ya da benim yaptığım gibi gökte o yıldızın üzerinde seyahat etme düşleri kuruyordu. Fakat yerde dilek tutan çiftler değil, yarı yarıya çürümüş sinek ölümleri vardı. Biraz ürktüğümü itiraf etmeliyim fakat birkaç saat sonra zaten böyle cansız, ters dönmüş halde kaskatı kesilecektim. Asıl mühim olan, ağlarını örmüş avını bekleyen örümceklerin pususuna yakalanıp erken bir sona kurban gitmemektir.

Neden bilmiyorum ama o evdeyken görünürde kimse olmasa da benim dışımda birinin varlığını hissetmiştim. Sanki biri beni izliyordu salonda ama etrafta karıncalar ve örümcekler dışında hiçbir canlı yoktu. Yanılsama diyorsunuz sanırım buna...

Kapı altından çıkıp yine aşağıya seğirttim. Ahşap kapıya yumruklarıyla vurup elindeki dosyayı tüm kuvvetiyle sıkışmış takım elbiseli adam ile aniden karşılaşınca ürpermiştim ancak beş altı basamak aşağıdaki apartmanın giriş kapısını fark edince sevinçten havada zikzaklar çizerek uçtum. Lakin bu mutluluk fazla uzun sürmedi. Kapı ile zemin arasındaki boşluk geçmeme müsait değildi. Kendimi umutsuzluğa teslim etmeyip, takım elbiseli adamın açılmasını beklediği kapının altından içeriye sızdım. Çizgili bir kıyafet giymiş, yalın ayak bir adam yere kapaklanıp elleriyle yüzünü kapatmış, başparmaklarıyla da kulaklarını tıkamıştı. Dışarıdaki adam kapıya var gücüyle vuruyor, her darbeye kapının dayandığı duvarlar çatlayıp yere ufak tozlar dökülüyordu. Yere çömelip bu karabasanın çarçabuk gitmesini dileyen gencin haline öyle üzülmüştüm ki tekrar kapının altından yol alıp dışarıdaki herife musallat oldum. Kafasının etrafında daireler çizip gözüne, ağzına konup onu huzursuz ediyor, beni yakalayıp ezmek için havada çırpınan ellerinden ustalıklarla kurtuluyordum. Adam nihayet pes edip kapının altından bir zarf uzattı ve çıktı. Artık nasıl kendimi bu savaşa kaptırdıysam, herifin açtığı apartman kapısından dışarı çıkmayı akıl edemedim. Tekrar kapının altından yürüyüp içeriye daldım ve hala yerde yüzünü kapatmış halde duran gencin ellerine kondum. Genç parmakları üzerinde patır patır hareket eden bacaklarımı hissedince kâbusun bittiğini anladı, ellerini indirip derin bir nefes aldı ve gözlerini yerde duran zarfa dikti. O belki kurtulmuştu ama ben apartmanda mahsur kalmıştım. Eskisi gibi ebediyete haiz olsam sabredip apartman kapısının tekrar açılmasını bekleyebilirdim ama artık sabrın bana bir devası kalmamıştı.

Hayır, bu defa şanssız değilim, evde uçarken hedefimi şaşırta bir hava akımı vardı. Bu hafif yel bir yerden eve sızıyor olmalıydı ama nereden? Etrafta biraz araştırmaya koyuldum ve esintinin geldiği yeri fazla zaman geçmeden buldum. Salonda dalgalanan tülün ardına geçip, en az bir insan eli kadar büyük cam kırığının kenarına zarifçe tüneyip muvaffakiyetimin keyfini çıkararak biraz soluklandım. Ve sonra... Tüm şehir benimdi.

İhtiyar, kel bir adam vardı. Pencereye doğru bakıyordu ama sanki pencereden ziyade kapkara gözleri bana odaklanmıştı. Binbir gece şevkle okuduğum masallardaki adamlara benziyordu. Mor bir cübbe

giymişti. Belinde sapsarı bir kuşağı, bacaklarında genişçe bir şalvar vardı. Kırışmış sakalları neredeyse sandaletli ayaklarına kadar uzuyordu. Uzun kanca burnunu çaktı birdenbire. Adamın gözlerinde yaşlar, bıyıklarından zar zor görülen dudaklarında ise bir gülümseme belirdi aniden. Neden bilmiyorum ama bu ihtiyarı bir yerden tanıdığımı hissediyordum. Daha da tuhafı onu özlemiştım. Bir insan tanımadığı birini nasıl özleyebilir? Ben bunları düşünüyorken adam çoktan yokuş aşağı yürümeye başlayıp uzaklaşmıştı.

Bir sinek olmaktan açıkçası hala hoşnut değildim lakin bu durumun bazı faydaları da yok değildi. Öncelikle bir insandan çok daha hızlıydım. Ani manevralarla yön değiştirip olabilecek en küçük delikten bile geçip istediğiniz yere girebiliyordunuz. Gözlerim ise harikaydı. Binlerce gözcük ayrı ayrı şeylere odaklanıp bana daha detaylı bir görme kabiliyeti sunuyordu. Aslında amacım aynı biraz önceki adam gibi, yukarı katın penceresindeyken görüp hayran olduğum körfeze inerek manzaranın tadını çıkarmaktı; lakin sokağın diğer ucundaki apartmanların cumbaları arasında görülen, külah biçimindeki kubbesiyle göğe yükselen kuleyi gözlerim çok geçmeden fark etmişti. Yine merakıma yenik düştüm ve tüm planımı değiştirerek kuleye doğru uçmaya koyuldum.

Kulenin ortasında yükseldiği meydan hıncahınç insan kaynıyordu. Kimisi yerde oturup yemek atıştırıyor, kimisi fotoğraf çekiyor, bazıları ise aynı benim gibi olduğu yerden, göğe yükselen kuleyi inceliyordu. Sebebi müphem bir his bu taştan örülmüş kuleyi daha önce de gördüğümü fısıldıyordu ama malumunuz bu imkânsızdı. Galiba sarayımın kulelerini anımsattığı için böyle hissediyordum.

Fazla oyalanmadan seyahatime kaldığım yerden devam etmeye karar verdim. Biraz önce meydanın çok kalabalık olduğunu söylemişim, hatırlıyor musunuz? Yokuş sonrası yolum öyle bir caddeye düştü ki, bir düş görmediğimden emin olmak için olabildiğince yükselip kuş bakışı caddeye bakmışım. Sonu gözükmeyen caddede yürüyen o kadar çok insan vardı ki, ülkemde yaşıyor olsalardı tek bir çim tanesinin bile ezilmeden kalacağından şüpheliyim.

Bir çocuğun dondurmasından birazcık aşırıdım. Güzel bir kızın parfüm kokusuna kanıp dakikalarca etrafında pervane oldum. Hararetle tartışan bir çifte tebelleş olup, onlar benden kurtulmaya çalışırken peyderpey farkında olmasalar da barışmalarını sağladım. Keşke birbirlerinin bellerine sarılıp gülerek uzaklaşırken bana küfür edeceklerine, bir teşekkürü esirgemeselerdi. Tıknaz bir kadının şarkısına eşlik ettim, şarkının lisanını bilmediğim için kafamdan uydurdum. Nasıl olsa gerçek nakaratı söylesem bile vızıltıdan başka bir şey duymayacaktınız. Ağzından su baloncukları çıkartan adamın sihrine hayret edip, baloncukların arasına girmeye yeltendim defalarca. En sonunda adam beni mahallinden kovalamak zorunda kaldı. Üzerinde eskimiş, yırtık takım elbisesiyle geniş adımlarla yürüyüp, yanından geçen insanlara yazdığı şiirleri okumak isteyip istemediklerini soran bir adamın şiirlerini okudum o farkında olmadan. Gelip geçenler onun için “Deli” diye fısıldıyordu berikine. Sanırım sahiden de delirmişti ancak şiirlerini beğenmişim. Bir sinemaya kaçak olarak girip film izledim. Paris’te birbirlerine âşık olup bir türlü buluşamayan bir çifti konu alıyordu film. Sonu mutlu bitmesine rağmen beyazperdede son yazdığında kederlenmişim. Hiç âşık olmamışım ve hiçbir zaman bir kızla tanışıp evlenemeyecektim. Sinemadan çıkıp tekrar caddenin dalgasına dalıverdim. Üstü kapalı bir çarşıda kesif balık kokusuna kanmadan uçup, insanların masalara oturup kadeh tokuşturduğu dar bir sokak keşfettim. Açgözlülüğüm laf dinlemiyordu. Bir masadaki dolu bardağa konup içindeki beyazımsı sudan biraz içince önce bir baş dönmesiyle, ardından sebepsiz bir keyifle feleğimi şaşırarak, duvarlara, insanlara çarpa çarpa uçup tekrar büyük caddeye çıktım. Muazzam

genişlikteki meydana vardığımda, saatlerdir içinde dolaştığım caddenin isminin yazılı olduğu tabelayı görüp kahkaha attım. Daha doğrusu vızıldadım. Özgürlüğümün tadını çıkardığım caddenin isminin İstiklal Caddesi olması ne manidar değil mi?

Denizi görmek istiyordum. Hayran olduğum kahramanların içinde kaybolup maceradan maceraya sürüklendiği şu denizi bir de ben görmeliydim. İçgüdülerimi dinleyip bir sokağa daldım, sonra başka bir sokağa, ardından arabaların hızla geçip gittiği bir yolu takip ettim. Haliç'e ulaştığımda vapur kalkmak üzereydi. Var gücümle uçarak gemiye yetiştim, küpeşteye konup manzaranın keyfini çıkarmaya koyuldum. Şehir düşündüğümünden de büyüktü. Kitaplarda anlatıla gelen hiçbir kent bu şehir ile baş edemezdi. Haliç tek başına beni kendine hayran bırakmıştı ancak kentin asıl alamet-i farikası boğazdı. Şehrin en güzel binaları bir kibleymiş gibi yüzlerini huşu içinde boğaza döndürmüştü. Muazzam ebatlardaki iki köprü boğazın her iki yakasını birbirine kavuşturuyor, kayıklar içinde kürek çeken insanlar; bir apartman yüksekliğindeki tankerlerin dalgasında alabora oluyordu. Vapurun dış cephesinde oturan, güvertede küpeştelere dayanıp boğazın debdebesine dalan insanlar, uzaklardan gelen ezan ve çan seslerinin harmonisinde tüm dertlerini, tasalarını boğazın efsunuyla öldürüp, kalpleri huzura erdiğinde ellerindeki simitleri parçalara ayırarak, vapurun arkasından deli divaneler gibi uçan martılara atıyorlardı. Benim gibi bir yabancı için bile, şehrin ruhunun boğazda olduğu aşikârdı.

Zamanın tuhaf bir karakteri var. Eğer onun farkındaysak, çarklarını alay edercesine yavaş döndürüp bizi çileden çıkarır. Yaşamın türküsüyle dans etmeye karar kılıp zamanı unutursak da bize öyle öfkelenir ki güneşi erkenden batırır. Ya zamanın çilesine boyun eğerek yaşam tutkusuyla bu esaretin gönüllüsü, ya da onun kudretini hiçe sayıp, onun erken gelen idamına kurban olacağız.

Vapurdan inip, batıya meyleden güneşi gördüğümde bunları düşünüyordum. Öyle bitkin hissediyordum ki kendimi, uçmak yerine insanların tıka basa doldurduğu bir araca atlayıp tavana kondum. Karnım acıkmıştı. Pazardan alınmış poşet içindeki meyveler iştahımı kabartıyordu. Ancak hiç kimse bir sineğin meyvelerinin üzerinde dolanmasına rıza göstermiyor, ellerinin tersiyle beni ziyafetimden mahrum bırakıyorlardı. Biri hariç. Uzun saçlı bir genç, kitabının üzerinde yarısını yiyip kalanını açıkta bıraktığı çikolatasının üstünde tıkmama sesini çıkarmamıştı. Beni görmesine rağmen yiyeceğini murdar ettiğim için kızmamış, bilakis bundan memnun olmuş gibiydi.

Birbirini tekrarlayan günlerimin gecesinde aynanın karşısında bana bakan gözlerimi anımsatmıştı gencin gözleri. Umutsuz, boş vermiş gözler... Onun sebebi meçhul dramı, benim asırlar sürmüş trajedimden de dikenliydi sanki. Ebedi vedasına saatler kalmış ben bile, anı yaşama telaşındayken, o sahip olduğu şansın kıymetini bilmekten yoksundu.

Genç adam otobüsten indiğinde onu takip ettim. Denize nazır bir parkta çimler üzerinde piknik yapan insanların, kaydırdaktan kayan çocukların cıvıltıları arasında ilerleyip تنها bir gölgelik bulup oturdu. Bir süre etrafı benim aksime boş gözlerle izleyip, sonra da sırtını çimenlere verdi, kitabını okumaya başladı. Kısa sürdü, iki sayfa sonra kitabı kapatıp gözlerini kapattı ve uykuya daldı.

Daha araçtayken ne yapacağımı biliyordum. Sırası gelmişti. Yaşamım boyunca hep dinleyen, öğrenen taraftım. Doğanın sesini dinlemiştim, kitapları dinlemiştim, hislerimi dinlemiştim, Korkuluk'u dinlemiştim. Şimdi anlatma sırası bendeydi. Yanı başımda benim ona baktığımın farkında bile olmadan rüyalara dalmış bu toy adamın, hayat öykümü dinlemeye ihtiyacı vardı ders çıkarmak için.

Belki bir vızıltıdan başka bir şey duymayacak, belki rahatsız olup beni ezecekti. Ama orada, tüm olasılıklar arasında minik bir kum tanesi kadar bile olsa bir ihtimal vardı. Saatler evvel bir kibrit kutusunda uyandığım dünyada, bir sineğin anlattıklarını bir insanın duyamayacağını kim söyleyebilirdi ki?

Bunu yalnızca iyilik için yapmayacaktım. Bilmeliydiniz. Yurdumu, sarayımı, dağlarımı, gölümü, üzerinde yürüdüğüm ovamı, yalnızlığımı, hayallerimi... Korkuluk'u... Ve beni, evet beni tanımalıydınız. Her insan tanınmak ister.

XIII

VEDA

4 Haziran 2012

Güneşi göremiyorum ters dönüp yerde kıvranıyor olduğumdan beri. Ancak, kadim zamanlardan bir arkadaş, kararan gökte yıldızlarla beraber bana bakıp gülümsediğine göre güneş çoktan çekip gitmiş olmalı. Karıncalar çimlerin arkasına gizlenmiş, canımın bedenimden çıkmasını bekliyor. Hâlbuki ne de severdim karıncaları, ne de isterdim ovamda dolanmalarını...

Genç adam baya bir süredir doğrulmuş, ufukta yalnızca kendisinin bildiği bir noktaya bakıp sigarasını içiyor. Yüzündeki kederli ifadeye bakılırsa, son vakitlerimi uğruna heba ettiğim şu ihtimal güvenimi boşa çıkarmışa benziyor. Çirkin bir sineğin vızıltısından başka bir şey duymadın değil mi ey insan?

Haydi, gelin karıncalar! Ziyafetinizin tadını çıkarın! Koparın tüm parçalarımı, yuvalarınıza gidin neşeyle, afiyetle yiyin beni. Ancak dikkat edin, bu bedenin içinde öyle zehirli sorular var ki, sizi de beni kemirdiği gibi kemirmesin sonra! Belki de siz bulursunuz cevapları. Neden yalnızlık ile cezalandırıldım? Neden hiç acımadım, niçin bir çocuk olarak kaldım, niye o rüyaları gördüm? Annem, babam kim? O yemyeşil gözler kime aitti? Bunlar sizin için kolaysa, asıl soruyu sorayım size! Ben kimim?

Ben kimim? Gerçekten bir kral mıydım? Hakikaten de o ülke var mıydı? Yoksa insanca bir eğlencenin kurbanı olarak, bir kibrit kutusuna hapsolup unutulmuş küçük bir sineğin, korktuğu karanlığı unutmak için yarattığı bir düşünüydü her şey?

Genç adam niye gözlerini dikmiş bakıyorsun bana? Daha önce görmedin mi eceline ramak kalmış çirkin bir sinek. Hadi acıma son ver. Ez beni! Seninkinin yanında nedir benim yaşamımın değeri?

Yanlış mı duyuyorum, yoksa kulağıma gelen bu müzik... Evet, bu o... Aynı piyano, aynı yaylılar, aynı notalar! Yaşlı adamın gramofonunda çalan konçerto değil mi bu? Ama nasıl? Bir dakika, beni duydun mu yoksa? Gözlerindeki yaşlar bana evet diyor sanki.

Ne güzel bir müzik değil mi? Yine aynı şey vuku buluyor, tüm kederim toz olup rüzgârla uzaklara savruluyor, heyhat bu kez geri döndüklerinde beni burada bulamayacaklar. Hayatım gözlerimin önünde hızla akıyor. Belki gerçektir, bir kraldım; belki de hayaldi, yalnızca bir sinektim, lakin neticede yaşadım. Evet yaşadım! Bir vedası olduğuna göre, bir gün bir yerde bir şekilde başlamış olmalı değil mi hayat?

BORÇLU

(ZANLININ ÖYKÜSÜ)

4 Haziran 2012

Antre duvarına sırtını sürterek, çıplak ayak parmaklarının üzerinde bir baletin zarıflığı ile sessizce kapının önüne geldi. Kapıya her el çarpışında, kapıyla beraber ev de titriyordu. Avize sallanıyor; salon duvarındaki çerçeveler akrobatlar gibi bir ileri bir geri gidip geliyor; asırlık binanın tavanından beton tozları yere dökülüyordu.

“Hayır, hayır bunlar olmuyor, hiçbir ev kapıya vuruldu diye titremez” diye düşünerek kendini rahatlatmaya çalıştı. Birdenbire, girişte serili olan kilim kayınca yalpaladı, ayak başparmağı telefon sehпасına çarptı. Duvara el ayasıyla tutunup tekrar vücudunu dikleştirdi. Telefonu sehpaye, sehpayı da tahta zemine uhu ile yapıştırarak iyi etmişti, aksi halde dışarıdaki canavarın evde birinin olduğunu anlaması işten bile değildi.

Derin bir nefes aldı. Ev onunla aynı hissi paylaşıyordu sanki. Zaman durmuştu. Mutfaktaki hamamböcekleri yuvalarına girmiş, buzdolabının rezistansı susmuş, salonun kırık camından yatak odasındaki açık pencereye akan cereyan kesilmiş, hatta kalbi bile bir müddetliğine atmaya son vermişti. Gözlerini ihtiyatla kapı dürbününe iliştiğinde, kahverengi bir gözün ona baktığını gördü ve ürpererek geri çekildi. Dışarıdaki adam artık onun içeride olduğunu biliyor olmalıydı. Kapıya öncekilerden daha hiddetle vurmaya başladı. Basireti bağlanmıştı. Olduğu yere çakılıp kalmış, “Açın kapıyı! İçeride olduğunuzu biliyorum. Açmazsanız çilingir vasıtasıyla içeriye girme hakkına sahibim” diye bağırarak adamı duymamak için kulaklarını kapatmıştı. Ağlamaya başladı. Dizleri üzerine çöküp boşta kalan parmaklarıyla gözlerini örttü.

Bir robot gibi kapatma düğmesi olmasını isterdi. Göğsündeki kırmızı düğmeye basınca her şey biter; bir gün, belki beş yüz sene sonra, meraklı, işgüzar biri düğmeye tekrar bastığında, sanki yüzyıllar değil de bir saniye geçmiş gibi uyanır; her şeyi geride bırakıp yepyeni bir hayata başlayabilirdi. Gözlerinde bir hayal kırıklığı olarak yansıdığı insanlar yokken, zamanında kaybettiği o güveni, yaşama arzusunu belki tekrar bulabilirdi.

“Olmuyor işte olmuyor!” diye haykırdı içinden. Gerçek terk etmiyordu insanı. Kulakları kapatmakla, zamanı birkaç gün, birkaç yıl ileri sarma hayalleri kurmakla hakikatin pençesinden kurtulamıyordu insan. Öyle muktedir ki gerçek, kapıya vuran yumrukların sesleri parmak boğumları arasından sızıp kulak zarına vuruyordu hala.

Belki çoktan çilingirci çağırıp açmıştı kapıyı dışarıdaki gulyabani. Tam önünde dikilmiş, gözlerini kısmış ona bakıyor, kurbanının başını kaldırmasını bekliyordu. Tam o anda elindeki dosyayı gösterip kahkahalar atmaya başlayacaktı. “Hayır, ona bu fırsatı vermeyeceğim. Sahip olduklarımı alma yetkisi var ama bana dokunma yetkisi yok! Defolup gidene kadar burada, gözlerim, kulaklarım kapalı bekleyebilirim. Başımı kaldırdığımda bomboş bir ev ve kilidi kırılmış bir kapıyla karşılaşsam da o pisliğim bu evin içine girdiğine şahit olmam en azından!”

Parmakları gıdıklanıyordu. Bir şey elleri üzerinde hareket ediyordu, ama ne? “Yoksa sahiden de

adam içeriye mi... Yo, bu dokunuş bir insanınki olamayacak kadar hafif... Bir tüy gibi." Ellerini ıslak gözlerinden çekip, parmakları üzerinde yürüyen sinege baktı gülümseyerek. Sinek havalanıp etrafta uçmaya koyulduğunda, kapının altından yarısı uzatılmış beyaz zarfi fark etti. Canavar ya çoktan gitmiş olmalıydı ya da kapının yanına dayanmış, avının kurduğu pusuya düşmesini bekliyordu ağzını sulandırarak. İki de bir salondaki saate bakarak yaklaşık on dakika bekledi. Sonra da yerden kalkarak, zarfi kapının altından çekti.

Boynunu kıtlattı, üzerindeki çizgili eşofmanı çıkartıp yere attı. Zarfi da televizyonun üstüne koyup banyonun yolunu tuttu. şampuan çoktan bitmişti, içine biraz su koyarak alkaladı, köpüklü suyu başına boca etti ve yıkanmaya başladı.

"Bugünkü mesai çok erken bitti" diye düşündü saçlarını durularken. Alacaklı avukatları daha önce mutabık kalmışçasına haftanın beş gününü aralarında pay ederek, her gün bir asistanlarını kapısına yollarlardı. Daha evvel, toy bir borluyken, ikametinin muhtarlıktan silinmiş olduğuna güvenerek açmıştı kapıyı defalarca. Elinde Musa'nın on ahiti gibi hürmetle baktığı dosyadan gözlerini ayırıp, merhabaya bile tenezzül etmeden "Tebliğati almış olmalısınız, haciz işlemi için geldim" diyen asistanların haciz için gelmediğini, esasen yalvarmalarını duymak için sabırsızlanan yavru kurtlar olduğunu anladığında bunun zorunlu bir işkence olduğunu idrak etmiş, artık kapıyı açmaz olmuştu. Niye açmalıydı ki? Ana borçlarını çoktan ödemişti, üzerine faizlerini de ödemişti ancak bitmiyordu borç. Faiz bitip rahat bir nefes alacakken, gecikme faizi, sonra gecikmenin gecikme faizi ardından gecikmenin gecikme faizinin gecikme faizi ve avukat masrafı...

Havluyula kurulanırken kendine baktı aynada. Avurtları çökmüş, kirli sakallı, gözlerinin altı uykusuzluktan şişmiş, kaburgaları belli belirsiz görünen bu orta yaşlı adamın, on beş sene önce köklü bir şirkette herkes tarafından saygı gören bir personel müdürü olduğunu kim aklına getirirdi ki?

İ çamaşırlarını üzerine geçirdikten sonra salona geçti. Eşofmanını da giymesinin ardından televizyonun üzerinden beyaz zarfi aldı, itinayla açıp içindeki kâğıdı çıkardı ve televizyonun karşısındaki yeşil koltuğuna yayıldı. Ev sahibinin evinde çalan gramofondan yayılan müziğe pencerenin önüne tünemiş güvercinler kuğurarak eşlik ederken, aşına olduğu teraneleri okuyup kâğıdı avucunda buruşturarak tekrar ayağa kalktı, mutfağa seğirtti. Mutfağın duvarına dayalı duran çöp kutusunun kapağını kaldırıp kâğıtları içine attı. Tam takır buzdolabından margarini çıkarıp, bayat bir ekmek diliminin üzerine sürdü. Yağlı ekmeği atıştırarak salona geçti.

Giriş katı olmasına rağmen yalnız yaşayan biri için büyük sayılırdı ev. Antre; içinde bir televizyon, oturma koltuğu ve yemek masası dışında hiçbir Şey içermeyen geniş bir salona açılıyordu. Bir hamburgercide yarı zamanlı çalışıyorken alabilmişti bu iki üç parça eşyayı. Girişin solunda kalan mutfaktan itibaren başlayan izbe koridor, banyo ve en arkadaki iki odaya kadar uzanıyordu. Yeşil desenli duvar kâğıtları rutubetten şişmiş, ahşap zemine güveler dadanmıştı.

Sekiz sene önce taşınmıştı bu apartmana. Birkaç kiralık ev görmek amacıyla emlak danışmanıyla yürürken, bu dairenin penceresindeki kiralık ilanını görmüş ancak kurt komisyoncu, müşterisi daha sormadan daire sahibinin çok somurtkan biri olduğunu belirtip sorun yaşatacağını söylemişti. Emlakının hevesle gösterdiği dairelerin ev sahipleri güler yüzlüydü fakat istedikleri kira bedelleri öyle abartılıydı ki, komisyonla beraber toplam masraf gözünü korkutmuştu. Daha makul bir kiralık ev çıkarsa kendisini aramasını rica ettiği emlakçının dükkânından çıkararak, tekrar ara sokağa girdiğinde,

şu an oturduğu evin camındaki “Kiralık daire” yazısına bakıp, “Ne kaybederim?” diye düşünerek en üst katın ziline basmıştı.

İhtiyar adam, onu içeriye davet ettikten sonra salonundaki küçük yemek masasına oturmuştu. Piposunu tütürürken yuvarlak çerçeveli gözlüklerini iri burnunun yarısına kadar indirip baştan aşağı kendisini öyle bir süzmüştü ki, asker muayenesinde yaşadığı utanç tekrar dirilmişti. Adam tam da emlakçının tabiriyle örtüşüyordu. Yüzünde herhangi bir duygu emaresi yoktu. Roma imparatorlarının büstlerinin nefes alabilen haliydi sanki. Kaldı ki bir neşenin o kırışık çehrede, o koca burnun gölgesinde nasıl duracağını tahayyül edemiyordu. Evinin duvarlarında asılı duran siyah beyaz resimlerindeki genç halinde bile herhangi bir mutluluk izi yoktu. Kapı eşiğinde “Merhaba Beyefendi, giriş katındaki daire için geldim” dediğinde bile cevap vermeye yeltenmemiş, sırtını dönerek eliyle içeriye çağırılmıştı onu. Kendisi borç harç içinde onlarca talihsizlik yaşamışken bile insanlara suratsız görünmemeye çabalıyorken, şehrin en ünlü meydanlarından birinde apartman sahibi olup da evindeki konuğa dahi güler yüz göstermeyen, misafirperverlik nedir bilmeyen bu adam sinirlendirmişti onu. Belki de zengin olmanın faydası, insanlara güler yüz gösterme mecburiyetinin olmamasıydı.

Teoman Bey... Tüm Galata’da Ekşi Teoman ismiyle meşhur olmuş, kahvehanelerde oturan ihtiyarların, yüzünde en ufak tebessümü mahşer alameti saydığı, dışarıda verilen selamlara eliyle bile karşılık vermeyen Teoman Bey... Ama öyle değildi, herkes yanılıyordu. Yaşlı adam yalnızca bir maske takıyordu. Onun hakkında bildiği tek şey iyi biri olduğuydu, yalnızca sebebi meçhul bir inatla, insanlar ile samimiyet kurmak istemiyordu. Kendisi gibi uçan kuşa borçlanmış birini her ev sahibinin yaptığı gibi abartılı isteklerle savuşturmak bir yana dursun, apartmanın uğursuzluğu ve girişteki son kiracı ailenin apar topar taşınmasına neden olan orta kattaki hayalet hakkında onu uyarmış ve en sonunda da depozitoya gerek olmadığını söylemiş, kira bedeli olarak iki yüz lira gibi gülünç bir para istemişti.

Yalnızca dört yıl üç ay kirayı ödeyebilmişti. Çoktan evden mahkeme kararıyla atılmış olması gerekirken, Teoman Bey maskesinin ardında yalnızca kendisine ifşa ettiği müşfik yüzünü ortaya çıkarmış, kira ödemesine lüzum olmadığını belirtmişti.

“Belki de Alzheimer hastasıdır. Senelerdir kira istememesi normal olamaz. Canı sıkkın olduğunda içini açıp kokladığı şu kibrit kutusu... Daha üç hafta önce bir çocuk neşesiyle, satın aldığı dalgıç kıyafetini gösterdi bana. Onun yaşındaki bir adamın denize dalması düpedüz intihar. Eğer bunadıysa, beni yüz üstü bırakmayan tek kişi de bunu aklını kaybettiği için yapıyor demektir. Kahretsin, keşke dün kızı geldiğinde fırsat kollayıp anlatsaydım şüphelerimi.” diye düşündü uzaktan kumandayla televizyonu açarken. Hasta olsun olmasın, ne yaptığının farkında veya değil, Teoman Bey’in hakkını ödeyemezdi. Son yıllarda en yakınları bile onu terk etmiş, sırtını dönmüşken, yalnız yaşayan Teoman Bey her müşkül durumunda ona yardım elini uzatmıştı. Muhtarlıktan kaydını silerken de yanındaydı, alacaklı avukatlarının izini sürüp onu bulduğu ilk gün de bir baba gibi yanında durmuştu. Ne zaman dertleşmek istese hiç sıkılmadan onu dinler, rakısını mezesini onunla paylaşırken suratını asmazdı.

“Peki, siz neredeydiniz iyi gün dostları? Terfi edişimi kutladığımda danslar ederek içkinizi yudumluyordunuz. Kredi kartlarımla size aldığım hediyeleri gördüğünüzde bana sarılmakta, beni öpmekte beis görmüyordunuz. Aldığım son model televizyonda maç izlemek için hevesle kapı zilime basıyordunuz. Ekonomik kriz kopup da, bankalar maaşıma haciz koyduğunda neredeydiniz? Evimdeki

eşyaları icra memurları götürürken niye koşarak gelmediniz yanıma? Neden sizden borç para istediğimde beni savuşturdunuz?

Ya baba sana ne demeli? Telefonu her açtığında önce sesimi abime benzetip sevecen bir tonla konuşuyorsun, ben olduğumu anladığında ise telefonu anneme veriyorsun. Memleketteki beş dönümlük araziyi satmanı istememeliydim, özür dilerim. Hâlbuki iftiharla andığın abimi çalıştığım şirkete güvenlik görevlisi olarak aldırman için az mı dil dökmüştün bana? Üzülme diye size telefonda söylemedim, abimi en son iki yıl evvel gördüm. Kapıdan şöyle bir uğrayıp, dilenciye uzatır gibi 50 lira verip gitti. Bir daha görmedim onun yüzünü. Oysa üniformasını giyip şirkette ilk çalıştığı gün nasıl da sırtıma vurarak “Kardeşim benim” diye bağıyordu ele güne karşı. Yeğenlerimi bile göstermedi bana. Belli ki benim gibi derbeder bir amcaları olduğunu öğrenirlerse bana özeneceklerini sanıyor.

Annem, canım annem. Keşke sandığın gibi iki bileziğini bozdurmamızla çözülecek bir mesele olsaydı benim ki. Bu borç bitmez. Oğlun cinayet işlemedi, oğlun hırsızlık yapmadı, oğlun kimsenin namusuna göz dikmedi. Kimse beni dinlemiyor. Helal süt emmiş dediğin Yeşim bile dinlemedi. Babası benim gibi alacaklılardan kaçan müsrif biriyle evleneceğini öğrenirse kalpten gidermiş. En son duyduğuma göre evlenmiş, Bostancı’da oturuyormuş. Anne, babamın söylediklerine kulak asma. Lütfen beni dinle. Ben borcumu ödedim, ana borcu ve faizi de. Kovulduğum zaman aldığım kıdem tazminatına bile el koydular. Evimi haczettiler. Ama onların istediği başka. Onlar beni istiyor. Ölmemi istiyorlar. Anne yalan söylemiyorum, dönme sırtını! Hayır, dönme sırtını anne!”

Yine kendi kendine konuşuyordu. Bu aralar monologları artmış, deliriyor olduğu korkusuyla yatağa girer olmuştu. Derin bir nefes alıp sakinleşmeye çalıştı. Dikkatini başka bir yere vermeliydi.

Televizyonda bir evlilik programı vardı. Paravanın sağındaki kız soldaki gencin iki ev sahibi, işi gücü yerinde biri olduğunu öğrenir öğrenmez paravanın açılmasını istedi. Sokak ağzı ile konuşmaya gayret eden sunucu kadın, reklamlara kadar vakit geçirmek için, seyircilere tek tek mikrofon uzatıp, daha önce onlara ezberlettiği şeyleri tekrarlamaları için soru soruyordu. “Ben de o paravanın ardındaydım değil mi senin için Yeşim? Evin var mı diye sordun hayır dedim. İşin gücün var mı diye sordun, kovuldum dedim. Beni sevmedin. Zaten sevmen öğretilmedi sana. Çocukluğundan beri annenin, babanın sana telkin ettiği tek şey kendileri gibi sürünmemendi. Taze fasulye yenilen akşam yemeklerinde bir gün karideslere yahut bifteklere çatal geçireceğin sofraları hayal ettin. Kola içmeyecektin. Yarı pişmiş bifteğin yanında kola gider mi yahu? Şarap... Etin lifleri ağzında lime lime olurken yudumlamalıydın kırmızı şarabını. Beni istemedin sen. İsmimim yazılı olduğu pirinç masa isimliğini istedin. Müdür sıfatıydı seni şehvete boğan. Sen beni terk ederken ağlamadın bile. İşten kovulduğum gün ağladın. Bir cenazedeymişsin gibi gözlerinden damlalar yağıyordu. Sen o gün karideslere, yarı pişmiş bifteğine, şarabına, tek taş yüzüğüne ağlıyordun!”

Kanalı değiştirdi. Tecavüz mağduru kadınların hamile kaldıktan sonra kürtaj yapmaları halinde, onlara tecavüz eden sapıklardan da ağır bir suç işleyeceklerini iddia eden sağlık bakanı hala görevdeydi. Şaşırmadı. Affedilmez hatalar yapan bakanların, utanmadan, sıkılmadan koltuklarına oturduğu bir ülke haline gelmişti memleket. Bazı iş kollarına grev yasağı getiriliyor, vergi oranları artırılıyor, üniversitede broşür dağıtan, hükümet aleyhine slogan atan öğrenciler okuldan atılıyor, hapse tıklıyordu ama hükümet hala iş başındaydı. Hatta görünen o ki, gelecek seçimlerde de tek

başına iktidara gelecekti. Aklında, fakülte öğrencisiyken Türkiye’deki demokrasinin tartışıldığı bir panelde Profesör Ayşe Nihal Koçgir’in konuşması yankılanıyordu.

Locke, Voltaire, Rousseau veya aklınıza gelen tüm aydınlanmacı, reform yanlısı isimlerinin toplum kavramı konusunda yanıldığı artık aşikâr. Onlar halkın liderleri dizginleyecek bir mekanizma olduğu yanılığısına düşmüştü. Fransız devrimine bakın, ne devrim ama! Fransa’da şu an beşinci cumhuriyet var. Bu ne demek gençler? Özgürlük ve eşitlik sloganını belleğimize kazıdığımız, size her derste evrensel etkilerini ballandıra ballandıra ezberden anlattığımız Fransız devrimi tam dört kez makyajlanmış. Ne tuhaf değil mi? Bence değil zira halk, methiyelerimizin tamamına layık bir müessese değil. Halk, birbirinden farklı hayatları olan ve farklı amaçlar doğrultusunda yaşayan insanların bir araya geldiği bir kurum. Her biri kendi bestelediği notaları çalan müzisyenlerden tesis bir orkestradan, bir Schubert eseri bekleyebilir misiniz? Bu yığının sesi bir aryadan ziyade bir gürültüye benzer ama yönetim basamaklarını hızla çıkabilmiş, hitabeti iyi, usta bir demagog, bu gürültüden kendi arzularını betimleyen bir senfoni yaratabilir.

Gözlerinizin içine bakarak size yalan söyleyemem gençler. Halk mutlak iyi değildir. Madem halk anlatıla geldiği gibi bu denli muktedir ve akıselim; Alman halkı, hani o romantik çağın şahikasını yaşamış; en büyük filozofların, en dahi bestecilerin, en coşkun şairlerin mabedi olmuş toprağın halkı nasıl oldu da insanlık tarihinin en canavar ruhlu insanını iktidara getirdi seçimlerde. Madem halk bu denli yüceydi, Hitler demokrasiyi süresiz kaldırdığında, komşuları Yahudiler, sokaklardaki Çingeneler toplama kamplarına götürülürken neredeydi Alman halkı? Şimdi ise tek yaptığımız Hitler’i suçlamak, ona küfürler etmek, onun resimlerine tükürmek. O bir deliydi. Ya onu iktidara getirenler? Bir pineta olarak kullanıyoruz Hitler’i. Elimizde sopalarla, gözlerimiz kapalı vuruyoruz ona. Ancak bilmeliyiz ki o pinetanın içinde esasen biz varız.

Toplumunu ön plana çıkararak, seçilmiş liderliğe methiyeler düzerek, bunu medeniyet timsali olarak göstererek yalnızca kendi kendimizi kandırıyoruz. İnsanın en doğal ve en doğru hali tek olduğu haldir. Evet! İnsan tektir ve hürdür. Kültür, toplum, din ve aile ise bu hürriyete pusu kurarak onu kendine benzetmeye çabalayan kurumlardır. İnsan tek ve hür olduğu hale vasıl olmadığı müddetçe mevcudiyeti haricindeki ve dâhilindeki her şeye takındığı tutumlar ve aldığı kararlar biraz önce sıraladığım bu dört menhus kurumun mahsulü olacaktır. Bakın etrafınıza. Kendinizi tarif edin diye sorsak bir iki cümleden sonra Müslümanım, Hristiyanım, Türküm, Yahudiyim, İngilizim, sağcıyım, solcuyum, anarşistim, komünistim, liberalim, hümanistim demeye başlarsınız zira kendinizi anlamlandırmak için böyle sıfatlara sahip olmanız gerektiğini düşünüyorsunuz. Size bir tüyo vereyim mi? Siz bunların hiçbiri değilsiniz. Siz yalnızca insansınız! Ve bu başınıza gelmiş en güzel şey.

Siz bu ülkeye ait değilsiniz gençler, bir yıldızın etrafında pervane olmuş bu küçük mavi gezegene aitsiniz! Kafamızdaki beyhude idealler ve sonu gelmez –izmler öyle aklımızı kurcalıyor ki, aynı türde hayvanlar olmamıza rağmen, gezegenimizdeki toprakların yapboz parçaları gibi hudutlarla birbirinden ayrılmış olması ve her birinde “ilelebet” yaşayacağı iddia edilen devletlerin olması bize tuhaf gelmiyor. Merak etmeyin ben de vaktiyle sizin gibiydim. Sizi anlayabiliyorum ama affediniz artık tüm bunlar ellili yaşlarımdan zaviyesinden bana, milyarlarca kişinin oynadığı bir parodi gibi geliyor.

Karlı bir şubat sabahı, kahvaltısını bitirip üniversiteye gitmek için arabasına binen profesör, kontağı çevirdiği anda paramparça olmuştu. Devlet, faillerin en kısa sürede emniyet kuvvetlerince bulunacağını bildirmiş, itidal çağrısı yapmıştı. Kimseyi bulamadı devlet. Aramadı da...

Ancak o zamanlar kendisi için bu vaka, üzüntü veren bir haberden başka bir şey değildi. Zaten panele de, siyaset okuyan bir kızın gözüne girmek için gitmişti. Akli mezuniyette ve yapacağı iş başvurularındaydı. Hangi şirkete nasıl özgeçmiş yazarım diye düşünürken her nedense konuşma sırası kadına gelince pür dikkat dinlemişti. “Belki de diğer konuşmacılar aksine, ezberleri tekrarlamadığı için dinledim onu”. Güldü kendi kendine. “Bari tek başınayken yalan söyleme. Onu dinledin çünkü sen ve senin gibilere sesleniyordu. “

Canı meyve istiyordu. “Biraz çilek, biraz da kayısı olsa ne güzel olurdu” diye aklından geçirdi ancak fazla parası yoktu. Pantolonun cebindeki demirlikleri yumurta ve ekmek için ayırmıştı. Acı bir gülümseme belirdi cansız dudaklarında. Zaten parası olsa da meyve alamazdı. Geçen ay bir elmayı eline alıp, taze olup olmadığını yoklarken manav yanına gelerek elmayı elinden kapmış, tezgâha geri koyarken de “Tıkınacağına, borcunu öde. Bak ben bu yaşta her gün çalışıyorum ekmek parası için, emsal al beni. Gençcik adamsın. Sayende her gün avukatların sorularına maruz kalıyoruz” demişti. Diğer müşterilerin ona nasıl baktığını anımsayınca vücudu titredi. Avuçlarıyla gözlerini kapattı. “Bilmiyorlar anne. Öyle inanmışlar ki tembel olduğuma. Suçluyum onların gözünde. Dinlemiyorlar bile. Bitmiyor anne bitmiyor. Artık dışarıda sigara bile içemiyorum. Komşu kadınlar bana bakıp içlerinden, sigaraya vereceğin parayla borcunu ödeseydin diyorlar. Artık çıkamıyorum bile sokaklara anne. Korkuyorum. Arkamdaki adamların beni gösterip “Avukatlar bu adamın peşinde biliyor musun?” demesinden korkuyorum. Turistler bile beni tanıyormuş gibi bakıyor”

Yukarı kattan gelen gıcırtyı duyunca gözyaşlarını koluyla sildi. Neredeyse iki haftadır en ufak sesin gelmediği tekinsiz orta kata hayalet geri dönmüş olmalıydı. Dışarıdakilerden korkuyordu ancak hayalet komşusundan ürkmüyor, bilakis onu seviyordu. Evdeki ilk gecelerinde uyuyamamış, gözlerini karanlıkta her açtığında başucunda bir adamın ona bakıyor olduğunu görme korkusuyla pikenin altına sığınmıştı. Zaman geçtikçe onun varlığına öyle alışmıştı ki, iki hafta önce ilk kez yukarıdan bir tıkırtı sesi işitmeyince endişelenerek Teoman Bey’in evine çıkmış, hayaletin kaybolduğunu söylemişti. Yaşlı adam gülerek “Evlat, o bir hayalet. Zaten kayıp.” demişti. Anca bu sözleri işittiğinde telaşının beyhude olduğunu anlamış, saflığına gülerek inmişti basamakları.

Karayip adalarından birinde bulunan haritayı konuşuyordu dünya. Bir kız çocuğunun tesadüfen kumsalda oynarken bulduğu ceylan derisi harita bilinen dünyanın haritasıydı ama yapılan karbon testleri, haritanın en az üç bin yıllık olduğunu söylüyordu. Daha şimdiden bir Hollywood yapım şirketi bu haritayı merkeze alan bir projeye imza atacağını duyurmuştu. “Komplo teorileri, post modern mitolojidir” dedi içinden. Bir kitap için iyi bir açılış cümlesi olabilirdi, tabi sonraki binlerce cümleyi yazabilecek olsaydı. Başka haber kanallarına geçti sırayla. Bir Tunuslu genç, Hıristiyanlık dinine geçtiği için yüzü maskeli bazı İslam mücahitleri tarafından başı kesilerek öldürülmüştü. Sarhoş bir adamın hatalı sollaması yüzünden bir okul servisi şarmpole yuvarlanmış, içinde on bir çocuk yanarak can vermişti. Asker kaçağı olduğu bedelli askerlik kanunu çıkınca ifşa olan ünlü şarkıcı, ünlü sevgilisiyle, ünlü bir gece kulübünde yakalanmıştı. Doğu Anadolu’da bir asker çatışmada şehit düşmüştü. İran İsrail’e ateş püskürüyor, İsrail İran’ı tehdit ediyor, Suriye’de iç savaşın fitili yanıyor, Yunanistan’da artan vergileri protesto eden gençler ile polis çatışyordu.

Hiçbirini izlemek, hiçbirinden haberdar olmak istemiyordu ancak birkaç güne kadar elektriği de borç yüzünden kesilecek, televizyona hasret kalacaktı. Eğlenmeye, gezmeye, umutlanmaya, çıplak bir kadına sarılmaya hasret kaldığı gibi... Yeniden iş aramalıydı. “Neden gururuma yenildim ki, hiç yoktan günde dört saat çalışarak para kazanıyordum”

Kasanın önünde fişleri kolaçan ediyordu. Tanıdık bir ses “Merhaba, iki adet Big Mac menü istiyorum. Kolalardan biri diyet olacak” dediğinde, başını kaldırıp büyük boy menü isteyip istemediğini soracakken adama, kanı donmuştu. “Fuat? Fuat sen misin? Tanımadın mı en yakın dostunu? Hayır, tanıma beni. Bu üniformalarla, yarı yaşında gençlerle birlikte çalışırken tanıma beni.” Tanımamıştı da. Yanındaki sevgilisine sarılmış, kızın boynunu öpüyordu. Ona baktığı bile yoktu. Siparişi kasaya girip Fuat’tan parayı aldı, fişi kesti. Menüleri plastik tepsiye dizdi, “Afiyet olsun” diyerek onlara sundu. İş çıkışı olduğunda müdüre gidip işten ayrılacağını söyledi. O günden beri işsizdi ve aldığı son haftalık bitmek üzereydi.

Apartmanın önünden gelen sesler bir süre düşüncelerinden kurtarmıştı onu. Perdeyi çekti, kıkır kıkır gülüp eğlenen turistlere baktı. Merdivenlere oturmuş gençler şakalaşp, fotoğraf makinesine muzip pozlar veriyordu. Ülkelerine geri döndükleri zaman, burada çektikleri fotoğraflara bakarak bugünü yâd ettiklerinde, resimlerin sağ ucunda perde gerisinden onları izleyen adam gözlerine iliştiğinde ne düşüneceklerdi acaba? Evinin önünde gürültü yapan yabancılardan hoşlanmayan biri mi olacaktı onlar için yoksa bir deli mi?

Yatak odasına gitti ve yatağın üzerindeki gömleğinin cebinden sigara paketini aldı. Tekrar koltuğuna oturduğunda bir sigara yaktı. Açık olan televizyon kanalında reklamlar vardı. Çok sevdiği bir tiyatrocü kadın sırtarak bakıyordu ona ve reklamında oynadığı kredi kartı ile alışveriş yaparsa kazanacağı puanlarla neler alabileceğini sıralıyordu. İkinci reklamda ise bir aktör, başına taktığı şarlatan şapkasıyla dans edip, reklamında oynadığı bankanın faiz oranlarından övgüyle bahsediyordu. Yeni yapılmakta olan boğaza nazır toplu konutların şanslı sakinlerinden biri olan başka bir aktör, herkese bu karlı yatırımı tavsiye ediyordu.

Sigaradan daha derin bir nefes aldı. Reklamlar dönmeye devam ederken o geçmişe gitti. Kredi kartı için başvuru yaparken ona gülümseyen kızı hatırladı. Kartıyla yaptığı ilk alışverişte ondan şifre isteyen güleç yüzlü kasiyeri hatırladı. Otomobil kredisi almak için imzayı nereye atması gerektiğini parmağıyla gösteren gözlüklü gencin tebessümünü hatırladı. Başvurmadığı halde kapısına gönderilen diğer kredi kartlarını ona getiren postacının saygılı ses tonunu hatırladı. Onlara kredi kartıyla yemek ısmarlarlarken arkadaşlarının yüzünde peyda olan mutluluğu hatırladı. Aldığı son model televizyonu hatırladı. Yatak odası takımını, çamaşır makinesini, bulaşık makinesini, fırını, halıların, bilgisayarını, kap çanakları ve diğerlerini aldığı anda, aynanın karşısındaki adamın yüzündeki tatmini hatırladı. Bir sabah uyandığında, yaşanan ekonomik kriz haberini yutkunarak sunan spikeri hatırladı. Başbakanın suçu önceki hükümetlere atışını hatırladı. Yükselen faiz oranlarını hatırladı. Yapılan erken seçimleri hatırladı. Halk için iktidara gelen hükümetin yardım paketinden büyük payı alan banka sahiplerinin çehresindeki memnuniyeti hatırladı. Maaşına haciz koyulduğu günü hatırladı. Şirket imajı korunması gerektiğine dair tirat atan müdürünün onu işten çıkardığını söylediği anda ağzından çıkan tükürüğün masanın üzerine sıçrayışını hatırladı. Kıdem tazminatına bankaların el koyduğunu öğrendiği anı hatırladı. Elinden düşen telefon ahizesinin yerde parçalanışını hatırladı. Yeşim’in ayrılmak istediğini söylediği sahili hatırladı. Dertleşmek istediği arkadaşlarının bahaneler sıralayarak gelemeyeceğini

söylediği efkârlı geceleri hatırladı. Yaptığı iş başvurularının değerlendirme aşamasında olduğu yılları hatırladı. Memleketteki araziyi satmasını rica ettiği babasının ona okuduğu belaları hatırladı. Annesinin ona bileziklerini uzatırken gizlemeye çalıştığı hayal kırıklığını hatırladı. Borç para için yanına gittiği abisinin onu eve almadan, kapı önünde verdiği öğüdü hatırladı. Evine gelen haciz memurlarının kornişinden çekip çıkardığı perdenin ardında, pencerelerinden ona bakmakta olan kadınları hatırladı. Galata'da ev ararken, onu def etmek için abartılı kiralar isteyen meraklı ev sahiplerini hatırladı. İkametgâhını kayıtlardan silen muhtarın ve ikametgâhı olmadığı için sigorta yapmak istemediğini duyduklarında başvuru yaptığı şirketlerin yöneticilerinin ona nasıl şüpheyle baktığını hatırladı. Borcunu hatırladı. 20.023 lira...

İzmaritine kadar kül olmuş sigaraya odaklandı. “İşte sen bittin sigara. Seni ben içtim, bana yapılanı sana yapmadım, seni bitirdim, beni ise bitiremediler. Doymuyorlar. Doymayacaklar. Bitmeyecek, asla bitmeyecek! Her gün aynı oyun oynanacak!” diye inledi ev. Televizyonu kapattı. Yatak odasına seğirtti. Pantolonunu ve gömleğini üzerine geçirdi. Ayakkabısını giyip dışarı çıktı. Yokuştan aşağıya hızla yürüdü. Nefes almakta zorlanıyordu. Bir iki kere yoldaki taşların azizliğine uğrayıp sendeledi ancak düşmeden Kamondo merdivenlerine vardı. Basamakları inip Bankalar caddesinin kaldırımına adımını attı. Cadde ismiyle müsemmaydı. Her yerde, her köşe başında banka şubeleri vardı. Tabela renkleri, logoları, afişleri farklıydı. O ise hepsinin aynı iblisin kenefinden çıkma olduğunu biliyordu.

Elektrikçi dükkânının kapısına dayanmış sigarasını tütürüyordu. Karşı kaldırımda bir kadın, çocuğunun elinden tutmuş hızla yürümekteydi. Bir taksici arabasının dikiz aynasından geriye bakıyor, yağlı bir müşteri bekliyordu. İki delikanlı sırtlarında boyları kadar çuvalları bilinmeyen bir yere taşıyorlardı. Birkaç turist, önünde durduğu helezonik merdivenlerin resimlerini çekiyordu. “Buradayım” diye mırıldandı ilk önce. Kimse onu duymadı, kendisi bile duymamıştı. “Buradayım” diye tekrarladı biraz daha yüksek sesle. Taksici arabanın camından başını çıkarıp “Bana mı dedin abi?” diye sordu. “Buradayım! Buradayım işte! Geldim!” diye gürlledi bu kez.

Turistler gözlerini deklanşörden çekmiş, merakla inceliyorlardı onu. Kadın çocuğunu kucağına alıp koşmaya başladı. İki delikanlı çuvallarını yere indirmiş, onu izliyordu. Elektrikçi sigarasını yere atıp ona doğru gelmeye başladı. “Buradayım pislikler. Beni arıyordunuz, geldim işte, borcumu ödemeye geldim!” diye bağırdı. Bankaların içindeki müşteriler ve resmi kıyafetli çalışanlar dışarı çıkmış, şaşkın halde onu seyrediyordu. Eline bir taş aldı, arkasından onu tutmaya çalışan elektrikçiye alt ederek, taşı, yolun karşısındaki bir bankanın camına fırlattı. Cam tuz buz olmuştu. Bankanın güvenlik görevlisi belindeki silaha davranacakken “Hadi vur beni. Zaten bunu istemiyor musunuz? Vur beni, bakma öyle vur ulan! Cesedimi alın ve bölüşün. Kemiklerime kadar kemirin!” diye haykırdı. Şakaklarındaki ter damlaları bir yağmur gibi omzuna damlayan güvenlik görevlisi elini silahından çekti.

Camını kırdığı bankanın müşterisi olan bir kadın kalabalığın önüne çıktı. “Ye, iç, harca, sonra gel camları indir ne ala!” diye bağırdı. Kalabalığın içinden “Haklısın” sesleri yükseldi. Bir adam “Boş verin hanımefendi, bunlar böyledir. Parayı aldıklarında gülerler, iş ödemeye gelince mazlumu oynarlar” dedi sırtarak. Türbanlı bir kadın “Biz de kredi alıyoruz ama Allah çalışanın yanında, tek gün dahi gecikmeden taksitlerimizi ödüyoruz.” diye söylendi herkesin duyabileceği bir sesle. Güruhtan tekrar “Haklısın, doğru söylüyorsun” uğultusu yükseldi. Diğer bir bankanın çalışanı ise kravatını düzelterek birkaç adım öne atladı “İşte bizim bankamız yerine başka bankaları tercih eden

insanların akıbeti bu” diye böbürlendi. İlerideki bir bankanın kadın çalışanı ise “Kimseyi kandırma, en düşük faizi biz uyguluyoruz. Hem de her yüz liralık harcamaya gayet makul hediyeler veriyoruz” diye çıkıştı adama. Camını kırdığı bankanın tıknaz, badem bıyıklı müdürü ise kalabalığın arasından bir gülle gibi öne fırlayıp “Biz müşterilerimize sizin gibi bakmayız. Müşterilerimiz bizim dostlarımızdır. Öyle ki bu meczuba dahi kırdığı camın faturasını ödeyebilmesi için kredi verebiliriz.” diye gürlüyüp gözlerini ona doğru döndürdü. “Kredi ister misin? Hem de yüzde sıfır virgül doksan dokuz faizle!” dedi.

Dikkati adamın arkasındaki güruha kaydı. Kalabalığın içinde Yeşim vardı. Annesi, babası, abisi, yeğenleri, arkadaşları da... Yeşim’in gözleri yerdeydi. Utanmış bir hali vardı. Yanındaki adamın koluna girerek, başını omzuna dayadı. Babası annesine eğilip “Bak gördün mü senin oğlanı! Az kalsın ata yadigârı toprağı satacaktım bu deyyus yüzünden” dedi. Annesi mahcup şekilde kocasına bakarak, kolundaki bilezikleri yukarı çekti, bileziklerin üzerini giysi koluyla kapattı. Yeğenleri başlarını kaldırıp babalarına döndü “Bu bizim amcamız mı baba?” diye sordular yek bir ağızdan. Abisi “Hayır çocuklar, insan insana benzer” dedi. Tek bir arkadaşı bile tanımamıştı onu. Kendi aralarında sohbet ediyorlardı. “Aklımı kaçırıyorum. En sonunda aklımı da haczettiniz pislikler!”

Başı dönüyordu. Gözlerini ve kulaklarını elleriyle kapattı, yere çöktü. Titriyordu. “Geçecek. Birkaç dakika sonra gözlerimi açtığımda evimde olduğumu görüp rahatlayacağım. Tüm bunlar aklımın bana bir oyunu. Geçecek merak etme!”

Kulaklarını tüm kuvvetiyle kapatmasına rağmen siren seslerini duyabildi. Koşan adamların topuk sesleri her an daha da belirginleşiyordu. Önce sol kolundan tutup çekildi, başaramadılar. Sağ kolunu da bir el kavradı. “Başaramayacaksınız. Bu kâbustan uyanacağım.” diye bağıriyordu içinden. Ancak başına aldığı darbeden sonra yere yığılıp bayıldı.

Uyandığında evinde değil, nezarete bulmuştu kendini. Kafasının tepesi, aldığı darbe yüzünden zonkluyordu. Kendisine gelmesini bekleyen genç bir polis, masasından kalkarak diğer polisler uyanıldığını haber vermek için nezarethanedden çıktı. Sorgu odasında tüm akşam tutulup saçma sapan sorulara maruz kaldı. Sadece bir banka şubesine taş atmıştı fakat bu bile polisin nazarında bir terör örgütü mensubu olmasına yeterli olmuştu. Nerede kaldığını sorduklarında haciz gelmesin diye ikametgâhını sildiğini itiraf etti. Bankaya taş atmasının nedenini sorduklarında ise tüm hikâyesini anlatmaya koyuldu. Sözü bittiğinde karşısında oturan polislerden biri “Karnımız tok bu acındırmalara. Adam olsaydın da borcunu ödeseydin! Ya o taş birinin başına gelseydi?” diyerek ona sert bir tokat attı. Nezarete döndüğünde, başka bir tutuklunun bankta yattığını görünce yere kıvrılıp uyudu.

Rüyasında dolunayın aydınlattığı kasvetli bir ormanda, bir kurt sürüsü tarafından kuşatılmıştı. Kurtlar gözlerini avlarına dikmiş, sivri dişlerini göstererek ona hırlıyordu. O ise elinde yanan bir meşaleyi kurtlara savurup, kaçacak bir anı kolluyordu. Kurtlar ateşten korkuyordu ancak etrafta o kadar fazla kurt vardı ki, bir taraftakiler geri çekilse, diğer taraftakiler ona yaklaşıyordu. Boz bir kurt arkasından ona saldırıp omzunu ısırınca tökezledi, meşale elinden kayıp düştü. Bir diğerinin dişleri ise bacak kemiğine kadar etini delip geçti. Diğer kurtlar da ona yaklaşıyordu. “ Ya onlara yem olacağım ya da onlar bana” diye düşündü, omzunu kemiren kurdun tüylerinden tutup var gücüyle derisini deldi. Acı yüzünden çenesini gevşeten kurdu kendine doğru çekip boynunu ısırıldı, yırttığı eti çiğnemeye başladı.

Bacağına dadanmış kurt ona hırlayınca, diğerini bırakıp iki eliyle diğer kurdu yakaladı, tüm kuvvetiyle yere yatırdı ve aynı şeyi ona da yaptı. Hayvanın şah damarından fişkırarak kana aldırış etmeden etini koparıp yemeye koyuldu. Etraftaki diğer kurtlar bir süre alışık olmadıkları bu sahneyi izlediler ve sonra da korkmuş köpekler gibi sesler çıkararak geri çekilip, ormanın karanlığında yok oldular.

5 Haziran 2012

Uyandığında ne yapması gerektiğini biliyordu. Serbest bırakılınca dosdoğru evine gitti. Anahtarla kapıyı açtığı anda yerde duran beyaz zarf gözüne çarptı. Sinirle zarfı yerden alıp yırttı ve kâğıt parçalarını yere attı. Makas ile sakallarını budadı, çaydanlıkta su ısıtıp tıraş oldu. Saçlarını taradı. İş görüşmelerine giderken giydiği takım elbiseyi dolabından çıkartıp giydi. Takım elbise her ne kadar zayıf bedenine bol geliyor olsa da üzerinde pek sırtmamıştı. Aynadaki yansımasına baktı bir müddet. Tekrar dirilmişti sanki. Çalıştığı dönemden kalma deri evrak çantasını bulup, bezle üzerini sildi. Uzun zaman sonra ilk kez kendini mutlu hissediyordu. Evden çıkıp kapıyı kapattı ve Teoman Bey'in dairesine çıktı. Kapı açıktı. İçeri girdi, ama onu bulamadı. "Dışarı çıkmış ve kapıyı açık unutmuş" diye düşündü. İçi burkulmuştu. Vedalaşmak isterdi ev sahibiyile. Yaptığı iyilikler için ona minnettar olduğunu söylemek isterdi. Kapıyı kapattı ve orta kata gelince sahanlıkta durdu. "Hoşça kal hayalet. Yeni bir hayata başlamak için gidiyorum ve bir daha döneceğimi sanmam. Teoman Amca sana emanet" dedi. Hayaletin dairesinden herhangi bir ses işitmeyince aşağı kata indi.

Apartmandan çıktığında öyle neşeliydi ki az kalsın binanın girişindeki merdivenlere oturmuş mor cübbeli ihtiyarın üzerine düşecekti. İhtiyara "Günaydın" dedikten sonra yürümeye başladı. Hakkında fısıldamayı adet haline getirmiş Galata ahalisinden tek bir insan bile onu tanıyamadı. Manav bile tezgâhın önünden geçerken ona gülümsemiş, iyi günler dilemişti. Sadece bir takım elbise ve bakımlı bir yüz bambaşka biri olmak için yeterliydi.

Uzun süre etrafta dolandıktan sonra demir kapısı açık bir apartmana girdi. Giriş katındaki dairenin kapısının önünde durdu. "Artık mesele, olmak veya olmamak değil. Mesele kapının hangi tarafında olduğunla alakalı" dedi içinden. Parmağını zile dayadı ve uzun süre basılı tuttu. İçeride yaşanan telaşın sesini duyuyordu. Sert yumruklarla kapıya vurmaya başladı "Açın, haciz işlemi için geldim! Kapıyı açmazsanız çilingir vasıtasıyla açma yetkim var" diye bağırdı. Gözünü dürbüne dayadı. İçeride, kapının önünde durmuş silueti az çok fark edebilmişti. "İçeride olduğunuzu biliyorum, bizden kaçamazsınız!" Kapı yine de açılmamıştı. Yukarı kattaki daireye çıktı. Tekrar zile bastı ve kapıyı yumrukladı. "Çilingir ile gelip haciz işlemine başlayacağım" diyerek gürlledi ve merdivenleri inip başka bir apartmana geçti. Sonra başka bir apartmana... Günlerce, haftalarca apartmanları, evleri dolaştı. Yeşim'in evine gitti. Abisinin evine, arkadaşlarının, muhtarın, manavın, hakkında atıp tutanların, eski patronunun, onu işe almayanların, avukatların, banka çalışanlarının, sanatçıların, polislerin, belediye başkanının, valinin evine gitti. Her gittiği kapıda aynı şeyi yaptı. İlk önce zillere uzun soluklu bastı, ardından kapılara yumruk atarcasına defalarca vurdu. Bağırdı, "Haciz için geldim" diye gürlledi. Soluk alıp verişlerini duyuyordu. Patlarcasına atan kalplerin feryadı kulaklarına kadar geliyordu. İçerideydiler. Hepsi içerideydi. Ancak hiçbir kapı açılmadı.

ŞEHİT

(İNTİHAR EDEN ASKER)

1990 Hakkâri

Kafası kara gömülmeden önce gördüğü son şey, tepesinde dikilmiş, taş çatlasın on beş, on altı yaşlarında esmer bir delikanlıydı. Kana bulanmış yeşil yelege ve şalvarı, üzerine en az iki beden büyüktü. Dolunay, çocuğun ona bakan yaşlı gözlerinde yansyordu. *Dolunay seni son görüşüm böyle mi olacaktı? Uzakta bir yerden boğuk bir ses işitti. "Bilal! Dikilme orada, buraya gel. Birazdan jetler gelecek!" Çocuk, adamın sesini hiç duymamış gibi bakıyordu ona. Daha yeni terlemiş bıyıkları, titremekte olan dudaklarını saklayamıyordu. Evet, beni sen öldürdün çocuk. İkimizden biri, kendi kanyla allaşmış kara düşecekti. Sen kazandın!* Uzaktaki adam bu kez Kürtçe bağırınca çocuk gözlerini parmakları ile silerek son kez ona baktı ve gitti.

Dağın yamacında esen rüzgâr, savurduğu karları üzerine örtüyordu. Hava, İstanbul'da sert geçmiş bir kışın en soğuk gecesini bile bir yaz günüyümüş gibi hatırlatacak kadar dondurucuydu. Ağzından düşen kan damlaları havayla temas ettiği anda katılaşıyordu. *Acaba Ebru ne yapıyor şimdi? Belki televizyon izliyordur. Yo, O televizyon izlemez. Teoman Amcanın plaklarından birini yine ödünç alıp, fonda Bach çalarken, Don Kişot'u, Tutunamayanlar'ı, Gecenin Sonuna Yolculuk'u okuyordur. Bana içinden küfrediyordur. Beni dinlemeliydin Mehmet diyordur. Eğer dediğimi yapsaydın, kaçsaydın şimdi yanımda olurdu, kafamdaki endişe seslerini bastırmak için kitap okuyor olmazdım diye düşünüyordur. İşe giremezdim Ebru, yıllarca polis korkusuyla yaşayamazdım. Babamın benden utanmasına dayanamazdım. Sanki yaşamı boyunca hiç uyumamışçasına uykusu vardı. Göz kapaklarını kapattı. Onu bulan birinin eliyle gözünü kapatmasını istemiyordu. Gözü açık veda etmek istemiyordu.*

1990 İstanbul

Her şeyi en başta bir kâbus sanmıştı. Gözlerini açtığında Galata'daki evinin salonunda, geniş oturma koltuğunun üzerinde yatıyor vaziyetteydi. Üzerinde mavi kot pantolonu ve gri gömleği vardı. Televizyon izlerken uyuyakalmış olmalıydı. Duvardaki saate baktı. Kuşluk vaktiydi. Koltukta doğrulup "Nasıl bir kâbustu bu!" diye düşündü. Kendine geldiğinde telefonun çaldığını fark etti. Ayağa kalkıp antredeki telefona bakacakken, yatak odasından hızla gelen Ebru'yu fark etti. "Ebru sen bak, ben yüzümü yıkayayım" dedi. Tuvaletin açık kapısından içeri girip tam da musluğa eli uzanıyorken Ebru'nun çığlığını duydu. İrkilip antreye koştu. Ebru yerde perişan halde yatıyor, hüngür hüngür ağlıyordu. "Mehmet! Mehmet!" diye bağırıyordu. "Buradayım, ne oldu Ebru? Neyin var?" diye cevap verdi kıza. Ebru hiçbir tepki göstermeden yerde kıvranmaya devam ediyordu. "Ebru açıklar mısın neyin var?" diye bağırdı bu kez, ancak kız yine duymamış gibi davranıyor, zeminde debeleniyordu. Bir müddet sonra sakinleşir gibi olunca kızın yanına çömeldi. Başını yere dayamış, boşluğa dalmıştı Ebru. Sebebi meçhul ıstıرابında yalnız olmadığını göstermek için elini, kız arkadaşının toprak rengi saçlarına uzattı. "Niye öldün Mehmet! Niye yaptın bunu!" diye mırıldandı kız. Eli bir anlığına havada donup kaldı. *Kabus değil miydi? Yo yo olamaz!* Eline tekrar can verip parmaklarını kızın saçlarına dokundurdu. Hissetmiyordu, ne saçlar oynuyor, ne de parmakları bir şey hissediyordu. Eli kızın kafasının içine gömülmüştü. "Ebru ben buradayım, Ebru duy beni ben buradayım, lanet olsun uyan, kendine gel! Buradayım!" Ayağa kalkıp tuvalete koştu. Yüzünü yıkamalıydı. Kendine gelmeliydi, bu karabasandan kurtulmalıydı. Her şey geçecekti. Musluğa uzanan

elinin, demirin içine girip kayboluşunu fark etmedi bile. Dikkati başka bir yerdeydi. Lavabo aynasında yoktu. Kendine baktı. Bedenini hiçbir vasıta olmadan görebiliyordu ama aynada yansıması yoktu.

Ebru içeride tekrar çılgılık atmaya başlamış, salondaki eşyaları duvara fırlatıyordu. Sokağın başındaki camiden, müezzinin ezan nameleri kulağına geliyordu. Sokağa çıkmış bir çocuk elindeki topu sektirerek apartmanın önünden geçiyordu. Telefon durmadan çalıyordu. Teoman Bey ve Mahide Hanım telaşla merdivenleri iniyordu. O ise odasına gitmiş, hayatının en güzel anlarını yaşadığı yatağına kıvrılıp yatmıştı. Şifonyerin üzerinde duran, Ebru ile çekilmiş fotoğrafına bakmaktaydı.

“Kötü çıktığım bu fotoğrafı çerçeveletip başköşeme koyduğun için ne de kızmıştım sana Ebru. Şimdi o ebleh pozunu vermek pahasına bu resimdeki anı ebediyen yaşamak istiyorum. Böyle sarılmak istiyorum sana. Kıvrırcık saçlarını yanaklarımda hissetmek istiyorum. Koynunda teselli bulmak istiyorum” diye mırıldandı. Yatak odasının kapısı açıldı. İki komşu kadın yarı baygın haldeki sevgilisine omuzlarından destek vermiş ve yatağa yatırmışlardı. Resme sırtını dönüp, beti benzi atmış Ebru’ya baktı. Okyanus dalgalarını anımsatan mavi gözlerinin ferisi sönmüştü. Tavana bakıyordu.

Kızın kafasından ne geçtiğini tahmin ediyordu. Şifonyerin üzerindeki fotoğrafa bakmamak için kendini dizginliyordu. Tahmin ettiği gibi fazla dayanamadan yan dönüp fotoğrafa dikti gözlerini. O fark etmiyordu, görmüyordu ama Mehmet ile göz göze gelmişlerdi. Burun buruna, dudak dudağına idiler. Kokusunu dahi alamıyordu Ebru’nun. Bu kadar yakınken bu denli uzak olması canını acıtıyordu. “Niye gittin, niye gittin aptal herif! Niye yaptın bunu bize!” Kız durmadan sayıklıyordu ve onu teskin edecek tek bir cümlesi dahi yoktu. Ağlamak istiyordu. Pişmanlığına ağlamak istiyordu ama yapamıyordu. Kalbine saplanmış kurşun, kanıyla beraber gözyaşlarını da çalmıştı belli ki. Mahide hanım gelip Ebru’nun başını tuttu, yanı başına oturdu. “Ağla kızım ağla, tutma kendini, ağla ki rahatlayasın” diyordu. *Evet ağla Ebru, ağla, belki gözyaşlarım senin gözpınarlarına damlamıştır. Ağla, benim için ağla.*

Ebru salondan gelen televizyon sesiyle hareketlendi. Aniden yataktan kalkıp salona koştu. Mehmet meraklanmıştı, gözyaşlarını tülbendi ile silen Mahide Hanımı odada bırakıp o da Ebru’nun peşinden gitti. Az çok tanıdığı iki türbanlı kadın kanepeye oturmuş, dikkatlerini kah televizyona kah ortalarındaki Ebru’ya vermişlerdi. Mahide Hanım da salona geçmişti. Teoman Bey hariç herkesin gözü nemliydi. Ev sahibi cam kenarında ayakta dikiliyor, Ebru’nun etrafında toplanmış insanlara yüzünü ekşitmiş halde bakıyordu. *Benim bildiğimi o da biliyor.*

Ebru’nun sağ yanındaki yaşlı kadın geçen sene Mahide Hanıma kendilerini şikayet etmiş, bekar hayatı yaşayan kiracılarını evden çıkarmalarını istemişti. Kolonyayı eline döküp Ebru’nun yanağına, alınına süren soldaki ise, diğeri ile bir olup haklarında dedikoduları yayan alt kattaki yeni komşularıydı. Teoman beyin bakışlarındaki tiksinti, en çok eşine bakarken kendini belli ediyordu. Mahide Hanım tek kişilik koltuğa kurulmuş, elindeki tespihi çekerek dualar okuyordu. *Bizi evden kovmak için elinden geleni ardına koymamış Mahide Hanım ne de seviyormuş beni!* Teoman Bey eve güneş girsin diye salonun perdelerini sonuna kadar çekti. Sokağın tüm apartmanlarında, Türk bayrakları asılıydı. Karşı binadaki komşu ise bayrağı geç bulan karısına bir yandan söylenirken, bir yandan da düğüm atıyordu. *Yarışı kaybettin, bayrağı en son asan sen oldun ahmak herif!*

Devlet kanalının bıyıklı spikeri elindeki beyaz kâğıda başını eğerek hüzünlü bir sesle kameraya

konusuyordu. “Hakkâri kırsalında dün gece teröristlerle yaşanan çatışmada dört askerimiz şehit düştü. Şehit askerlerimizin isimleri Çavuş Mehmet Kahyaoğlu,” Ekranda asker üniformasıyla çektiği vesikalık belirdi. Ardında kopan kıyameti duymazdan gelerek on altı yıl öncesine geri döndü. Annesine çocukken, bir yılbaşında verdiği sözü tutmuştu. Evlerine ilk kez girmiş televizyondaki sanatçıları gıpta ederek izleyen annesine sarılıp bir gün oğlunun da televizyona çıkacağını söylemişti. Annesi gülmüştü ve bir gün bunu yapacağından emin olduğunu söyleyip onu yanağından ısırırçasına öpmüştü. *Tuttum işte annem sözümü.*

“Er Sinan Kurtulmuş, Er Mustafa Eliboz” İkisi de kendisinden önce vurulmuştu. İyi hatırlıyordu. Kumandan emir vermeden ateş etmeyin diye ikaz etmesine rağmen Sinan’ın parmağı onu dinlememiş, tetiğe basmıştı. Kurşun iki arkadaşının üzerine yağıyorken en fenası onların ölümüne şahit olmak değildi, can korkusuyla onlar için feryat edememektir. “Er Yusuf Kocak. Şehit yakınlarımızın başı sağ olsun” *Olamaz! Yusuf olmasın! Onu geride bırakmıştım.* Yusuf, annesiyle beraber yaşayan, gariban bir köylü çocuğuydu. Evin tüm ihtiyacını o sağlıyorken devlet bu durumu göz önüne almadan bir suçluymuş gibi onu bir gece evinden alıp kışlaya götürmüştü. Yusuf’un anlattığına göre defalarca inzibatlara, şubedeki subaylara, kumandanlara yalvarmıştı. “Ne yapacaksınız beni! Ben olmazsam annem ser sefil olur, kadıncağız aç mı kalsın, elektriksiz mi kalsın efendiler, bir yolu, çaresi yok mu? Muafiyet belgesi verin Allah rızası için” diyerek diz çökmüştü. Kimse aldırış etmemişti ona. Kimse düşünmemişti annesini. *Anasına kavuşmasına yalnızca bir hafta kalmıştı. Yalnızca bir hafta!*

4 Haziran 2012 Anadolu’da bir Şehit Mezarlığı

“Ne yapıyorum ben! Niye döndüm geçmişe! Son günümü en kötü hatıramı hatırlayarak geçirmemeliyim” dedi kendi kendine.

Yirmi iki sene sonra bir şehitler mezarlığında, Yusuf Kocak’ın kabrinin önünde ayakta duruyordu. Kabristandaki mezarlar öyle itinayla dizilmişti ki, istemeden de olsa güldü. *Ölüyken bile hizaya sokuyorlar bizi.* Mezara dikilmiş çiçekleri inceledi. Hiçbiri Yusuf’u tanıyan biri tarafından oraya bırakılmamıştı. Annesi dışında hiçbir yakını yoktu Yusuf’un ve o da öleli on beş seneden fazla olmuştu. Kadıncağız bir süre köy ahalisinin yardımıyla ve devletin verdiği gülünç bir aylıkla hayatını sürdürse de, bir gün kederi kalbinin dayanamayacağı kadar ağırlaşmış, başucunda kimse olmadan yaşama veda etmişti. “Artık seni kimse hatırlamıyor Yusuf. Ben hariç kimse hatırlamıyor. Sen onların belleklerinde, 1990 yılında bir gün boyunca televizyonda gösterilmiş dört vesikalık resimden yalnızca biriydin. Şimdi ise mezar taşına hakkedilmiş bir isimsin sadece. Lanet olsun sana Yusuf! Neden beni dinlemedin, sana geride kalmanı söylemiştim! Neden yüreğin kaldırmadı arkadaşlarının ölüyor olmasını! Neden korkak değildin Yusuf!” demek istedi. Cümleler dilinin ucunda salıverilmeyi bekliyordu ancak ağzını açmadı. Yutkundu.

Güneş hala doğmamıştı. Kasten bu saatlerde gelmişti kabristana. Mezarların başında ağlayan insanları görmek istemiyordu. Onların haline üzülüyordu, içlenmiyordu. Mezarlarda yatan eşleri, oğulları için avuçlarını açmış babaları, anaları, eşleri görmek yalnızca öfkelen diriyordu onu. Dua ettikleri mezar ve çevresindeki diğer kabirler onların eseriydi. Türk bayrağı sarılmış tabutların üzerine feryat figan çöktüklerinde ağızlarından çıkan o üç kelimelik cümle bilmezlerdi ki bir kurşundan daha sinsî, bir kılıçtan daha keskindi.

Babası da aynı cümleyi dillendirmişti. Halbuki uyarılmıştı. Bir agnostik olduğunu itiraf etmiş, başına

bir şey gelirse dini bir tören düzenlenmemesini vasiyet ederek, kafasına sarık takmış cüppeli heriflerin tabutunun önünde vaazlar vermesini istemediğini söylemişti. Ve üzerine basa basa o cümleyi anmamasını rica etmişti. “Başına bir şey gelmez oğlum merak etme, sen kısa dönem gidiyorsun oraya, uzun dönem değil” demişti babası oralı olmadan. Bunu söylediğinde pederinin yüzünde beliren gururu asla unutamamıştı. Hep anlamsız bulmuştu bu iftiharını. Ta ki cenazesine kadar...

Ebeveynleri Gölcük’te oturduğu için naaşı Kocaeli’ne getirilmişti. Cenazeye Başbakan Yardımcısı, iki bakan, Genelkurmay Başkanı ve bir muhalefet partisi lideri katılmıştı. Cenaze namazı öncesi, saf tutmak için bürokratlar arasında yaşanan mücadele, çevrede dolanan çocukların bile gülmesine sebep olacak kadar çetindi ama Mehmet’in dikkati babasındaydı. Dinsiz oğlunu bir Müslüman gibi son yolculuğuna uğurlamak istemesine pek de içerlediği yoktu, zira babası, oğlunun isteğini yerine getirecek yüreğe sahip olsaydı bile devlet büyükleri buna asla müsaade etmezdi. Babasına bakıyordu çünkü orduya katılmadan önceki gurur hala yüzünde parıldıyordu. En ufak bir hüznün dahi yoktu gözlerinde. Bakanlardan biri kendini zorlayıp kameralara sulu gözle pozlar verirken bile oğlunu yitirmiş adamın gözünde tek damla yaş yoktu. Annesi cami avlusunun bir köşesinde Ebru ile birlikte bir banka oturmuş, çevrelerinde penguenler gibi toplanmış bir düzine siyah tülbentli kadının taziye dileklerine cevap yetiştiriyordu. İmam cemaate şehit gence hakkını helal edip etmediğini sorduğunda, yüzünde acı bir gülümseme belirdi. *O soruyu bana sorman gerekmez miydi?* Namaz bittiğinde, herkes akın akın tabutun etrafına üşüştü. Bu gürhün en başında babası vardı bir sancaktar gibi. Tabuttaki Türkiye bayrağını öpüp kokladı. Annesi tabutun üzerine çökmüş ağlıyordu. Yaşarken pek muhatap olmadığı bir kız kuzeni bile abisini kaybetmişçesine tabutuna sarılmıştı. Ebru ise kalabalığın dışında kalmış, sevgilisinin naaşı etrafında kopan bu tantanayı uzaktan seyrediyordu. Haber ajanslarından gelen muhabirler, birbirlerinin üzerine çıkıp kameralarını, mikrofonlarını ve kayıt cihazlarını babasına uzattıklarında, adam daha önceden prova yaptığı aşikâr bir vücut diliyle göğsünü kabartarak “Vatan sağ olsun” dedi. Öyle öfkeliydi ki, eğer yaşıyor olsaydı babasının boğazına sarılabilirdi. *Bana bunu nasıl yaparsın baba! Son isteğimdi bu!* Görünen o ki Ebru da onunla aynı hisleri paylaşıyordu. Adamın sözlerini işitir işitmez camiyi terk etmişti.

O gün yurdun diğer iki ilinden de “Vatan sağ olsun” sesleri yükselmişti. “Bir tek senin annen vatan sağ olsun demedi Yusuf. Babamın sahip olmadığı cesarete, senin okuma yazma bilmez biçare annen sahipti. Gerçi ondan istedikleri şeyi alamayan devlet kanalı, senin cenazenin görüntülerini televizyonda yayınlamadı ama sanırım annen buna pek aldırmış etmedi. Hatta cenazeye katılan milletvekiline öyle hiddetle bakıyordu ki, herif yanına gidip baş sağlığı bile dileyemedi. Babam ise sırtını sıvazlayan bakanların yanında el pençe divan durmuş, vatanın bölünmez bütünlüğü için oğlunu feda etmiş vefakâr bir baba olduğuna dair atılan ezberleri dinliyordu. Ona tirat atan bakanın birkaç saat sonra İstanbul’da, cemiyetin ünlü bir simasının oğlunun düğününe katılacağını ve ardından boğaza nazır bir villada onu bekleyen metresinin koynunda sabahlayacağını bilseydi bile yine öyle itaatkâr davranırdı babam.”

Nasıl bir baba oğlunun rızası olmadan, evladının canını vatana helal kılabilir ki?” dedi mezar taşına bakarak. “En fenası da annem... Bir kez bile babamın karşısında dik duramadı. Peder her vatan sağ olsun deyişinde, annem de başını yukarı aşağı sallayarak onayladı bunu.” Sesi titriyordu.

Gün ağarmıştı, güneş kendini ufukta gösteriyordu. “Neyse Yusuf, buraya kafanı şişirmek, bildiğin

şeyleri tekrarlamak için gelmedim bu kez. Bu senin mezarını son ziyaret edişim. Beni hatırlayan son kişi bugün ölmüş olacak. Eğer şu daha önce bahsettiğim herifin söylediği doğruysa tamamen ölmüş olacağım. Üzülme benim için. Ben üzülüyorum. Bu yirmi iki senede sevdiğim herkesin ölümüne şahit oldum Yusuf. Benim düştüğüm lanet sana musallat olmadığı için şanslısın. Gözünün önünde sevgilin intihar ederken onu durduramamak nedir bilir misin Yusuf? Annen deprem enkazının altında hala soluk alıyorken, arama kurtarma ekibine seslenememek, annenin yerini gösterememek nedir bilir misin? Emin ol senin yerinde olmak isterdim. Bir mezarın içinde çürümeyi tercih ederdim şu an bir hayalet olacağıma. Ancak korkuyorum işte. Yok olmaktan korkuyorum. Adam bana bir cennet olmadığını söyleyene kadar kendi kendimi avutmuştum. Bir gün bu muamma sona erecek, gerçekten de dünyaya veda edecektim, cennetin kapısında beni Ebru karşılayacaktı. Neticede bir hayaletin agnostik kalması pek mümkün olmuyor.” Güldü kendi kendine.

“Ama beni görebilen tek kişi O idi ve ister istemez onun söylediklerine inanmam makul geliyor bana. Keşke mezarından kalkıp işin aslını sen söylesen. Bir hiç olmak nedir bilmiyorum ben Yusuf. Yok olmak, bir nesne olmak nedir bilmiyorum. Görmeye, hissetmeye, bir bilincim olmasına alışmışken bunun tersini tahayyül etmek epey güç”

Mevzubahis adam ile Ebru'nun intihar ettiği hafta karşılaşmıştı. Teoman Bey'in maddi sıkıntısına rağmen vefa gösterip kiraya vermediği evinde oturup hanedeki tek canlı varlıklar olan sineklerin ahize etrafında dönüşünü izlerken, birdenbire içine bir sıkıntı doğmuş, gözünü kapatıp tekrar açtığında, daha önce bir kez misafir olduğu bir evde bulmuştu kendini. Ebru'nun kuzeninin eviydi burası. Salondaydı. Tuvaletten gelen sesi işitip oraya koştu. Kapının içinden geçtiğinde gördüğü manzara dehşete düşürmüştü onu. Ebru'nun iki bileği kesilmiş, banyonun bembeyaz fayansı kana bulanmıştı. Kız yarı baygın halde yatıyordu. Hemen çömelip bileklerini tutmak, akan kanı durdurmak istedi ama beyhude bir girişimdi bu. “Ebru kendine gel! Kalk ayağa, telefona yürü ve ambulansı ara Ebru. Ebru lütfen kalk ayağa”. Bağırıyordu ama kız onu duyamazdı. Feryat ederken bile gerçeği biliyordu. Elinden hiçbir şey gelmezdi

Üç yıldır görmemişti Ebru'yu. Hayatına devam edeceğini, bir gün yeni biriyle tanışacağını düşünmüştü. Onu suçlayamazdı da ancak buna şahit olmak istememişti. Yapamazdı, sevdiği kadını başka bir erkeğe sarılırken görmeye tahammül edemezdi. Bir hayalet de olsa kıskançlığına gem vuramazdı. Ebru evdeki eşyalarını valizlerine atıp ardına bakmadan çekip gittiği gün peşinden gitmemişti kendini dizginleyerek. Zordu, her doğru karar gibi...

Ebru her zaman dirayetli biri olmuştu ve Mehmet buna güveniyordu. Daha önce de başarmıştı. Babası o daha bebekken öğrenci protestolarından birinde kim vurduya gitmişti; annesi akciğer kanserine yakalanmış, bir devlet hastanesinde kızının eline tutarken son nefesini vermişti. Her şeye rağmen ayakta kalmıştı kız. Ailesinden miras kalan evi kiraya vermiş, burs bularak da İstanbul'a gelip üniversiteye kaydolmuştu. Mehmet gibi mütemediyen okulu ekip hovardalık yapan birinin Ebru gibi istikbaline odaklanmış hırslı, çalışkan bir öğrenciyle yollarının kesişme olasılığı fazlasıyla düşük olsa da, Mehmet Ebru'nun yaşamına girişini tembelliğine borçluydu.

Ebru ile ancak sınavlara bir hafta kala tanışabilmişti. Sınav öncesi telaşa kapılmış, gelen geçene ders notu için yalvarır olmuştu. Herkes Ebru isimli bir inekten bahsediyor, onu bulması halinde ders notlarını alabileceğini söylüyordu. Zihninde beliren kız, saçları taranmamış, gözlüklü, kısa boylu

biriydi. Okulun kampüsünde gördüğü her gözlüklü kıza Ebru diye seslenmişti ama nafile, bir türlü bulamamıştı Ebru'yu ta ki bir gün sosyoloji dersi öncesi amfide tek başına oturup, kara kara düşünürken yanında Ebru belirene kadar.

“Beni arayan ağustos böceği sen misin?” O ana kadar okulda gördüğü en güzel kıza bakıyordu. Kıvrık saçlıydı. Masmavi gözleri kumral teninde ışıldıyordu sanki. Üzerine giydiği montun kürklü kapüşonu onu İskandinav ülkelerinin birinden gelmiş gibi gösteriyordu. Afallamıştı, ayağa kalkarken masanın üzerindeki kitabı yere düşürmüş, eğilip kitabı almaya çalışırken de bu kez, oduncu gömleğinin cebindeki kalemler, öğrenci kimliği ve sinema bileti yere düşmüştü.

“Tam tahmin ettiğim gibi. Ağustos böceği beni kemik çerçeveli gözlük takan, sivilceli bir kız olarak hayal etmiş.” deyip kahkahayı basmıştı kız. Her zaman kendine güvenirdi Ebru. Güzel olduğunu inkar etmez, ondan mütevazılık bekleyenlere aldırış etmezdi. “Sizi tarif edenler inek olduğunuzu söylemişti, bence sizi merada otlayan bir inek olarak tahayyül etmediğim için bana şükran duymalısınız” diye cevap verdi kıza elindeki kalemleri cebine tekrar diziyorken. Mehmet kıza karşı en büyük silahını, hazırcevaplığını kullanmıştı ama görünen o ki bu silahı kullanmak ona ders notları olmadan sınavlara girmesine mal olacaktı. Kız sinirini belli etmemek için uğraşsa da dudaklarını ısırmasın edememişti. Sonra apansızın kızın gözleri Mehmet'in cebine geri koyduğu sinema biletine kaydı. “Jacques Tati'yi seviyorsun demek” Kızın sesinde şaşkınlıkla karışık bir hayranlık vardı. Mehmet bilete bakıp “Evet, okula gelmeden önce, eski yapım filmler gösteren bir sinemanın önünden geçerken Mon Oncle afişini gördüm. Ders bitince koşarak oraya yetişmeliyim” dedi.

“Ve görünen o ki koşarken yalnız olmayacaksın” dedi Ebru gülerek.

Bir zamanlar Ebru'ya can vermiş kan banyo giderine oluk oluk akarken; kızın yanına oturmuş, başını dizlerine dayamıştı. “ Sen beni koşarken yalnız bırakmadın. En kötü günlerimde dahi ya sağımda, ya solumda duruyordun. Her iki yanımda olmasan dahi bilirdim, arkamdaydın. Ben ise inanmadığım, destek vermediğim bir savaş için seni tek başına bıraktım. Babam, annem, kuzenlerim, arkadaşlarım benden utanmasın diye, iş görüşmelerinde askerlik sorulduğunda içim rahat olsun diye gittim. Bu kadar ucuz sebepler uğruna ardımda bıraktım seni. Bana hiç ben öğretilmedi ki Ebru. Hep diğerleri vardı. Her yerdeydiler ve hep istediler. Anneni babanı seveceksin dediler, dilini, dinini seveceksin, Allahı seveceksin dediler, derslerini ve okulunu seveceksin dediler, bayrağını seveceksin, ulusal marşını seveceksin, ülkeni seveceksin, devletini seveceksin, tarihini seveceksin, kültürünü seveceksin... Doğduğum günden beri bir kez olsun susmadılar ta ki o geceye kadar... Karşımda beni öldürmek için ant içmiş puşili adamları gördüğümde koronun sesi yankılanmıyordu zihnimde. Gayelerine ulaşmışlardı, beni o kahrolası dağın karlı eteğine götürmeyi başarmışlardı. O ana kadar mahiyetini yalnızca güçlü olanın ağzından dinlediğim savaşın tam ortasına bırakılmıştım. Bir hipnozdan uyanmış gibiydim. Burada ne işim var, bu silah niye elimde diye düşünmüştüm. Seviyordum. Ama ne annemi babamı, ne ülkemi, ne bayrağımı, ne milletimi, ne kültürümü, ne Allah'ı ne de lisanımı... Kendimi seviyordum. Asıl sevdiğim şey buydu. Sana duyduğum aşk kadar derindi bu sevgi. Yaşamak istiyordum, nefes almaya devam etmek, dokunmak, tatmak istiyordum. O gece onlar orada yoktu, ömrüm boyunca kendim hariç her şeyi sevmemi emredenler, kurşunlar gökten dolu gibi yağırken evlerinde mışıl mışıl uyuyordu.”

Konuştı. Saatlerce konuştu, sevgilisine bakmamak, onun ıssız vücudunu görmemek için. Ebru'nun

kuzeni, kızın cansız bedenini banyo zemininde bulup çığlığı kopardığında da konuşuyordu, ambulans ve polis sirenleri kulağına geldiğinde de, içinde hala kayıp olduğu masmavi gözlerin üzerine fermuar çekildiğinde de...

Günlerce bir umut Ebru'nun hayaletini bekledi. nce evinde sonra da onunla öğrenciyken buluşmayı adet edindiği meknlarda bekledi ancak Ebru'nun hayaleti gelmedi. şaşırmamıştı, o ana kadar zaten bir kez olsun başka bir hayalet grmuş değildi, kaldı ki hayaletlerin birbirlerini görebilmeleri fazla iyimser bir tahmindir ona göre. Hal böyle olunca, Yeni Camii'nin basamaklarında oturmuş, güvercinlere yem atan çocukları izlerken, yanında bitiveren tuhaf giyimli yaşlı adam onu drttğinde öyle afallamıştı ki, yaşıyor olsaydı korkudan kalbine yenik düşerdi.

İlk bakışta mor kadifeden cübbesi ve kır sakalı yüzünden adamın cami cemaatinden biri olduğunu sanmıştı. Ancak ihtiyarın hali tavrı pek de sofu bir adama benzemiyordu. Başının tepesi keldi ama ensesindeki salar omuzlarına kadar uzanıyordu üç basamak yukarıda oturuyordu. Adam onu selamladıktan sonra elini cübbesinin içine sokup bir paket sigara ve bir kibrit kutusu çıkardı. İhtiyarın kapkara gözlerine baktı. *Beni görüyor!* Yaşlı adamın sigarayı yakmasıyla öksürmesi bir oldu. "Bunun nesini seviyorlar yahu, ne tadı ne keyfi var meretin" dedi davudi bir sesle. *Benimle konuşuyor!* ylece basamakta oturmuş adamı izliyordu korkuyla karışık bir merakla. Aklını kurcalayan soruyu sorup sormamak arasında gidip geliyordu. Adam sigaradan bir nefes daha aldı ve ona döndü " lm meleği değilim" dedi. Kekeleyerek " Düşüncelerimi okuyabiliyor musun?" diye sordu Mehmet. Adam güldü ve "Hayır, her hayalet, kendi suretini gören ilk kişiye ölüm meleği sanır."

"Madem Azrail değilsin, beni nasıl görüyorsun? Sen de mi hayaletsin?"

"Değilim"

"O zaman nasıl beni görüyorsun!"

"Hayaletleri benim görmem kadar tabii bir şey olamaz" dedi adam ve sigarayı ağzına götürdü. Dumanı ağzından salıverirken öksürmeye başladı. "Kenevir varken neden bu p içerler yahu!" diye homurdandı.

Heyecanlıydı. Bir dürtü, öldüğü günden beri aradığı nice cevabın bu ihtiyarın dilinde saklı olduğunu söylüyordu. "Ben neden ahirete gitmedim de burada çakılıp kaldım bir tahminin var mı?" İki basamak çıkıp adamın dibine oturmuştu.

"Ahiret!" diye mırıldandı adam ve bir kakhaha kopardı. "Ahiret diye bir yer yok ocuk, en azından artık yok" dedi. Sonra da kuşağından çıkardığı bir mendille kelindeki damla damla terleri temizlemeye koyuldu.

Cami merdivenlerinden inen insanlar kendi kendine konuştuğunu zannettikleri ihtiyara bakıp, bıyık altından gülüyorlardı. Adam mendilini kuşağına tekrar sokarken, sigarasından tiksinerken bir nefes daha çekti ve gözlerini önce Mehmet'e sonra da karşı kıyıda ki Galata Kulesine dikti.

"şu kuleden bile daha uzun feneriyle maruf bir şehre yolum dştyd bir zaman önce. Orada bir kadın tanı mıştı. Öyle zeki, muhayyilesi öyle genişti ki erkekler bile ondan ders almaya gelir, ekbir ona meşveret ederdi. Bir keresinde talebelerinden biri, insan öldüğünde akıbeti ne olur diye sordu bu kadına. Günlerce düşündü, taşındı. Hatta derslere bile girmedi bir müddet. Sonra bir gün soruyu

soran talebesine şöyle bir cevap verdi. İnsanoğlunun ruhu yoktur. Varlık şuuru vardır. Huyları, fikirleri, hatıraları bu bilinç üzerinde dikilir. Bizim bu binayı görüp de, bu yapının altındaki toprağı göremeyişimiz gibi zamanla varlık şuurumuzu unuttur gideriz. Öldüğümüz zaman ise bilincimiz zamanın dehlizlerinde dolanır durur, ta ki bir diğer kendimizi bulup onunla hemhal olana dek. Hep var oluruz ama şartlar farklı olur. Zamanın mutlak olmadığını idrak etmişti ancak bu güzel cevap, suali sormuş talebenin akıl kıtlığı yüzünden unutulup gitti. Kelliğe methiyeler düzen bir herifin zaten öyle bir suali sormuş bulunması bile mucizeydi ya neyse. Unutulmuş olabilir lakin yine de şu ana dek ölüm hakkında bundan daha makul bir cevap duymadı bu kulaklar.

“Peki, nerede bu kadın? Onu bulabilir miyim? Bana yardım edebilir mi sence?”

“Cennete gideceğini zanneden kem akıllıların katline uğradı. Kitaplarını yaktılar, ismini tarihten derisi gibi soyup çıkardılar. Onu bulamazsın ama onu katleden cani aziz ilan edildi, dünyanın birçok yerinde o cahilin heykelini bulabilirsin. Senin asıl sualine gelince, er geç bu dünyayı terk eyleyeceksin. Seni burada tutan şey hatırlanmak. Vakti geldiğinde seni hatırlayacak kadar vefalı olanlar da ecelden nasibini alacak, sen de yok olacaksın evlat” Adamın sesinde en ufak acıma emaresi yoktu.

“İyi de o halde benim dışımda niye hayalet yok? Tek hatırlanan ölü ben değilim herhalde...”

“Ee lanetten senin payına düşen de bu.” Adam ayağa kalktı. Sigarasını uzağa fırlattı. Cübbesini eliyle temizledi, veda etmeye tenezzül etmeden merdivenleri indi. Son anda adama seslendi “Sen kimsin?”

İhtiyar adam duraksadı, hiç ona dönmeden “Bir sineğin kanat çırpışını bekleyen alelade bir derbeder” dedi ve uzaklaştı.

Yaşarken bu adamı görmüş, tanımış olsaydı deli olduğunu düşünür, ciddiye almazdı. Ancak içinde bulunduğu muammada artık neyin doğru neyin yanlış olduğundan emin olamıyordu. İnanmak istemiyordu da adamın anlattıklarına... Görülmemek, duyulmamak, dokunamamak başlı başına bir ıstırapken bir de ikinci kez, hem de ebediyen öleceğini bilmek, tarifsiz bir azaba boğmuştu onu. Adama inanmamak, kendini kandırmak için yüzlerce bahane yaratabilirdi. Lakin ihtiyarın lanetten haberi vardı. Bu bile söylediklerine güvenmek için yeterli bir sebepti.

Üniversitenin ikinci yılında kaldığı yurttan kurtulmaya karar vermiş, ev ev gezindiği birkaç haftanın akabinde Galata’daki evini tutmuştu. Turistik bir meydanda olmasına karşın, dairenin kirası öyle ucuzdu ki, hemen üç aylık kirayı ödeyerek kontrata imza atmıştı. Zaman geçtikçe apartmanın altındaki yatırım hikâyesi onun da kulağına gelmişti. Hatta bir keresinde Ebru çat kapı gelip, heyecanla içeriye girmiş, çantasından çıkardığı kalın ciltli bir kitabın son sayfalarını açıp, apartmanın tarihçesini okumuştur ona. Bu denli ünlü bir apartmanda oturmak keyiflendirmişti onu. Lanete ve dedikodulara inanmıyordu ancak bir keresinde, aybaşında kirayı vermek için yukarı kata çıktığında, ev sahiplerinin misafiriye, cesaret bulup laneti sormuştu onlara. Teoman Bey bacak bacak üstüne atmış, ketum kalmıştı ancak eşi Mahide Hanım sitemkâr bir tonla “O kitabın yazarı aklını kaybetmiş evladım, kulak asma öyle şeylere. Bak aramızda kalsın, o herif bir defa sarhoş vaziyette buraya gelip camı çerçeveyi indirdi de Teoman amcan yine iyi niyetli davrandı, şikâyetçi olmadı. Ama olan oldu, kimse oturmak istemiyor korkusundan burada. Biz de ne yapalım sudan ucuz kiraya veriyoruz cebimize üç kuruş para girsin de Amerika’da okuyan kızımıza para yollayalım diye” demişti.

“O zaman Şu cinayet ve intihar söylentileri de yalan değil mi?”

“Yalan değil. Birçoğu babam burayı satın aldıktan sonra yaşandı. Ancak lanet yalnızca insanları öldürmüyor delikanlı, bunu bilmelisin.” Konuşan Teoman Bey idi. Bir an için yaşlı adam ile göz göze geldiler ancak Mahide Hanım araya girerek “ Madem ecinnileri var buranın, neden biz kırk seneye yakındır mutlu mesut yaŐıyoruz evladım. İçin rahat olsun çocuğum yok öyle bir Şey” dedi. Mahide hanım konuşurken Teoman Bey’in yüzünde bir anlığına beliren acı tebessümü asla unutamamıştı.

Gece Ebru yatıya kaldığında, yukarı kattan gelen tartışma sesleri yüzünden uyumakta güçlük çekmişlerdi. Mahide Hanım eşine sitem ediyor, bu dedikodulara mahal verdiği için kiracı bulamadıklarından yakınıyordu. “Bugün Mehmet’in gözünü korkuttun da muradına mı erdin? Ben ne güzel gelecek yaz kirayı artırıyorum diye düşünüyorum, senin yaptığına bak!” diye bağırdı kadın. Teoman Bey ise “Gencecik adamın gözüne bakıp yalan mı sylemeliydin! Nasıl bir yerde oturduğunu bilsin, fena mı? Ben sen değilim Mahide Hanım, daha dn eve kız gelip gidiyor, ne ahlaksız çocukmuş deyip inleyen sen değil miydin? Aklın fikrin para. Para para para! Aynı rahmetli baban gibisin.”

“Hiç babamı karıŐtırma! Gören duyan da seni ahlak timsali bir adam sanacak. Bütün semt senden yaka silkiyor. Selam veriyoruz oralı bile olmuyor diyorlar. Tüm mrm seni savunmakla geçti.”

“Benim de tüm ömrüm seninle geçti, bundan fena lanet mi var?”

“Terbiyesiz! Yaşına bak, konuştuğu Şeye bak! Madem çok biliyorsun sen kiraya verseydin!”

“Verecektim zaten. Feleğin sillesini yemiş birini arıyordum. Buranın uğursuzluğu ancak onlara bir Şey yapamazdı ama sen ne yaptın, gidip Mehmet’i buldun. Gencecik, hayatının baharında bir delikanlıyı!”

“Tabi! Getirirdin fakir fukarayı, sokardın eve. Kira da alamazdık. Neval’e yolladığımız para yüzünden evde kıt kanaat geçinir olduk. Harlık yollamayalım mı kızına? Eloğlunu düŐüneceęine kendi kızını düşün. Bir kez olsun bir baba gibi davran!”

Ebru ile yorganın altında kıkır kıkır gülüyor, yaŐlandıklarında yukarıdaki ifte benzeyip benzemeyeceklerini tartıŐıyorlardı cilveleŐerek.

O günden sonra asıl iyi ev sahibinin görünenin aksine Teoman Bey olduğunu idrak etmişti Mehmet. Adam da aptal değildi. EŞiyle yaşadığı münakaşanın aşağı katta duyulduğunu bilecek kadar ahşap zeminde adım atmıştı terliğiyle. Dışarıdaki somurtkan tavrını onulmaz bir disiplinle sürdürüyor olsa da, artık Mehmet ve Ebru’ya gerçek yüzünü göstermekten başka çaresi kalmamıştı. Merdiven boŐluęunda karŐılaŐtıklarında güler yüz gösterip okulun nasıl gittiğini soruyor, gramofonunu ve plaklarını dnc vermekte beis görmüyor, hatta Ebru’nun eve taşınmasına ses çıkarmayıp, ahlak zabıtlığı yapan eşine karşı kendilerini savunuyordu gece yatmadan önce kurulan oda mahkemelerinde.

“Apartmanda bir uğursuzluk var mı bilmem ama bu kara by sayesinde ikinci bir babamız oldu” derdi Ebru. Teoman Bey’in onlara gösterdiği mütebessim tavrın tek nedeninin Mahide Hanıma inat gitme arzusu olduğunu düşünürdü Mehmet o zamanlar. Ancak Ebru’ya bunu söylemekten kaçınırdı zira babasız büyümüş sevgilisinin içindeki sevinci kendi kuŐkularıyla kurutmak istemiyordu. Öldüğünde ise yanıldığını anladı. Teoman Bey orta katı kiraya vermemekte diretmiŐ, Ebru’nun evden ayrılırken yanına almadığı, ksz kalmış eşyaları da olduğu gibi bırakmıştı.

Mehmet mor cübbeli adamın söylediklerinden sonra kendi kafasında bir liste oluşturdu. Yaşarken bir şekilde hayatına girmiş insanları aklına getiriyordu. Gölcük'teki akrabaları, arkadaşları, öğretmenleri, eski sevgilileri; İstanbul'da tanıştığı birkaç akranı, Ebru'nun kuzeni ve dostları, Teoman Bey ve eşi, komşuları, hala hayatta olan askerlik arkadaşları... İlk bakışta, kendisi gibi unutulunca hiçliğe yelken açacak bir hayaletin içini ferahlatacak kadar uzun bir isimler silsilesiydi. Ancak Mehmet bir gece kanepede uzanıyorken sıra dışı bir şey fark etti. Daha önce nasıl idrak etmediğine hayret etmişti. Tanıdığı herkes amansız bir hızla ölümün pençesinden nasibini alıyordu. Şehit olduğu günden bu yana, tesadüfe yorulamayacak o kadar çok kara haber gelmişti ki kulağına... Dört arkadaşı tatil dönüşü trafik kazasına kurban gitmiş, eskiden alt katta oturan komşuları memleketinde çığ altına kalmış, en sevdiği öğretmeni kalp krizine yenik düşmüş, kuzenlerinden biri karıştığı kavgada aldığı bıçak yaraları yüzünden komada can vermiş, Ebru intihar etmişti.

“Lanet benim burada kısılı kalmam değildi Yusuf; lanet, beni tanıyan, hatırlayan herkesin, benim yüzümden bir kefene sarılıp tabuta konulmasına şahit olmaktı. Annem, babam, amcam, teyzelerim, okul arkadaşlarım... Hepsi depremde, vaktiyle satın almak için didindikleri evlerin duvarları altında ezilerek can verdi. Üniversiteden tek bir dostum dahi hayatta kalmadı. Kimisi kazalarda, kimisi polis işkencelerinde, kimisi ise hastalıktan yaşama veda etti. İnanır mısın bilmem ama komşularımdan biri, sekiz kat yukarıdan düşen bir saksının kafasında un ufak olmasıyla oracıkta göçüp gitti. Bazen bu uğursuzluğun bir kişiliği olduğunu düşünüyorum. Sanki cezalandırıyor beni.”

Mezarın kenarına yatmış göğü seyrediyordu. Homurdanarak yürüyen iki mezar hizmetlisinin sesini duyarak doğruldu. Küreğini omzuna atmış olan “Yer kalmadı diyoruz anlamıyorlar yahu! Nereyi kazayım yani! O kadar çıktık makamına adamın, anlattık, yer kalmadı, başka bir yer tahsis edin dedik bana mısın demiyor. Şimdi cenaze gelmiş camiye, küreği salmasam toprağa, olan bana olacak” diye söylendi. Uzun boylu, bıyıklı olanı ise sırtı ve “Ya bir türlü anlamadın be kardeşim, karışmayacaksın, sana ne emrediliyorsa onu yapacaksın” diye yanıt verdi ve elinin ayasıyla arkadaşının ensesine bir şaplak indirdi. Adamlar geçip gidince başını tekrar toprağa dayadı.

“Bu adamların derdinden muzdarip o kadar kişi gelip geçti ki bu topraklardan, onlara kızamıyorum bile... Asıl uğursuzluk bana musallat olan değil, bu vatanın toprağına kan ile sirayet etmiş olan musibet. Üzerinde yaşayanların aklını çalan bir lanet var bu topraklarda. Her şey Troya Savaşı ile başladı Yusuf. Tarihin en meşhur bu savaşı gözümün önünde canlandığında ne Hektor'un yiğitline, ne Akhilleus'un bileğine ne de Priamos'un vatan sevgisine hayran kalıyorum. Cassandra vardı orada. Apollon'un hışmına uğramış, lanetlenmiş Cassandra... Anlattı, haykırdı neler olacağını Troyalılara. Kimseyi kendine inandıramadı. Troya halkı prenslerinin uçkuru yüzünden ölmeye karar vermişti çoktan. Troya cesetlerden oluşan bir dağa dönüştüğünde, uğruna bir kentin helak olduğu Helene, bir geminin pruvasında Menelaos ile oynaşyordu. Apollon yalnızca Cassandra'yı değil, bu toprakları lanetlemiş Yusuf. Mısır'ın belini büken Hititler ansızın sırta kadem bastı, Frigler şarkılarına öyle dalıp gitti ki yaklaşan sonlarını ancak iş işten geçtikten sonra fark edebildiler. En gülüncünü ise bizimkiler yaptı. Yanı başımızdakiler yepyeni diyarlar keşfetmek için seferler düzenlerken, bizim padişahlar saray hamamlarında cariyeleri kovalıyor, halk ise ecnebi tüccarların getirdiği patates ve domateslere merak ve şaşkınlıkla bakıyordu. Bir halkın yüzlerce yıl akıl tutulması yaşamasını kimse bana bilimle izah edemez Yusuf. En kötüsü ise bu akıl tutulması halen devam etmekte. Yepyeni Kassandralarımız var. Bir avuç kadarlar ve kimse onları dinlemiyor. Savaşın anlamsızlığını

anlattıklarında bir çırpıda vatan haini ilan ediliyorlar”

“Duyuyor musun sesi?” Gözleri mezarlığın en uzak köşesinde toprağı kazan görevliye sabitlenmişti. “Toprağa saplanan küreğin sesini duyuyor musun? Adını hala koyamadığımız savaş, bir şehidi daha aramıza kattı. Ne bahtsız değil mi Yusuf? Bir bayinin önündeki gazetenin başlığında okuduğuma göre gece baskınında şehit düşmüş. Ne yazık! On veya on iki arkadaşı daha can verseydi ya! Tek bir şehit! Olacak şey mi bu? Maçlarda onun için saygı duruşunda bulunulmayacak, haber kanallarında özel gündem oluşturulmayacak, milli güvenlik kurulu olağanüstü toplanmayacak, sanatçılar Shakespeare’den alıntılarda bulunmayacak, bayraklar yarıya inmeyecek, büyük çaplı operasyon hazırlıklarına başlanması için kamuoyu baskısı oluşmayacak. Bunların hiçbiri olmayacak Yusuf çünkü bu genç, tek başına şehit düştü. Sana ne olduğunu ve olacağını izah edeyim. Kanallar dün ekranın altında altyazı geçti ve bir askerin şehit olduğunu bildirdiler. Bir saat sonra kanalların bol pudralı sunucuları sıcak bölgeye bağlanıp oradaki muhabirlerden bilgi aldı. Orduya ait birliklerin bölgeye aktarıldığı ve geniş çaplı bir aramanın yapıldığı öğrenildi. Ne tanıdık değil mi? Bugün ise üzerine bayrak örtülmüş bir tabut camiye getirilecek; bakanlar, parti liderleri, belediye başkanları, vali ve komutanlar imamın arkasında cenaze namazında saf tutacaklar. Şehidin babası veya annesi vatan sağ olsun diye inleyerek tabuta sarılmış ağlarken, bu anın fotoğrafını çekmek için mücadele eden muhabirler, fotoğrafları ajanslara yollayacak, ajanslar da sonraki gün sürmanşette yayınlanması için editörlerin masasına en dokunaklı fotoğrafları servis edecek. Televizyon kanalları ise cenaze ve toplanan ahaliyi birkaç saniye gösterip, cenazede yan yana durmuş muhalefet ile iktidarın vücut diline yansımış gerginliğine odaklanan videolar oluşturacaklar montaj odalarında.

Şu an bile onu tanıyalar dışında kimsenin belleğinde ismi yok. Danışmanlar, devlet büyüklerinin kulaklarına ellerini siper ederek adını fısıldıyor mütemadiyen. Ben bile anımsamıyorum. İhsan mıydı? Yalçın mıydı? Tanımıyorum ki anımsayayım. Ama vardı. Orada bir yerde yaşıyordu. Bir anası vardı, bir babası, belki kardeşleri. Çocukken oynadı, bayramlarda kapı kapı dolaşıp şeker topladı, beslenme çantasını sallaya sallaya okula gitti. Büyüdü. Hayallerine dalarak yastığına başını koydu. Belki sevdiği kız ile evlendiği günleri hayal ediyordu. Benim gibi. Ebru ile evlenecektim Yusuf. Sabah uyandığımda onun kurumuş dudaklarına bir öpücük kondurarak güne merhaba diyecektim. Hamile olduğunu söylediğinde onu kucaklayacak, sonra da çocuğa zarar vermemek için hemen yere indirecektim onu. Kızım olmasını isterdim Yusuf. Öyle sevgiye açım ki, beni bir değil, iki kadının sevmesini isterdim. Onun okul masraflarını çıkarmak için ay sonu saçımı başımı yolmak isterdim. Oldu olası yemek yapmayı beceremeyen eşimi kırmamak için, sahte bir memnuniyetle kaşığı yemeğe daldırmak ve kızıma gizliden göz kırpmak isterdim. Saçlarımdaki ilk beyaz teli gördüğüm an Ebru’nun bana sarılmasını ve beni teselli etmesini isterdim. Kızımın sevgilisi ile tanıştığımda, eğer kızımın kalbini kırarsa benim de onun kafasını kıracağımı söyleyip, gözünü korkutmak isterdim.

Öldüğüm gün ekranda bu hayallerim yoktu. Üniformalı vesikalığımdan ibaret olacağımı bilseydim daha iyi bir poz verebilirdim ama söylemediler. Vatanın bölünmez bütünlüğü için, halkımın güvenliği için ölmemin büyük bir gurur olduğunu söyleyen komutanım, işin sonunda vesikalık fotoğraflarımızdan ibaret olacağımızı söylemedi bize! Vatanın bölünmez bütünlüğü için bizi kevgire döndürdüler Yusuf! Anlamıyorum, kıtaların hareket ettiğini biliyorken neymiş bu vatanın bölünmez bütünlüğü anlamıyorum. Tanımadığım, yanımdan geçerken selam vermediğim, ne adını ne işini ne yaşamını bildiğim insanlar için neden yaşamımı tekinsiz bir dağın eteklerinde teslim ettim

anlamıyorum. Bunun neresinde gurur neresinde onur var? Madem öyle, neden benim ismim artık Mehmet Kahyaoğlu, senin ismin Yusuf Kocak değil de otuz bin şehit?

Sadece biz değiliz. Sınırın öte tarafında mağaralarda yaşayanlar... Biz onlara terörist diyoruz, onlar gerilla, biz onlara vatan haini diyoruz, onlar kahraman, biz onların ölümlerine ceset diyoruz, onlar şehit. Onların da bizden farkı yok. Onlar mağaralarda yaşayan yabancı yaratıklar değil. Onların da anaları var, onları iblisler doğurmadı. Atalarım beni öldürenlerin atalarıyla Kurtuluş Savaşında aynı düşmana karşı aynı cephede mermi atmışken, ne oldu da birbirimize düştük? Suç onların mı gerçekten? Onlara verdiğimiz sözleri tutmadık, ana dillerini konuşmalarını yasakladık, çocuklarına atalarının isimlerini koymalarına mani olduk, onları ağaların eline teslim ettik, ne köylerine okul götürdük ne de yeteri kadar hastane... Ekmek parası kazanmak için şehre geldiklerinde, kıyafetleriyle, aksanlarıyla dalga geçtik. Ders kitaplarında isimlerini, kültürlerini hiçe saydık, Kürt diye bir etnik grubun olmadığını, Kürt kelimesinin dağda yaşayan Türklerin karda yürürken çıkardığı kart kurt sesinden geldiğini iddia ettik, Kürtçenin İngiliz ajanlar tarafından oluşturulma suni bir dil olduğunu söyledik. Nice gençlerini, aydınlarını hapishanelerde işkencelerle öldürdük ama failleri meçhule intikal ettirdik. Ve en kötüsü Yusuf, en berbatı biz bu yalanlara inandık, yalan olduğunu biliyorken bile inandık, en ulvi hakikatmiş gibi bu yalanları müdafaa ettik. Biz bu aşağılamanın üçte birine maruz kalacağımız korkusuyla Kurtuluş Savaşına girişmiştik, onlar ise onlarca yıl sineye çekmeyi bildi. Bu savaşı onlar mı başlattı gerçekten?

Onlara hak verdiğimi düşünme. Onlar da Cassandra'nın lanetinden nasibini almış en az bizim kadar. Düşünmüyorlar Yusuf. Pusu kurarak, gece ranzalarında uyuyan askerleri öldürerek intikamlarını alabilecekleri sanrısına düşmüşler. Akli muhakemelerini öyle yitirmişler ki mayınları çocukların okul yollarına gömer oldular. Seni katlettiler, ne kazandılar söylesinler bana. Yusuf Kocak'ı anasından, anasını evladından ayırdılar da ne kazandılar? Bağımsızlık mı? Onur mu? Sen bize söylemezdin ama şiven seni ele verirdi be Yusuf. Kürt idin sen. İçinde kim bilir nasıl bir fırtına kopardı da koyuvermezdin dışarıya, başına iş gelir diye... O gece namlularını bize çevirmiş olanlar, sana değil üniformana nişan aldılar. Küflenmiş idealleri zehirledi onları. O kadar zehirlendiler ki, barış toprağın üzerinde her filizlendiğinde ezmek için mağaralarından çıktılar, roketatarlarını askeri karakollara doğrulttular. Delirdiler. Dün bağımsızlık diye bağırıyordlardı bugün ise özerklik ister oldular. Peki, bağımsızlık için çatışırken paramparça olmuş Kürt gençleri ne oldu?

Bu problemi çözmek ne kadar basit değil mi görünürde? Onlar yüce bir amaç için öldüler deyip sıyrılmak ne kolay, bu sözü duyar duymaz coşkuya kapılan andavallar bu kadar çok iken. Lanet olsun herkese... Lanet olsun şehirdekilerin de dağdakilerin de ülkülerine. Canların bedenleri terk etmesiyle gayelerine ulaşacaklarını sanan herkese lanet olsun Yusuf!

Askeri, teröristi demeden, hepimiz; ayrı kürsülerde birbirlerine alçak diye bağırın, kapalı kapılar ardında ise bir masanın etrafında, düşmanlıklarını bir kenara iterek samimiyetle konuşan vicdansız adamların piyonlarıydık sadece. Kim bilebilir, belki şu dağın ötesinde senin mezarın kadar şık olmayan bir kabrin başında başka bir hayalet aynı benim gibi hayal kırıklığını, pişmanlığını onu hiç duyamayacak arkadaşına anlatıyor.

Bir tek senin karşında dürüstüm. Bir tek senin huzurunda uzun cümleler kurabiliyorum. İki haftadır benim yüzümden ölmüş herkesin mezarını ziyaret ettim. Anneme, babama, akrabalarım, onların

duymak istedikleri şeyleri söyledim. Bir şehit olduğumu, vatanım için canımın feda olmasından gururlandığımı söyledim. Arkadaşlarıma kalbim delik vaziyette karlar içinde yatıyorken korkmadığımı anlattım. Ebru'nun mezarında hiç konuşmadım. Mahcubiyetimden tek bir kelime dahi çıkmadı ağızımdan. Günlerce mezarının başında bekledim, belki bir mucize olur, kokusu kabir toprağının derinliklerinden sızar da burnuma gelir diye. Bir tek sana konuşurken kelimelerimi tartmıyorum terazide. O kayanın dibine soluk soluğa sığınmış haldeyken, bir tek sen beni gördün. Gerçek Mehmet Kahyaoğlu'nu... İki elimle göğsümde tuttuğum tüfeğin titreyişinin, can korkusuyla alıp verdiğim nefesin dolunayla ifşa olan buharlarının, kan çanağına dönmüş gözlerimdeki yaşların, "Ölmek istemiyorum" diye sayıklayışlarıminin yegâne şahidi sendin Yusuf. Sana istesem de yalan konuşamam."

"Sana veda etmeye gelmedim ben, senden özür dilemek için buradayım." Yusuf Kocak isminin kazındığı taşta baktı. "Yirmi iki sene önce karla örtülmüş cesetlerimizi almaya gelenler, nasıl öldüğümüzü belgelerken bir şeyi göz ardı ettiler. Ölü bedenine bakıp nasıl ve saat kaçta öldüğünü anlayabiliyorlardı ancak cansız vücudunun bu denli açıkta ne işi olduğunu onlar bile kavrayamamıştı. Vücudundaki kurşunlar benim kurşunlarım değildi ama ben seni öldürmüştüm. Vurulduğumu gördüğünde sana durmanı emrettiğim yerden ateş açıp yerini belli ettin ve beni korumak için yokuş yukarı koşmaya başladın. Biliyordun açık hedef olacağını... Benim içindi. Sadece birkaç aydır tanıdığın bir adam için kendini feda ettin Yusuf. Belki de bir tek bugün başıma gelmiş bu lanete minnettarım. Apartmanın peşime düşmüş bedduası olmasaydı, şimdi bu gecikmiş affi senden dileyemezdim. Korkak bir adam olduğum için affet, Ebru'nun parmaklarına hasret çeken ellerim titrediği için affet. Ölmek istemediğim için affet beni. Var olduğum için, doğduğum için... Hoşça kal Yusuf... Yusuf Kocak"

4 Haziran 2012 İstanbul

Gözlerini kapattı ve tekrar açtı. İki hafta sonra yine İstanbul'daydı. Yeni Camii'nin önünde durmuş, karşı yakadaki Galata kulesine bakıyordu. İstese, yüzlerce kilometre ötedeki bir kentten İstanbul'a geldiği gibi bir anda kulenin dibindeki evine ulaşabilirdi. Ancak yaşayanlar gibi yürümek istiyordu olmayan canı, gezmek istiyordu. Bir labirenti andıran Kapalıçarşı'yı turladı, Sultanahmet Meydanında mola verip insanları izledi, Beyazıt'a giderek vaktiyle öğrencisi olduğu üniversitenin kampüsünde gezindi, Ebru ile tanıştığı boş amfide oturup hatıralarını yâd etti.

Bir hayaletti ama vakit onun için de işliyordu. Evine dönmeliydi. Galata köprüsünün korkuluklarında etten siper gibi yan yana dizilmiş balıkçıların omuzları üzerine tünemiş Haliç'i izleyerek Beyoğlu'na ulaştı. Kamondo merdivenlerinde oturmuş cep telefonunda mesaj yazan bir turistin bileğindeki saate baktı. Çoktan öğlen olmuştu. Yokuşu usul usul çıktı ve Camekan Sokağın alameti farikası gölgesine karıştı. Evine girdiğinde dikkatliydi. Aşağı katta oturan biçare kiracıyı rahatsız etmek istemiyordu. Evin ahşap zemini her ne hikmetse, hayalet bedeninin ağırlığına tepki vererek gıcırdayıyordu ve bu gıcırdamalar apartmanın yüzyıllık lanet söylencesine bir de hayalet hikâyesinin eklenmesini sağlamaya yetip de artmıştı. Salonda deli divane gibi uçan sineği izledi bir süre. Sinek ansızın yere kondu ve kapının altındaki boşluktan pıtır pıtır yürüyüp evden çıktı. *Zeki bir sinek, en azından yerde yatan ölülerinden ders çıkarabilmiş*

Bir hayaletin uykuya ihtiyacı yoktu ancak yine de yatağında kestirmeye karar verdi. Uyandığında ise

paniğe kapıldı, ahşabın gıcırdamasına aldırış etmeden apar topar yukarı çıktı. *Geç kalmamışım!* Teoman Bey oksijen tüpünü sırtına geçirmiş, bir yandan vücudunu sımsıkı sarmış dalgıç kıyafetini rahatsız olmuşçasına kasıklarından çekiştiriyor, bir yandan da yazdığı mektubu itinayla katlıyordu. *Senin sonun böyle olmamalıydı Teoman Amca*

Teoman Bey bunamıştı. Bunu ilk olarak Mahide Hanımın ölümünden birkaç sene sonra, onun evini ziyaret ettiğinde anlamıştı. Koltuğuna oturmuş, damarlanmış buruşuk elleriyle bir kibrit kutusunun içinde duran sarı saçları okşarken yakalamıştı onu. “Az kaldı, beni baba olarak görmeyi bıraktığı an sana geleceğim” diye mırıldanıyordu. Bir keresinde ise Teoman Bey’in Carlos Gardel plağı gramofonda dönerken tek başına dans edişine şahit olmuş, gülmekten kendini alı koyamamıştı. En başta Teoman Bey’in yanına dönmek istediği kişinin Mahide Hanım olduğunu sanmıştı ancak aylar önce ayaz bir gecede yukarı kattan gelen seslerle irkilmiş, Teoman Bey’i yatağında, avucunda tuttuğu kibrit kutusunu bağrına gömmüş halde sayıklarken bulmuştu. “Geliyorum Daphne... Bu yaz geliyorum sabret” diye sayıklıyordu ihtiyar adam.

Belki kaderin cilvesi belki de lanetin son tezgâhı, Mehmet’i hatırlayan son kişi Teoman Bey idi. Ne başına bir saksı düşmüş, ne kalbi ansızın durmuş ne de bir gün merdivenlerde ayağı kayıp düşerek boynunu kırmıştı. Yalnızca aklını kaybetmişti. İşin daha da garibi, kimse onun bunadığını fark etmiyordu. Yalnızca kendi hanesinin içinde tuhaf davranıyor, dışarıda ise namını sürdürmek istercesine somurtkan tavırlarına devam ediyordu. Kızı Amerika’dan ziyaretine geldiğinde ise oturaklı konuşup torunlarını seviyor, ne gitmekten ne de şu Daphne isimli bayandan bahis açıyordu. Bu ikili halleri bazen ona ev sahibinin bunamadığını düşündürse de, üç hafta önce onu, satın aldığı dalgıç kıyafetlerini üzerinde denerken gördüğünde kanaati kesinleşmişti. Teoman Bey paletlerini sürüye sürüye yürüyüp antreye ilerlemiş, duvarda asılı duran maarif takviminin yapraklarını yirmi gün sayıp, 3 haziran yazan takvim yaprağına bakmış ve “3 haziranda kızımı ve torunlarımı görsem” diye mırıldandıktan sonra bir sayfa daha atlayıp 4 haziran tarihine gözlerine dikerek “Ertesi gün de Haliç’in derinliklerinde ölebilirim” demişti. Sarsılmıştı, yaşlı adam görmese bile salondaki kanepede bir hayalet boş gözlerle etrafa bakınıyordu. *İntihar ederse ben de...* Teoman Bey’in Daphne’si bir sevgili değil, ölümdü.

Bir hafta İstanbul’da taban tepmiş, kah bir sarhoşun ketum dert ortağı kah bir parkta oyun oynayan çocukların gönüllü izleyicisi olmuş, kara kara düşünmüş, nihayetinde kendisi yüzünden ölmüş herkesin mezarını ziyaret ederek son günlerini geçirmeye karar vermişti.

Teoman Bey mektubunu zarflayıp, yapması gereken her işi tastamam hallettiğinde evinden çıkmıştı. *Dalgıç kıyafetleriyle mi dışarı çıkacaksın Teoman Amca!* Ancak giriş katında oturan kiracıyı bulamayınca yaşlı adam homurdanıp tekrar üst katın yolunu tuttu. Boş beyaz bir kâğıda bir şeyler yazıp zarfa koydu, öyle sabırsızdı ki bu kez kilitlemesi gereken bir kapı olduğunu unutup çocuk neşesiyle merdivenlere seğirtti. Orta kata gelince tekrar durdu, belli belirsiz bir şeyler mırıldandı. Tek anlayabildiği “Hoşça kal Mehmet” idi. Kiracının kapısının altından zarfı attı ve apartmandan çıktı.

Meydana bira içmeye gelmiş üniversitelilerin kahkahaları, İsveçli, İtalyan, Alman, İngiliz turistlerin yüzlerindeki şaşkınlık ve deklanşör sesleri ihtiyar adamın umurunda bile olmadı. Onu tanıyan esnaf ve komşular ise ne gülebiliyorlar ne de bu anın fotoğrafını çekmeyi akıl edebiliyorlardı. Bazılarının

ağzındaki sigara düştü, bazıları şaşkınlıktan elektrik direklerine çarptı, birkaç kodaman ise “Kıyamet geliyor kıyamet geliyor” diye bağırarak kaçmaya başladı. Semt ahalisi için Teoman Bey’in dalgıç kıyafeti ile dışarıya çıkmasından ziyade, ihtiyar adamın yüzünde hiç tanık olmadıkları tebessüm hayra alamet değildi. Bankalar caddesinde cinnet geçirmiş bir adam bayılmış halde dirseklerinden tutularak polis arabasına sokuluyordu. Teoman Bey duraksamadan, polis arabasının önünden geçti ve karşı kaldırımdan paytak paytak yürümeye devam etti. Ayıplayanlara, ardından alaycı şekilde laf atanlara, kahkaha koparanlara tepki dahi vermeden Karaköy İskelesinin yakınlarına kadar yürüdü ve boş bir banka oturdu. Martılar dahi ona kuşkuyla bakıyordu. Ama onun yüzünde hiç dinmeyen bir tebessüm vardı. Tuhaf durumu haber alan bir muhabir apar topar kanal arabasından inip ona birkaç soru yönelttiğinde dahi, Teoman Bey muhabire yalnızca gülümseyerek cevap vermişti. Muhabir dilini yutmuş gibi görünen yaşlı adamdan bir haber çıkmayacağını anlayınca, hiddetle arkasını dönüp söylenerek uzaklaştı. Birkaç kez oksijen tüpüne ve paletlerine bakmaya gelen meraklı çocuklar musallat olmuştu ihtiyar dalgıca lakin ev sahibi hiç rahatsızmış gibi görünmüyordu. Çocukların başlarını okşadı, hatta ilk anlarda tedirgin olan bazı anne babalar, çocuklarına şefkat gösteren Teoman Bey’in tehlike arz eden bir deli olmadığını idrak edince beraber resim çektirmek istemiş, yaşlı adam ise evinde duvarlarını kaplayan resimlerin aksine halinden memnun ve mutlu yüz ifadeleriyle objektiflere poz vermişti. Bir kedi bacağını sürttüğünde onu kucağına alıp okşadı. Kedi Teoman Bey’den ziyade tam yanı başındaki boşluğa bakakalmıştı, zira tüm bunlar oluyorken Mehmet, yaşlı adamın yanında oturuyordu.

Karanlık gökte şehir ışığına direnebilmiş birkaç düzine yıldızın arasında dolunay en tepe de kendini gösterdiğinde ihtiyar dalgıç banktan kalktı, kireçlenmiş bacaklarını esnetti ve yürümeye başladı. Kıyıya bağlanmış bir kayığa atladı, halatları çözdü, ayağındaki kösele ayakkabıları ve çorapları çıkartıp paletleri taktı. Küreklere asıldı. Mehmet kıyıda kaldı ve kendisini hatırlayan son kişinin uzaklaşmasını seyretti. “Hoşça kal Teoman Amca. En azından sen dilediğin gibi ölüyorsun” dedi.

5 Haziran 2012

Evine dönmemişti. Banklardan birine uzanmış yıldızları seyrediyordu. Teoman Bey gideli en az üç saat olmuştu ancak beklediği son bir türlü gelmek bilmiyordu. Adam çoktan kendisinin tarif ettiği gibi Haliç’in derinliklerinde ölmüş olmalıydı. *Neden hala yok olmadım! Yoksa...* Tekrar aklında bir sağlama yapmaya karar verdi. Kendisini hatırlayıp da unuttuğu bir kişi olup olmadığını anlamak için ölenleri anımsamaya çalışıyordu bir yandan da banktan kalkmış, tedirgin halde volta atarak. Yaptığı hesapta yanlış yoktu. Herkes ölmüş olmalıydı. *Belki de Teoman Amca ölmemiştir, onu intihar ederken birileri görmüş, kurtarmıştır. Evet evet böyle olmalı...* Bundan emin olmanın tek bir yolu vardı. Gözlerini kapatıp Teoman Bey’i hayal etti. Ancak gözleri açıldığında kendini aynı yerde, Karaköy kıyısında bulunca ev sahibinin çoktan bu dünyayı terk ettiğini anlamış oldu. Huzursuz olmuştu. “Belki de melon şapkalı adam bana bir eşek şakası yapmıştı” dedi kendi kendine. *Hiçbir şaka bu denli acımasız olamaz! Öyle bir adama benzemiyordu.* Bildiği tek şey, o gece de ölmeyeceğiydi. Artık yaşayanlar gibi, ebedi sonunun ne zaman gerçekleşeceğini bilmeden şehirde taban tepecekti. İskeleyi arkasında bırakıp evine doğru yol almaya başladı yavaş adımlarla. Bomboş köprüden karşıya geçerken dolunaya takıldı gözü. *Tam da dolunay vakti hiçliğe karışsaydım güzel olurdu, öldüğüm gece gibi...* Durdu. Köprünün ortasında donmuş gözlerle aya bakıyordu. *Olabilir mi?*

Anadolu'da bir şehir hastanesi

Birkaç dakika tereddüt ettikten sonra içinden gelen sese karşı koyamadı, göz kapaklarını indirdi. Gözlerini açtığı anda bir hastane koridorundaydı. Biri uyuklayan, diğeri ise gazete okuyan iki polis bir kapının önünde taburelerde oturuyordu. Kapı açıldı, bir hemşire elindeki boş serumla dışarı çıktı, gazete okuyan polise iyi geceler dileyip kendisine doğru gelmeye başladı. Kadın içinden geçip uzaklaştığında dahi, kapıya dikmişti alev almış gözlerini. Yavaş adımlarla kapıya yaklaştı.

Tavan lambasının aydınlattığı odada tek bir yatak vardı. Koluna serum bağlanmış, bir gözü bandajlanmış hastaya baktı yumruklarını sıkarak. Esmer, kirli sakallı, alnı açılmış bu adam, ölmeden önce dolunayı son kez gözlerinde yansırken gördüğü delikanlıya benzemiyordu. Ama oydu. Biliyordu. Bu adam Bilal idi. *Ne yaptım ben! Ne yaptım da bana böyle bir sonu reva gördün ey lanet! Suçum neydi ki tekrar katilimin insafına bıraktın beni! Kahrolası, vücuda gel de söyle!*

Yirmi iki sene sonra bir kez daha karşılaşmışlardı ancak bu kez çaresizlik içinde yatan Bilal, ayakta dikilen ise Mehmet'ti. Bir hayalet olduğundan beri ilk defa Mehmet'in gözlerine yaşlar yürüyordu. "Ben... Ben seni öldürmezdim biliyor musun? Öldüremezdim. Çocuktun sen. O sırada kasabasında lise ödevlerini yapıyor olması gereken bir çocuktun. Ne işin vardı o kahrolası dağda! Neden annenin bağrında değildin! Kulağına süslü, coşkulu cümlelerle konuşan heriflerin peşine takılman mı gerekiyordu? Daha mı erkek hissedecektin kendini? Hiç mi düşünmedin o tetiği..." Yutkundu. Gözlerindeki yaş sildi. "O tetiğe bastığında hiç mi düşünmedin benim de senin gibi bir insan olduğumu! Sen beni Ebru'mdan ayırdın, doğmamış çocuğumdan ayırdın, düşlerimden kopardın. Ben bir üniforma değildim, bir insandım, insan! İmkânım olsa şimdi boğazına sarılıp seni gebertirdim" Kendini öyle bitkin hissediyordu ki, yatağın başucunda duran iskemleye yığıldı. Bir yandan üşüyor, bir yandan başı dönüyordu. Gayri ihtiyarı iskemlenin kolçağına elini uzattığında irkildi. Parmaklarında his vardı. Yatağın örtüsüne, duvarlara, yere, sehpanın üzerindeki dosyalara dokundu. Hissediyordu. Kıyafetleri değişmişti, bir asker üniforması içinde bulmuştu kendini. Tekrar bir bedeni vardı. Dirilmişti.

Bir müddet, kafası karışmış halde iskemlede oturdu. *Neden şimdi?* Aslında aklının en izbe köşesinde bir cevap duruyordu. Üzerindeki askeri üniformaya dokundu. *Bilal'den intikam almak için... Lanet, sesimi duydu.* Ayağa kalktı. Kapıda bekleyen polisler duymasın diye, ağır ağır, ihtiyatlı adımlarla postallarını ileriye attı ve odanın en ucunda refakatçiler için hazırlanmış bir kanepenin üzerindeki yastığı kaptı. Her şeyden bihaber uyuyan hastanın başucunda, iki eliyle tuttuğu yastığı avuçlarında sıkılmış halde, biraz sonra ne olduğunu anlamadan ölecek kurbanına bakıyordu. *Bana yaptıklarının bedelini ödeme zamanı Bilal! Aklının ucundan dahi geçmemişti değil mi bir kez daha karşılacağımız? Senden öcümü alacağımı hiç düşünmedin!* Derin bir nefes aldı, yastığı Bilal'in başına doğru yaklaştırdı. *Ama bak buradayım. Her şeyimi yitirdim, aşkı, canımı, umutlarımı...* Yastık Bilal'in burnuna değiyordu artık. Avuçlarını daha da sıktı. *Bana ismimle seslenecek tek bir insan dahi kalmadı. Yine de buradayım çünkü... Çünkü...* Sol eli hala yastığı sıkıca kavramaktaydı fakat sağ eli gevşedi. Alnından yanaklarına süzülen damla, hastane odasının zeminine düştü. Gözlerinde bir an öncesine kadar hâkim olan kararlılık yerini merhamete bırakmıştı. *Çünkü... Sen beni unutmadın. Unutamadın...* Yastığı bir kenara fırlatıp iskemleye çöktü.

Elli metre aşağıdaki bir çıkıntının ardında gizlenen Yusuf'un ona baktığından az çok emindi ancak sırtını dayadığı kayanın tam arkasında bir teröristin durduğundan zerre şüphesi yoktu artık. Her türk erkeğinin asker olarak doğduğunu ve Türklerin mayasında korku olmadığını öğrenmişti ilkokulun birinci sınıfından üniversiteye kadar. Ancak korkuyordu. Altını ıslatacak kadar korkuyordu. Fakat hala mantığını kaybetmiş değildi. Eğer kayanın ardındaki terörist aşağıya doğru yürümek yerine aksi istikamete yönelirse kurtuldu demektir. Lakin tersi olursa ayağı kalkıp, peşindeki teröristten daha hızlı tetiğı basmaktan başka çaresi yoktu. Öyle de oldu. Terörist kayayı geçip yanında belirmişti. Düşmanı ona bakmadan "Ya ben ya sen" diye düşünerek, deli cesaretiyle birdenbire düşmanının yanında dikilir buldu kendini. Tüfeğini, başına puşi takmış, yeşil yelekli, şalvarlı teröriste doğrultup, tam da parmağını tetiğı götüreceksen onu gördü. Dehşete kapılmış, iri gözlerini ona dikmiş terörist neredeyse bir ocuktuk. Erkek bile değil diye düşünmüştü dudaklarının üzerinde daha yeni terlemiş bıyıklarına bakarken. "Teslim ol. Teslim olursan sana zarar vermeyiz" dedi parmağını tetikten biraz uzaklaştırarak ancak aniden arkasından gelen bir sesle irkildi, başını bir anlığına ardına döndürdüğünde, dağın eteklerini kaplamış bembeyaz kar ve irili ufaklı birkaç kaya dışında hiçbir şey göremedi. Tekrar başını çocuğı döndürdüğünde, bir saniye önceki şartlar aynıydı neredeyse. Teröristin gözünde hala dehşet vardı, başındaki puşinin kuyruğı başının arkasında rüzgâr ile sallanıyordu ve hala ocuktuk. Fakat elinde ucu ona yönelmiş bir AK-47 tutuyordu. Çocuğun parmağı bir iki kere tereddütle gidip geldikten sonra tetiğı çekti.

Anadolu'da bir şehir hastanesi

Yara bere içindeki bedeninin damarlarında dolaşan serumun etkisiyle derin bir uykuya dalmış Bilal'in arada bir kıpırdayan işaret parmağını seyrederken son hatırasından uyandı.

Sabah olana kadar Bilal'in başucunda oturdu. Gündüzün ilk ışıkları odaya sızdığında yerinden kalktı, temkinli adımlarla kapalı pencerenin kenarına ilerledi. En az beş kat yukarıdaydı oda. Ufukta, zirvesi karlı dağların arkasında güneş doğuyordu. Her biri birbirinden farklı üç dört katlı apartmanlar, okul binaları, devlet daireleri, yollar, trafik ışıkları, park edilmiş otomobiller, minareler... Bir şehirdeydi ama hangi şehir olduğunu bilmiyordu.

Mahmurluğı üzerinden atamayan bir adam evinden çıktı, bir sigara yakıp geniş adımlarla yürümeye başladı. Bir kadın eteğini çekiştirerek arabasına doğru koşuyordu. Bir delikanlı elindeki ekmeklerle oflayıp puflayarak yürürken, kaldırımında gördüğü boş bir kola tutusunu ezdi ve kutuya tekme attı. Bir polis, ana caddenin kenarına park ettiğı otomobilin ön koltuğunda kan çanağına dönmüş gözleriyle kendisini uyandırmış delikanlıyı süzüyordu sinirle. Kirli sakallı, uzun saçlı bir adam kaldırımın kenarına oturmuş, bağıcıklarını bağılarken çaktırmadan polis arabasını gözetliyordu. Tepesinde beyaz dantel takkesi, gri sakallı, kambur bir ihtiyar camiye gidiyordu. Çok daha uzaktaki bir sokakta, bir apartmanın balkonunda türbanlı bir kadın kahvaltı için yufka açıyordu. Genç bir kız odasının penceresinden sarkmış, anne babasından gizli, otobüs durağında bekleyen deri çantalı, takım elbiseli adamın onu süzdüğünden habersizmiş gibi davranarak günün ilk sigarasının keyfini çıkartıyordu. Önlüğünü ıkartmamış bir doktor hastane avlusundan çıkarak kaldırımın üzerinde volta atıyor, cep telefonunun diğerk ucundaki eşine beddualar okuyordu. Her geçen dakika, şehrin sokakları insanların rutin işgaline maruz kalıyordu.

Gür sesli bir adamın "Siz beni öldürdünüz!" feryadı koptu uzaklardan. Güne yeni başlayan şehir

sakinleri irkilmiş, merak ve şaşkınlıkla etrafı kolaçan ediyorlardı gözleriyle. Ses bir kez daha yankılandı caddelerde. Kadınlar, adamlar, çocuklar, öğretmenler, sanatçılar polisler, doktorlar, öğrenciler, taksiciler, çöpçüler tek bir vücutmuş gibi başlarını, hastanenin penceresinden sarkan asker üniformalı gence döndürdü. “Beni siz öldürdünüz, siz! O değil, Bilal değil, siz öldürdünüz!” diye bağıırıyordu genç adam.

5 Haziran günü ülke medyasının gündeminde birinci sırada, Anadolu’daki bir hastanede, yaralı olarak ele geçirilmiş bir teröristin odasına girerek intihar eden, askeri üniformalı kimliği meçhul genç vardı. Emniyet teşkilatı, gencin hastane kameralarına yakalanmadan, kapıda nöbet tutan iki polise kendini fark ettirmeden nasıl odaya girdiğini açıklayamasa da, kamuoyundaki tepkileri bastırmak için iki polisi de açığa almıştı. Ordu, intihar eden adamın bir asker olmadığını açıklamış, söz konusu intiharın terör örgütünün provokasyonu olduğunu iddia etmişti. Ancak terör örgütü kendisine yakın bir haber ajansına yaptığı açıklamada intihar eden adam ile hiçbir alakaları olmadığını beyan ederek kendini savunmuştu. Üzerinden kimlik veya delil olarak kullanılabilecek herhangi bir eşya çıkmayan gencin cesedi günlerce morgda teşhis için bekletildi, lakin teşhise kimse gelmeyince, ölünün nispeten az zarar görmüş yüzünün birçok açıdan resimleri çekilip, internet sitelerine dağıtıldı ve genç adamın cesedi kimsesizler mezarlığına defnedildi.

Aradan uzun yıllar geçmesine rağmen hala onu tanıyan, hatırlayan biri ortaya çıkmadı.

TEOMAN BEY

(DALGIÇ KIYAFETLİ İHTİYAR)

I

70 YILLIK BİR ÖMRÜN MÜMKÜN MERTEBE

ÖZETİ

Ali Haydar Kösetürk 1939 yılının Ekim ayında, alnındaki şişliğin sızısını unutmuş, bir elinde gramofon, diğer elinde tuttuğu delik bir şemsiye ile sağanak yağmurun altında bir cadde kenarında boş bir taksi beklerken, yolda oluşmuş göletten umarsızca son süratte geçen bir otomobilin sıçrattığı su yüzünden çamura bulandı. Fakat Ali Haydar Bey bunun farkına bile varmamıştı zira tam o sırada, aklı başında milyonlarca kız dururken nasıl Reyhan gibi deli dolu bir kız ile evlendiğini düşünüyordu.

Reyhan Kösetürk, küçüklüğünden beri bir klasik müzik tutkunu olmasına karşın, babasının ecnebi müziğine olan menfi tutumu yüzünden arzu ettiği eğitimi alamamış, annesinin şevkle kendisine öğrettiği dantel örme sanatında usta mertebesine ulaşmakla yetinmiş, ancak 1938 senesinde, Karaköy’de açtığı dükkânda radyo ticareti yapan genç müteşebbis Ali Haydar Bey ile yaptığı izdivacın ardından hürriyetine dört elle sarılarak, dantel tuğlarını çöpe atmıştı. Günlerini eşinin Çanakkale şehidi babasından yadigâr gramofonda Bach, Handel, Mozart, Beethoven, Schubert, Brahms eserleri dinleyerek geçiren Reyhan Hanım, bir öğlen Rahmaninov’un 2 numaralı konçertosunu huşu içinde dinlerken, karnına aniden bir sancı saplanmış, saatlerce sürececek bir istifra nöbetinin ardından da evliliğinin ilk meyvesine hamile olduğu müjdesini doktordan çok geçmeden almıştı.

Tesadüflere itibar etmeyen Reyhan Hanım, o dönemde ne edebe ne de teamüllere uyan bir dilekte bulunmuştu kocasından. Ameliyathanede doğum yaparken Rahmaninov'un 2 numaralı konçertosunun çalmasını istiyordu. Ali Haydar Bey, pek hassas bir dönemden geçen hamile eşinin kalbini kırmamak adına mütemayil görünse de, bu ricanın imkân dâhilinde olduğu kanaatinde değildi. Aylar sonra Ekimin ilk haftası, dükkânında oturmuş makbuzları inceliyorken zırıl zırıl çalan telefonun ahizesinde, var gücüyle bağırarak eşinin çığlıklarını duyduğunda ise, Reyhan Hanımın imkânları hiçe sayan tabiatıyla tanışmıştı.

Bir mevlit için misafirlikteyken, erken gelen doğum sancıları yüzünden eli tespihli, helvalı kadınların yardımıyla Haseki Darüşşifasına yetiştirilen genç kadın, geç de olsa doğum yapacağını kocasına haber veriyor, daha önce anlaştıkları gibi gramofon ve Rahmaninov plağını acilen hastaneye getirmesini istiyordu. Ahizeyi eline alan hemşire kadın ise sitemkâr bir ses tonuyla "*Eşinizde katır inadı var efendim, ikazlarımıza rağmen masaya yatmıyor! Lütfen, Allah aşkına, gramofonu ve şu ramaninov mudur amaninov mudur her ne halt ise getiriniz buraya çarçabuk!*" diye bağıriyordu hiddetle.

Ali Haydar Bey apar topar evin yolunu tutmuş, gramofonu ve plağı aldığı gibi dışarı çıkmıştı fakat yolu yarılarmışken yanlış plağı aldığını anlayınca gerisin geri evine dönmüş, lanetler okuyarak doğru plağı kapıldığı gibi evden çıkıp koşmaya başlamıştı. Bindiği taksinin şoförü, heyecanlı babanın hislerine iştirak edencesine gazı kökleyerek yolda giderken aniden bastıran güz yağmurunun azizliğine uğramış, direksiyonun kontrolünü kaybederek bir elektrik direğine çarpmıştı. Ali Haydar Bey alında bir şişlikle, şoförün verdiği delik bir şemsiyenin insafına kalmış vaziyette uzun bir süre bekledikten sonra nihayetinde boş bir taksi bulmuştu.

Haseki hastanesine ulaştığında ameliyathanenin önü ana baba günüydü. Konu komşu, akraba, geç kalmış müstakbel babaya ayıplar şekilde bakarken, Ali Haydar Bey kimseye aldırmadan ilerlemiş, izin almadan ameliyathaneye girmişti. Eşini ıkınırken görmek yerine, doğumu gerçekleştirecek doktor ile münakaşa ederken bulmuştu. Doktor başını hafifçe yukarı kaldırarak Chopin'in gelmiş geçmiş en mahir piyano üstadı olduğunu iddia ediyor, Reyhan Hanım ise Rahmaninov'u piyanonun ilahı ilan ederek, doktoru peşin hükümlü olmakla itham ediyordu. Doktor elindeki forsepsi sinirle masaya koyup, bu şartlar altında doğumu yerine getiremeyeceğini, başka bir hekimi çağıracağını söyleyerek odadan çıkmaya teşebbüs etse de Ali Haydar Bey, eşi adına özür dileyerek kırgın doktoru teselli etmeyi başarmıştı.

Ancak bütün talihsizlikler o güne toplanmış gibiydi. Gramofonun zembereği dönmüyordu bu kez. Ali Haydar Bey, aslen bahşiş peşindeki hastane hademesiyle birlikte kolları sıvamış, ameliyathanenin zemininde tornavidalar vasıtasıyla aletin kapağını açıp, zembereği tamir etmişti. Her şey tastamam halledildiğinde ve gramofonun başında bekleyecek gönüllü bir hemşire bulunduğu odadan çıkartılan Ali Bey, hastane koridorunda yankılanan konçerto ile biraz olsun huzur bulup, heyecanını bastırmaya uğraşırken; içeriden gelen panik sesleri ve telaşla ameliyathaneye girip çıkan hemşireler yüzünden daha da tedirgin olmuş, bir sigara yakarak, daha başına nasıl bir bahtsızlık gelebileceğini düşünüyordu kara kara.

Ağzından kerpetenle laf alınabilen suratsız bir hemşireden öğrendiğine göre bir erkek bebek doğmuştu doğmasına da, bebek bir türlü ağlamıyor, bir can taşıdığına dair herhangi bir emare

göstermiyordu. Bebeğin ölü doğduğunun kesinleşmesi de pek uzun sürmedi. Dünyası başına yıkılmış genç adam, kayınpederinin metanet tavsiyesini duymazdan gelerek, çömeldiği yerden kalkmış, ameliyathaneye hışımla girip, yeşil bir örtünün üzerinde cansız yatan oğlunu görmüştü. Açılmış edep yeri hemşirelerden müteşekkil bir setle kapatılmış, kendini paralarcasına ağlayan eşine, onun katır inadına, Rahmaninov'una, gramofonuna en hakiki beddualarını, en sunturlu küfürlerini yağdırıp, eline ne geçtiyse atarak, devirerek ameliyathaneyi birbirine katarken; doktor ve hemşirelerin şaşkın gözlerinin kendisinde değil de, masa üzerindeki çıplak bebekte olduğunu fark etmiş, bir lahza sonra kendi gözleri de dikkatlerin toplandığı yere döndüğünde nutku tutulmuş, ebleh bir gülümseme suratında belirdikten hemen sonra bayılmıştı. Çoktan ölüm raporu hazırlanmış bebek, sağ kolunu kaldırarak, eliyle sanki bir şeye dokunmak istiyormuş gibi havayı süzüyordu.

Bebek anasının karnından ölü olarak mı doğmuştu yoksa bu kısa süreli trajedi giydiği önlüğü hak etmeyen doktorun affedilmez bir hatasının neticesi miydi bilinmez; lakin çok kısa bir zamanda bu hadise önce hemşireler, sonra da kapıda bekleyen kalabalık tarafından bebeğe melekler tarafından hayat üflendiğine yorulacak, çocuğun ömrübillah melaike tayfi tarafından korunup kollanacağına, büyük bir adam olacağına inanılacaktı. Amma velâkin, maalesef öyle olmadı. Bir hastane yatağında baygın halde yatan babasının uyanır uyanmaz ismini Teoman koyduğu bu oğlanın yaşamı, doğumu esnasında kopan tantananın, peşi sıra gelen talihsizliklerin yarattığı heyecanın aksine biteviye günlerden ve başarısızlıklardan müteşekkil bir ömür olacaktı.

Teoman, eve gelen misafirlerin maşallahlarını kulağına küpe yaptığı bir bebek değildi. Ne sarışındı, ne de çakır gözlüydü. Siyah saçlı, kara gözlü alelade bir bebektir. Anca gıdıklanınca zoraki gülümseyen bebek, bir kucak sevdalıydı; öyle ki emeklemeye ancak ikinci yaşına girince başlamış, ağzından çıkan ilk kelime “bok” olmuş, annesinin memesine duyduğu seveda ise üç yıl sürmüştü. Akranları ile oyun oynamak yerine bir köşeye gidip tek başına tahta arabasıyla oynayan ve ara sıra ise evde sineklerin peşinde ava çıkan Teoman, annesinin kalbine klasik müzik aşılama için sarf ettiği çabayı boşa çıkararak, her öğle vakti validesinin dinlediği senfoniler, valsler, konçertolar çalarken surat asmıştı.

İlkokulda parlak bir öğrenci değildi. Hatta öğretmeni Hilmi Bey'e kalırsa, okula gönderilmesi yerine bir atölyeye çırak olarak verilmesi daha münasip olurdu. Zira çocuk, öğretmenin defaatle uyguladığı kulak çekme, tek ayak üzerinde bekleme, ele cetvelle vurma cezalarına rağmen terbiye olmuyor, ders vakti sınıfın penceresinden görünen ağaçlara dalıp gidiyor, ne Ali'nin topu tutmasıyla ne de a kümesinin elemanlarıyla ilgileniyordu. Kitap okumayı bir tutku haline getirmiş ebeveynleri, raflardaki kitaplara tiksinerken bakan çocuklarına hayret ediyorlardı. Çocuğun beşeri hiçbir amacı, zevki veyahut zaafi yoktu. Hatta yeni doğmuş kız kardeşi Neslihan'ı kıskanmıyordu bile. Fakat her şeye kayıtsızmış gibi görünen Teoman'ın, babasının pek de hoşuna gitmeyen bir istidatı vardı. Yunanca öğrenmek.

Samatya'da ikamet ediyorlarken Teoman'ın yüzünde çocuklara has gülümsemenin ve coşkunun belki de tek zuhur ettiği anlar, komşuları saatçi Niko Efendinin yanında geçirdiği vakitlerdi. Kısır olduğu için eşi tarafından terk edilmiş, Beyazıt'ta derme çatma dükkânında, kendisiyle aynı kaderi paylaşan saatleri tamir ederek avunan bu yaşlı zanaatçı, ahali tarafından şefkat timsali biri olarak görülür, kenefe bile veresiye defteriyle giden mahalle bakkalı bir tek ona borcunu hatırlatmazdı. Komşusu Ali Haydar Bey'in hatırını kırmayarak oğlunu okul tatilinde yanına çırak olarak alan Niko Efendi,

çocuğun saatler hususunda beceriksiz olduğunu daha ilk günden anlamıştı anlamasına da, bir kuvvet onu yanında tutması gerektiğini telkin etmişti. Çocuğa etrafı temizlemek, getir götür gibi işler vererek babasından azar işitmesine mani olan Niko Efendi, çok geçmeden, saat tamiri yaparken savurduğu Yunanca küfürleri ağzına pelesenk eden çocuğun, bu kadim dili öğrenmeye meyilli olduğunu idrak etmiş, elinden geldiğince atalarının lisanını çocuğa öğretmeye başlamıştı. Babası Ali Haydar Bey bu işten pek hoşnut kalmasa da, ilk kez oğlunu bu denli pür şevk ve neşe içinde gördüğünden olsa gerek huzursuzluğunu belli etmemişti. Beş yıl boyunca her okul tatilinde hevesle Niko Efendi ile birlikte Beyazıt'taki dükkânın yolunu tutan Teoman, bir sabah yine aynı şevkle kahvaltısını yapıp evden çıktığında, ihtiyar adamın evinin önüne park etmiş, haç kakmalı siyah bir cenaze arabası görmüştü.

Niko Efendi'nin yalnızca Teoman için vakitsiz olarak sıfatlandırılacak vefatından sonra çocuk Yunanca öğrenme hevesine ansızın son vermiş, babasının önerisine rağmen bir kursa yazılmak istemediğini söylemişti. Bu işe en çok Reyhan Hanım sevinmişti, zira oğlunda tecrübe ettiği hayal kırıklığını kızı Neslihan'da yaşamayan Reyhan Hanım, mayasını kendisinden almış kızının, en iyi hocalardan piyano ve keman dersi almasını istediğinde eşinin öne sürebileceği hiçbir bahane kalmamıştı.

Ali Haydar Bey, iş yerine yakın olması hasebiyle, Vakıflar İdaresi'ndeki bir dostunun da yardımıyla satın aldığı Galata meydanının hemen köşesindeki apartmana ailesini götürdüğünde, ne apartmanın kötü namını duymuş ne de şehrin en güzide meydanlarından birinde bulunan apartmana kendisi dışında kimsenin talip olmayışı aklını kurcalamıştı. Ancak apartmana taşınır taşınmaz Ali Haydar Bey, başkalarının uyarılarına ihtiyaç duymaksızın binadaki uğursuzluğun farkına varmıştı. Reyhan Hanım, kocasının kendisine danışmadan, Beyoğlu'nda onca güzel ve şık apartman varken, bir ara sokağın kuytusuna dikilmiş bu güneş görmez binayı satın almasına öyle içerlemişti ki, haftalarca Ali Bey ile olan samimiyetlerini ve münasebetlerini ertelemişti. İşin daha vahimi Ali Haydar Bey'in iş yaşamı fecaate sürükleniyordu. Modaya uyup transistörlü radyo satmaya başlamışsa da her ne hikmetse radyolar müşteriler tarafından ertesi gün bozuk olduğu için geri getiriliyor, kasayı şenlendiren kâğıt paralar geldikleri ellere geri dönüyordu. Radyoları imal eden müesseselere icap eden ikazlarda bulunmuş, hatta ihtarnameler çekilmişti. Firmalardan ise, her nedense sadece kendisine teslim edilmiş radyolardan böylesine düzenli şikâyetler alınıyor olmasının manidar bulunduğu; müessese imajlarını yerle yeksan ettiği için bilakis kendilerinin hukuki yollara başvurmaları gerektiği mealinde cevaplar ihtiva eden mektuplar alınmıştı.

Ali Haydar Bey yapılacak en makul şeyin apartmanı satmak olduğunu çok geçmeden idrak etmiş, umutla binanın boş dairelerinin pencerelerine satılık ilanları yapıştırmıştı. Lakin tam da o sıralarda piyasaya çıkmış Pera'nın Apartmanları ve Söylenceler kitabı tüm planlarını suya düşürdü. Apartman hakkındaki dedikodular Beyoğlu'nu aşmış, şehrin banliyölerine kadar bir dalga gibi yayılmıştı. Haliyle apartmana tek bir müşteri dahi çıkmamıştı.

Kösetürk Ailesinde taşındıkları apartmandan memnun tek kişi, artık ergenlik çağına gelmiş Teoman idi. Bir ara sokağın köşesine inşa edilmiş yapı, onun içine kapanık münzevi mizacının birebir yansımasıydı. Çevredeki diğer süslü apartmanların aksine cezp edici hiçbir mimari unsuru yoktu, aynı kendisi gibi. Anne babasının gözlerine sirayet etmiş sukut-u hayali görebiliyordu yemek masalarında. Başarısız bir öğrenciydi. Hiçbir kabiliyeti yoktu. Cemiyet yaşamına bir türlü ayak uyduramıyordu. On altı yaşına gelmesine karşın ne bir yareni, ne de bir yâri olmuştu. İnsanların ilgisine mazhar olmuş

hiçbir şey onun merakına hitap etmiyordu. Babası onun kendisi gibi bir ticaret erbabı olmasını istiyordu, lakin Teoman ne ticaretle uğraşmak istiyor, ne de doktor, mühendis, mimar, öğretmen, avukat olmak için yanıp tutuşuyordu. Onun istediği, arzuladığı yegâne şey hiçbir şey olmaktı. Mesuliyetleri olmadan yaşarken hayal ediyordu kendisini gece uykuya dalmadan evvel. Var olduğu dünyada sınırlar olmadan gezerek, çayırlarda yürüyüş yaparak, göllerinde, denizlerinde yüzerek, bir ağacın gölgesinde uyuyarak geçen bir yaşam, bir doktorun toplumda gördüğü itibara katbekat yeğ idi Teoman için. Elbette bu hayallerini babasının ve annesinin yanında dillendirmiyordu. İşte bu yüzden ki, insanların pek de müspet hisler taşımadığı bu apartman, kendisi için bir dost olmuş, yalnızlığını gidermişti. Fakat Teoman'ın yeni evlerini sevmesinin başka bir sebebi daha vardı. Daha önce de buraya geldiğini hissediyordu. Ne zaman olduğundan emin değildi ama her nedense bina ona hiç yabancı gelmiyordu. Birçok kere babasına çocukken bu civarda kendisini gezdirip gezdirmediğini sormuşsa da Ali Haydar Bey'den olumlu bir yanıt alamamıştı. Piyano ve keman derslerinin yanına bir de Fransızca eklemiş kız kardeşi bir keresinde ona, Fransızların bu cinsten muammalı hislere deja vu dediklerini ve insan aklının bir oyunu olan delüzyonlara asla itibar etmemesi gerektiğini söylemişti.

Neslihan tembihinde haklı olabilirdi ama babasının hışmına uğramamak için yatağının altında sakladığı Pera'nın Apartmanları ve Söylenceler kitabı tam aksi yönde kanaat bildiriyordu. Teoman'ın tabiatında o sıralar kararlılık diye bir şey mevcut değildi. Bir diken gibi kendisine her an batan bu muamma ile yaşamaya alıştı, cevapların peşinden gitmek yerine boş vermeyi tercih etti. Yine de, apartmanı bir türlü elden çıkaramayan babasının Beyoğlu'nda başka bir eve kiracı olarak taşınmaya ve üç daireyi lanetten bihaber insanlara kiralamaya karar vermesinden sonra üzülmekten ve taşınma sırasında işgüzar bir nakliyecinin yerde bulup getirdiği Pera'nın Apartmanları ve Söylenceler kitabını gören Ali Haydar Bey'in dayağından kurtulmayı başaramadı.

Zar zor mezun olduğu lisenin ardından, üniversiteye kayıt olmak yerine, babasının iş yerinde çalışmaya başlayarak, sinek avlama sanatında ihtisas yapmaya karar vermişti Teoman. Ali Haydar Bey ise, artık kapısını yalnızca yol soranların açtığı işletmesi için kurtuluş çareleri ararken, beri yandan da apartmanın bir dairesini tutan dul kiracısının hazin intiharı yüzünden omuzlarına tünemiş derin suçluluk duygusuyla mücadele ediyordu. Tam da o sıralarda namı tüm Beyoğlu'na yayılmış, tanımayanların her daim mütebessim halinden övgüyle bahsettiği, işi düşmüş olanların ise gölgesini gördükleri an tabanları yağladıkları banker Fethi Bey dükkâna gelmiş, raflara dizilmiş radyolara bakıp iki tane satın almıştı. Babası farkında değildi ancak banker göz ucuyla hem kendisini hem de heyecanla makineleri paketlere koyan babasını inceliyordu. Teoman altmışına merdiven dayamış, kaytan beyaz bıyıkları esmer yüzünde gece göğündeki hilal gibi parlayan bu adamın nazarında, tekinsiz şeylerin olduğunu sezmişse de, uzun zamandır kasasına hatırı sayılır para girmemiş pederinin neşesini görünce, kuruntularını kendisine saklamayı tercih etti. Bu yaşamı müddetince yaptığı en affedilmez hatalardan biri olacaktı.

Berbat bir askerdi. Hiç şaşmadan, her içtimada ya rezil rüsva olmuş ya da sakatlanıp revire yollanmıştı. Hatta bir keresinde atış taliminde çavuşunun katili olmaktan son anda kurtulmuş, kurşun adamın kolunu sıyrıp duvarı delmişti. Bölük arkadaşlarının maskarası olmaktan veyahut vücudunun perişan halinden yakındığı yoktu da, revirde görevli kumral hemşirenin bir kez olsun gözünün içine bakmamasına çok içerliyordu. Bazen koğuş mışıl mışıl uyurken tuvalete gidip aynanın karşısında yüzüne alıcı gözle bakarak, yakışıklı olup olmadığına karar vermeye uğraşıyordu. Aynada kendisine

bakan kömür gözler belki de eşine az rastlanır cinsten değildi ama kalem çekilmiş gibi duran kaşlarının altında cezp edici görünüyorlardı. Dudakları bir karakalem üstadının elinden çıkmışçasına simetrikti. Burnu ise kemerli değildi. Düz ve biçimli bir burna sahipti. Çenesi köşeliydi ve onu güçlü gösteriyordu. Yakışıklı sayılırdı. “Ee peki neden şu ana kadar bir kızın bana işveyle baktığına hiç şahit olmadım” diye düşünürdü yatağına dönerken.

Bu ruhsal sancılar pek uzun sürmedi. Sahada başarı gösteremeyen kepaze erlerin, kalem - kâğıt - daktilo üçlüsü ile harikalar yarattığına birebir tanık olmuş kumandanı onu yazıcı yapmıştı. Teoman’ın artık hemşire hanımı görmek için bahanelere ihtiyacı olacak, zaman geçtikçe hemşire, masanın üzerine dağlar gibi sıralanmış evrakın arasında yarattığı dünyalarda, yatağını ısıtan afet-i devrana dönüşecekti. İşte yine böyle bir gün Teoman, hülyalara dalmış vaziyette komşu bir ülkenin sınır faaliyetleri hakkındaki raporu temize çekerken öyle bir hata yaptı ki, az kalsın iki ülkeyi amansız bir savaşın içine sokacaktı. Kumandanı, kendisini merkezden teyit için arayan şaşkın ve tedirgin Genelkurmay Başkanına cevaplar yetiştirirken, genç er masasında uykuya dalmış, çıplak hemşirenin vücuduna buseler konduruyordu. Neticede asla hatırasından silinmeyecek temiz bir dayak yemiş ve kimseye zarar vermemesi için olabilecek en kolay iş için görevlendirilmişti. Sinek avlamak. Teoman askerliğinin son on iki ayını, elinde dürülmüş gazetelerle sineklerin peşinde koşarak geçirecekti.

Yine de askerliğin bitmesini istemiyor, diğer arkadaşları gibi şafak saymıyordu zira ailesinden aldığı mektuplar onu korkutuyordu. Babası ilk yazdığı mektuplarda Banker Fethi Bey’den aldığı borç sayesinde, firmanın yerini ve ismini değiştirerek, kaybettikleri itibarı tekrar sağlayacağını ve işlerinin rayına gireceğini yazıyordu. Validesi ve kız kardeşinin ortak kaleme aldığı mektuplarda ise babasının mektuplarındaki umuttan eser yoktu. Apartmanda yine tatsız bir vakanın yaşandığını yazan Reyhan Hanım, Ali Haydar Bey’in işleri hususunda eşinin aksine karamsar bir tablo çiziyordu. Ancak artık aile dostları olmuş Fethi Bey, refİKası Nagehan Hanım ve kızları Mahide’den sitayişle bahsetmekten de geri durmuyordu. Neslihan ise, yarısı Fransızca kelimelerden oluşan paragraflarda, okuldan mezun olur olmaz Paris’te tanınmış bir konservatuarda eğitimini tamamlamak istediğinden söz ediyor, babasının Fethi Bey’den bu husus için, vakti gelince geniş çevresini de kullanarak yardımlarını esirgemeyeceği yönünde bir söz aldığını yazıyordu. Kızın neşesi kaleminden çıkma harflere yansımıştı. Bir kaligrafi kıskandıracak kadar güzel yazan kız kardeşinin yazısı, tam da mevzu konservatuara gelince tüm ahengini kaybediyor, harfler çarpık çurpuk hale geliyordu.

Peyderpey kendisine yollanan mektuplarda mevzubahis olan tek şey Fethi Bey ve ailesi olmaya başladı. Babası işlerinin ne durumda olduğunu yazmıyor, Fethi Bey’in kadirşinas karakterine methiyeler düzüyordu. Annesi, Mahide’nin edebini ve mutfaktaki hünerlerini öve öve bitiremiyordu. En tuhafı ise Neslihan idi. Her zaman kendisinden ve hayallerinden bahsetmeyi seven kız kardeşi, abisine duyduğu özlemi dile getirmek için kelimelerin kifayetsiz kalışından yakınıyor, Mahide’ye kendisinin fotoğraflarını gösterip ağladığını anlatıyordu. Bu sıra dışı mektupların üslupları öyle bir raddeye vardı ki, Teoman yakın zamanda Fethi Bey ve Mahide’den de mektuplar alırsa şaşırmayacaktı. 27 Mayıs’ta ordu yönetime el koymasa çoktan İstanbul’a dönüp, orada neler olduğunu bizatihi kendi gözleriyle görebilirdi lakin orduda izinler süresiz ertelenmiş, ülke tutuklu yargılanan Reiscumhur ve Başvekilin akıbetine odaklanmıştı.

Teoman her konuda başarısız, maharetten yoksun bir genç olabilirdi ancak salak değildi. Şayet terhis günü baba ocağına dönerse, evlerinin salonunda kendisi için oynanacak tiyatro oyununun konusunu

gayet iyi biliyordu. Babası iflas etmiş, ağır bir borcun altında kıvranıyordu. Tek çare ise alacaklı zatin kızı ile oğullarını evlendirmektir. Bu sayede hem ipotekler kaldırılır, hem de kız kardeşi arzu ettiği şekilde eğitimini Paris’te sürdürebilirdi. Mektupların satır aralarında Fethi Bey ve ailesinin bu izdivaca çok da soğuk bakmadığı neticesi çıkıyordu. Beyoğlu’nun en namlı bankerinin, kızını, avucunun içindeki müflis bir iş adamının oğluya evlendirmeye meyilli olmasından da tek bir mana çıkıyordu. Mahide talibi olmayan, çirkin bir kızdı.

Her şeye rağmen elinde öyle bir koz vardı ki, bunu fırsata dönüştürdüğü takdirde kendisini bekleyen cendereden pek ala yakasını kurtarabilirdi. Ailesi onun, mektupların arasına sızmış hakikati çekip çıkaracak kadar zeki biri olmadığını düşünüyordu. Bir akşam, kitap kurdu ranza arkadaşı, Amerikalı bir yazarın aslından okuduğu yol öyküsünü ballandıra ballandıra anlatırken, ellerini başının arkasında kavuşturmuş, terhis olduğu gün kitapta adı geçen gençler gibi otostop çekerek bir süre her şeyden uzaklaşmanın planlarını yapıyordu. Ailesi onu dört gözle beklerken, O, Ege kıyılarında güneşleniyor olacaktı. Eve bir sene sonra döndüğünde belki babasından fırça yiyecek, annesi ve kız kardeşinin somurtan yüzleriyle karşılaşacaktı ama en nihayetinde bankerin gudubet kızından kurtulmanın karşısında bunların hiçbir önemi yoktu.

Terhis günü garnizon kapısında bekleyen siyah Ford’un, vaktiyle Niko Efendi’nin evinin önünde bekleyen siyah cenaze arabasından tek farkı, arabanın içinde onu sabırsızlıkla bekleyen ailesiydi. Gafil avlanmıştı. Ailesinin onu karşılamaya geleceği, bir kez olsun bile aklının ucundan geçmemişti. Ali Haydar Bey, Reyhan Hanım ve Neslihan dikiz aynasında, kapının önünde gözlerini belertmiş halde kendilerine bakan Teoman’ı gördüklerinde heyecanla araçtan çıkmışlar, lakin tek görebildikleri var gücüyle kaçan eli bavullu bir genç olmuştu. Garnizon kumandanı Teoman’ı kaçarken gördüğünde yanındaki subaya dönüp “Şu çocuğun böyle koştuğunu gördüm ya, artık kimse bana askerliğin insana bir faydası olmadığını söyleyemez” demişti.

“Bak oğlum. Eğri oturup doğru konuşalım. Ne bir istidatın var ne de azmin. Bu avarelikle hiçbir mertebeye yükselmezsin. Gönlüm isterdi ki seninle erkek erkeğe ilk sohbetimizde seni böyle tenkit etmek mecburiyetinde kalmayayım ancak gel gör ki Teoman, iflas ettim. Fethi Bey’e olan borcum, onun karşısında elimi kolumu bağlıyor. Sana ve Neslihan’a miras olarak o üç katlı belâkeş dışında hiçbir şey bırakamam artık, hoş orayı Fethi Bey’e senetlerimin karşılığında önerdiysem de, adam baban kadar akıllı kıt olmadığı için peşinen reddetti. Sana, validene, Neslihan’a mahcubum. Sizi, ailemi bu durumlara düşürmek istemezdim oğlum. Ancak artık senden bu iyiliği istemek dışında çarem yok maalesef. İstikbalini ve kız kardeşinin ikbalini düşün Teoman” dedi Ali Haydar Bey. Müflis iş adamı, Neslihan’ın pespembe odasının penceresinden kâh dışarıyı seyrediyor, kâh da yeleşimin cebinden köstekli saatini gizlice çıkartarak, endişeyle saate bakıyordu. Kendilerini bekleyen Fethi Beylere geç kalmak istemiyordu. Teoman ise gri bir takım elbise giymiş, kız kardeşinin yatağına oturmuş, yatağın köşesindeki resme dalmıştı. Siyah beyaz resim, dört yıl önce, babasının ahbabı bir fotoğrafçı tarafından çekilmişti. Kız kardeşini ilk ve son kez kıskandığı andı, unutulması imkânsızdı o günü. Neslihan kemanını boynuna dayamış, arşesini kaldırmış, kadife koltuğun üzerinde oturuyordu. Geride ise annesi Reyhan Hanım bir elini kızının omzuna koymuş, vakur bir edayla fotoğraf makinesine bakıyordu. “Hiçbir zaman annem benimle böyle iftihar etmedi” diye düşünmüştü.

Bunun bir fırsat olabileceği aklına geldi. Belki annesi artık ona sarılırken aynı gururu çehresine

salabilirdi. Validesinin Nagehan Hanım'dan bir kahve faslında öğrendiğine bakılırsa, Mahide Teoman'a, Bankalar caddesinde onu ilk gördüğü andan beri âşıktı. Başı hep eğik, hayallere dalmış vaziyette yürümeye alışık Teoman'ın kendisine melül melül bakan Mahide'yi daha evvel fark etmemesi anlaşılabilirdi de, kızın kendisine bir kez bile nazarını reva görmemiş Teoman'a duyduğu aşkın dirayetini kimse çözememişti. Mahide çirkin bir kız değildi. Esmer teni, al dudakları, ela gözleri nice erkeğin rüyasına konu olmuştu. Hatta Beyoğlu'nda ikbali parlak birçok genç kendisine açıktan veya gizliden talip olmuş, niyetlerine Fethi Bey'e usturuplu şekilde açıklamıştı. Fethi Bey, başka kızların şevkle üzerine atlayacağı kismetlere burun kıvıran kızının içinde yaşanan ıstırabı bir gece refikasından öğrendiğinde, önce hiddetle Mahide'nin odasını basmış, ancak kızının gözlerindeki yaşlara yüreği dayanmamıştı.

Teoman kendisine anlatılan öykünün, dillendirilmeyen, akla kasten getirilmeyen devamını kendisi tamamlamıştı.

Her güzelin bir kusuru olduğu kaidesi Mahide için de geçerliydi. Genç kız haddi aşan bir bencillikle donatılmıştı. Çocukluğundan beri istediği her oyuncağın satın alınmasına alışmış Mahide, âşık olduğu adamı da bir oyuncak olarak kabul ediyor, inatla oyuncağının satın alınmasını bekliyordu. Fethi Bey geleneklere bağlı, gururlu bir adamdı. Ali Haydar Bey'in kapısını çalarak, kızının oğluna tutulduğunu söyleyemezdi. Fethi Bey de bir süre bu mesele hakkında düşünüp taşınmış, kendisini şimdiki konumuna getirmiş silahını kullanmanın en doğru yol olduğuna kani olmuştu. En iyi yaptığı şey, parasını kullanarak insanların çaresizliklerinden menfaat sağlamak değil miydi? Önce iş yaşamında ferahlamak için fırsatlar peşine düşmüş müflis Ali Haydar Bey'e kredi vererek onunla samimiyetini ilerletmiş, iki aileyi kaynaştırmıştı. Bu ahbaplık hem ailenin diğer üyelerini tanımasını, hem de Mahide'nin, gelecekte soyadını alacağı ailenin gözüne girmesini sağlamıştı. Teoman'ın vatani görev için şehir dışında olması da ona harika bir imkan vermişti. Bir kez olsun bile Mahide'ye dönüp bakmamış delikanlı eğer İstanbul'da olsaydı tüm tezgâhı alt üst olabilirdi. Bereket versin paşalar yönetime el koymuş, ordudaki tüm izinler süresiz ertelenmişti. İşletmesini kurtarmak için aldığı son risk, faizlerle süslenmiş bir illete dönüşmüş Ali Haydar Bey, bir akşam efkâr masasında Fethi Bey'e mahcup bir edayla, sahip olduğu apartmanı borcuna karşılık verebileceğini söylediğinde Fethi Bey de melun planının ikinci safhasına geçmişti. Kendisinin civarda söylendiği gibi para düşkününü bir zat olmadığını, şahsına ve ailesine duyduğu sevgi ve hürmette samimi olduğunu söylemiş, hatta iki aileyi hayırlı bir vesileyle birleştirmekten söz etmişti. Bu planın çuvallamasına neden teşkil edecek tek zayıf nokta, Teoman'ın ağzından çıkacak bir "Hayır" idi. Teoman elindeki imkânın pek ala farkındaydı.

Ali Haydar Bey afallamıştı. Reyhan Hanımın tavsiyesine uyarak oğluyla kızının odasında sohbet etmesi gerçekten de bir melodram ortamının oluşmasına sebep olmuştu. Numaradan tansiyonu düşmüş gibi davranmasına bile gerek kalmamıştı. Yine de bu denli kolay olması şaşırtmıştı onu. Şaşkınlığı, kız kardeşinin yatağından hışımla kalkıp, daha bir kez bile olsun görmediği bir kız ile evlenmeyi kabul ettiğini söyleyen oğluna bakarken başlamış, Fethi Bey'lerin İstiklal Caddesindeki, şatafatın endazesinin kaçtığı evinde, tuzlu kahveyi yüzünü ekşitmeden içen Teoman'ı süzerken devam etmişti. Oğlunun kafasında bir tilkinin dolaştığını düşünüyordu. Tedbiri elden bırakmadan geçen bir ayın sonunda hısım akrabanın tekmili birden katıldığı nişanda, evladının yüzündeki gülümsemeye şahit olduğunda anca huzur bulacaktı. Fakat bu huzurun ömrü kelebeklerin bile haline şükretmesini

sağlayacak kadar kısaydı.

Teoman nişanın bitiminde eve geri dönmemiş, sırta kadem basmıştı. Ali Haydar Bey, evhamlanan eşine oğullarının feneri bir yerde söndürdüğüne dair teskin edici şeyler söylese de, içinde bir kuşku alev almıştı. Teoman'ın kaçtığından şüpheleniyor ve saflığı yüzünden kendini ayıplıyordu. İkinci gün de Teoman'dan bir haber alınmayınca Ali Haydar Bey eşinin ısrarlarına boyun eğip polise kayıp başvurusunda bulundu ama oğlunun çoktan şehir dışına çıkmış olduğundan artık zerre şüphesi yoktu. Yalnızca Reyhan Hanım'ın çenesinden bir nebze olsun kurtulmak arzusundaydı.

Fethi Bey'in gazabından kurtulması içinse ancak kıyametin kopması gerekiyordu. Oğlunun kayboluşunun ikinci gününün akşamı Fethi Bey'in yazıhanesine giden boynu bükük baba, ezilip büzülerek de olsa yalana dolana kaçmadan gerçeği söylemişti gözlerini yere sabitleyerek. Ailesinin ve kızının onuru ayaklar altına alınmış banker, hemen yarın haciz işlemlerini başlatsa ve Ali Haydar Bey'in elinde avucunda olan her şeye el koysa kim ayıplayabilirdi ki onu? Ancak Ali Haydar Bey, yazıhanede paylanmayı, küfürler işitmeyi beklerken mucize kabilinden bir kahkaha işitmiş, başını kaldırdığında müstakbel dünürünün koltuğundan kalkıp neşe ile yanına geldiğini görmüştü. Her nasılsa sakinliğini muhafaza eden Fethi Bey, karşısındaki sandalyeye oturup, "Her genç erkeğin dünya evine girmeden evvel uçkurunu terbiye etmesi makuldür azizim, bırak damat bey birkaç gün kaçamak yapsın, içinde ukde kalmasın, keyfine baksın, baksın ki kızım ile izdivacından sonra başka kadınların koynuna ilişmesin. Ben de Nagehan ile evlenmeden evvel kapağı kerhaneye atmıştım. Altıncı gündü yanlış hatırlamıyorsam, zorla çıkardılar" diyerek dünürünü teskin etmiş, yazıhanesini kahkahasıyla titretmişti

Ali Haydar Bey şimdilik, damadının kerhane yolu bilmeyen fitratını idrak edememiş dünürünün öfkesinden kurtulmuştu, ancak er veya geç, haciz memurunun kapısında bitivereceğinden emindi yazıhaneden ayrılırken.

Ali Haydar Bey, kayboluşun dördüncü sabahı kapılarında beliren oğluna mı ağzı açık kalsın yoksa üstündeki, bir beden küçülmüş sıırıslıklam kılık kıyafete mi hayret etsin karar veremedi. Delikanlı hiçbir şey olmamış gibi eve girip üstünü başını değiştirmiş, annesinin öpüp koklamalarından kurtulabildikten sonra ise mutfakta ne var ne yoksa silip süpürmüştü. Teoman'ın ağzından, üç gün boyunca nerede olduğuna dair herhangi bir kelam çıkaramayan Ali Haydar Bey, her nerde ne yaptıysa, oğlunun hala evliliğe sıcak bakıyor olmasının yarattığı memnuniyetle yetinmeyi bildi.

Dünyada hudut tanımadan bütün gençler, takım elbiseli, küt saçlı, alınlarını kâkülleriyle kapatan dört İngiliz gencin şarkılarıyla mest olup dans ederken, Teoman Türk musikisinin uyku çağırın notalarına direnmeye uğraşarak nikâh memurunun sorusuna evet demişti. Kendisi dışında herkesin coşku içinde olduğu düğünde kalabalığı yarıp bir ara babasının yanına yanaşmış, kulağına bir şeyler fisıldamıştı. Ali Haydar Bey oğlunun söylediklerine mütemayil görünmüştü de, mevcut kiracının kontratı bir sene sonra bittiğinde, genç çiftin Camekan Sokaktaki lanetli apartmanın en üst katına taşınmasının imkan dâhilinde olduğunu düşünmüyordu ama öyle neşe içindeydi ki oğluna olumsuz bir yanıt vermekten kaçınmıştı. Genç çiftin hali hazırda yaşayacağı Cihangir'deki daire hem boğaza nazır, hem de zamanla yeni üyelerin katılacağı bir aile için yeterli genişlikteydi. Bilmediği bir şey vardı ama. Teoman annesinin inadını almıştı. Tam bir yıl sonra Fethi Bey'in tüm iş tekliflerini nazik bir üslupla reddedip yanında sinek avlayan oğlu, Camekan Sokağa taşınmak için hazırlıklara başladığını söylediğinde " Ya

Rab, sana karşı nasıl günaha girdim ki, zürriyetimden bana Teoman gibi bir evladı reva gördün” diye sitem edecekti içinden.

Mahide titiz, hamarat, kocasına sevginin yanı sıra saygı besleyen, 1960’lı yıllarda izdivaç hayalleri kuran her erkek için biçilmiş kaftandı. Fakat Teoman inadını nasıl validesinden aldıysa, Mahide de babasından içten pazarlıklı olmayı öğrenmişti. Eşinin dudaklarındaki gönülsüzlüğe, uyurken adını sayıkladığı şu tuhaf isimli kadına, hatta gece münasebetlerinde kocasının son vazifesini yapmayıp karnına bebek tohumları ekmeyişine tahammül edebilirdi de, lanetiyle, altındaki yatırla tüm semtin kâbusu olmuş Camekân Sokaktaki apartmana taşınma isteğine karşı maharetlerini kullanmanın vakti geldi de geçiyordu artık.

Eşinin taşınma bahsini açtığı akşam istekli gibi görünmüş, sabah ise kocası sinek avlamak için Karaköy’e gider gitmez, önce babasının yazıhanesine giderek, sulu gözlerle durumu özetlemiş, anne evinde bir kahve faslında ise Teoman’ın zürriyetini kendisinden esirgediğini ifşa edip zırıl zırıl ağlamıştı. Kayınpederi, kayınvalidesi ve Reyhan Hanım tarafından bir akşam yemeğinde ağır cendere altına alınan kocasının haline ise gülmek için kendini zor tutmuştu. Teoman’ın hevesinin er geç kursağında kalacağından, Camekân Sokağa taşınmanın aptalca olduğunu anlayacağından emindi Mahide. Bir sabah ise Cihangir’deki evlerinin önüne park etmiş kamyondan çıkan hamalların kendi dairesine bakıyor olduğunu gördüğünde irkilecek, binbir titizlikle kurduğu yuvasının, iri cüsseli, bıyıklı adamların talanına maruz kalışına tanık olarak karalar bağlayacaktı.

Mahide iki yıl sonra ahlar vahlar çekerek taşındığı uğursuz binayı dert etmiyordu artık. Karnında her geçen gün büyüyen dert onun için yeter de artardı. Görümcesinin daveti üzerine gittikleri Paris’te tanıştıkları genç bir yazarın büyüleyici iltifatları, eşinin görmezden geldiği kadınlığını okşamış, konuşurken tamahkâr gözlerinin cilve yaptığı dudakları Teoman’a âşık olduğu günden beri bir kafese kilitlediği ihtirasın dirilişini haber verircesine ıslanmıştı. Tanışalı birkaç saat olmasına rağmen, La Vie En Rose’u kimin daha iyi söylediğine dair atışmaları ile kendilerine apayrı bir dünya kurmuşlardı sanki. Genç yazar her Fransız gibi Edith Piaf’ı tutuyordu, Mahide ise Louis Armstrong’un şarkıyı orijinalinden daha iyi yorumladığı konusunda kararlıydı. Katıldıkları kokteylden keyifsiz şekilde erken ayrılan ve kendisini Neslihan’a emanet eden kocasının arkasından gazele bakarken, kendisini görümcesi yerine, bir çalılığın mahreminde genç yazara emanet etmeye karar vermişti kısa bir süreliğine. Lakin genç kadın bu zinanın rahminde bir meyve salacağını aklının ucuna dahi getirmemişti.

Mahide işlediği günaha rağmen yine de şanslıydı. Teoman’a apartmandaki ikinci yıllarından itibaren bir haller olmuştu. Eskiden, isteksizce de olsa gülümseyen, eve gelen misafire adaba yaraşır şekilde davranan, eşrafın sevgisini kazanmış kocası gitmiş; yerine, suratı her daim ekşi, komşuların, esnafın selamına karşılık vermeyen, misafirlere kapısını açmayan bir adam gelmişti. Akraba düğünlerinde, sünnetlerde herkes neşe ile fotoğraf makinesine poz verme gayretindeyken Teoman bir heykel gibi yüzündeki duyguları makinenin objektifinden esirger olmuştu. Öyle ki, onun somurtkanlığı, huysuzluğu, selamsızlığı Bereketzade Camii imamının vaazlarına konu olmuştu. Ehlisünnetten, Allahın selamına karşılık vermeyenlere, cehennem alevlerinin müstahak olacağını haykıran imamın söyledikleri kulağına gelmiş Teoman’ın vurdumduymazlığı ise akla hayale sığmıyordu. Her gün eve sarhoş gelip, yatak odası yerine salondaki kanepede güneşi doğurur olmuştu genç adam. Babası Ali Haydar Bey ve annesi Reyhan Hanım, oğullarının bu haline üzülmekten çok, Fethi Bey’in karşısında

Teoman'ı müdafaa etme mecburiyetinde kalmaktan sıkılmışlardı. Ancak bu müdafaalarda kendi saflarında gelinleri Mahide'yi görmek onları hoşnut ediyordu. Mahide'nin gözbebeğinde ise, o sıralarda kimsenin ayırımına varmadığı şeytani bir parıltı vardı.

Teoman en son kanepeye uzanıp uyduğunu hatırladığı bir gecenin sabahında kendini anadan üryan vaziyette Mahide'ye sarılmış halde bulacak, bir ay sonra ise eşinin gebe olduğunu öğrenecekti. Mahide öyle mutluydu ki, omzundaki ağrıyı umursamıyordu bile.

Erken gelen bir doğumla bir kız babası olan Teoman, beşiğinde uyuyan bebeğe bakarken, apartmana taşınırken aklından geçen her neyse bunun gerçekleşmeyeceğini anlamıştı ve çok daha uzun sürecek, meşakkatli bir planı devreye sokmuştu ancak yine de, o denli tedbirli davranıyorken nasıl Mahide'yi hamile bıraktığını düşünmeden edemiyordu. Tek bir anı bile anımsamıyordu o gece ile alakalı.

Ali Haydar Bey torununun minicik kulağına ezan okurken, yıllar yılı işittiği nameleri hiç ezberlememiş olduğunu idrak etmiş, ezanın bazı bölümlerini kafadan atarak tamamlamıştı. Ama torununa hangi ismi vereceğini gayet iyi biliyordu. Ömrü müddetince talihinin hep açık olması için kızın ismini Neval koydu. Kızın bahtı gerçekten de açık olacak, talih hep yüzüne gülecekti, ama hiçbir zaman babasının sarılışlarında, onu başarılarında ötürü kutlayan sesinde, ona bakan gözlerinde bir sevgi kırpıntısı göremeyecekti. Babası yalnızca bir kez, bölük pörçük hatırladığı bir gece, daha önce hiç duymadığı bir masalı anlatırken okşamıştı saçlarını. Yüzyıllardır Haliç'in derinliklerinde kurtarılmayı bekleyen Bizanslı bir kızın öyküsüydü bu ve Neval asla bu hikâyenin sonunu öğrenmeyecekti. Zira babası masalı anlatırken, dışarıdan gelen bağırtılar herkesi telaşa sevk etmiş, apartmanın önünde küfürler savurarak, pencerelere taşlar atan körkütük sarhoş bir densiz yüzünden Teoman Bey karakola gitmek zorunda kalmıştı. Babasına birçok kez masalın devamını sormuş, çoğunlukla duymazdan gelinmiş, bir keresinde ise babası "Bana soracağına, büyüdüğünde kendin bul öğren" demişti onu paylayarak. Neval'in masalın sonunu öğrenme arzusu onun tüm yaşamını şekillendirecek, kızı bir tarihçi yapacaktı.

Teoman bir baba olmanın getirdiği mesuliyetin farkındaydı ve ailesinin geçimini kimseye muhtaç olmadan sağlamanın tasasıyla uyuyamaz olmuştu yatağında. Birkaç aylık didinişin ardından, Beyoğlu Belediyesi'nin Ruhsat ve Muamelat Müdürlüğünde arşiv memuru olmayı başardı. Ruhsat Muamelat Müdürü ile ahabap olan Fethi Bey'in bu mevzuda küçük bir yardımı olmuş olsa da Teoman asla bunu bilmeyecekti.

Zor bir iş değildi. Hali hazırda dosyalar sıhhi ve gayri sıhhi olarak çoktan tasnif edilmiş, izbe ve rutubetli arşivin raflarında iskambil kâğıtları gibi dizilmişti. Her gün en az on kere memurlar, ellerindeki dosya kodlarının yazılı olduğu not kağıtlarını kendisine uzatır, dosyaların ivedilikle bulunup masalarına getirilmesini isterdi. Çoğunlukla da işi olmaz, babasının dükkânından satın alınmadığı, çalışıyor olmasından aşikâr bir radyodan yayılan şarkıları dinleyerek gazete bulmacalarını çözer, bulmacalar bittiğinde ise gazeteyi kıvrıp arşive sızmış sineklerin peşine düşerdi. Kendisine övünülecek bir kazanç getirmese de işini seviyordu çünkü asık suratlı olduğu için kimse onu ayıplamıyor, arkasından homurtular yükselmiyordu. Arşiv memurlarının somurtkan olması işin tabiatında vardı.

Reyhan Hanım ve Ali Haydar Bey birer yıl arayla Hakkın rahmetine kavuştu. Herkes Ali Haydar Bey'in kalbinin eşinin ölümünü kaldıramadığına inansa da, bir tek Teoman işin aslına vakıftı. Eline

değer değmez bozulan radyoların gizemini çözmeye kendini adayan babası, kablolar ile uğraşırken tedbirsiz davranmış, elektrik çarpması yüzünden yarı yarıya yanarak rahmetlik olmuştu.

Bir İngiliz piyanist ile evlenerek Londra’da yuva kuran Neslihan, cenaze için geldiği İstanbul’u terk ederken bir daha bu topraklara geri dönmeyeceğini düşünüyordu ancak yanılıyordu. Üç yıl sonra eşinin kendisini orkestradan bir kızla aldatmasına dayanamayarak boşanmış, girdiği depresyondan kurtulamayarak kendini asmıştı. Tabutunu teslim alan abisi, mezar taşını bir keman şeklinde yaptırarak kız kardeşine karşı son vazifesini yerine getirmişti.

Nagehan Hanım’ın ölümünün ardından kendini yalnızlık yerine, kerhane kadınlarının koynuna teslim eden Fethi Bey, şehvetli bir körpe dilberin peşinde senelerce mecnun olmuş, ancak bu ikinci bahar onun servetinin bir mum gibi erimesine de yol açmıştı. Bir gece tek başına oturduğu meyhane masasına başını dayayarak uyudu, bir daha da uyanmadı. Kızına yalnızca imar izni olmayan, işe yaramaz birkaç arazi bırakan bankerin cenazesinde sadece Teoman Bey, Mahide Hanım ve torunu Neval vardı.

Neval bir tarih tutkunuydu. Birçok yaşıtı tarihçilikte para olmadığını iddia etse de, lisenin ardından annesini ikna etmeyi başardı, dedesinden yadigâr arazileri yarı fiyatına sattırarak namı meşhur bir Amerikan üniversitesine kayıt yaptırdı. Ailesini, apartmandaki diğer daireleri kiraya vermek mecburiyetinde bıraktığı için suçluluk duyacak ama yine de uzun yıllar sürecektir başarılarla dolu öğrenimini tamamlamaktan da geri kalmayacaktı. Bilhassa Akdeniz uygarlıkları hususundaki uzmanlığı sayesinde, birçok film şirketine danışmanlık yapmaya başlayan Neval, akademisyenler tarafından referans kabul edilen ve birçok dile çevrilmiş kitaplar yazmış, vaktiyle kendisini uyaran arkadaşlarını hasedinden çatlatmıştı. Hiçbir zaman kendisine yeteri kadar sevgi göstermemiş babası bir akşam onu arayıp annesinin öldüğünü haber verdiğinde, zamanın kendisi için de akıp gittiğini idrak ederek, uzun zamandır flört ettiği sevgilisiyle evlenmesi gerektiğini anlamış, cenaze dönüşü babasını davet etmediği bir düğünle dünya evine girmişti. Soranlara babasının hasta olduğunu söylese de, içten içe “Kim düğününde asık suratlı birini görmek ister?” diye kendini teselli ediyordu. Mutluydu ama hala babasının anlattığı masalın sonunu bilmiyordu

Teoman Bey’e gelince... Niko Efendi ölmüştü. Annesi, babası, kayınvalidesi, kayınpederi, kız kardeşi ve eşi... Hepsi ölmüştü. Yaşayanlar ise ondan bir cüzamlıymış gibi kaçıyor. Adı etrafta Ekşi Teoman’a çıkmıştı. Kızı bile ondan nefret ediyor, yaz mevsiminde ikiz oğullarıyla birlikte memlekete her gelişinde, yalnızca bir gün babasının evine teşrif ediyordu. Dışarı çıktığında ona kimse selam vermeye yeltenmiyor, kimse hatırını, sağlığını sormuyordu. Hiç kimse, bir gün kayıplara karıştığında onun için üzülmeyecek, kendini perişan etmeyecek, dönüşünü beklemeyecekti. Yıllardan beri beklediği şey de buydu. Teoman Bey başarmıştı, artık gidebilirdi. Hürdü.

II

KİBRİT KUTUSU

4 Haziran 2012

Uyandığında saat 10:30 idi. Kendine mükellef bir kahvaltı sofrası hazırladı. Mahide evin dört köşesine saçılmış çoğu siyah beyaz fotoğraflarda onu izliyordu sanki. “Sen beni istedin ve baban, beni senin için satın aldı. Bedelimin karşılığını ömrümle ödedim kadın!. Şimdi özgürüm. İstedığın kadar bana bakabilirsin. Artık kimseye karşı bir mesuliyetim yok” diye düşünürken peyniri ağzına götürdü.

Kahvaltı bitince ortalığı topladı, bulaşığı yıkadı ve giyinmek için yatak odasına gitti. Beyaz bir gömlek ve askılı bir pantolon giydi, suratının asık olduğundan emin olmak için aynaya baktı, sonra da evden çıktı. Sokaktaki izbe dükkânlardan birini kiralayıp kafeye dönüştüren bir delikanlı, Ekşi Teoman’ın namını daha duymamış olacak ki “Günaydın” dedi güleç bir şekilde. Her zaman yaptığı gibi duymazdan geldi selamı, yoluna devam etti.

Banka kalabalık değildi. Fazla beklemeden müşteri temsilcisinin masasının önüne oturdu, genç banka memurunun güler yüzüne aldırmadan, meramını açıkladı. Hesabında biriktirmiş olduğu parayı, giriş katında oturan kiracısının borçlarını ödemek için kullanmak istiyordu. Cebinden istif edilmiş kâğıt tomarlarını çıkardı. Posta kutusunda bulduğu, kiracısına gelen ödeme emirleriydi bunlar. Zavallıya Allahın her günü o kadar çok ödeme emri geliyordu ki, birkaç tanesinin kayıp olduğunu fark etmesi mümkün değildi. Müşteri temsilcisi buruşmuş kâğıtları düzeltip, silik kart numaralarını temiz bir kâğıda yazarken, gayri ihtiyari masaya dayadığı eliyle ritim tutup, bacaklarını huzursuz bir şekilde sallıyordu. Bu halini fark eden genç memur neşeli bir tavırla “Sanırım aceleniz var Bey Amca?” diye sorduğunda, bacakları ve parmakları kaskatı kesildi ama memura cevap vermedi.

Bir süre İstiklal Caddesinde dolaştıktan sonra apartmana geri döndüğünde kiracısına müjdeli haberi vermek niyetindeydi ama banka memurundan öğrendiği kadarıyla borçların tamamen kayıttan silinmesi öğleni bulacaktı. Akşama doğru vedalaşırken söylemesi yeterliydi. Böylece binbir sorgu suale maruz da kalmazdı.

Merdivenleri çıktığında kendini öyle yorgun hissediyordu ki, kilidi açıp evine girdiğinde, mutfakta bir bardak su içti ve doğrudan odasına çekilerek yatağına yığıldı. Uykusu yoktu. Kireçlenmiş kemiklerinin, bitkin kaslarının biraz dinlenmeye ihtiyacı vardı sadece.

Mahide’yi özliyordu. Kırk yıl düşünse onu özleyeceği aklına gelmezdi ama belli ki kırk sene aynı yastığa baş koymak, hiç sevilmemiş birini özlemek için kâfiydi.

Belki de haksızlık yapıyordu bu kadar basite indirgeyerek. Mahide’yi hiç sevmemiş olsa, Paris’te onu niye kıskanmıştı peki? Neslihan’ın tanıştırdığı zibidi kılıklı bohem bir yazar, karısına gözü önünde, ona aldırmadan kur yaparken, Mahide hayran hayran, neşeye herifle sohbet ediyorken neden sinirlenmişti? Akşamki kokteylden erken ayrıldığında, yazar ile Mahide’nin birbirlerine âşık olmalarını ve eşinin kendisinden Paris dönüşü boşanmasını dileyerek otele yürürken neden yumrukları sımsıkıydı? “Tamam, tamam! Belki sevmiş olabilirim. Azıcık! Neticede yemekleri harikaydı. Hangi erkek hamarat bir kadını başka bir erkeğe kaptırmak ister ki? Yine de o yazarla kaçıp gitse sevinçten dört köşe olurum. Ama geri zekâlı kadın ne yaptı ne etti, punduna getirip

benden hamile kaldı!”

Mahide ile evlendiğinde, Teoman’ın bir planı vardı. Merhametin içinde yer almadığı, meşum bir plandı bu ve Teoman, başarılı olacağına öyle inanıyordu ki, Cihangir’de on iki ay müddetince bir koca rolünü oynamaya hazırdı.

Evliliğinin ikinci yılına girerken Cihangir’deki daireyi boşaltıp bu tekinsiz apartmana taşınmasının nedeni, Mahide’yi öldürmektir. Daha doğrusu binada dolaşan uğursuzluğun Mahide’nin de ayağına bir çelme takacağını ummuştu. Pera’nın Apartmanları ve Söylenceler kitabında zikredilenler, binanın tapusunu aldıktan sonra babasının ansızın kararlı ticaret yaşamı, kiracıların hazin sonları, apartmanın Mahide’yi de es geçmeyeceğinin apaçık kanıtlarıydı. Mahide öldüğü takdirde hem vazifesini erkenden ifa etmiş olacak, hem yaşlı kayınpederi elindeki senetleri dul kalmış damadının ailesine karşı kullanamayacak hem de özgür kalıp Daphne’sine kavuşacaktı. Ancak apartmanın laneti Mahide yerine kendine çelme takmayı yeğlemiştir.

İlk aylarda babasının dükkânından çıkıp evine dönerken öyle umut doluydu ki, Karaköy’ün yokuşları onu yormuyordu bile. Eşini yerde yatmış, cansız gözlerle kendisine bakarken bulacağı hayaliyle ev kapısını açtığında, her defasında can akan gözleriyle kendisine gülümseyen karısının “Hoş geldin” diyen nazik sesiyle karşılanıyordu. Teoman karamsar değildi yine de. Eşinin ölmediği her günün gecesinde düş kırıklığını saklayıp, “Yarın olacak, yarın kesinlikle ölmüş olacak” diye içinden tekrarlayarak kendisini yatakta bekleyen karısının yanına kıvrılıyordu.

Mahide ne tüp kaçağından zehirlendi, ne merdivenlerde başı döndükten sonra düşerek boynunu kırdı, ne camları silerken ayağı kaydı da üçüncü kattan aşağıya düştü ne de sevgisine karşılık vermeyen kocası yüzünden intihar yolunu seçti. Mahide yaşadı ama Teoman her geçen gün bir çiçek gibi soldu. Lanet, Mahide yerine kendisini gözüne kestirmişti. Uğursuzluğun kendisine iltimas geçmeyeceğini nasıl düşünememişti aklı almıyordu bunu. Kendi tuzağına düşmüş bir avcıydı. Akşamları Galata Meyhanelerinde demkeş olup buğulu gözlerle Haliç’e temaşa ederken kaybolup gidiyor, anca meyhanecinin ikazıyla bir evi olduğunu hatırlıyordu.

Neslihan’ın ısrarı üzerine gittikleri Paris bile iyileştirememişti kalbindeki hasretin ve pişmanlığın yarasını. Yüzünde adap gereği beliren sahte gülümsemeler için bile takati kalmamıştı dudaklarının. Yalnızca iki sene süreceğini hesap ettiği mahkûmiyetinin bütün ömrünü çalacağını anladığı an ise artık kendisi bir sicimi boynuna geçirmek ve tabureyi bir ayak darbesiyle devirmek istiyordu. Beşikte dıştan yoksun ağızdan salyalar akan Neval’e gözlerini dikmiş Teoman, bu intiharın imkânsız olduğunu anlayacak kadar kendindeydi yine de. Bir babaydı. Mahide’yi, kendi kariyeri için abisinin mutluluğunu umursamayan kız kardeşini terk edebilir, Fethi Bey’in öfkesi karşısında ailesini yalnız bırakabilirdi ancak, kendi canından kendi kanından bu çocuğu nasıl ardında bırakabilirdi? Onu ve annesini korumalı, güvende olmalarını sağlamalıydı. Ama bir gün kızını bu dünyada tek başına bırakmak mecburiyetinde kalacaktı. Başına ne geldiyse onu seven insanları düşünmekten, onlara duyduğu sadakatten gelmişti. Neval’in onu sevmesini, terk-i diyar vaktinde onun için yas tutmasını istemiyordu.

Son zamanlarda, hayal kırıklığı yüzünden yaşadığı buhranda eşrafın nefretini kazanmış, selamsızlığı, suratsızlığı yüzünden sokağın başındaki caminin imamının ağzına bile sakız olmuştu. Bu bir fırsattı onun için. Teoman ikinci planını devreye soktu. Etrafta istemeden kazandığı bu nefretin daimi

olmasına karar verdi. Zira kızı, babasını sorduğu insanlardan bambaşka birinin tarifini duymamalı, şüpheye düşmemeliydi. Daphne'ye doğru kulaç atarken yüreğinde terk ettiği evladının mateminin koru yanmayacaktı. Bu planda muvaffak olduğunda dahi kazanan taraf kendisi olmayacaktı. Daphne'ye kavuşamayacak, yalnızca son nefesini onun bağrında verebilecekti. “Bu bile yeter benim için. Bir kez daha göreyim onu. Bir kez daha...” diye düşünmüştü.

Dışarıdayken iyi niyetli verilen selamlara kayıtsız kalmak, gözünün içine bakan Mahide'yi görmezden gelmek, eve gelen misafirlere kapıyı açmamak sandığı kadar zor olmamıştı da, her geçen gün büyüyen kızına karşı umarsız davranmak, içini yakıp berhava eden bir ıstıraptı. Neval'i bir kez bile kucağına almadı. Emekleyip pantolonun paçasını çekiştirildiğinde bile kızını yerden kaldırıp yanaklarına bir öpücük kondurmadı. Kızının ağzından çıkan ilk kelime “Baba” olmuştu. Sevincini odasına gidene kadar saklamayı başarabilmişti. Kızcağız ne zaman dışarı çıkmak, babasının elini tutarak lunaparklarda gezmek istese, elleri boşlukta asılı kaldı. Kızına bir kere bile olsun istediği oyuncağı satın almadı ama Mahide'nin satın alması için çantasına iki üç lira bırakmayı da ihmal etmedi. Neval ilkokul, ortaokul ve lisede en başarılı öğrenci olduğunda Mahide'nin aksine onu kutlamadı, gazetesine gömüldü. Duygularını, sevgisini, neşesini mütekabbız bir suretin içine saklamış, kendi kurallarının esiri olmuştu.

Yalnızca bir kez katı kurallarını yıktı. Mahide'nin şifayı kapıp yatakta terler içinde kıvrandığı bir gece, Neval'e masal okumak zorunda kaldığında, baba yüreğini saran zincirleri gevşetmiş, kendisine her şeye rağmen sevgiyle bakan minik kızının yanaklarını, saçlarını okşayıp, ona asla hiçbir yerde duyamayacağı bir masal anlatmaya koyulmuştu. Kenan Bahtiyar Elisazlı'ya şükran borçluydu. Eğer o gece körkütük sarhoş olup oraya gelmeseydi, attığı taşlarla evinin pencerelerini tuz buz etmeseydi, az kalsın kızına gerçeği söyleyecekti. Neval defalarca yılmadan masalın sonunu sormuştu ona. Tek yaptığı ise kıza bağırmak olmuştu.

Yatağından doğruldu, cüzdanının iç cebindeki siyah beyaz fotoğrafı çıkardı. Neval'in beş yaşında, elindeki ayıcıkla oynarken çekilmiş bu resmi, kızına duyduğu sevginin tek şahidiydi. Arşiv odasında işi olmadığında resmi çıkarır, Neval'in siyah beyaz gözlerine söyleyemediği her şeyi söylerdi. “Seni seviyorum kızım” derdi. “Mektebinin en başarılı talebesi olduğun için seninle gurur duydum Neval'im” derdi. “Sana masalın devamını anlatmadım, çünkü masal tamamlanmadı. Daphne sahiden de var. Hala yaşıyor. Baban onunla tanıştı. Ona aşık oldu ama onu başkaları için terk etti. Baban başkalarının tayin ettiği bir yaşamı, Daphne'ye tercih etti kızım. Baban bir korkak. Ama sen cesur olacaksın. Bana benzemeyeceksin” der, resmi öperdi.

Neval, annesinin vefatından beri babasıyla daha az görüşür olmuştu. Senede iki üç kez arayıp hal hatır sorar, bir şeye ihtiyacı varsa para yollayabileceğini söylerdi. Her sene yaz mevsimi Amerika'dan Türkiye'ye tatil için döndüğünde iki üç saatliğine doğup büyüdüğü evin zilini çalıyor, hasretini soğuk çehresiyle saklayan babasına torunlarını getiriyordu.

Torunları haşarıydı ve evi talan etmekte üstlerine yoktu. Bunu dert ettiği yoktu da, ikiz oğlanların kendisine dede yerine grandpa demesi hoşuna gitmiyordu ama bunu dillendirmek yerine, çocukları severken gizlice kızını gözlemeyi tercih ediyordu. Annesinin duvardaki fotoğraflarına dalıp giden kızının “Keşke sen değil de babam ölseydi” diye sitem ettiğinden emindi. Böyle de olmalıydı. Tüm çabası onun böyle düşünmesi için değil miydi zaten?

Neval'in fitratına büyükannesini Reyhan Hanım'ın tuzu serpilmişti. İnatçıydı. Kırk senedir bir babadan ziyade bir yabancıymış gibi davrandığı kızı ona her baktığında, eskisi kadar olmasa da hala güzel yüzündeki sevgi kırıntılarını seçebiliyordu. Duygularını gizleme konusunda babası kadar usta olmayan Neval, her veda vakti kapı eşiğinde durur ona var gücüyle sarılırdı ağlayarak. O ise hiç kıpırdamadan bu işkencenin bitmesini ve kızın her yıl aynı hayal kırıklığı ile ayrılmasını beklerdi yumruklarını sıkarak. Teoman Bey'in Mahide'nin vefatından beri çekip gitmesine mani olan tek şey bu sarılışlardı. Yavaş yavaş da olsa her geçen yıl Neval'in ona sarılışlarının şiddeti azalıyor, süresi kısalıyordu. Geçen sene yalnızca bir anlığına onu kucaklayan kızı, dün ise ona sarılmadan çekip gitmişti.

Kapıyı kapattığında sol koluna tarifsiz bir sancı inmişti. "Hayır, şimdi değil. Lütfen şimdi olmasın!" diye bağırdı ve salondaki masaya kadar sürünerek gidip, zorlukla sandalyeye tutundu; masasın üzerindeki ilaç tabletini kaptı; hapı ağzına attı. Yarım saat sonra kendine gelmişti ama ilaçların yardımıyla tutunduğu yaşamda artık bir baba değildi. Kızını kaybetmiş her baba gibi hüznüydü. "Daphne geliyorum, yarın geliyorum ama bir parçam eksik olarak geliyorum sevgilim" diye mırıldanmıştı.

Fotoğrafi cüzdanına koydu. Yataktan kalktı ve doğrudan banyoya gitti. Duş aldı. Buruşmuş tenini keseledi. Durulandıktan sonra kulaklarının üzerinde kalmış beyaz saçlarını taradı. Asker iken tuvaletin aynasında kendisini süzen genç ve yakışıklı adam yoktu artık. Yüzü, suyu sıkıldıktan sonra posası kalmış portakallara benziyordu. Büzülmüş suratındaki çizgiler, geçen zamanı anımsatan çentikleri andırıyordu. Gözlerinin ferisi yarı yarıya sönmüş, göbeği sarkmıştı. Ancak sinirini en bozan şey burnuydu. Vaktiyle dırdır eden eşini dinlememek için kafasını gömdüğü bir bilim dergisinde yazıldığına göre, burnunlar ölene kadar uzuyordu. Bilimle mecmualar haricinde haşır neşir olmayan ve burnunu seven her insan gibi inanmak istememişti bu bilgiye ama sonuç ortadaydı. Düz ve biçimli burnunun yerinde, ucu toparlak, uzun bir mahlûk duruyordu.

Tıraş olduktan sonra itinayla siyah dalgıç kıyafetini giyindi. Dalgıç takımını satın aldığı yerde çalışan, neden iki kulağına değil de tek kulağına küpe taktığını sormamak için kendini zar zor dizginlediği genç elemanın, dalgıç kıyafetlerinin niteliklerini ballandırarak anlatırken, vücudunu sımsıkı saran kıyafetin kasıklarını rahatsız edeceğini söylemeyi nasıl untabildiğini düşünüyordu. "Belki de bu kıyafetler benim gibi evinde oturup ölümü beklemesi gerekenler için tasarlanmadığı için söylemeyi unutmuştur"

Piposunu yaktı, koltuğuna kurulup, yapılacakları listelediği not defterine göz attı. Oksijen tüpü, dalgıç gözlüğü, paletler, deniz altı feneri, kemer, mahfaza... Haftalardır her gün, tek bir aksiliğin bile yaşanmaması için dalgıç kıyafetlerini giyip çıkarmış, regülatörü denemiş, paletleriyle bir ördek gibi evde dolanmıştı.

Müzik ve mektup safhası kalmıştı yalnızca. İkisini de aynı anda aradan çıkarabilirdi. Plakları salona getirip, onlarcası arasından Rahmaninov'un konçertosunu buldu. Dede yadigârı gramofona, doğumu sırasında çalan plağı yerleştirdi. Annesine onun müjdesini vermiş notalar, şimdi, son kez, dünyaya veda edeceği güne de ortak olmalıydı. Düğmeye bastı ve iğneyi yavaşça dönmekte olan plağın üzerine yerleştirdi. Rahmaninov'un ikinci konçertosu çalarken odasına seğirtti. Çekmecesinden iki düzine kâğıt, birkaç adet zarf ve bir dolma kalem çıkardıktan sonra salona geri döndü, kızına yazacağı

mektup için düşünmeye başladı masasının başında.

Sevgili kızım Neval. Yarım asırdır beklediğim gün gelip çattı. Gidiyorum yazdı bir kâğıda. “Mektup sevgili kızım hitabıyla başlamamalı” diye homurdanarak kâğıdı buruşturup yere attı. *Kızım Neval. Yarım asırdır beklediğim gün gelip çattı. Gidiyorum. Beni aramanı, peşime düşmeni istemiyorum* yazdı başka bir kâğıda ama bu kâğıdın akıbeti de öncekinden farksız değildi. Yarım asırdır beklediğine dair hiçbir şey yazmamalıydı. *Neval. Uzun zamandır planladığım bir seyahate çıkıyorum. Torunlarıma iyi bak.* Hiddetle kâğıdı ikiye ayırdı.

Konçertonun yarısına gelinirken, kâğıtlardan müteşekkil bir okyanusun ortasında, batmış gemiden hatıra bir masaya tutunmuş, kurtarılmayı bekleyen bir kazazedeye benziyordu. Yazmak istediği şey açıktı. Kızını sevdiğini ancak başka birine duyduğu aşkın, onu dönüşü olmayan bir maceraya sürüklediğini kaleme almaktı arzusu ancak mektubu yazan kişi kendisi değil, Neval’in tanıdığı, bildiği sevgiden nasibini almamış Teoman Bey olmalıydı. Hayatı boyunca ondan şefkatini esirgemiş babasının giderken ona bir mektup bırakması dahi, ömrünü uğruna feda ettiği planının heba olmasına neden olabilirdi.

Masanın kenarında duran, bir zamanlar Mahide’nin makyaj yaparken kullandığı küçük aynaya gözleri ilişti. “Daphne saçları ona gösterdiğimde dahi bana deliymişim gibi bakacak. Hangi genç kız böyle ucube bir ihtiyarı vaktiyle sevdiğine inanır?” Aniden ürperdi. Dünden beri kibrit kutusunu görmediğini fark etti. Telaşla, kıtlayan diz kapaklarındaki ağrıya aldırış etmeden sandalyeden kalktı, tüm evi talan etmeye koyuldu. Odasını, gardıroptaki kıyafetlerinin ceplerini, mutfak dolaplarını, evdeki tüm çekmeceleri, hatta çöp kutusunu bile yokladı. Nefes nefeseydi. Baş dönüyordu. Bir eliyle sandalyeye tutunup diğer eliyle bir zamanlar kapkara saçların arzı endam ettiği kel kafasını ovuşturarak kibrit kutusunu en son gördüğü anı anımsamaya gayret etti. “İki gün evvel yatağımın başucundaydı. Akşam radyo dinlerken elimde tutuyordum. Yatma vakti şifonyerin üzerine bırakmıştım. Dün ise Neval ve torunlarım gelmeden önce elimdeydi. Evet! Duvardaki resimlere dalıp gitmişim. Kapı zili çaldığında cebime... Yok, hayır! Cebime sokmamıştım. Başka bir yere koydum, heyecanlanıp kapıya doğru yürüdüm.” Kendi kendini sorguya çekerken bir yandan da salonun köşesini gözleriyle tarıyordu. Kibrit kutusunu, salon duvarına eklenmiş bir rafın üzerinde, Mahide ile Paris’te iken çektiydikleri bir fotoğrafın dibinde görünce içi öyle rahatladı ki, pörsümüştü ciğerlerindeki tüm nefesi salıverdi.

Bir çocuğun heyecanını aratmayacak şekilde, hızlıca rafa doğru seğirttiğinde, gördüğü şey yüzünden irkildi. Az kalsın, geriye doğru adım atarken ayakları birbirine dolanıp düşecekti. Kibrit kutusu içinde bir şey varmış gibi titriyordu. “Hayal görüyorum galiba” diyerek gözlerini ovuşturdu ancak gözlerinin günahını aldığını hemen sonra idrak etti. Kutu kesinlikle hareket ediyordu.

Kutuyu açtığında gördüğü sinekten ne korkmuş, ne de onun kutuda oluşuna şaşırılmıştı, aksine zembereği boşanmışçasına kahkaha atmıştı. “Torunlar benden ala ala sinek avcılığını almışlar” diyebilirdi gülmekten soluk soluğa kalmışken. “Haytalar benden de ustalar. Zavallıyı bu kutunun içine nasıl koyabilmişler hayret” diye de düşünmeden edemedi Daphne’nin saçları arasında kıpırdamadan duran sineğe bakarken. Eli sineğe giderken birdenbire sinek arka bacaklarını birbirine sürttü, kanat çırpmaya başladı. Sinek onun etrafında tavaf ederken, tabiatına yabancı olmadığı bir duygu içinde kabarmıştı. Apartmana ilk geldiği gün ve Daphne ile tanıştığı zamanki gibi, bu lahzayı da daha önce

yaşamış olduğunu hissediyordu. Gözlerini kapattı. Zihninde, ırak geçmişte kız kardeşinin kendisine verdiği tavsiye çınladı. “Fransızlar bu cinsten muammalı hislere mukabil, pek münasip bir isimde mutabık kalmışlar. Deja vu! İnsan aklının bir oyunu olan delüzyonlara asla itibar etmemelisin ağabeycim”

Neslihan’ın tavsiyesine uydu ve yaşadığı deja vuyu unutarak, yaşamında ilk kez bir insan görmüş gibi etrafında vızıldayarak uçan sineğe baktı gülümseyerek. Ömrü sinek avlayarak geçmişti ancak bu sineği avlamayacaktı. Eli, kibrit kutusunun içinde sarı saçlara kavuştuğunda “Alinyazımızı pay etmişiz galiba sinek efendi. Ben de senin gibi tutsağım işte bu kibrit kutusuna. Keşke senin gibi küçük olsaydım da bu saçların arasında uyuyarak harcasaydım tüm hayatımı. Ne sitem ederdim ne feveran... Neyse ne! Özgürlüğün tadını çıkar işte.” dedi.

Kutuyu saklamak için harcadığı cefa geçti gözünün önünden. Kıymet arz eden şey aslen üzerindeki desenler çoktan silinmiş, elli yıllık kibrit kutusu değil, içindeki saçlardı. Hala kesildikleri gün kadar canlı saçlar, hem nişan ertesi Daphne ile geçirdiği üç günün bir hayal olmadığının alameti, hem de Daphne’ye bir zamanlar onunla tanıştığını gösterecek bir kanıttı. Mahide’nin işkillenmemesi için, vefatına kadar kutuyu, müflis babasının dükkânından aldığı küçük bir kasada muhafaza etmiş, yalnızca Mahide evde yokken kasayı açarak Daphne ile hasretini giderebilmişti. Mahide bazı zamanlar kasada ne olduğunu ona sorsa da, içinde bir şey olmadığını söyleyerek eşini savuşturmuştu. Ne zaman hayatın gerçekliği karşısında o üç günden kuşkulandır olsa, kibrit kutusunu açıp, saçları okşar, sevgilisinin bir düş olmadığını inandırırdu kendini. Bir keresinde kutuyu bağrında unutmuş, sabah uyandığında yatakta sigara içtiğini zanneden Mahide’den fırça yemişti. Ancak yine de değerdi buna...

Kibrit kutusunu kemerindeki mahfazaya yerleştirdikten sonra sandalyesine oturdu, yazacağı mektup için kara kara düşünmeye başladı. Üzerlerine doğru kelimelerin yazılmasını bekleyen boş kâğıtlara bakmak bile sinirini zıplattıyordu. Konçerto bittiğinde ise bunu bir bahane olarak kullandı, teneffüs zili çalınca yerinden zıplayıp sınıfı terk eden öğrenciler gibi sandalyeden kalktı, gramofondaki plağı çıkardı, kabına koydu. Koltuğun üzerine saçılmış, bazıları yere düşmüş düzinelerce plağa bakındı bir süre. Bu kez de hangi plağı çalması gerektiğini düşünüyordu. “Lanet olsun. Karar vermek zorunda olmaktan nefret ediyorum”

Biri hariç plakların hepsini daha önce dinlemişti. Louis Armstrong’un bir plağını satın aldığını hiç hatırlamıyordu. Plağı kabından çıkarırken, kapaktaki silik yazı gözüne çarptı. *Je t’aime Mahide* yazıyordu kapakta. Neslihan yaşarken ondan biraz olsun bile Fransızca öğrenmemiş olduğu için hayıflandı. Plağı gramofona yerleştirdikten sonra tekrar masasına yürüdü.

Kapaktaki yazının manasını bilmiyordu ama çalan şarkı tanıdıktı. Gençken eve ne zaman erken gelmiş olsa, Mahide’yi bu şarkıyı dinlerken bulurdu. Kanepeye oturmuş, bacak bacak üstüne atmış, saçlarını parmağıyla burmakta olan eşinin, yerde bebeğiyle oynayan Neval’e dalmış yaşlı gözlerini izler, bir fisıltı gibi dudaklarından çıkan *La vi en rose* namesini duyardı. Daphne olmasaydı, ona pek ala âşık olabileceği gerçeğiyle yüzleşirdi böyle zamanlar. Mahide şımarıktı, bencildi, mütekebbirdi, dırdırı kulaklara ziyandı, yaşlandıkça fitratına dedikoduculuk ve ahlak zabıtlığı eklenmişti ama her zaman iyi bir eş olmaya gayret etmişti. Rakı şişesinin içinde esir olduğu günlerde bile, kayınpederine karşı kendisini savunmuştu. Evlilikleri bir mecburiyetten kaynaklanmasaydı ve Daphne ile tanışmamış olsaydı Mahide’ye kalbinin kapısını iç rahatlığıyla açabilirdi.

Yine de hala öfkeliydi eşine. Neval'in Amerika'da okuması için Fethi Bey'den kalan arazileri sattıklarında kendi maaşı dışında hiçbir gelirleri kalmamış, maddi sıkıntıya düşmüşlerdi. Alt kattaki daireleri kiraya vermekten söz etmeye başlayan karısını defaatle uyarmasına karşın, bir akşam iş çıkışı eve geldiğinde Mahide'nin orta katı bir öğrenciye kiraladığını öğrenmişti. Mahide gururlu bir edayla, bir elinde kontratı bir elinde de bir aylık maaşı kadar parayı sallıyordu. "O kadar insan arasından, hayat dolu bir genci nasıl bu uğursuzluk mabedine kabul ettin, gönlün buna nasıl elverdi anlamıyorum Mahide" diye düşündü elinde dolmakalemi döndürürken.

Mehmet güler yüzlü bir çocuktur. İlk başlarda ona takındığı tavır, diğerlerine takındığından farklı değildi, lakin zamanla sevgilisi Ebru'yu evine çağırır olması Mahide'nin damarına dokunmuş, onları müdafaa görevini üstlenmek mecburiyetinde kalmıştı. Çok geçmeden, somurtkan maskesini bu genç çiftin yanındayken takmasının elzem olmadığına karar vermişti. Nasıl olsa mezun olduklarında çekip gidecekler, ev sahipleri Teoman Bey'in bir sır olup kaybolmasının haberi onların kulaklarına yetişemeyecekti. "Yalancı! Sır saklamaya öyle alıştırmışsın ki kendini, gerçeği kendinden bile esirger olmuşsun. Mehmet ve Ebru sana, senden çalınmış yaşamını hatırlatıyordu. Sen de onlar gibi mutlu olabiliydin. Başkaları yerine kendine merhamet etmeyi bilseydin, ömrün ziyan olur muydu?" diye kendini payladı.

Ebru'nun çığıyla uyandığı sabah, daha yatağından doğrulmadan ne olduğunu gayet iyi biliyordu. Mehmet'in şehit olması, evlat acısı gibi içine çökmüştü. Mahide'nin matem evindeki kederinin sahte olduğunu düşünerek ona tiksintiyle baktığı anı anımsadı. Yanılmıştı. Karısı gerçekten de perişan haldeydi. Öyle pişmandı ki, sevgisine karşılık vermeyen kocasının umarsızlığına senelerce direnen kalbi, Mehmet'in ölümünü kaldıramamış, ağır bir yara daha almıştı. Kocasının alt katı olduğu gibi bırakıp, asla kiraya vermeyeceğini söylediği an tepki dahi göstermemişti kadın. Alt kattan gelen meşum ahşap gıcırtiları Mahide'yi korkutuyordu, geceleri baş gösteren uykusuzluğu ise ela gözlerinin dibini mosmor kılmıştı. Ebru'nun intihar havadisi geç de olsa kulaklarına geldiğinde, Mahide'nin zayıf kalbi ancak bir hafta mukavemet göstermiş, bir gece, uyku haplarının yardımıyla teşrif etmiş uykusundan uyanamamıştı.

Teoman Bey, yıllar yılı Mahide'nin ölümünü düşlemiş, bu gerçekleştiğinde ise sevincinden hoplayıp zıplayacağını hayal etmişti. Öyle olmadı. Her sabah, Mahide Hanım'ın pürtelâş kahvaltayı hazırlarken mutfaktan yayılan şangır şungur seslerle gözlerini yeni güne açmaya alışmış Teoman Bey, o gün uyandığında karısını yanı başında boş gözlerle tavanı izlerken gördüğünde ne sevindi ne de zil takıp oynadı. Saatlerce karısının cansız, kaskatı olmuş yüzüne bakmıştı. Kadının yanına kıvrıldı, soğuk elini sıcak avucunun içine alıp sımsıkı tuttu, Mahide'nin yanağına bir öpücük kondurdu ve gözyaşlarının önündeki bendi kaldırdı.

Yaşlanan gözlerini eliyle sildi. Gözlerini önünde duran boş kâğıda dikti. "Suçladığım, yakındığım herkesten daha da suçluyum. Beni seven insanların arasında somurtkan bir maskeyle dolaşan, sonra da hep başkalarından yakınan bencil bir herifim. Hep ziyan olmuş ömrüme ahlânıp vahlandım. Ya Mahide? Ya onun hayatı? Kendisi yerine, denizin altında tutsak bir kıza meftun olduğunu bilmediği kocasının, onu bir gün sevebilme ihtimali için harcandı Mahide'nin ömrü. Yanı başımda hem de... Şimdi de kalkmış kendi kızına aynı şeyi yapıyorum. Bütün yaşamı boyunca baba sevgisini ona çok görmem yetmedi, bu kez de, babasının ölümünün ıstırabını esirgiyorum ondan. Kızıma, Nevalime söyleyeceğim son sözler yalan olmamalı."

Kâğıda yazdığı üç dört satır bittiğinde dolmakalemi masaya koydu. Pencereden dışarıya baktı. Akşama az vakit kalmıştı. Yerdeki kâğıt parçalarını topladı. Pikabı kapattı, plakları bir kutuya koyup odasına götürdü. Mutfakta kendine atıştırılacak bir şeyler hazırlayıp karnını doyurdu. Dalgıç kıyafeti kasıklarını hala rahatsız ediyordu. Bacak arasını çekiştirerek tekrar salona geldi. Mektubu katladı ve zarfa koydu. Üzerine itinayla *Nevalime* yazdı. Oksijen tüpünü sırtına geçirdi. Regülatörü kontrol etti. Dalgıç gözlüğünü düzeltti. Denizaltı feneri ve paletlerini bir poşete yerleştirdi. Ayakkabısını ayağına geçirdi ve evine son kez bakıp kapıyı kilitledi. Aşağı kata indiğinde kiracısının kapısını çaldı. Adamın evde olmadığından emin olunca “ Yine delleniş dışarı çıktı herhalde. Bir kere de bir şey planladığım gibi gitsin dışımı kıracağım yahu. Gel de şimdi tekrar çık eve” diye homurdandı. Merdivenler bitip kapıya vardığında bir süre soluklandı. Masanın üzerinde heba olmamış kâğıtlardan birine *Tüm borcunu ödedim evlat. Nedenini, nasılını sorma rica ederim. Artık belaluların kapına dayandığında bir güzel tekme atabilirsin kıçlarına. Mümkünse benim için de bir tekme at. Hoşça kal* yazdı. Kâğıdı zarfa yerleştirdi. Evinden ikinci kez çıkarken öyle sabırsızdı ki kapıyı açık unuttu. Orta kata geldiğinde duraksadı. Bir zamanlar Mehmet ve Ebru’yu eşiğinde cilveleşirken gördüğü kapıya baktı. “Bu gece öldükten sonra senin gibi hayalet olursam görüşeceğiz ama şimdilik hoşça kal Mehmet” dedi.

Girişteki dairenin kapısının altından zarfı attuktan sonra, sırtındaki kilolarca ağırlıktaki oksijen tüpü yüzünden belini doğrulturken zorlandı. Demir kapının önündekeyken, yılların getirdiği alışkanlıkla yüzünü ekşitti. Kapıyı açarken duraksadı. “Planın da, Ekşi Teoman’ın da canı cehenneme. Hayata dünyaya geldiğim gibi veda edeceğim.” diye düşündü. Dudaklarını özgür bıraktı, gülümsedi ve apartmandan çıktı.

İki gün sonra çocukları plajda oynarken, şezlongunda keyif çatıp, Karayipler’de bir adada bulunan esrarengiz harita hakkındaki son gelişmeleri okumakta olan Neval, İstanbul Emniyetinden aldığı telefonla, apar topar İstanbul’a geri dönmüştü. Babasının iki gün önce apartmandan dalgıç kıyafetiyle çıktığını ve o andan beri kayıp olduğunu anlatan komiserine inanası gelmiyordu Neval’in. Görgü tanıklarının ifadesine dayanarak Teoman Bey’in en son görüldüğü Karaköy rıhtımında tahkikat yapan polisler, bir çift ayakkabı ve bir çift çorap bulmuştu. Neval çoraplardan emin değildi ancak ayakkabıların babasına ait olduğundan şüphesi yoktu. Bir televizyon kanalından alınan görüntülerde de babası dalgıç kıyafetleri giymiş, bacaklarını bir çocuk gibi sallayarak bir bankta oturuyor, mikrofon uzatan muhabirin sorularına yalnızca gülümseyerek tepki veriyordu. Ağzı açık ekrana bakan Neval’in şaşkınlığı dalgıç kıyafetinden ziyade, sadece Teoman Bey’i tanımış insanların farkına varacağı bir mucizeden kaynaklanıyordu.

“Gülümsüyor, gerçekten de gülüyor.” diye düşündü kadın. Babası muhtemelen intihar etmiş kadının suratında keder yerine beliren şaşkınlığa hayret eden komiser, geçen gün Teoman Bey’in ikamet ettiği binanın önünde öldürülen mor cübbeli adam hakkında sorması icap eden soruları daha sonraya bırakıp çekmecesini açtı. Çekmecedan, Teoman Bey’in evinde yapılan araştırmada buldukları mektubu çıkardı. Neval komiserin kendisine uzattığı, üzerinde *Nevalime* yazan zarfı görür görmez hemen mektubu okumaya koyuldu. Yalnızca bir dakika sonra ağlayarak odayı terk eden kadının avuçlarından kayıp düşen kâğıdı yerden alan komiser, merakla mektubu okumaya başladı.

Güzel kızım. Sana masalın devamını anlatamadım çünkü bilmiyordum. Seni öyle sevdim ki, sana yaşamın boyunca söylediğim tek hakikati baştan savma, üstünkörü bir nihayete erdiremezdim.

Şimdi ise masal tamamlanmalı. Senin için, kendim için gidiyorum Daphne'ye. Seni seviyorum Nevalim.

Komiser mektubu okuduktan sonra, telaşla yanında beliren genç polise döndü “Kadına baban kayıp, ölmüş olabilir diyorum bön bön bana bakıyor. Bu mektubu okuduktan sonra ise zırıl zırıl ağlayıp kaçıyor. Ağlanacak ne var ki bu mektupta? Babası kudurmuş, ecnebi bir karıya kaçmış işte. Ne tuhaf insanlar var yahu!” dedi. Genç polis hak vermiş şekilde başını salladı ancak hiçbir şey anladığı yoktu, umursamıyordu da... Az önce gelen tuhaf haberi komisere haber veren talihsiz memur olmamak için meslektaşlarıyla çöp çekmişlerdi ve kısa çöp yine kendisine kalmıştı. Şansına tükürmek istiyordu. Zaten siniri tepesinde olan komisere, geçen gün öldürülen cübbeli ihtiyarın cesedinin morgda esrarengiz şekilde kaybolduğunu nasıl söyleyebilirdi ki?

III

DAPHNE

1962 - İstanbul'da efkârlı bir gece

Galata meyhaneleri evvel zamandan beri, dilinden, gözünden gam, pejmürde kıyafetlerinden ise sefalet taşan demkeşlerin meclisi olmuştu olmasına da, ne bu mekân ne de çakırkeyif müdavimler, her daim neşeyle aralarında dolaşıp hallerini hatırlarını soran Nüktedan Ziya Efendi'nin yüzünde o gece peyda olmuş kaygıya alışık değildi. Adamcağızın beyaz pala bıyıklarının uçları bile tasalanmaktan dudakları gibi aşağı sarkmıştı. Yedi kuşaktır her zelzeleye her istibdada rağmen atalarının ayakta tuttuğu meyhanenin kendi idaresindeyken ömrünü tamamlayacak olmasına ahlayıp vahlayan beyzah adam, kâh göbeğini okşayıp, babasının öğüdünü dinlemeyerek aslan sütü dururken arpa suyuna mecnun olduğu için başına bu kara bahtın musallat olduğunu düşünüyor, kâh da meyhanenin en kuytusundaki masada rakısını yudumlayarak, kederle pencerenin ötesindeki mehtabı izleyen, saçları taranmış, kılığı kıyafeti pür pak, eli yüzü düzgün delikanlıya hiddetle bakıyordu.

Meyhanesini genişletmek için borç aldığı ve neticesinde temerrüde düşüp insafına sığındığı Fethi Bey'in, kızı ile nişanlanmasının hemen ardından müstakbel damadının onun meyhanesinde efkâr dağıttığını öğrenmesi halinde, derhal ertesi sabah haciz memurlarını kapısına göndereceğinden şüphesi yoktu. Nüktedan Ziya Efendi bir türlü anlayamıyordu. Beyoğlu'nun tekмили birden genç erkeklerinin düşlerine güzelliği ile zerk olmuş, nice meftun delikanlıyı reddederek zavallıları meyhanesine müdavim kılmış, namı tüm semtte kulaktan kulağa dolaşan Mahide ile nişanlanmış bu hergelenin, sevineceği, mutlu olacağı yerde, matem tutar gibi kederlenmesini ve gidilecek onca yer varken yolunun kendi meyhanesine düşmüş olmasını havsalası almıyordu.

Teoman da aynı suali soruyordu kendine. Mahide'nin güzelliği önyargılarını boşa çıkarmıştı. Askeriyedeyken tutkunu olduğu hemşireden bile cazibeliydi kız. Çoktan onunla dünya evine girmek için gün sayıyor olmalıydı ama her nedense kıza karşı herhangi bir samimiyet beslemiyor, kendisine hamasetle bakan akranlarının aksine rüyalarına değil kâbuslarına konuk oluyordu Mahide.

“Belki de izdivacımın bir mecburiyetten kaynaklanıyor olmasındandır” diye düşündü. Bileğindeki saate baktı. Gece yarısı olmuştu. Nişanın ardından firari gibi ayrılmıştı Fethi Beylerin evinden. Babasından ve annesinden yiyeceği azar zaten hâlihazırda cepteayken bir de eve zilzurna gittiği için

yiyeceği paparayı aklına getirmek istemiyordu. İskemlesinden kalktı, meze tabağının altına parayı ilişti. Mekânı terk etmek için kapıyı açarken, “Tüm içkiler benden” diye coşkuyla bağırarak meyhaneye sahibinin pürüzlü sesini duyduğunda “Bahtıma tüküreyim” diye söylenmeden edemedi.

Temiz hava almak maksadıyla yolunu uzatmaya karar vermişti. Paytak adımlarla Karaköy rıhtımı civarında dolandı. Limana yeni yanaşmış bir yük gemisinden inen tayfanın, etrafında bir kabeymiş gibi tavaf ettiği köftecedan, yarım ekmek köfte satın aldı. Bir yandan yürüyüp bir yandan da lokmaları guruldayan midesine gönderirken Haliç kıyısında boş duran bir bankı gözüne kestirip oturdu. Yemek sonrası sigara içme keyfinden kendini mahrum etmek istemiyordu. Ceketinin cebinden sigara paketini ve kibrit kutusunu çıkardı. Parmağındaki altın yüzüğü o an fark etti. Yüzüğü parmağından çıkararak cebine koydu. Sigarasını yaktı.

Meyhaneden çıkmış sarhoşların gamlı türküleri kulağına çalınıyorken, o da zihninde kendi avuntularından bir türkü besteliyordu. “En azından babam borçlarından kurtulacak. Adamcağız senelerdir kendini paralıyor. Hem onu hem de Neslihan’ın istikbalini kurtarmış olacağım. Bırak artık dertlenmeyi be adam! Kimsenin seni, evde kalmış bir gudubet ile gerdeğe soktuğu yok!”

Nice yazarın bir kılıca benzettiği Haliç’i, iki uçlu Zülfikar’a dönüştürmüş yakamozda kürek çeken adam gözüne ilişti. Onun gibi hiçbir yere ait olmadan kürek çekmek istiyordu. Hiçbir mesuliyetin, kaygının olmadığı bir yerde yaşamak...

Neredeyse çeyrek asrı devirmişti ve hayattan yalnızca şunu öğrenebilmişti. Buraya ait değildi. Beyaz ördeklerin arasındaki siyah ördek gibi hissediyordu bazen kendini. Milyonlarca galaksiden birinin içindeki milyarlarca gezegenden birinde yaşamakta olan ve bu harikulade gerçeğe aldırış etmeden betonlarla çevrilmiş boşluklar ve kasada duran kâğıt desteleri için tüm hayatını heba eden biri olamazdı. Yaşıtları gibi gelecek hayalleri kuramıyordu. Çalışmak, didinmek ona göre değildi. Hiçbir zanaatta başarılı değildi, kaldı ki muvaffak olmak gibi bir kaygısı da mevcut değildi. O, sadece, onu ikaz edecek, ayıplayacak kişilerin olmadığı bir yerde, çimenlere yatarak yıldızları izlemeyi arzuluyordu.

Müstakbel eşi nişan sırasında neden hiçbir arkadaşını çağırmadığını sormuştu. “Çünkü çağıracak kadar samimi olduğum bir dostum yok” diye cevap verdiğinde Mahide’nin nasıl afalladığını anımsayıp gülümsedi. Gerçekten de hiçbir dostu yoktu. Dışarıda gördüğünde selam verdiği birkaç mektep arkadaşı ve İstanbul’da ikamet eden bir iki tane tertibi vardı ama hiçbirini aslen tanımıyor, keyfine kederine ortak kılacak kadar güvenmiyordu. “Onların kaygılarını anlamadığım için böyle oluyor” dedi içinden, “Hepsi kendi babalarının, atalarının yaşamlarını tekrarlamak niyetinde.”

Geçen gün bir hesaplama yapmıştı. Matematiği el verdiğince yetmiş yaşına gelmiş birinin kaç saat yaşadığını hesaplamış, netice karşısında sersemlemişti. 613.200 saat idi çıkan sonuç. Buna mı şaşırmalıydı yoksa her gün 24 saatini boş şeyler için harcayan müsrif insanların vurdumduymazlığına mı? İnsanlar gerçekten aptaldı. Yaşama yalnızca bir kez geliyorlardı ve onu da saçma sapan sıfatların, başarıların, mevkilerin peşinde perişan olarak harcıyorlardı. Ve en kötüsü bununla böbürlenmeleriydi. Bu aptallık değil de neydi? Gerçi daha sonra bir yılın 365 gün 6 saatten müteşekkil olduğunu ve hesaplama sırasında 6 saatlik fazlayı gözden kaçırdığını anlamış, kendisinin de budalalıkta diğerlerinden aşağı kalır yanı olmadığını idrak etmişti.

Teoman içki ve yemekten sonra üzerine çöken mahmurluğun tesiriyle düşüncelerine öyle dalmıştı ki, az önce yakamozda gördüğü sandalın çoktan kıyıya yanaşmış olduğunu, halatını demir babaya volta ettikten sonra kıyıya çıkararak, sanki ilk kez iki ayağı üzerinde yürüyormuş gibi durmadan sendeleyip, her yalpalayışında ağzından sunturlu küfürler savuran sandalcının davudi sesini işittiğinde fark etti anca.

Sandalcı adımlarında nizam sağlayınca, merakla kendisini izleyen Teoman'a döndü. Ardındaki dolunayın ışığından mahrum kalmış sureti ve parlayan gözbebekleriyle, bir gölgeden ziyade, ninelerin haylaz torunlarına anlattığı öykülerdeki gulyabanileri andırıyordu. "Görüşmeyeli nasılsın çocuk?" diye sordu adam. Teoman, başını iki yana döndürdü ve etrafta soru sorulacak başka kimsenin bulunmadığını anlayınca işaret parmağını göğsüne dayayıp "Bana mı dediniz Beyefendi?" dedi. Adam tüm kenti uykusundan uyandıracak bir kahkaha atarak yanına doğru yanaşırken "Yok kendime dedim. Yahu burada kaç tane çocuk var" diye böğürdü. Teoman adamın sesindeki istihzayı sezmiş, pek münasip bir cevap vermek için ağzını açmışken, yanına oturan adamın sureti belirginleşince küçük dilini yutmuştu.

İki yana savrulmuş mor kadife cübbesiyle, uzun kanca burnundan başparmağını tutturduğu belindeki sarı kuşağa kadar uzanan gri sakalıyla, ensesinden omzuna taşan saçlarıyla, siyah şalvarının altında bir deve aitmiş gibi duran ayakların bileklerine kadar bağlanmış sandaletleriyle ihtiyar adam, Teoman'ın yaşadığı zamana tekabül etmiyordu. Kapkara gözlerini, uzun bıyıklarının saklayamadığı bir tebessümle dolunaya dikmişti. Burnundan alıp verdiği solukta öyle mest edici bir huzur vardı ki, bu huzurdan kendine de pay isteyen Teoman, olduğu yere mihlanıp kalmış, ihtiyar gibi o da göğü seyre dalmıştı.

Çok geçmeden ihtiyar başını ona doğru döndürdü. Teoman, adamın nazarının yüzündeki her çizginin, her kavisin, her ayrıntının üzerinden dikkatle geçtiğini hissediyordu ama bundan rahatsız olmamıştı. Belli ki adam onunla sohbet etmek için hazırlanıyordu. Ama ihtiyar bir müddet konuşmadı ve gözlerini İstanbul'a çevirdi.

Meyhaneler çoktan boşalmıştı. Tüm gün vapurların ardında uçmaktan bitkin düşmüş martılar iskelede yan yana dizilmiş dinleniyorlardı. Galata köprüsünün üzerinden yeller, altından ise dalgalar dışında hiçbir şey geçmez olmuştu. Caddelerde tek tük yanan ışıklar haricinde şehir gecenin boyunduruğu altına girmiş, dolunayın insafına kalmıştı.

Kadim şehirde uyanık kalmış yalnızca iki kişi vardı. Onları eğer biri görebilseydi, deniz kıyısında bir bankta yan yana oturmuş, hiç kıpırdamadan şehre dalan bu iki adamın tavşan uykusuna daldıklarını düşünebilirdi. Teoman neden hala eve gitmediğini bilmiyordu. Yorgundu, keyifsizdi ve en kötüsü başı çatlayacak denli ağrımaya başlamıştı. Evde annesinin itinayla düzelttiği yatağına atlayıp öğlene kadar uyumayı düşlüyordu ama idrak edemediği bir kuvvet onun banktan kalkarak çekip gitmesine mani oluyordu.

"Bir zamanlar buraları alabildiğine yemyeşil bir diyarmış."

İhtiyar adam kalın sesiyle sessizliği ikiye böldüğünde bir martı başını kaldırarak ona bakmış, bir tehlike arz etmediğini anladığında istirahatına geri dönmüştü. "Cennetin bile bu körfezin cazibesi karşısında huşu ile titrediği, bazı vakitler meleklerin buraya indiği söylenir. Hatta cennetten

yeryüzüne kovulmuş Şeytan bile, sıla hasreti çektiği zamanlar bu körfeze koşarmış. Belki doğrudur belki masal, kim bilebilir? Mamafih hiç kimse, bu topraklara ilk gelen kavmin, böyle güzel bir diyar dururken, niçin ta boğazın karşısında timsahların kol gezdiği topraklara şehirlerini kurduğuna akıl sır erdiremez, cevap bulamaz.”

“Sen biliyor musun nedenini?” diye sordu Teoman müstehzi bir ifadeyle. Adam bunu sezmişçesine kaşlarını çattı ve gözlerini dolunaydan alıp denize doğrulttu.

“Çünkü bu koy, deniz kızlarının meskeniymiş.” dedi tuhaf giyimli adam. Teoman gülmek istiyordu ama aklını kaybetmiş bir ihtiyarın karşısında kahkaha atacak kadar da rahat bir mizaca sahip değildi.

“Kendilerine yeni bir memleket bulma gayesiyle, nice sene sürecektir bir göçe katlanmayı göze alan bir kavmin yolu buraya düşmüş” Adamın işaret parmağı boğazın Anadolu yakasını gösteriyordu. “Üzerinde leyleklerin, martıların süzüldüğü, binbir çeşit ağacın, rengârenk çiçeklerin toprakta endam ettiği bu harika körfezi gördüklerinde öyle meftun olmuşlar ki göçlerini sonlandırmaya ve buraya yerleşmeye karar vermişler. Önce yüzme bilen birkaç delikanlıyı, keşif için karşı yakaya yollamışlar. Günlerce beklemişler fakat gençlerden hiçbiri dönmemiş. Analar babalar evhamlanır olmuş. Bu kez ağaçların gövdelerini sebatla yontarak kendilerine yüzlerce adet kayık yapmışlar, büyük umutlarla küreklere asılmışlar. Kayıklara binmeyen birkaç düzine insan ise onların müjdeli haberlerini beklemek için kayalıklara oturmuş, onların dönüşünü umutla beklemeye koyulmuşlar. Günlerce, haftalarca bir umut körfeze bakmışlar ama ne yemek için yakılmış ateşlerin dumanını ne de kendilerini almak için gelen kayıkları görmüşler. Tam da ümitleri kesilmişken, bir sabah kıyıda baygın haldeki bir dostlarını bulmuşlar. Yara bere içindeki perişan adam ayıldığında, körfezde deniz kızları olduğunu, şarkıları ile herkesi efsunladıklarını ve öldürdüklerini anlatmış. Adamın dediğine göre, deniz kızları arasında sözü muteber bir kadın ona, var gücüyle karşı yakaya yüzmesini ve hayatta kalmayı başarır ise arkadaşlarına körfeze gelmeleri halinde akıbetlerinin diğerleri gibi olacağını söylemesini istemiş. Ancak kadın onlara bir vazife de biçmiş. Karşı yakada kalanlara orada bir şehir kurmaları için izin veren kadın bunun karşılığında, yolu boğaza düşmüş herkesi uyardıklarını, körfezin güzelliğine kanıp hülyalara kapılarak küreklerini kapanlara, onları neyin beklediğini anlatmalarını emretmiş. Kadının son söylediği şey ise çok daha hayatiymiş. Bir gün kendileri alt edilip, körfeze bir şehir kurulması halinde şehri lanetleyeceklerini, o şehirde yaşayanların tek bir gün bile rahat yüzü görmeyeceğini, en kalın surlar bile inşa edilse, şehrin dünyanın her milleti tarafından kuşatılacağını, en kanlı savaşların, en büyük azapların, zelzelelerin orada yaşanacağını buyurmuş. Karşı yakada kalanlar akıldan nasiplenendenmiş. Deniz kızının ikazını dinlemişler ve buldukları yere evlerini inşa etmişler. Önce bir köymüş burası, lakin kuşaklar sonra bir şehre dönüşmüş. Yıllarca onlar ve torunları görevlerini layıkıyla ifa etmiş, körfeze heves etmiş nice milletin canını kurtarmışlar. Fakat çok daha sonra yolu boğaza düşen bir hükümdara sözlerini bir türlü dinletememişler. Hükümdar, cahil addettiği bu kavmin, cenneti andıran haliç dururken, karşı yakada şehir kurmasının kör olmalarına delalet olduğunu söylemiş ve onların şehrine Körler Ülkesi ismini takmış. Körfeze gemilerle giren binlerce asker nice deniz kızını katletmiş, Haliç’in rengi onlarca yıl al rengine bürünmüş. Netice itibarıyla hükümdar haliçe bir şehir kurmuş fakat sağ kalan deniz kızları sözlerini tutmuşlar. Şehre öyle bir beddua etmişler ki, kent tam yirmi dokuz kere kuşatılmış. Yangın ve zelzeleler yüzünden defalarca helak olmuş, içinde yaşayanlar kargaşalardan, elemelerden bir türlü rahat yüzü görememişler.”

Teoman, adamın anlattığı hikâyeyi dinlerken, üzerine daha önce tecrübe etmediği ağır bir uyku çökmüştü. Göz kapaklarını açık tutmak ıstırap veriyordu fakat ihtiyarın öyküsünün bittiğini anladığında “Bazı deniz kızlarının sağ kaldığını söyledin. Onlara ne olmuş? Nereye göç etmişler?” diye sordu kafasını yanındaki ihtiyara ağır ağır döndürerek. İhtiyar gülümsedi ve gözlerini Teoman’ın sarhoş gözleriyle buluşturdu. “Hiçbir yere göç etmediler. Yalnızca görünmez oldular. Hala Haliç’te yaşıyorlar ve sabırsızlıkla seni bekliyorlar” dedi gözlerini kısarak.

Kendine geldiğinde Haliç’in tam ortasında, dolunayın ışık verdiği başıboş yüzen küreksiz bir sandalda yatıyordu. “Lanet herif yankesici çıktı” diye düşünerek ceket ve pantolon ceplerini yokladı. Cüzdanı da harçlığı da yerli yerinde duruyordu. Zar zor dengesini sağlayarak ayağa kalktı ve avazı çıkana kadar “İmdat” diye bağırdı fakat sesini kimsenin duymadığı anlayınca bezmiş halde yine oturdu. “Param hala cebimde olduğuna göre herif bir hırsız değildi. O zaman niye beni bayılıp Haliç’in ortasına atmış olsun?” Gülmeye başladı. “Tabi ya! Meyhaneden çıktuktan sonra sarhoş kafayla sandala atlamış olmalıyım. O tuhaf ihtiyar ve anlattıkları sadece bir rüyaydı” dedi kendi kendine.

Ayın konumuna bakılırsa gün doğumuna fazla bir süre kalmamıştı. “Sabah olunca nasıl olsa bir balıkçı teknesi tarafından kurtarılırım” diye kendini avuttu, cebinden bir sigara çıkarıp kibritiyle yaktı. Sabah evde yaşanacak curcunayı düşünmek istemiyordu. Bir yandan ciğerlerine tütün çekiyorken bir yandan da ay ışığının el verdiği kadar sandalı incelemeye koyuldu. Çok eski bir görünümümüz arz eden abanoz renkteki sandalın bodoslamaları küpeşteden en az iki arşın yüksekti ve yılanları andırıyordu. Kayığın her iki küpeştesi de çentiklerle doluydu. Teoman bir kibrit yakarak çentikleri incelediğinde bunların tırnak suretiyle tahtaya kazıldığını anlamıştı. Fakat en tuhafı bordaya saplanmış kartal tüylü oklardı.

Teoman bir oku saplandığı yerden çıkarmaya çalışırken, çok uzaklardan lisanını bilmediği bir name kulağına gelmeye başladı. Şarkıyı bir kadın söylüyordu ve her geçen saniye ses yaklaşıyordu. Etrafi kolaçan etti. Süleymaniye, Galata ve Fener Rum Lisesi taraflarını taradı gözleri, ancak ses sanki karadan değil de denizin dibinden geliyordu. Küpeşteye dayanıp kulaklarını denize dayadığında şüphesinde haklı olduğunu anladı. Şarkıyı söyleyen kadının makamı ruhunu okşuyor, onu mest ediyordu. Başı dönmeye başladı. Tamahkâr bir hevesle bileklerini zorlayarak kulağını suyun dibine daldırmıştı. Daha fazlasını duymak istiyordu. Sandalın, ağırlığı yüzünden yana yattığını fark etmemişti bile. Teoman tek bir kulakla yetinemeyeceğini anlayıp tüm kafasını denize soktuğunda sandal devriliverdi. Karanlık sulara düştüğünde, bir kâbustan uyanmışçasına dehşete kapılarak denizin içinde çırpınmaya başladı. Olabildiğince çabuk sandala doğru yüzmeye çabalarken, ayak bileklerini bir şey kavradı. Denizin altındaki her neyse onu aşağıya çekmeye çabalıyordu. Teoman nafile bir çabayla ters dönmüş sandala uzanmaya çabalarken, birdenbire, son sürat Haliç’in dibine sürüklenmeye başladı. Ciğerlerine kaçan suyun tesiriyle bayılmadan evvel gördüğü son şey, iki yanında sallanan devasa balık kuyruklarıydı.

“Uyan! Hey, uyan artık” Teoman işittiği sesle irkilip, gözlerini açtığında her şey önce bulanıktı. Can yakan bir öksürükle, ciğerlerindeki su oluk oluk ağızından döküldü. “Bana ismini söyle!” Konuşan bir kızdı. Kız her konuştuğunda Teoman’ın başı zonkluyordu. Yerden doğrulmaya çalıştığında pamuk kadar yumuşak bir el onu boğazından tutup yere yapıştırdı. Gözlerindeki bulanık perde aralandığında kendisini inceleyen çatık kaşların altında tehditkâr bir çift yeşil göz gördü. “En sonunda ayıldın. Bana

kim olduğunu söyle!” dedi kız.

Kız tepedeki ayın parıltısını arkasına almıştı ama yüzünde suya düşen ışıklar dalgalanıyordu. Sırtına kadar uzanan altın sarısı saçları, kar beyazı bir çehreyi çevreliyordu. Küçük kalkık burnunun altında endam eden çilek rengi dudakları aralanmıştı. Üzerindeki sarı ipek elbisenin göğsündeki bağcıklar aralanmış, kızın göğüs çatalı günaha davet edercesine Teoman’ı çağırıyordu fakat Teoman bunlardan ziyade kızın sağ elinde tuttuğu kaya parçasıyla ilgileniyordu. Kızın diğer eli ise boğazındaydı ama “Adım Teoman” derken fazla zorluk çekmedi. Kızın yüzünde düşünceli bir ifade belirmişti. “Tehoman... Nasıl bir isim bu böyle? Ama Yunanca bildiğine göre Türk olamazsın. Zaten bir Türk gibi de giyinmemişsin ama aksanın da bir tuhaf” dedi. Teoman ancak o an kızın yunanca konuştuğunu ve kıza cevap verirken de gayri ihtiyari Yunancayı kullandığını idrak edebilmişti.

Kızın çatık kaşlarındaki direnç azalmışa benziyordu fakat hala avucundaki taşı sımsıkı tutmaktaydı. “Nerden geliyorsun?” diye sordu kız. Teoman bezmiş halde “İstanbul’dan geliyorum ve lütfen artık boynumu bırakır mısın?” diye yanıt verdiğinde kız afalladı. “İst.. İstanbul mu?”

“Kaç yaşındasın sen? Ancak ihtiyarlar İstanbul’a İstanbul der” dedi Teoman biraz da hiddetlenerek.

“İstanbul diye bir yer duymadım hiç” dedi kız. Teoman’ın duyduklarına inanası gelmiyordu lakin kızın yüzündeki kuşku sahiciydi. “İstanbul’u hiç duymadın mı? Büyük şehir? Konstantiniyye? Hah! Konstantinopolis’i duymuşsundur kesin?”

Kız son şehir ismini duyduğunda çimen yeşili gözlerini kısarak “Konstantinopolis benim şehrim” dedi, “Ama oraya bir kişinin bile İstanbul dediğini duymuş değilim” diyerek boğazını daha da şiddetle sıktı. Teoman sıkılmıştı. Sağ eliyle aniden kızın bileğini kavradı, paniğe kapılan tatlı düşmanın karnını ayak tabanıyla iterek kıızı üzerinden attı. Kız yere düşerken elindeki taş da avucundan kurtulup daha uzağa düşmüştü.

Teoman bir paçavraya dönmüş nişan takımına elinden geldiğince çeki düzen vermeye çalışırken, az önce ay zannettiği şeyin, yekpare kayadan tavandaki küçük bir çatlaktan sızan gün ışığı olduğunu fark ettiğinde ceketini temizleyen elleri durmuş, gözleri panikle etrafı kolaçan etmeye başlamıştı.

Teoman daha önce bir kere bile bir mağarada bulunmamıştı fakat bulunduğu mekânın bir mağara olduğundan kuşkusu yoktu. Etraf, insan eli değmemiş taş duvarlarla çevriliydi. Tavandaki çatlaktan gelen ışık olmasa, yarım ay çeklindeki in, zifiri karanlığa mahkûmdu. Teoman buraya nasıl geldiğini mağara zemininin büyük kısmını işgal eden göleti fark ettiğinde anladı. “Nasıl bir gün bu yahu! Kâbus mu bu?” diye söylendi.

Sırtını bir kayaya dayayarak, başını dizleri arasına almış, ağlamakta olan sarışın kıza döndü. Çıplak ayaklarının tabanı göletin çamuruna batmıştı ve sol ayağının bileğine sımsıkı bağlanmış ip, kızın derisini tahriş etmiş, ayağı kana bulanmıştı. İpin diğer ucunun irice bir taşla bağlandığını gördüğünde içi burkuldu. Bir iki adım yaklaşarak “Hanımefendi, benden korkmanıza lüzum yok” deyiverdi merhametli bir sesle, “Sizi itmek zorunda kaldım çünkü siz beni buna mecbur ettiniz, oysa...”

“Oysa ne? Daha kolay bir ölüm hazırlayarak bana iyilik mi edecektin Türk?” dedi kız hışımla başını kaldırıp ona bakarak. Teoman, kızın öfke ve korkunun bulunduğu yüzüne baktığında en fazla on sekiz, on dokuz yaşlarında olduğunu düşündü. “Evet, ben bir türküm. Bundan alındığım, gocunduğum yok,

aksi halde boynumu var kuvvetinizle sıkarken ismimi size söylemezdim değil mi? Ne var ki bunda?” dedi, “Oysa siz hala bana isminizi bahşetmediniz”

“Ne yapacaksın adımı? Tecavüz edip öldürdüğün Romalı kızların çetelesini mi tutuyorsun?” dedi sarışın kız.

“Biraz önce Konstantinopolisli olduğunu söylemiştin, şimdi de Romalı mı oldun?” dedi Teoman alaycı bir edayla. Kızın yüzündeki korku, yaşadığı öfkeye yenilmişti. “Benimle alay mı ediyorsun Türk! Her Konstantinopolisli gibi Romalıyım ben!” Kızın sesinde gurur vardı.

“Tamam. Ha Konstantinopolislinin ha Romalısın, benim için fark etmez. Seni öldürmeyeceğim ve sana zarar vermek gibi bir gayem yok” dedi Teoman eliyle ceplerini boşaltarak, “Bak gördüğün gibi bir silahım yok. Yalnızca anahtarlığımda bir çakı var. Onunla da anca meyve falan soyuyorum” diye ekledi üstünü başını kıza göstererek.

Kız bunları duyunca sakinleşir gibi olmuştu. Arkasındaki kayaya tutunarak ayağa kalktı. Yavaş adımlarla ona yaklaştı. “Neden ona baktığımda kalbimin atışları hızlanıyor” diye düşünüyordu Teoman. Kızın yeşil gözleri ona bir türlü tarifini yapamadığı bir hatırayı anımsatıyordu. Daha önce de yeşil gözlü hatunlar ile tanışmıştı fakat hiçbiri onda bu kızın gözlerinin yaşattığı hissi uyandırmamıştı. Daha evvel de bu gözbebeklerine baktığından emindi ama nerede? Kız da onu, aynı muamma ile debeleniyormuş gibi inceliyordu. Suratında öfkeden eser kalmamış ancak bir kuşku kaşlarına sirayet etmişti.

Kız onu tepeden tırnağa süzdükten sonra “İlyas’a benziyorsun. Hatta onun bir çırpıda büyümüş halisin” diye mırıldandı hayret etmiş bir ifadeyle.

“İlyas kim?” diye sordu Teoman anlamlandıramadığı kıskançlığını bastırarak. Kız bileğindeki ipi çekerek göletin kenarına tekrar oturdu ve tavandaki çatlağın yansıdığı sulara ayaklarını uzattı ve bileğindeki kan lekesini temizleye koyuldu. Teoman da davete gerek duymadan kızın yanına oturdu. Bir müddet sessizliği kendi aralarında pay ettikten sonra kız konuşmaya başladı.

“İlyas da senin gibi bir Türk. Benim yegane arkadaşım. Fakat babam onun bir Türk olduğunu bilmiyor. Biraz sonra babam geldiğinde sakın bunu ağzından kaçırayım deme. Türklerden nefret eder. İlyas’ın Türk olduğunu öğrenirse netice vahim olur” dedi. Teoman hiçbir şey anlamamıştı. “Babanı mı bekliyorsun?” diye sordu

“Evet. Ayağıma bu kayayı bağlayan da babam... Beni Osmanlı askerlerinden kaçırmanın tek çaresi Norahk’tan öğrendiğine göre buymuş. Ah aptal kafam. Nasıl da günahlarını aldım! Ben gelene kadar ipi sakın çözeyim deme, seni deniz kızlarına emanet ediyorum. En kısa sürede geleceğim, beni bekle dedi. Gözlerimi açtığımda kendimi burada buldum. Yanı başımda uzanıyordun. Aslında senden korkmamıştım ama emin olmak zorundaydım. Seni sudan çıkarıp uyandırdım. Gerisini biliyorsun. Ha bu arada adım Daphne” dedi kız.

Tavandaki çatlaktan sızan gün ışığı sona erene kadar Teoman da en az Daphne kadar sabırsızlıkla göletten onları kurtaracak bir adamın çıkmasını bekledi. Fakat Daphne kadar umutlu değildi. Hala nerede olduğunu bilmiyor ve nefes aldığı bu mekânın gerçekliğinden şüphe ediyordu. Kâh eline aldığı küçük taşları gölet duvarına fırlatıyor, kâh iskarpinlerini çıkarıp yalın ayak kayaların üzerine çıkararak

aşağıya atlıyordu bir çocuk gibi. Daphne'nin babası geldiğinde en azından bu belirsizliğin sona ereceğini düşünüyordu. Ancak başka bir sorun daha vardı. İçinde membasını bilmediği bir enerji dolanıyordu. Özellikle, gözlerini göletin durgun sularına dikmiş kıza baktığında, yüreğinin tam orta yerinde ona neşe katan bir heyecan peyda oluyordu. Daha evvel hiçbir kız ona bu duyguyu tattırmamıştı, zaten hiç sevgilisi olmamıştı ya...

Daphne ketundu. Onunla ilgilenmiyordu veya öyle görünmeye çabalıyordu fakat bazen onu kendisini izlerken buluyordu. Elinden geldiğince kızın ağzını yoklamaya çalıştı ardı ardına sorduğu sorularla. Kız sorulara ilk başlarda net bir yanıt vermekten kaçındıysa da, babasının gelmediği her saat Teoman'ın varlığına yakınlık duymaya başlayacak, kaygılarının sesini duymamak için Teoman'ın sohbetine bel bağlayacaktı.

Daphne hala İstanbul'un kuşatılmakta olduğunu sanıyordu. "Sizinkiler ellerinde palalarla, kalkanlarla güzel şehrimin içine akın akın hücum ediyordu en son gördüğümde. " diyordu kız, "Fakat Konstantinopolis nice kez kuşatılmıştır bilir misin? Vaktiyle dost addederek kapılarımızı açtığımız batıdaki külahlının uşakları haricinde kimse Konstantinopolis'i işgal edememiştir. O yüzden umudum tam" diyordu kız, ancak titreyen dudakları onun endişesini ele veriyordu. Zamanla Teoman'a "Sizinkiler babama bir şey yapmamışlardır değil mi?" diye sormaya başladı Daphne. Teoman, başka bir zamana ait olduğunu düşünecek kadar akli çarpılmış bu güzel kıza nasıl bir yanıt vereceğine karar veremiyordu.

İstanbul'un kuşatılması hadisesini elbette biliyordu. Her Türkün göğsünü gererek anlattığı bir vakaydı bu ama... Lisedeyken tarih hocasının vakur bir edayla, Fatih Sultan Mehmet'in fethedilmiş şehre beyaz atıyla girip Ayasofya'da nasıl namaz kıldığını anlattığı o anı anımsadı. Sınıfın en çalışkan kızı parmak kaldırarak söz hakkı almış, hocaya şehrin zapt edilişi sırasında yağma yapılıp yapılmadığını sorduğunda, hocanın gururla şişmiş göğüs kafesi bir balon gibi inmiş, adam mahcup bir tavırla sandalyesine oturmuş, cevap vermemişti. Teoman bu mahcubiyetin nedenini gayet iyi biliyordu.

Her millet kendi devletinin hoşgörüsünü dillendirirken, kendi zulmünü görmezden gelme konusunda da hüner kazanırdı. Tarih sayfalarında başka devletlerin hainlikleri, kıyımları paragraf paragraf anlatılırken, hiçbir millet kendi tarihinde kendi askerleri tarafından işlenen kıyımlardan bahsetmezdi. Teoman akli başında herkes gibi Fatih'in İstanbul'a askerlerine nazaran daha geç girmesinin, yağma ve ganimet için askerlerine süre tanımak gayesiyle alınmış bir karar olduğunu biliyordu. Eski zamanlarda her kuşatmada görülen bir adetti bu. Hükümdarlar payeler ve zaferler için, askerler ise ganimetler için kılıç savururdu. Fakat bunu Daphne'ye nasıl anlatabilirdi ki? "Baban muhtemelen öldürülmüştür" diyemezdi kıza. Tarih hocası gibi mahcubiyetinin yükünü çeken gözlerini yere indirerek, Daphne'nin sorularına yanıt vermekten kaçındı dirayetle.

Gün bitip, zifiri karanlık mağarayı tümünden avucunun içine aldığı anda iki genç yan yana uzanmıştı. Kız "Yarın gelecek. Yarın babam gelecek ve bizi buradan kurtaracak" dedi Teoman'a. Teoman ise uyumak istemiyordu, itiraf edemezdi fakat Daphne'nin babasının gelip onları bu indenden kurtarmasını da istemiyordu. Bu bir rüyaysa bile sonsuza dek uyuyor olmayı diliyordu tanrıdan. Geçen gece bankta otururken kendine sorduğu soru aklında yankılandı. Artık neden Mahide ile evlenmek istemediğini biliyordu. Mahide'ye âşık değildi. Şimdi ise Daphne'ye sırlıslıkla âşık olmuştu. Yanı başında uzanan kızın varlığını duyumsamak bile ona mutluluk veriyordu. Kız birdenbire ona dönerek, "Yarın

uyandıgımda burada olacaksın değil mi Tehoman? Beni yalnız bırakmayacaksın değil mi?” diye sorduğunda, başını ona döndürerek, kızın göremeyeceği bir tebessümle “Tabi ki burada olacağım Daphne. Seni yalnız bırakmam” dedi.

Teoman bu güzel rüyanın sona ermemesi için gece elinden geldiğince gözkapaklarına meydan okumuştı okumasına da, nasıl olduysa bitap düşmüş bedeninin tabiatı onu bu savaşta yenilgiye uğratmıştı. Boğazına sarılmış bir elin hoyratlığı yüzünden uyanıverdiğinde, rüyanın hala devam ediyor olmasına sevinemedi. Daphne'nin korku ve öfke dolu yüzü ona doğru dönmüştü. “Kimsin sen? Türk müsün? Konuş! Benim peşimden mi yolladılar seni!” diye haykırıyordu kız. Teoman ne yapacağını şaşırılmıştı. Daphne yine sağ elinde bir taş parçasını tehditkâr bir şekilde ona doğru tutuyordu.

Kekeleyerek “Benim Teoman... Daphne beni hatırlamıyor musun?” dediğinde kız duraksadı ve elindeki taş yere düştü. “Beni nerden tanıyorsun? Bu nasıl bir kıyafet böyle? Aksanında bir garip..” dedi kız.

“Beni hatırlamıyor musun Daphne. Dün buradaydık. Sohbet etmiştik. Hatta en başta yine boynuma atılmıştın da benim de İlyas gibi olduğumu anlamış, bana güvenmiştin” dedi Teoman.

Hayır, Daphne hatırlamıyordu. Nerden estiği belirsiz bir fırtına, düne dair her ne varsa kızın zihninden silip süpürmüştü. Teoman bir taraftan, uyanmış olmasına karşın hala Daphne'nin yanında olduğu için mutluydu ama diğer taraftan, dün hoş sohbet ettiği kızın bir yabancıya bakarmış gibi gözlerini kendisine dikmesi içini sızlatıyordu. Her şeyi sil baştan yaşamaktan başka çaresi yoktu.

Teoman saatlerce Daphne ile geçirdiği günü adım adım anlatmaya başladı. İlyas'ı, babasını, kuşatmayı, Türkleri, Konstantinopolis'i... Eline küçük bir taş aldı. “Bak, dün sen göletin kenarında oturuyorken canım sıkılmıştı. Böyle küçük taşları suya atıyordum” dedi ve taşı göle fırlattı “İşte böyle. Şimdi hatırlıyor musun?” derken, küçük taş başka bir el tarafından fırlatılmışçasına geri dönerek şakağına çarptı. Teoman kendini yerde bulmuştu, kız ise kıkır kıkır gülüyordu. Teoman etrafa ürkmüş vaziyette bakıyordu.

Daphne yanına çömelerek şakağındaki kanı avucuyla silerken gözlerini kızın gözleriyle buluşturdu. “Attığın taş galiba bir denizkızının kafasına denk geldi. Neticede burası onların meskeni” dedi Daphne. Teoman ne denizkızlarıyla, ne de taşla ilgileniyordu artık. “Çok güzelsin” deyiverdi kendini tutamayarak. Kızın yanakları kızardı, utanarak geri çekildi ve elini yıkamak için göletin kıyısına yürüdü.

Teoman az önce ağzından çıkıveren iltifatı hiç duymamış gibi davranan, duru suya her an babasının çıkması umuduyla bakan kızın yanında oturmaktansa etrafta volta atmaya yeğlemiştir. Daphne'nin bazen ona dönüp baktığını fark ediyordu ancak öyle utanmıştı ki onunla konuşmaya cesaret edemiyordu. Daphne ise onun aksine cesurdu. Taş duvara varıp arkasını döndüğünde üç adım uzağında buğulu gözlerle ona bakan kızla karşılaştı. Kız hüznle güldüğünde, zümrüt gözünden bir damla, elmacık kemiğinden boynuna kadar sürecektir uzun bir serüven tutturdu. Başını hafifçe eğdi “Babam izin vermez Tehoman. Sen babamı bilmezsin. İyi biridir. Kimseye bir kötülüğü yoktur lakin sevmez sizleri. Beni buraya atmasındaki sebep bile sizsiniz. Birazdan geldiğinde, senin bana talip olduğunu öğrense, neler yapar kim bilir. Onu ben bile durduramam. Gönlüm Tehoman'a ait desem bile durduramam” dedi.

Teoman da ağlıyordu. Sevinmeliydi. Kız fark etmeden gönlünün ona ait olduğunu ifşa etmişti ancak ne olursa olsun bu bir reddedişti. Daphne'ye babasının asla gelmeyeceğini söylememek için kendini zor tutuyordu. "İstanbul fethedileli beş asır geçti Daphne, baban çoktan öldü. Belki bir Türk askeri öldürdü onu, belki kızının bileğine bir taş bağlayıp onu öldürmenin pişmanlığına dayanamadı ve kendini astı. Anla artık, baban yok. Senin dünyan yok oldu. Kimse Konstantinopolis'i Konstantinopolis diye anmıyor artık. İstanbul diye anılıyor o kadim şehir. Sorsan kimse bilmez bu ismin ne anlama geldiğini ama ne yaparsın İstanbul diye alışmış kulaklar. Yapabiliriz ama... Sen ve ben yapabiliriz, yeni bir yaşam kurabiliriz kendimize. Seni korurum. Her akşam evimize geldiğimde sana bıkmadan usanmadan sarılabirim. Seni ömrüm boyunca sevebilirim. Ömrümün tek bir lahzasındaki aşk, ilahi terazinin kefesine konsa, diğer kefedeki arzın yaşanmış ve yaşanacak tüm sevdalarından ağır gelir Daphne. İnan bana. Bana bir şans ver. Bize..." derken içinden dudakları "Anlıyorum seni" deyiverdi sadece.

Tavandaki çatlak güneş solup gidene kadar kızla sohbet etti. Teoman'ın doğum hikâyesine Daphne o kadar gülmüştü ki, kızın kahkahalarının yankısı mağarada küçük bir zelzeleye neden olmuştu. Ona nasıl Yunanca öğrendiğini ve Niko Efendi'yi anlattı sonra. Kız hikâyeden çok, Teoman'ın Niko Efendinin mesleğini tanımlarken gösterdiği bileğindeki saat ile ilgilenmişti. Deri kayışlı saatin hareket eden saniye koluna bir mucizeymiş gibi bakıyordu. Saatini çıkararak, Daphne'nin bileğine taktığında kızın gülcemalinde beliren mutluluk, hayatı boyunca Mahide ile yatağa girerken içini rahatlatmak gayesiyle aklına getirdiği bir an olarak kalacaktı.

Mağaradaki ikinci günün gecesinde de yan yana uzanmışlardı fakat bu kez her ikisinin de serçe parmakları vuslata ermişti. İki de bunun farkındaydı ama rahatsız olmamışlar, ellerini birbirinden koparmamışlardı. Kız ona "Yarın burada olacaksın değil mi? Beni yalnız bırakmayacaksın? Bugün gelmedi ama yarın babam kesinlikle gelecek" dediğinde Teoman "Söz, uyandığında beni burada bulacaksın ama umarım bu kez yine boğazıma sarılmazsın" dedi. Kız gülmüştü ancak Teoman gülmüyordu. Sol elinin parmakları pantolonunun cebindeki nişan yüzüğü ile boğuşuyordu.

Rüyasında babasını, evindeki eşyaları amelelere kaldırtan haciz memuru karşısında süklüm püklüm halde gördü. Annesi Reyhan Hanım mutfakta bir başına ağlıyordu. Neslihan odasında kemanını duvara çarpıyordu. Tüm ışıklar söndü. Karanlıkta Ali Haydar Bey belirdi. "Senin gibi evlat olmaz olsun. Adımızı iki paralık ettin" diye bağırdı adam. Annesi, Neslihan'ın omzundan tutarak yaklaştı. "Bizi düşünmedin bari kız kardeşini düşünseydin. Onun istikbalini düşünseydin. Yazıklar olsun sana" diye haykırıyordu Reyhan Hanım.

Kâbustan uyandığında nefes nefeseydi. Tavandan mağaraya yayılan cılız ışık huzmesi, başlayan yeni günü haber veriyordu. Yanı başında uyumakta olan Daphne'ye baktı. Savunmasız dudakları hala ıslaktı fakat o dudaklar ile arasında ailesinin istikbali vardı. Daphne'nin dünyası son bulmuştu, Teoman'ın dünyası ise hala dönmekteydi. O, âşık olduğu kız ile Haliç'in derinliğinde mucize kabilinden bir mağarada mutlu mesut yaşıyorken, ailesi bir yandan onun kaybı için ahlıyor, bir yandan da kızını nişan sonrası terk edilmiş Fethi Bey'in her an zile basacak gazabına vahlıyordu.

Daphne o sabah da Teoman'ı hatırlamamıştı. Uyanır uyanmaz başucunda meftun gözlerle kendisini inceleyen yabancıyı gördüğünde bir çığlık koyuvererek, bir ucu taşa bağlı bileğindeki ipin derisini kesmesini göze alarak mağaranın en ücra köşesine kaçmıştı. "Ve yine yeni yeniden başlıyoruz"

diyerek bezgin halde saçlarını karıştırdı Teoman.

Geçen birkaç saatin ardından tekrar Daphne'nin güvenini ve sevgisini kazanmıştı, lakin bu kez aklı yalnızca âşık olduğu kızın varlığıyla sarhoş değildi. Kızın neden her sabah aynı günü yaşadığını sorguluyordu içinden. “Deniz kızları onu efsunlamış olmalı. Buranın büyüğü olduğu günlerdir acıkmamamdan susamamamdan belli. Beş yüz küsur senedir aynı günü yaşıyor. Babasının onu denize attığı günün ertesi sabahında olduğunu sanıyor.”

Neslihan'ın pikabında çalan bir tango parçasının belleğinde kalmış notalarını ağızıyla taklit ederek, Daphne ile dans etti. Vücutları kenetlendiğinde, kızın da onunla aynı aşkı hissettiğini al al olmuş yanaklarından anlayabiliyordu. Tangoyu bilmiyordu ama sorun yoktu, Daphne de bilmiyordu. Kız ile dönerken attıkları kahkahalar mağara duvarında yankılanırken, Teoman'ın içinde bir kor yanmaya başlamıştı.

Bir yandan kızın dans sırasında daha da açılmış ayak bileğindeki yarasını göletin suyuyla temizlerken bir yandan da keşfedilen yeni kıtayı, dünyanın şeklini, gezegenleri, galaksileri, tayyareleri, uzaya çıkan ilk adamı, radyoları anlatıyordu ona. Daphne pür dikkat onu dinliyordu ancak hiçbir şey anlamadığı besbelliydi. Teoman dert etmiyordu zira kendisinin de pek umurunda olmamıştı bunlar ders sıralarında otururken. Mona Lisa tablosunu canlandırırken “Peki neden bu tablo en pahalı tablo olmuş? Oturan bir kadın sadece” demişti Daphne. Teoman elinden geldiğince Mona Lisa'nın nam-ı meşhur gülümsemesini taklit etmeye uğraşmıştı fakat muvaffak olamamış, aksine Daphne'nin alayına maruz kalmıştı.

Daphne onu olduğu gibi kabul ediyordu. Diğerleri gibi değildi O. Onu belirli hünerlerle, ünvanlarla anlamlandırma çabasında değildi. Teoman'ın varlığı ona yetiyordu. Teoman, Daphne'nin yanında duyumsadığı rahatlığı ne ailesinin, ne arkadaşlarının ne de Mahide'nin yanında tatmıştı.

Zifiri karanlıktaki son gece Daphne'nin eli sımsıkı yapışmıştı eline. İki gün evvel bu anın hayallerini kuran Teoman ise şimdi bu yakınlıktan ziyade kafasında oluşmuş planın sağlamasını yapıyordu. “Yalnızca iki yıl. Nasıl olsa beş yüz senedir burada yaşıyor. Mahide ile evlendiğim yıl, Fethi Bey'in gözüne hoş görünmek maksadıyla pek sorun çıkarmam ve Cihangir'de yaşarız. Onunla sevişirken dikkatli olmalıyım. Asla hamile kalmamalı. Ertesi yıl ise Galata'daki apartmana taşınırız. Mahide'yi ikna etmem epey güç olacak, hatta eminim araya babasını ve benim ailemi sokmaya çalışacaktır fakat hamalları eve getirdiğimde mecburen sözümü dinler. Gerisi apartmana kalmış. En nihayetinde Mahide binadaki lanetten payını alınca, hem Fethi Bey ölmüş kızının hatırına dünürüne karşı çekmecesindeki senetleri kullanma edepsizliğini gösteremez, hem de ailemi büyük bir cendereden kurtarmanın verdiği huzurla tekrar buraya geri dönerek Daphne'yi kurtarabilirim. Dönerken yanımda oksijen tüpleriyle gelmem gerekecek.”

“Uyandığımda burada olacaksın değil mi Tehoman? Babam bugün gelmedi ama yarın mutlaka gelir” diyen kıza başını döndürdüğünde, kafasında kurmakta olduğu tertibe ara verdi. “Söz veriyorum, burada olacağım Daphne” derken kekeleydi. Karanlığa var olduğu için şükreliyordu. Eğer kâinat yaratıldığında karanlık var olmasaydı, Daphne, kendisine acımadan yalan söyleyen Teoman'ın gözünden sızan damlaya şahit olabilirdi.

Uyumadı ve sabırla sabah olmasını bekledi. Tavandaki çatlaktan bir ışık huzmesi mağaraya düşer

düşmez doğrudu ve cebinden çakısını çıkardı. Elini zarifçe kızın avucundan kurtardı ve çakısıyla sarı saçlarından küçük bir tutam kesti. Saçları cebine koyarsa yüzerken savrulup dağılmaları işten bile değildi. Ceketinin cebinden kibrit kutusunu çıkarıp, içindeki kibritleri yere attı ve saç tutamını kutunun içine yerleştirdi.

Kızın dudaklarına bir buse kondurdu. Ağlamamak için gözlerine parmaklarından bir set örmüştü. Gölete dalmadan önce uyuyan kıza son kez baktı “Affet beni. Sözümde duramadığım için affet Daphne. Döndüğüm zaman tüm hayatımı her sabah seninle tekrar tanışarak harcayacağım ve sana yaptığım bu kötülüğü telafi edeceğim” diye mırıldandı.

Göletin dibindeki yarığı bulmakta güçlük çekmedi fakat dehliz sandığından daha uzundu. Nefesi çoktan tükenmiş, ciğerleri havasızlıktan iflas etmek üzereydi. Yarığın diğer ucundan çıktığında deniz yüzeyindeki parıltıyı görüp rahatladı ancak ciğerleri onunla aynı hissi paylaşmıyordu.

Kendine geldiğinde bir balıkçı teknesinin içinde, kalın bir battaniye ile sarılmış vaziyette yatıyordu. Kaptan, ayıldığını görür görmez dümeni bırakıp yanına oturmuş, ismini sormuştu. O ise ismini bahsetmek yerine onu Karaköy rıhtımına bırakmalarını rica etmiş, bir de bir hesap yapması için kâğıt kalem istemişti.

Sudan dolayı çekmiş pantolonuna ve ceketine bıyık altından gülenlere aldırmadan evine doğru yürürken “Sadece iki yıl.” diye düşündü ve cebindeki nişan yüzüğünü çıkarıp parmağına taktı, “Yalnızca yirmi dört ay. Dayanabilirim. Yapabilirim bunu. Yedi yüz otuz gün sadece. On yedi bin beş yüz yirmi saat... Aptal herif! Yine hesaba ilave altı saati eklemeyi unuttun!”

IV

KURTULUŞ

Saatlerdir göz kapaklarının muhafazasında karanlığa alışmış gözleri, tepedeki ışık yüzünden kamaşmıştı. Gözlerindeki beyaz perde aralandığında, loş bir mağarada buldu kendini. Ayakları, mağara zeminin büyük kısmını kaplayan göletteydi hala. Bileğine bağlı taşı güçlkle de olsa çekerek ayağa kalktı.

Daphne bu yarı karanlık mekânda uyanmış olmasından ziyade, babasının onu Haliç’e atarken söylediklerinin gerçek oluşunun şaşkınlığını yaşıyordu. Hrisokeras kıyısında ayağına taşı bağlarken babasının onu öldürmeye çalıştığını düşündüğü için kendini suçladı.

“İpi sakın bileğinden çözeyim deme Daphne. Deniz kızları seni kurtaracak ve gizli meskenlerine götürecektir. Fazla vakit geçmeden yanına geleceğim kızım. Ben gelene kadar asla ipi çözme. Nefesin tükense dahi kesme.” demişti babası ve yanağına bir öpücük kondurmuştu. Tuhaftır ki en son hatırladığı şey hüznü halde kendisine bakan babası değil, İlyas’ın sesiydi. “Daphne!” diye bağırmıştı çocuk. Yegâne arkadaşının sesini nerede duysa tanırdı. Feryadın ne taraftan geldiğini anlayamadan babasının belindeki elleri onu derinliklerde bekleyen deniz kızlarının insafına bırakmasa, İlyas’ı son kez görebilir, ona veda edebilirdi.

Pişmandı. Onu suçladığı için, evinden kovduğu için vicdanı sızlıyordu. Bacak kadar çocuğun, babası ve mor cübbeli arasında tertip edilen ölüm kumpasının bir ortağı olduğunu zannetmesi, akla hayale

gelmez bir hataydı. Çocuğa bağıırken, onu suçlarken, bir kez bile ona kendini müdafaa hakkı tanımamıştı.

İçi birden kıpır kıpır oldu. Zihninde bir ışık parlamıştı. Eğer denizkızları onu buraya getirdiyse, pek tabii babası da yakın zamanda buraya gelecekti. Onu buradan çıkaracak ve Türklerden uzak bir yere götürecekti. Hem İlyas'ı da yanlarına alabilirlerdi. Kendini ona affettirebileceğinden emindi. Belki hiçbir zaman Konstantinopolis'e dönemeyeceklerdi ancak yaşıyor olmak, bir arada olmak bile mutlu olmak için kâfi idi. Heyecanla göletin kenarındaki bir kaya parçasına oturup babasının çıkacağı anı beklemeye koyuldu

Kolundaki deri kayışlı aleti çok geçmeden fark ettiğinde önce korkmuştu, ancak daha sonra hayranlıkla bu tuhaf makineyi yoklamaya başladı. Babasının çalışma odasındaki güneş saatine benziyordu ancak bu makinenin üç farklı aksamı vardı. Rakamlar Roma rakamı değil bilakis Arap rakamlarıydı. Bileğine saati kimin, ne zaman taktığını hatırlamıyordu. “Belki denizkızlarının marifetidir” diye içinden geçirirken, mağarada yankılanan ismini duyunca irkildi. Ses mağaranın en ücra köşesinden gelmişti. İnin nispeten daha loş olan tarafından tekrar “Daphne!” diye bir feryat kopunca, korkmak bir yana dursun, sevince boğuldu. İsmi haykıran ses tok, kalın bir sestti. Babası gelmiş olmalıydı. Bileğine bağlı taşı kucağına alıp, olabildiğince geniş adımlarla sesin geldiği noktaya yürüdü.

Bedeninin yarısı hala göletin içinde duran adam bir ihtiyardı ama kesinlikle babası değildi. Babası, tüm vücudunun suretini çepeçevre ifşa edecek bu kıyafeti, Büyük Konstantin'in kayıp hazinesini gösteren define haritası karşılığında bile giymezi. Adamın sırtına demir cinsi büyükçe bir alet asılıydı ve gözlerinde merceklerden yapılmış garip bir maske vardı

Daphne kucağındaki kaya parçasını yere bırakıp, avucuna sığacak büyüklükte bir taş alarak yabancıya yaklaşırken, adam gözlerindeki maskeyi çıkardı ve “Aradan elli yıl geçti ve sen hala taşları bana karşı bir silah olarak kullanmaya devam ediyorsun” diyerek yüksek perdeden güldü ancak ağzından akan kanlardan sonra öksürmeye başladı. Daphne adamı tanıyamıyordu lakin ihtiyar onu tanıyor gibiydi. Neticede ismini birinden öğrenmiş olmalıydı. “Babam... Babam göndermiş olmalı” dedi kendine ancak kendinin duyabileceği bir perdeden.

Elindeki taşı atarak, amansız bir öksürükle mücadele eden adamı sırtındaki aletin el verdiği kadar döndürdü. Yaşlı adamın ciğerleri biraz olsun durulduğunda, hasretle kaynayan gözleri Daphne'ye dönmüştü. “Affet beni Daphne. Sözümü tutmadığım için, uyandığında beni yanında görmediğin affet” diye sayıklıyordu. Daphne kendisine âşıkmiş gibi yalvaran, babasından bile geçkin bu adamın, denizde yediği vurgun yüzünden bu hale geldiğinden emindi fakat daha evvel görmediği bu yabancıнын kırışıklıklarla dolu çehresinin ona niçin tanıdık geldiğini çözemiyordu. Daha önce karşılaşmış olsalardı, koca burnunu, ayna gibi parlayan kelini hatırlamasa bile, gülünç aksanından anımsamalıydı onu, ne var ki yine de içinden bir ses bu adamla daha evvel bir kez daha aynı mekânda bulunduğunu söylüyordu.

“Babam mı sizi gönderdi?” diye sordu ihtiyar adama, “Babam Andronikos mu gönderdi sizi buraya?”

Yaşlı adamın allaşmış dudaklarında bir gülücük belirdi. “Hayır Daphne” diye hırıldadı. Ağzından dökülen her birkaç kelime bir nefese muhtaçtı. “Seninle daha önce buradaydık. Hatırlamıyorsun

çünkü deniz kızları.., seni efsunlamış. Babanın seni... denize attığı günün ertesi sabahını beş yüz küsur senedir tekrarlayarak... yaşıyorsun” dedi. Bunları duyduğunda tüyleri ürpermiş, adamın saçmaladığını düşünmüştü fakat ihtiyar sağ eliyle bileğindeki kayışlı aleti işaret ediyordu. “O saati... koluna ben takmıştım Daphne” dedi ve kemerindeki bir kutudan güçlkle daha küçük bir başka kutu çıkardı. Yaşlı adam kutuyu ona uzattığında eli titriyordu. Daphne kutunun içindeki sarı saçlara dona kalmış halde bakarken adam yarım yamalak konuşmasına devam etti. “Sen.. Seninle tam elli yıl... evvel buradaydık. Üç gün... Üç harika gün... Sana söyleyemedim. İstanbul’un... Özür dilerim... Konstantinopolis’in fethedildiğini söyleyemedim. Babanın çoktan öldüğünü... Söyleyemedim. Gitmek zorundaydım... Yaşamım bir borç... yüzünden gasp edilmişti. Ailemi kurtarmalıydım. Yalnızca iki yıl sürecekti. Sen nasıl olsa... hatırlamıyor olacaktın. Ama nereden... bilebilirdim tam elli yıl süreceğini... bu sürgünün.”

Daphne’nin kulakları adamın bölük pörçük hikâyesini dinlerken, gözleri hala kutunun içindeki saçlardaydı. Birdenbire ayağa kalkarak, kibrit kutusunun ezilip büzülmesine aldırmadan avuçlarını sıktı. “Yalan söylüyorsun! Babam ölmüş olamaz. Türkler şehrimi almış olamaz! Yalancı! Yalancısın sen!” diye bağırırken gözleri sırlıklam oldu. Adamın anlattıklarının tek kelimesine dahi inanmamıştı. Hangi evlat birkaç saat önce onu kucığına almış babasının, beş yüzü sene önce öldüğüne inanırdı. Hangi insan, dünyasının beş asır önce yok olduğunu söyleyen bu adamın söylediklerine güvenirdi?

“Daphne fazla vaktimiz yok.” dedi yaşlı adam sol kolunu yüzünü ekşiterek tutarken. Daphne yere çöktü tekrar ve son anlarını yaşamakta olan ihtiyarın başını dizleri üzerine aldı. Belki yalancıydı, belki akli ruhundan önce cennete gitmiş bir zavallı, fakat hiç kimse ölümün kıyısındaiken kötü muameleyi hak etmiyordu.

“Ben öldüğümde... sırtımdaki bu teçhizatı çıkarıp... aynı benim gibi sırtına takmalısın. Tüpün... aksamını ağzına geçir. Hava veriyor bu alet... bu sayede mağaradan kurtulabilirsin. Zor olacak. Şehrini çok değişmiş bulacaksın... ama yapabilirsin. Yaşamına... devam edebilirsin. Bunu hemen... yapmalısın. Bugün. Aksi takdirde... her şeyi sil baştan... yaşamak zorunda kalırsın.” dedi adam pürüzlü bir sesle. Başını hafifçe kaldırarak, gözyaşlarının dibindeki buğulanmış gözlerini, Daphne’nin zümrüt yeşili gözleriyle buluşturdu. “Beni unutma. Teoman’ı... Tehoman’ını unutma” dedi ve göz kapakları usulca kapandı, başı kızın dizine düştü.

Tehoman ismini duyduğundan beri mağarada değildi Daphne. Belleğinde bir ışık kıvılcımı zuhur etmiş, parıltı her yeri hızla kaplamıştı. Sonra safi beyaz mekânın içine renkler zerk olmuştu. Renkler birbirleriyle sevişerek kaynaşmış, şekilleri peyda kılmıştı.

Gözbebekleri, dizinde yatan ihtiyar adamınkini andıran yakışıklı bir erkekle dans ediyordu. Genç adam ağzından ıslıklar çıkararak bir müzik çalarken belleri kenetlenmiş, eksenleri etrafında neşe içinde dönüyorlardı. Bir taraftan utanıyordu, ancak öte yandan kalbi bu adama kapılarını açmak için can atıyordu.

Sahne değiştiğinde bu kez karşılıklı oturuyorlardı. Genç ona hayatını anlatıyor, kendisi ise kıkır kıkır gülüyordu. Nazarı ise mütemadiyen delikanlının dudaklarındaydı.

Ayaktaydılar. Genç adam onun söylediği bir şeye öyle içerlemişti ki yaşlı gözlerini yere indirmişti.

Delikanlı “Anlıyorum seni” dediğinde yüreğine bir sancı inmişti. “Hayır, söyleme bunu. Benim için mücadele edeceğini söyle” diye geçmişti içinden.

Masif karanlıkta zar zor silüetini fark edebiliyordu sevdiği adamın. El ele tutuşarak yan yana yere uzanmışlardı sırt üstü. Kavuşmak istediği dudaklar kekeleyerek “ Söz veriyorum, burada olacağım Daphne” dediğinde yaşadığı huzuru hiç tatmamıştı.

Dizleri dibinde yatan ihtiyarı inceledi. O civan gibi delikanlının nasıl bu hale dönüştüğünü sorguladı zihninde. Artık nefesi belli belirsiz duyulan adamın kulağına eğildi. “Tehoman. Tehoman sen misin?” diye sordu. Adam hiçbir tepki vermemişti. “Bana yalan söylemek için hiçbir nedeni yok” diye düşündü, “Doğru söylüyor olmalı. Eğer gerçekten denizkızları beni efsunladıysa... Ama niye? Niye yaparsınlar bunu?”

Duraksadı. “Elbette ya!” dedi kendine yüksek perdeden, “Bu mağarada yaşayabilmem için gerekliydi bu. Babam gelmemişti, umudum tükenmişti. Gideceğim bir yer yoktu artık. Bana iyilik yapmak istediler. Kendimi mağarada bulduğum, babamı büyük ümitlerle beklediğim günü asırlarca, sil baştan yaşamam için beni büyülemiş olmalılar.”

Berber geçirdikleri günlerin hatıraları belleğini istila etmiş adama odaklandı. En az yetmiş yaşında olmalıydı fakat bu ihtiyarın, bir zamanlar yüreğini hoplatan o delikanlı olduğundan artık şüphe duymuyordu. Kulağını Teoman’ın göğsüne dayadı. Belli belirsiz atan yaşlı kalbin sesi kulağına geldiğinde, hemen ayağındaki ipi çözmeye koyuldu. Düğümü açmayı başaramayınca, acı çekmeyi göze alarak ipi gerdi ve ayağından çıkardı. Teoman’ı, ayağına taktığı, ördeklerin perdeli ayaklarını andıran uzantılardan tutarak gölete doğru çekmeye başladı. Omzunda sallanan aksamı, ihtiyarın kanlı ağzına götürdü. Dudaklarını adamın kulaklarına dokundurdu. “Seni kurtaracağım. Dayanmalısın. Lütfen dayan Tehoman” diye fısıldadı.

Göletin sığ kıyısından açığa kadar, Teoman’ı sırt üstü yüzdürerek ilerledikten sonra, adamı şişkin göbeğini tutarak döndürdü, yüz üstü konuma getirdi. Başını suya daldırmadan önce “Denizkızları lütfen duyun feryadımı. Yardımınızı esirgemeyin bizden” dedi. Derin bir nefes aldı.

Göletin dibinde bulunduğu dehliz iki kişinin sığacağı genişlikteydi fakat diğer uçta gördüğü ışığa doğru yüzerken ciğerlerindeki nefesin ne kadar dayanacağını kara kara düşündürüyordu Daphne’yi. Bir eli, bilincini kaybetmiş Teoman’ın belindeydi ve anca sol elini kullanabiliyordu. Geçidin ağzına vardıklarında yanakları şişmiş, takati kesilmişti. Ağzındaki nefesi salıverdiğinde hava kabarcıklarının deniz yüzeyindeki ışığa doğru yolculuğunu izledi kısa bir an. Teoman’ın omzuna düşmüş başına dokundu. İhtiyar’ın yüzünde en ufak bir seğirme dahi olmamıştı. “Ölme! Ölme Tehoman!” Haykırışı bir ses olsaydı, yeryüzündeki tüm kuşlar tünedikleri yerlerden ürkererek kaçarlardı. Son bir hamleyle, yarıktaki taşlardan destek alarak yukarıya doğru süzölmeye başladı. Çırpınan bacaklarındaki kaslar yırtılmak üzereydi ki, sızlayan gözleri, kendilerine doğru son sürat yüzmekte olan iki çıplak kadını fark edebildi güç bela.

Ayıldığında, daha evvel hiç görmediği bir gölün kıyısında bulmuştu kendini. “Altın Boynuz civarında böyle bir göl olduğunu ne duydum, ne işittim” diyen bir ses yankılandı zihninde. Masmavi gökteki bulutların tezahürü, gölün yüzeyinde karşı kıyıda geniş ormana doğru yol alıyordu.

Teoman, yüz üstü yanında yatıyordu. Yan gözle de olsa insan biçimindeki karaltının farkındaydı ama

ona bakmamak için kendiyile mücadele ediyordu. “Yalnızca birkaç gün geçirdiğim bu adamın ölümü ile yüzleşmekten neden bu kadar korkuyorum?” diye düşündü fakat kenarındaki karaltı birdenbire öksürmeye başladığında irkilip, birkaç metre sürünerek uzaklaştı.

Dizleri üzerine çökmüş Teoman’ın her öksürüşünde ciğerlerine sızmış sular, gölün kenarındaki irili ufaklı taşların üstüne yağıyordu. Daphne ihtiyar adamın hala yaşıyor olmasına sevinememişti zira karşısında bambaşka bir mucize vardı. Allak bullak olmuştu. Bu mucizenin saçları gür ve siyahtı. Yüzünde kırışıklıktan eser yoktu. Mağaradayken yağlı vücudunu sımsıkı saran siyah kıyafet, bu mucizenin bedenine bol geliyordu.

Tekrar gençliğine kavuşan Teoman, öksürüğü durduğunda kömür gözlerini fal taşı gibi açmış, pürüzsüz ellerine bakıyordu şaşkınlıkla. Gözleri parmakları arasında, yerde afallamış halde onu seyreden Daphne’yi fark ettiğinde vücudu kaskatı kesildi bir anlığına. “Daphne” diye bir mırıltı koptu ağzından. Kız yavaşça ayağa kalktı ve göl kıyısındaki küçük taşlara aldırmandan çıplak ayakları üzerinde ona doğru yürüdü. İkisinin de gözlerinden aşk membasından gelen damlalar dökülüyordu. İki dudak elli yıllık özleme dayanamayarak, sahiplerinin tedirginliğini artlarında bıraktı ve kavuştu.

Gölün karşı kıyısındaki ormanda bir maral kah onları izliyor kah da yerdeki otları dişleriyle koparıyordu. Daphne, Teoman’ın bağrından doğrulup “Sence öldük mü? Burası sence de cennete benzemiyor mu?” diye sordu. Teoman hiçbir cevap vermedi ancak etrafi inceleyen gözleri, yüzüne kuşku ekiyordu her an. Daphne’nin elini tutarak usulca yürümeye başladı.

Birkaç tavşan yavrusu kovalamaca oynuyordu. Bir arı çevrede binlerce çiçek dururken her nedense düşmanıymış gibi Teoman’a dadanmıştı. Daphne’yi güldüren bu sahne, Teoman’ı yalnızca şaşırtmışa benziyordu. Gökte uçan leyleklere, çimlerin gölgesinde hararetle mesai yapan karıncalara bakarken mutluluktan ziyade hayret ediyordu. Yemyeşil vadiyi çember içine almış dağlara her baktığında kafa karışıklığı yaşadığı besbelliydi. “Bir sorun mu var Tehoman?” diye sorduğunda, Teoman ona dönerek “Deja vu... Neslihan dedi ki... Ama o kadar... Şato niye yok?” diye anlamsız şeyler gevelemişti yalnızca. Bir anlığına duraksadı, uzakta yalnızca kendisinin gördüğü bir noktaya doğru koşmaya başladı.

“Daphne gel, peşimden gel!” diye bağıırıyordu. Daphne hiçbir şey anlamadan sevgilisinin ardı sıra koşmaya başladı. Uzaktaki bir şelaleden doğan ırmağı geçtiklerinde Teoman koşmak yerine yürümeye başladı. Daphne de görüyordu artık ama Teoman’ın neden bu denli afalladığını çözememişti.

Teoman ona dönerek “Sen de görüyor musun” diye sordu sevinçle. Daphne nasıl bir cevap vermesi gerektiğini bilemedi. Evet, uzun şapkası bir nebze tuhaftı ancak Teoman’ı bu denli büyüleyecek kadar da olağanüstü değildi. Kahverengi ceketli, pantolonlu, düğme gözlü, bezden kafasına dikilen ipliklerle daima gülümsüyormuş gibi duran, samandan yapılma basit bir korkuluktu. Ne vardı ki bunda?

“Tehoman bu yalnızca bir korkuluk. Neyi görmem gerekiyor?” diye sordu. Teoman ıslak gözlerini tekrar Daphne’ye çevirdi ve cevap verdi. “O sadece bir korkuluk değil. O benim dostum!”

Yeşil diyarın tek sakinleri bu mutlu çift olmayacaktı. Daha sonra apartmanın lanetine uğramış nice insan bu ovada belirip kendilerine yuva kuracak; kimsenin emri altına girmeden, hiçbir kurala boyun eğmeden hisleri, arzuları doğrultusunda yaşayıp hayatın keyfini süreceklerdi. Hatta çok ama çok sonra

bir gün ecelin dokunduğu denizkızları bile diyarın gölünde belirip, tekrar eski günlerindeki gibi neşe ile güneşin tadını çıkaracaktı.

Bir zamanlar göğe dokunarak yurdunu terk eden Hiç Kimsenin Kralı, bir şekilde Teoman Kösetürk olarak tekrar memleketine geri dönmüştü ama vaktiyle didik didik aranmış cevapların üzerinde hala esrar perdesi vardı. Dağların çember içine aldığı bu yemyeşil topraklar neyin nesiydi? Yatakta uyanmadan önce neredeydi? İlk anne, babası kimdi? Nerede doğmuştu? Kibrit kutusunda gözlerini açtığı gün gördüğü yaşlı adam sonraki yaşamının son demleriye, aynı anda aynı mekânda nasıl mevcut bulunmuşlardı? Şu Mor cübbeli adam... Kimdi bu ihtiyar? Daphne bile onu tanıdığını söylüyordu. Bu nasıl mümkün olabilirdi? Neden Daphne ile tanışmasını sağlamıştı?

Bir zamanlar Korkuluk'un sorular hakkında söyledikleri yankılanıyordu zihninde mütemadiyen. *Mühim olan cevaplar değil, bilakis sorular. Cevaplar zaten vardır, yalnızca bulunmayı beklerler ama sorular mevcudiyetten mahrumdur, onları yalnızca insanın zihni tasarlar. Yanlış öğelerden kurulmuş bir soru insanı sadece bir avuntuya götürür; doğru kelimelerden mürekkep bir sual ise hakikati gözler önüne serer.*

“Belki de doğru soruyu sormuyorum kendime” diye düşünüp durdu günlerce Teoman. Bir gün Daphne'ye sarılıp bir dağın eteğinde diyara temaşa ederken yüreğinde öyle tarifsiz bir huzur peyda oldu ki, cevapları aramaktan vazgeçti, anı yaşamaya karar verip Daphne'nin alnını öptü.

Daphne Teoman ile göz göze gelince neşe içinde “Gerçekten de İlyas'a çok benziyorsun. Senin yanında onun yokluğunu aramıyorum” deyiverince Teoman yine bir kıskançlığa kapılıverdi.

“İlyas kim?” diye sordu homurdanarak. Daphne Teoman'ın kıskançlığından zevk duyarcasına soruya cevap vermeyip, muzır bir edayla kaçmaya, Teoman ise onu kovalamaya başladı.

Teoman bilmiyordu ama en nihayet doğru soruyu sormuştu. Sahiden... İlyas kimdi?

İLYAS (TÜRBEDEKİ ÇOCUK)

I

TEFECİNİN RÜYASI

1452 Mayıs Galata Kolonisi

Limandan yayılan borazan sesi Vincente'nin kulağına geldiğinde, Kitab-ı Mukaddes'ten bile değerli addettiği tahsilât defterini hızla kapattı. Masasında oturuyordu. Borazana bir kez nefes verilmişti neticede. Dilenci Enzo'ya, Norahk'ı limanda görmesi halinde tam üç kez borazanı çalmasını tembihlemiş, buna mukabil bir altın sikkesinden olmuştu.

Çenesinden döşüne kadar uzanan kırlaşmış keçisakalına geçirdiği. korsan atalarından yadigâr boncukları parmaklarıyla döndürdü, gür ak saçlarını karıştırdı. Altmış yaşındaydı fakat akranlarına nispeten sıhhati yerinde sayılırdı. Davul kadar şişkin göbeği, nice yaşıtı açlıktan, fakirlikten kaburga

kemiklerini sayıyorken, zenginliğinin en gurur verici timsaliydi. Ah bir de şu topal ayağı olmayaydı...

Gençliğinde namlı bir askerken, Venedikliler ile Sardinya açıklarında yaşanan bir deniz muharebesindeyken, düşman güvertesinde, çetin ceviz çıkmış hasmının kılıç darbesiyle ayağı topal kalmış, adı Aksak Vincente'ye çıkmıştı. Kaptanlar gemilerine ayak bağı olur diye onu limanda bırakır olmuş, meşk mekanlarındaki aşüfteler göğüslerini ona açmaz olmuştu.

Çareyi doğudaki Galata'ya göç etmekte bulan Vincente, bir tepe yamacına bina edilmiş bu koloniyi yılanlar gibi sarmış taş merdivenleri gördüğünde, topalların cehennemine geldiğini geç de olsa anlamıştı ancak dönüş için gemiye binecek parası çıkışmayınca, namının buralara gelmediğine şükrederek hoşgörü sahibi Venedikli bir tüccarın yanında çalışmaya başlamıştı. Birkaç sene içinde tüccarın güvenini kazanınca hesaplardan da mesul olmuş, muhasebe kayıtlarında aylarca yaptığı tahrifat ve usta ellere hazırlattığı sahte senetlerle adamın servetini bir gece de kendi üzerine geçirmişti. Tüccar yalnızca bir gün sonra, dar bir sokak ağzında, urgan ile boğulmuş vaziyette bulunduğu herkes tabii olarak Vincente'den şüphelenmişti ama aynı günlerde başlayan Sultan Murad'ın muhasarasının halkta yarattığı teessür, cinayeti mazinin tozlu raflarına atıvermiş, Vincente de uzun zamandır aklında olan şeyi yapma fırsatını elde etmişti.

Ticaret ile uğraşmak istemiyordu zira yüzlerce fersah öteden sipariş edilen malların gemilerle tam vaktinde, korsanlara, fırtınalara yakalanmadan limana varması, ancak Tanrının inayetine kalmıştı. Vincente Tanrıya inanırdı ama Tanrıya güvenmezdi. Daha fazla kar ve daha az risk istiyordu ve tefecilik tam da ona göre bir meslekti. İnsanlar ona borcunu ödeyemezse mallarına, malları yoksa evlerine el koyabilirdi.

Kendisi için doğru bir karar verdiği açıktı. Onlarca insanı evinden barkından etmiş, yüzlerce insanın malına el koymuş, nice insanı zenginlikten fakirlik mertebesine düşürmüştü ama Vincente'nin vicdanı sızlamıyordu. Yaşam güçlü olanın hayatta kaldığı bir oyundu ve o da bu oyunu oynamakta maharetliydi. Podesta Maruffo bile Kulede yaptıracağı onarım için, kendisinden borç almıştı. Kadim şehir Konstantinopolis ve Pera'da onun faizinin, haczinin tadına bakmayan, gölgesini görür görmez, sesini duyar duymaz topuklamayan kalmamıştı. Norahk hariç...

Maişetini nasıl sağladığı meçhul bu gamsız herif, Christea Turrus'in kuytusunda, bir eşeğin dahi bir gece kalmaya tahammül edemeyerek huysuzlanıp kaçacağı taştan bir viranede yaşıyor olmasına karşın; eskiden canı estiğinde tayfasıyla beraber kalyonlar kiralayıp rotası müphem seferlere çıkar, yolculuk dönüşü ise gemi rampasından çıktığı gibi inerdi. Gemilerin dönüş günü meyhaneye damlayan, en güzel dilberlerin ayağından gelme şarapları gözü dönmüşçesine ağızlarına boca eden tayfalardan bu esrarengiz seyahatlerin maksadına ilişkin alınan tek malumat, yalnızca bir amaçları olmadan dünyayı gezdikleriydi. Mor Cübbelinin yıllar önce mezattan satın alıp azat ettiği Müslüman çırağı Hüseyin bile, büyümüş de küçülmüş gibi efendisine duyduğu sadakatle, meraklıların sorduğu sorulara sessizlikle cevap verir; çocuktan al haberi atasözünü ilk söylemiş insanı yalancı çıkarırdı. Çocuk genç bir delikanlı olduktan sonra, efendisinden icazet alıp doğuya, kendi halkının topraklarına göç ettiğinden beridir Norahk bir daha seyahatlere çıkmamış, o kuytadaki harabesine kapanmıştı. Kimi zamanlar hiçbir bedel istemeden insanların rüyalarını yorumlar ve tabirleri hakikaten de doğru çıkardı. Hatta Basileusun hekimi Andronikos'un bile gördüğü kâbusu yorumlaması için onu şehre çağırdığı söylenirdi.

Borazan ikinci kez çaldı. Vincente iskemlesinden kalktı, ellerini arkasında kenetleyip volta atmaya başladı heyecanla. “Bu kalamar boku Enzo beni kalpten götürecektir” diye söyleniyordu.

Mor Cübbeliyi sevmezdi. Hatta gerdanlarına buse kondurduğu dilberlerin işvelerinden yakasını kurtarıp, soyunu devam ettirmek için evlendiği karısından bile daha fazla nefret ederdi Norakh’tan. Bu garezin zahiri sebebi Galata’da huzurunda ezilip büzülmeyen tek kişinin O olması ise de, hıncının asıl nedeni kıskançlıktı. Vincente, altmışına kazık çakmış, bir türlü kül rengi sakalı beyaza dönmeyen, gençliğinde ilk gördüğünde nasılsa, hala aynı surette sokak arşınlayan bu adamın, ölüm ile yaptığı anlaşmaya sahip olmadığı için dertlenir; merdivenleri nefes nefese çıkarken yanından hızla geçen Norakh’ı ne zaman görse öfkesinden kudururdu. O anlarda, günü geldiğinde ona Pera’nın bir tarafında rastlamak için Tanrı’ya dualar edeceği aklının ucuna dahi gelmezdi.

Vincente’ye son haftalarda kâbuslar musallat olmuştu. Yatağında sıırıslıklam halde zihnini kemiren sorularla uyanan tefeci, bu rüyaları yorumlayacak tek kişinin Norakh olduğunu biliyordu ancak adamlarından öğrendiği kadarıyla, on beş seneden beri evine kapanıp anca akşam vakitleri dışarıda dolanmaya çıkan Pera avaresi, bir sabah Osmanlı topraklarına yelken açan bir kalyona atlamış, haftalardır ne kimse onu görmüş ne de tek bir tanrı evladı sesini işitmişti. İstisnasız her gece görür olduğu kâbuslar yaşlı tefeciyi öyle bir hale sokmuştu ki, limanda mendil açan kötürüm Enzo’ya bir borazan vermiş, bir altın sikke karşılığında, Norakh’ın limanda gördüğü an tüm nefesiyle borazanı üç kez öttürmesini istemişti.

Vincente üçüncü borazan sesini duyar duymaz, kilosuna, aksak ayağına aldırmadan öyle bir koşmaya başladı ki yanından geçtiği karısının eteği, adamın ardındaki yel ile savruldu. Avluya geldiğinde “Yanni! Luigi!” diye seslendi fakat avluda bekliyor olması gereken çam yarması adamları kayıplara karışmıştı. Tahtirevan ile Haliç’e inemeyeceğini anladı. İtalyan lüğatindeki en galiz küfürleri ederek bahçe kapısını açtı ve limana gitmek için şehir merdivenlerini inmeye koyuldu.

Güneş Konstantinopolis’in ardındaki istirahatgahına çekiliyorken, bir anlığına, gördüğü şey yüzünden basamakta duraksadı. Normal şartlarda limanda balıkçılara, gemilere musallat olması gereken şehrin muzip sakinleri martılar, pişmiş tuğla evlerin kiremitlerine tünemiş, göğüslerine kadar büzülmüş, minik gözlerini korkuyla göğe dikmişlerdi. Tefeci Christea Turris meydanına vardığında ise ağız açık kalmış, bütün meydanı kaplayan martılara hayretle bakarak istavroz çıkarmıştı. “Dünya tersine döndü herhal, martılar şehri işgal mi ediyor?” diye düşünedururken, kulenin merdivenlerine oturmuş bir ihtiyar kadını görünce rahatladı. Gagalarıyla içliğini, tünüğünü çekiştiren kuşların arasından güç bela merdivenlere yürüdü. Siyahlara kuşanmış kadın, torununun onu bu haliyle meydanda bırakıp tüm ahali ile birlikte limana indiğini sitemle anlattıktan sonra, Vincente’den bir el uzatıp onu martıların arasından geçirerek fakirhanesine götürmesini rica etmişti; fakat tefeci kadının ricasını duymazdan gelerek limana giden kestirme bir yokuşa daldı.

Bir tefeci için rüya gibi bir tabloydu. Galata’da yaşayan kadın, erkek binlerce insan, ev damlarına, kale burçlarına, güvertelere çıkmış, çocuklar gemi serenlerinin üzerine oturmuş, geriye kalanlar ise kıyıda istiflenmiş, cümleten başlarını bir ucunda hilalin, diğer ucunda ise güneşin endam ettiği göğe kaldırmışlardı; ve bu kalabalığın içinde daha şimdiden, aylardır adamlarının köşe bucak arayıp da bulamadığı, fareler gibi kendisinden kaçan borçlularını görebiliyordu.

Podesta bile maiyetiyle birlikte kalabalığın en önünde saf tutmuştu. Tefeci bütün gözleri mıknaş gibi

kendine çekmiş semaya baktı. Kızıla bulanmış gökte, iki kartal çember çizerek Altın Boynuzun üzerinde uçuyordu. Vincente ilk başta Körfezin karşı kıyısındaki Konstantinopolis'in burçlarına bile binlerce kişiyi akın ettirmiş bu manzaranın muhteviyatını kavrayamamıştı, ancak kartallardan biri çember çizmeyi bırakıp ötekine doğru pençelerini açarak saldırdığında bir anlığına limana gelme sebebini unuttu, bu kıyasıya rekabete odaklandı.

Kalabalığın ortasından yükselen “Şark kartalına oynayan var mı?” bağırtısını işittiğinde, limana geliş sebebini hatırlayarak, sersemlemiş güruhu yarıp dilencilikten bahisçiliğe terfi etmiş Enzo'nun karşısına dikildi. Dazlak dilenci, bir kötürüme yakışmayacak muntazam adımlarla insanların arasında mekik dokuyor, aldığı sikkeleri borazanın içine atıp, isimleri ve bahis tutarlarını itinayla bir ruloya mürekkeple kaydediyordu. Dilenci Vincente'yi görünce, çürümüş, sapsarı dişlerini ifşa etmekten hicap duymadan neşeyle ağzını açarak “Bay Monelli, siz de bahse teşrif eder misiniz?” diye sordu ve kulağının dibine kadar yaklaşmış, bayat balık kokan ağzıyla “Size bir tüyo vereyim, ekseriyet Blakhernai'den yükselen kartala oynuyor. Şarktan gelen kartala oynarsanız bire üç kazanırsınız” dedi

“Nerede?” diye bağırdı Vincente adamın nefesinden uzaklaşmak için bir iki adım geri giderek. Sesini işiten borçlular, şehre doğru kaçışmaya başlarken Enzo'nun şaşkın yüzü kendisine dönüktü hala. “Kim nerede Bay Monelli?”

“Geri zekalı! Borazanı boş yere mi çaldın üç kere? Mor Cübbeli nerede? Söyle! Söylemezsen o borazanı makatına sokarım!” diye kükredi. Dilenci korkusundan öyle titriyordu ki, elinde tuttuğu içi akçe dolu borazandan zangır zungur sesler geliyordu. Dazlağın işaret parmağı kalyonların demir attığı iskeleyi gösterdi. “En son orada gördüm. Görür görmez de tıpkı dediğiniz gibi borazanı üç kez çaldım Bay Monelli”

Tuttukları kartal için tezahürat yapanların arasından zorlukla sıyrılıp iskeleye vardığında derin bir nefes verdi. Hiç tahmin etmezdi ancak kahverengi rengin hâkim olduğu kalabalıkta bir ışık gibi parlayan mor cübbeyi görmek onu neşelendirmişti.

İhtiyar adam da gökteki amansız mücadeleyi izliyordu ancak çevresinde tezahürat yapan neşeli insanların aksine kaygılı bir hali vardı. Vincente ihtiyara bir gölge gibi yaklaştı. Adamın kadife omzuna dokunarak “Norahk işim düştü sana” dedi. Adam onu hiç duymamışçasına gözlerini birbirlerine pençe atan kargalara odaklamıştı. Kanatları daha heybetli olan kartal, yarım çember çizdikten sonra kanatlarını kırarak hücumla geçti ve hasmının boynunu pençesiyle kavradı, ileri geri savurmaya başladı. Zavallı hayvan kanatlarını her açtığında, boynundaki pençeler daha da derine iniyordu. En sonunda cansız halde denize düştüğünde, katili zaferiyle gurur duyarcasına Haliç'in üzerinde çember çizerek süzüldü, feveran dolu seslerin yükseldiği Konstantinopolis surlarının önünde tehditkâr şekilde kanatlarını savurdu ve ardından Pera'ya doğru yöneldi. Bahiste kendisine oynamış insanların sevinç çılgınlıklarına karşılık verir gibi, Galata surlarının ve limanının etrafında uçmaya koyuldu.

O an beklenmedik bir şey oldu. Boz kartal aniden zafer turuna ara vererek, tam da Norahk'ın olduğu noktaya doğru hızla süzölmeye başladı. Çevredeki herkes panikle surlara doğru koşmaya başlarken, tefeci topal ayağına güvenemeyip yere çömelmiş, başını ellerinin arasına almıştı ancak Norahk'ın ayakları zemine çivilenmişçesine sabitti. Kadınlar gözlerini kapatmış, erkekler heyecandan ellerini ağızlarına götürmüşken, kartal ihtiyar adamla arasında üç arşın kala ansızın durdu ve geriye doğru

kanatlarını çırparak adamı süzmeye başladı. Vincente emin değildi ama o sırada Norahk'ın dingin bir sesle "Troya'da yaptıklarının vicdan azabı içini bir kurt gibi kemiyor değil mi Kargılı? Verdiğini geri almaya geldin, genç bir adamın kulağına fısıldayarak. Vicdan kan ile susmaz. Bunu ben bile anladım." dediğini duymuştu. Hayvan bunları işittiğinde kulak tırmalayan bir çığlık atıp göğe yükseldi ve doğruya doğru kanat çırpmaya başladı.

Bahiste kaybedenler başları eğik halde evlerine, kazananlar ise meyhanelere doğru akın ederken Vincente, kuşlar ile konuşacak kadar aklını kaybetmiş bir ihtiyardan medet umuyor olmasından utana sıkıla, hala ufka bakmakta olan Norahk'ın ardında sabırla bekliyordu. Aniden adam başını eğdi ve ona doğru döndü. "Derdin ne tefeci?" diye sordu hiddetle. Vincente adamın gözlerindeki alevlere mi yoksa sarı kuşağının dibinde, devasa ellerini küçük omuzlarına dayadığı velede mi şaşsın bilemedi. En fazla on üç yaşında, kara saçlı, kömür gözlü çocuğun toprak rengi şalvarı, siyah yeleği, sivri uçlu çarıkları onun bir Türk olduğunun apaçık deliliydi ve Vincente'nin Türklere duyduğu samimiyet, Venediklilere duyduğundan fazla değildi. Fakat kilise fresklerinde Yahuda'nın ihanetine uğramış Mesih'in kederli yüzünden bile daha ıstırap veren bir hüznün vardı çocuğun küçük suratında. Minik ellerinde yarım metre uzunluğunda, sicimle bağlanmış bir kâğıt parçası tutuyordu. Kağıtta ne olduğunu merak etmişti.

"Hüseyin'in oğlu. Eski çırağım Hüseyin'in" Kederli ses Norahk'a aitti. Vincente başını kaldırıp, kendisinden en az yarım arşın uzun olan adama baktı. "Ve babası öldüğü için onu evlatlık olarak yanına aldın" diye tamamladı içinden.

"Kaç haftadır hep aynı kâbusları görür oldum. Karabasanlar sardı etrafımı, rahat vermez oldular. Senin tabirlerin dillere destandır. Bir yardım etsen şu aciz dostuna"

"Aciz mi? Dost mu? Tüm şehir senden yaka silkiyor, insanların evlerini, mallarını gasp ederek servet elde ettin, avlulu, kameriyeli saray yavrularında oturur oldun ama hala acizsinsin öyle mi? Beni ne vakit merdivenlerde görsen yüzün asılıyor ama dostsun öyle mi?" diye cevapladı yüksek perdeden Mor Cübbeli, "Git işine! Yol yorgunuyuz, deliksiz bir uykuyu hak ettik!"

Adam onu eliyle yana ittikten sonra çocukla beraber uzaklaşırken, Vincente belki de en başta söylemesi gereken şeyi en sonunda ağzından çıkarıverdi. "Ama kâbuslarda sen de varsın!"

Mor Cübbeli duraksadı. Omzunun üzerinden ona baktı. "Gel benimle" dedi ve sur kapısına yöneldi.

"Mezarımın başında peder dışında yalnızca karım ve oğlum vardı. Kimse cenazeme gelmemiş düşünabiliyor musun? Gözüm iyi görmüyordu. İlk önce tabutun içinde olduğumu sanmıştım. Sonra anladım ki alakası yok. Zamk kadar yapışkan ağlar içindeydin ve kurtulmak için çırpınıyordum. Belli belirsiz bir düzine bacağı olan siyah bir şey bana yaklaşıyordu. Rab yardım etti de kurtuldum. Kuytu bir ormanda uçuyordum. Açık bir kapıdan içeriye girdiğimde beş insan gördüm. Dev gibiydiler Norahk. En kısası bana öyle bir vurdu ki, ayağım sakatlandığında bile böyle bir acı hissetmemiştim. Bulutların üzerine doğru düştüm, kıvranıyordum. Sonra bir martı olarak gördüm kendimi. Boğazda uçuyordum. Ancak her şey bir garipti. Boğazın her iki yakasında da binalar dikiliydi. Öyle bizim evler gibi değil, en az beş katlı binalar. İster inan ister inanma mahşer yeri gibi kalabalıktı bu şehir. Kendiliğinden hareket eden dört tekerli arabalar vardı sokaklarda. İki katlı beyaz demirden gemiler,

yelken, kürek olmadan, her iki taraf arasında gidip geliyordu, ben de bu gemilerin ardında pervane olmuş, insanların parça pinçik yaparak attığı ekmek parçaları için deli gibi uçuyordum. İnanmayacaksın ama Konstantinopolis minare kaynıyordu. Büyük mabedin dört köşesinde ikisi aynı kalıptan çıkma dört minare vardı. Mabedin karşısında ise en az onun kadar azametli ve güzel bir tapınak daha dikiliyordu. Galata'ya baktım, buraya... Christea Turris'in kubbesi yoktu. Taşları, tuğlaları, harcı değişmişti sanki. Kulenin üzerinde Türklerin bayrağını andıran bir bayrak dalgalanıyordu. Gece oldu. Benim gibi martılar ne yapıyorsa onları taklit ettim. Bir iskeleye indim, uyumaya başladım. Sonra senin sesini duydum. Yanında biri vardı”

Vincente sedirde mışıl mışıl uyuyan oğlanı göstererek, “Aynı bu oğlana benziyordu ama bundan yaşça büyüktü. Onunla bir şey konuşuyordun. Geceydi ama ay ışığı yüzüne vuruyordu, bu yüzden sen olduğundan şüphem yok. Sonra bir insana dönüştüm. Üniformalı adamlar elime bir kadının resmini tutuşturdular. Öyle yağlıboya resim de değil hani, ayna gibi bir resimdi bu. Kadının adresine gittim, dört tekerlekli bir vasıtanın altına siyah bir kutu yerleştirdim. Ardından öyle bir koştum ki gören de sanır deccal kovalıyor. Aynı üniformalı adamlar beni aldı, bir gemiye bindirip yolladı. Sonra bir kedi oldum. Şehir yine değişmişti. Ta göğe kadar uzanan, Babil Kulesi gibi binalar gördüm. Boğazda tam iki tane devasa köprü vardı. Altın Boynuzda ise üç tane... Bu kez Christea Turris'in kurşun kubbesi yerli yerindeydi. Bir rıhtımda dolanıyorken, cehennem zebanisi gibi bir adamla karşılaştım. Siyahlara kuşanmıştı, gözünde mercekten bir maske vardı. Mütemediyen gülümsüyordu. Beni yerden aldı, sevmeye başladı. Adamın yanında bir genç gördüm lakin bir su kadar berraktı bu adam. Parlıyordu. Sonra yemyeşil bir vadide açtım gözlerimi. Bir göl vardı iyi hatırlıyorum. Koca koca, tepesi karlı dağlar her yeri kuşatmıştı. Sanırım bir tavşandım ve başka bir tavşanı kovalıyordum. Şimdi iyi dinle! Senin yanında gördüğüm o genç, yanında güzeller güzeli bir kızla diyarda belirdi. Koştular, oynadılar, cilveleştiler. Ardından bambaşka insanlar geldi. Birbirlerini nice yıl görmemiş gibi kenetlenmiş başka bir çift ve nice kadın erkek... Delirdiğimi düşüneceksin, gölde ab-ı afet bile gördüm. Bir denizkızı ile meşin çantalı bir adam durmadan işveyle birbirlerine bakıyorlardı. Yaşlı bir adam çocuklar gibi hoplaya zıplaya koşup, ağaç dallarındaki meyvelere dadanıyordu. Sonrasında uyandım işte. Her gün aynı rüya... Yemin ederim ki her sabah üzerimden yıllar geçmiş gibi uyanıyorum”

Tefeci rüyasını öyle hızla ve heyecanla anlatmıştı ki, tarifi bitirdiğinde dizleri üzerinde soluk soluğa kalmıştı. Norahk ise bağdaş kurmuş, ağzından diz kapağına kadar uzanan zeytin ağacından oyma piposundaki keneviri huşu içinde ciğerlerine çekiyor, tefeci ile arasına dumandan tuğlalarla bir duvar örüyordu. Vincente birkaç dakika, bir tefeciye yakışmayacak faizsiz bir sabırla bekledi fakat önündeki esrik adamın kapkara gözlerinin kendisine değil de bilakis harabe evin kuytusunda uyumakta olan çocuğa odaklandığını görünce “Nedir bu kâbusun manası, söylemeyecek misin?” diye sordu.

“Siz zenginleri bu yüzden pek sevmem işte” dedi Norahk, buhurdanı andıran ağzını açarak, “Şehirlerin en yüksek mevkesine evinizi kurarsınız, tepedeki soğuk rüzgarlar açık kalmış kıçınıza cereyan ederken de böyle saçma sapan rüyalar görür, yana yakıla kapıma gelirsiniz”

“Ne yani, kötü bir manası yok mu? Ölmeyeceğim yani değil mi?” Vincente'nin sevinç dolu sesi, izbede uyuyan çocuğun bile bir anlığına gözlerinin açılmasına sebep olmuştu. Tefeci, belindeki keseyi karıştırdı, ayarı düşük bir sikke bulup Norahk'a uzattı. “Al bunu hak ettin Mor Cübbeli. Bana günlerden beri aldığım en güzel haberi verdin”

Tam da tefecinin tahmin ettiği gibi Norahk, bakmaya bile tenezzül etmeden elinin tersiyle para tutan elini itmişti. “Senin tahayyül dahi edemeyeceğin bir müddet o kadar çok metelik topladım ki, şu ayarı düşük sikkene ihtiyacım yok Tefeci”

Vincente'nin canına minnetti. Sikkeyi kesesine attı ve harabe evden neşe içinde, veda etmeden ayrıldı. Norahk, tefecinin giderken açık bıraktığı kapının menteşe çılgınlıkları eşliğinde kenevir dumanını içine çekerken düşünüyordu. Tefeciye, üç vakte kadar öleceğini ve hayatlarını kararttığı zavallıların ahı yüzünden sonraki yaşamlarının çoğunda hayvan olarak dünya geleceğini söylemediği için pişman değildi. Onun öleceğini anlamak için rüyayı dinlemesine gerek yoktu. Keçisakallı herif limanda yanında belirlediği an, burnu herkesten daha aşına olduğu kokuyu almıştı. Ölüm kokusunu... Ama tefecinin rüyasında kendisini de görmesi hayra alamet miydi, emin değildi. Konstantinopolis'in ve Galata'nın zamanla çehresinin değişeceği kendisi için malumu ilamdı lakin şu dağlarla çevrili ova... Daha önce de birinden bu diyarın tarifini işitmişti.

İlyas'ı inceledi. Tefeciye yalan söylediği için hayıflanmıyor olabilirdi fakat evinde deliksiz bir uykuya yatmış bu küçük çocuğa gözü her iliştiğinde derin bir pişmanlık hissediyordu.

Çocuğun öksüz ve yetim kalmasındaki asıl fail kendisiydi. Mezatta satın aldığı babasını azat ettikten sonra, yardımcısı olarak yanında tutmuş; onunla, havsahasının kavrayabileceği nice bilgisini paylaşmıştı. Yunanca, Latince, İtalyanca öğretmiş, çevredeki diğer insanların ısrarla esrar kattığı gemi seyahatleri tertip ederek Hüseyin'e dünyanın yalnızca doğduğu topraklardan ibaret olmadığını göstermişti. Norahk asla bir baba olamazdı ancak Hüseyin'in ona duyduğu sevgi ona bu acı hakikati unutturmuştu o sıralar.

Hüseyin'in bir türlü bastıramadığı bir hevesi vardı. Resim yapmak. Çocuk ta Mısır'dan gelme güzelim papirüsleri bir bir harcayarak kah gittikleri yerlerin, kah Pera'nın resimlerini çiziyordu fakat bu resimler, bileğinin bir usta tarafından işlenmediğini kanıtlarcasına açıkça berbattı. Norahk, kerametini yalnızca kendisinin bildiği cübbesinin iç cebinden çıkardığı saf altın beş sikkeyi, Podesta ve ailesinin resimlerini yaparak geçimini sağlayan Floransa göçmeni bir ressamı uzatmış, çocuğu eğitmesini istemişti. Birkaç sene sonra Hüseyin, hocasını bile kıskandıran becerisiyle tuvaler üzerine harikalar resmetmeye başlamıştı ve her genç ressam gibi, yeteneğini yalnızca muhayyilesini kâğıda geçirmek için değil, genç ve işveli kızların gerdanlarındaki bağcıkları açmak için de vesile haline getirmişti.

Mor Cübbeli bir sabah, doğduğu köye dönmekten ve ailesinin mezarını ziyaret ederek, memleketini resmetmekten bahis açan yardımcısına “Gitme” diyebilecek cesareti bulabilseydi, büyük olasılıkla şu an, vaktiyle babasının da uyuduğu sedirde düşler gören İlyas dünyaya gelmeyecek ama babası Hüseyin muhtemelen, Floransa'ya taşınacak ve adını son yıllarda sıkça duyduğu tüccar Medici ailesinin desteğiyle sanatını ifa ediyor olacaktı.

Hüseyin ona veda ederken döneceğini söylemişti ama tam bir yıl sonra Norahk'a yazdığı mektupta, köyünde çeşme başında Gülsüm isimli bir kız yüzünden vurgun yediğini, artık Galata'ya dönmek istemediğini, sevdiği kız ile evlenerek, ecdadının nesillerce yaşadığı topraklarda onlar gibi yaşayıp bir aile kurmak istediğini yazmış, onu düğününe davet etmişti. İhtiyar davete biraz içerlediğinden olsa gerek icabet etmemişti ama yine de Hüseyin için mutlu olmuştu, her ne kadar onu tarla sürerken tahayyül edemese de...

Tam on dört sene sonra Hüseyin'in ölüm haberini aldığıında, sızlamak için yaratılmamış kalbi parçalanmıştı. Genç adam uzun bir süre sözünü tutmuş, cediti gibi yaşamaya çabalamış, tarlalarda çalışarak geçimini sağlamış, yeni doğan oğlu için iyi bir baba, eşi içinse iyi bir koca olmak için uğraş vermişti fakat Hüseyin'in geçmiş yaşamı ve arzuları yakasını bırakmıyordu. Zamanla tarlaları, ekinleri boş verip, eşine ve oğluna gezip gördüğü diyarların, şehirlerin resimlerini yapmaya koyuldu. İlyas'ın da günü geldiğinde kendisi gibi tüm dünyayı dolaşmasını istediği için, evladına bildiği dilleri, Norahk'tan sirayet etmiş sabırla öğretmeye başladı. Tekmili birden cahil-i cühela köy ahali için Hüseyin'in halleri, tavırları, resimleri, Müslüman mahallesinde salyangoz satmaya eş değer bir hadiseydi. Birkaç sene sesini çıkartmayan cemaat, boşboğaz bir veletten, Hüseyin'in ırmakta çamaşır yıkayan kadınların resmini yaptığını öğrenir öğrenmez ise ellerine sopalarını alıp Hüseyin'i linç etmeye koşmuştu. Ne olduğunu anlayamadan saldırıya uğrayan Hüseyin çok geçmeden kendini bir zindanda bulmuş, bir gün sonra ise evindeki aramada ele geçen, eşinin, oğlunun portreleri ve diğer resimler kadının önüne getirilmişti. Kadı merhametli bir adamdı, Hüseyin'e makbul bir ceza vererek salıvermek niyetindeydi ancak köylüler, kendi eşlerinin çamaşır yıkarkenki suretlerini edepsizce resmeden Hüseyin'in katli için o kadar dil döktüler, padişaha gitme tehdidini o kadar dillendirdiler ki, kadı kendi boynu yerine, Hüseyin'in boynunun vurulması kararını çok geçmeden vermişti.

Norahk'ın duyduğu acı hala tazeyken, limanda bir ulağın kendisine uzattığı mektup yarasını katmerleştirdi. Hüseyin'in zevcesi Gülsüm kederinden hastalanmış, yatağında oğluna son kez sarılarak ebediyen gözlerini kapatmıştı. Kadın ölmeden evvel oğlunu, eşinin babası gibi sevip saydığı Norahk'a emanet etmişti. Mektubu yollayan kişi, Hüseyin'in idam kararını veren kadıydı ve en kısa sürede köye gelip, çocuğu götürmesini istiyordu.

Dört gün gemiyle, üç gün eşek sırtında yaptığı yolculuğun sonunda bir bozkırın kalbine kurulmuş köye vardığında, fezadan inmiş gibi kendisini dikizleyenlere aldırmandan, kendisini karşılayan dihdârın peşinden, bir zaman önce Hüseyin'in yaşadığı evin yolunu tuttu. İlyas'ı gördüğünde kalbi alev almıştı. Çocuk, anasını, atasını kaybetmekten, nicedir hatıra dolu evde bir başına yaşamaktan olsa gerek, akli muvazenesini yitirmiş halde bir bostan korkuluğu ile konuşuyordu. Bereket versin ki çocuk, vaktiyle babasından adını övgü ve hürmetle duyduğu adamın kendisini Galata'ya götürmek istediğini duyduğunda mızımızlanmamış, evin içine girip yeleşini giymiş, çıkınını hazırlamış, dürdüğü kâğıt parçasını sicimle bağladıktan sonra ihtiyara "Hazırım" dercesine bakmıştı. Lakin çocuk bir haftalık yolculuk boyunca gerekmedikçe ağzındaki mührü çıkarmamış, Norahk'ın "Bir bostan korkuluğu kadar kıymetimiz yokmuş" diye homurdanmasına sebep olmuştu.

Norahk, İlyas'ın uyurken bile ganimetmiş gibi avucunda sımsıkı tuttuğu parşömende ne olduğunu çok merak ediyordu. Çocuğun avuçlarına odaklandı. İlyas'ın elleri çözüldü, parmakları gevşedi. Tomar yere düştükten sonra Norahk'ın dibine kadar yuvarlandı. Çocuğun sabah uyandığında, meraklı ev sahibinin ganimetini yokladığını anlamaması için sicimdeki düğümü çözmedi, ipi yuvarlayarak tomardan çıkardı.

Resme baktığında taşan gözpınarlarına mani olamadı. Tablodaki manzaraya yabancı değildi. Yirmi sene evvel Cenova limanında demir attıklarında kendilerini dizginleyememiş, at üstünde haftalarca sürecek bir yolculuğa kendilerini kaptırmışlardı. Nihayetinde dağlarla kuşatılmış, dış dünyadan tecrit edilmiş bir vadiye varmışlardı. Yoksul Germen serflerin toprağı ekip biçtiği; domuz gibi semirmiş, göbeği tahtına anca sığan bir kralın hükmettiği bu ülkede ahali onları güler yüzle karşılamış, kıt

kanaat geçinen çiftçilerin sofrasına her akşam samimiyetle davet edilmişlerdi. Birkaç gün cennet gibi bu diyarda dinlendikten sonra dönüş yolculuğuna başlamışlardı. Hüseyin belli ki bu vadiyi bir türlü unutamamış, resmini yaparak oğluna göstermek istemişti. Çocuğun elinde babasından kalma tek resim bu olmalıydı ki İlyas bu resme gözü gibi bakıyor, mahremi gibi saklıyordu.

Resmi dürerken duraksadı. Bir şey ilgisini cezp etmişti. “Göl, orman, dağlar, ırmak... Tefecinin rüyasında gördüğü diyarı ne kadar da andırıyor. Tıpkı Andronikos’un rüyasında Daphne’yi bir Türk ile öpüşürken gördüğü topraklar gibi”

Uyumakta olan İlyas’a baktı ve onun duyamayacağı bir perdeden “Sanırım yollarımızın kesişmesi bir tesadüf değil çocuk” dedi gülererek. Resmi tekrar sardı, itinayla sicimi kâğıda geçirdi. İlyas’ın başucunda eğilerek kâğıt tomarını minik avucuna yerleştirdi. Tam doğrulacakken burnu tanıdık bir kokuyu yakalayınca aniden ürperiverdi. Belli belirsiz koku çocuktan geliyordu. İlyas’ın boynuna kadar eğilerek nefesini çekti. Yanılmamıştı. Çocuk ölüm kokuyordu. “En fazla bir yıl. Daphne gibi...” diye bir ses çıktı bıyıklarının gizlediği dudaklarından.

II

AŞK

“Gözüne bizi kestirmiş. Kulağımıza çalınan şayia, boğazın kuzeyinde dedesinin yaptığı o melun hisarın karşısına yeni bir hisar inşa ettirdiği. Edirne’de de emsali olmayan bir top döktürdüğü söyleniyor. Vaktiyle burada yaşamış Urban isimli bir herif de ona yardım ediyormuş. Genç Sultan belli ki babası Murad gibi cılız bir kuşatmayla yetinmeyecek, dedesi Yıldırım gibi de sabır göstermeyecek. Şarktaki koyunlar birbirine düşmeseydi şanslı olabilirdik” Konuşan, kel kafalı, beyaz ipekten tuniği çıplak dizlerine kadar uzanan, saray hekimi Andronikos idi. Yüzünde en ufak sakal izi yoktu. Adam sütunlardan teşekkül üç katlı evinin penceresinden, bir annenin evladını kucaklayışı gibi yüksek burçlu surlar tarafından sarılmış Konstantinopolis’i ve büyük kiliseyi meysus bir ifadeyle seyrediyor, boynundaki kolyeye tutturulmuş altın haçı parmakları arasında döndürüyordu.

“Madem vatanına duyduğun sevgi artık hakikatleri görebilmene mani olmuyor, neden kızını da alıp gitmedin?” diye sordu sedir koltuğa yayılmış, kaygıyla sakalını sıvazlayan Norahk. “Kentin en zenginleri çoktan göç etti. Kimisi Pontus’a kimisi ana vatanınıza... Plethon’a bak misal, Medicilerin himayesinde huzur içinde yaşayarak öldü.”

“O daima bir korkaktı. Beni onunla kıyaslama Yahudi!”

“Andronikos, sana kaç kez söyleyeceğim. Ben bir Yahudi değilim. Bir Yahudi olsaydım gururla bunu haykırırdım ama değilim”

“İsmin Yahudi ismine benziyor, kılığın kıyafetin onların giysilerini andırıyor, bir gün bile kiliseye gittiğini görmedim, işitmedim. Müslüman da değilsin. Bir Yahudi’den başka ne olabilirsin ki?”

“Bir insan. Fikirlerin, inançların ve mefhumların kara büyüünden arınmış, yalnızca yaşamın keyfini süren bir insanım. Ben taraf tutmam, ne senin gibi Türk düşmanıyım ne de kiliseye giderim. Niye gideyim ki? Benim hâlihazırda bir mabedim var ve o mabedin sütunları sizinkiler gibi taştan değil, bilakis damarlarımdan. Benim mabedimde vaazları ne bir imam ne de bir haham verir. Kalbimin küt

küt atan ilahisi mabedimde yankılanırken aklımla vaazımı dinlerim orada ve aklın kelimeleri hakikatten şaşmaz. Doğrudur ismim bir Yahudi ismini çağırır, fakat bir manası yoktur, ancak bilesin, aynanın aksinde yaşayanlar ismimi duyduğunda tir tir titrerler. Kılığımı kıyafetime gelince... Bu mor cübbeyi bir meteliğe tekabül, bir kraldan almıştım. Eskiden giydiğim kukuletalı kül rengi pelerinimi görseydin beni bir Yahudiden ziyade bir dilenci zannederdin. ” Norahk derin bir nefes aldı, “Konu ben değilim, konu sen de değilsin. Mevzu Daphne. O gün o rüyayı tabir ettiğim için öyle pişmanım ki, bilseydim, tahmin etseydim kızcağızı bir bülbül gibi eve kafesleyeceğini, hayattan tecrit edeceğini, asla kâbusunu yorumlamazdım. Her rüya doğruları söylemez Andronikos, kaldı ki Daphne'nin ömrü...” Mor Cübbeli cümlesinin sonunu getirmekten imtina ederek susmuştu.

“Daphe'nin ömrü ne? Kızımın ömrünü bir çileye dönüştürdüğümü iddia edeceksin değil mi? Bilesin kızım mutlu. Her gün odasında masallar okuyor, dışarıyı seyrediyor, kendi kanından biriyle evleneceği günü ipe çekiyor. Bir kız zaten başka ne yapmalı ki? Ona eziyet etmiyorum. O benim kızım, onu doğururken ölmüş eşimin bana emaneti. Ona kötülük edemem. Lakin kim olursan ol Norahk, ataları Türkler tarafından katledilmiş bir adamın, kızının bir Türkün koynuna girmesine müsaade etmesini bekleme!” Konuşurken adamın gözbebekleri alev almıştı. Norahk adamın öfkesini sezince, bu inatçı keçi ile münakaşanın fayda vermeyeceğini idrak etmişti. “Peki, eli kulağındaki kuşatmaya nasıl tedbirler düşündünüz?” diye sordu.

Yaşlı hekim, Norahk'ın karşısındaki koltuğa çöktü. “Surlarda tahkimat çalışmaları başladı. İğron Pir için kükürt ve diğer malzemeler Venediklilerden tedarik ediliyor. Ne var ki Venediklilerin Osmanlılara son zamanlarda kalay teslimatı yaptığı da kulağımıza gelmedi değil. Vatikan'a ve diğer kahrolası devletlerin hükümdarlarına, din kardeşlerini kâfirlerin karşısında yalnız bırakmamaları gerektiğini izah etmek için elçiler gönderdik. Papa birkaç ay önce iyi niyetinin alameti olarak, iblis kılıklı, İsidore adlı bir kardinal ile iki yüz İtalyan askeri gönderdi. Ne yardım ama değil mi? Basileus hazretleri ise dikenli bir tahtta oturan her hükümdar gibi tedirgin ama yüreği sağlam, gözü pek bir adam. Bazen baş ağrıları yüzünden beni çağırttığı oluyor. Gayri ihtiyari saray erkânı ile arasındaki sohbe kulak misafiri oluyorum. Gerektiğinden fazla Cenovalılara güveniyor. Cenova kolonisi binbir yalan ile Pera'ya çöreklenmiş bir kavimdir ve kendi menfaatleri haricinde bir şey düşünmezler” Andronikos bu safhada, birkaç adım ötelerinde onları dinlemekte olan İlyas'a döndü ve “Seni tenzih ederim Silvio, sakın gücenme ufaklık” dedi.

İlyas Yunanca “Gücenmedim” dedikten sonra, oturduğu koltukta huzursuzca bacaklarını sallamaya devam etti. Tuhaf bir gündü İlyas için. Babasının, annesini ölümünden sonra başlayan ikinci hayatının timsali olduğundan mütevellit Norahk ile lüzum olmadıkça konuşmamıştı ancak uyandığında yaşlı adamın şefkat dolu gözleriyle karşılaştığında, ihtiyara fazlasıyla haksızlık yaptığını anlamış; günlerdir avucundan ayırmadığı resmi sedirin üzerine bırakarak, üstü kapalı, ihtiyara aralarındaki lüzumsuz seti kaldırdığını ilan etmişti.

Anne babasını özlüyordu. Yüreğindeki keder, dışarıya yansıtmasa da bir kor parçası gibi canını yakıyordu fakat dünya dönüyordu hala. Babası bir keresinde ona, her ne olursa olsun yaşama sırtını dönmemesi gerektiğini söylemişti. Atasının tavsiyesine uymaya karar verdi. Yaşayacak, öğrenecek, hatta kim bilir, aynı babası gibi belki dünyayı gezecekti. Daha şimdiden yepyeni bir şey öğrenmişti.

Cenovalıların ölümü matem tutarak değil, aksine coşkulu tezahüratlarla karşıladıklarını keşfetmişti. Sabah vakti Galata'da esen bayram havası onu şaşırtmış, Norahk onun sormasına gerek kalmadan, insanların bir tefecinin ölümü yüzünden sevinçli olduğunu söylemişti.

Mor Cübbeli elini tutmuş, apar topar bir terziye götürmüştü İlyas'ı. Yol üstünde azametle göğe yükselen Galata Kulesini gördüğünde çocuğun ağzı açık kalmış, babasının köy camisinin minaresini işaret ederek "Bu minareden on kat daha uzun, örme taştan, kurşun kubbeli bir kule" şeklindeki tarifini duyduğunda ona inanmadığı için hayıflanmıştı. İhtiyar, terziyle bir şeyler konuştuktan sonra İlyas'ı adama emanet etti ve yarım saat içinde geleceğini söyleyerek uzaklaştı.

Norahk'ın ona giydirmek istediği kıyafetler hiç de Türk giysilerine benzemiyordu, zaten İlyas üzerindeki yeleşin, şalvarın neden bir sorun teşkil ettiğini de anlamış değildi ama Norahk kararlıydı. Çorap mı içlik mi olduğundan hala emin olamadığı daracık, kırmızı bir pantolon, beyaz bir tunik, yakasız şarabi bir ceket, hafif ökçeli bir pabuçla kendini şarlatan gibi hissediyordu fakat terzi dükkânının önünde Norahk'ı bekliyorken, yaşlılarının da kendisi gibi giyindiğini görünce bir nebze içi rahatlamıştı.

Mor Cübbeli gelince hızlı adımlarla limana doğru inmeye başladılar. Bir kayıkçıyla anlaşarak körfezin karşısındaki kente gittiklerinde İlyas'ın feleği şaşmıştı. Hayatının geri kalanında Konstantinopolis kadar büyük bir şehir görebileceğine inanmıyordu. Galata gibi derme çatma bir görünüm arz etmiyordu Konstantinopolis, her şeyiyle kadimdi ve muntazam bir havası vardı. Bir yelpaze gibi birbirinden ayrılan yollar, her biri farklı zanaat sınıflarına tahsis edilmiş caddelere açılıyordu. Evlerin çoğu, Pera'dakilerin aksine taşları harç ve boya ile örtülmüş duvarlardan müteşekkildi ve sütunlu girişlerin üzerinde ev sahiplerinin isimleri yazılıydı. Kent alabildiğine tılsımlarla, büstlerle süslenmişti ve tabiat da bu süslemeye pembe erguvanlarıyla katkıda bulunmuştu. Hamamlardan pür pak, sırtlarında renk cümbüşü dalmatiklerle çıkan asil zadedânların arkalarında somurtan köleleri gördüğünde içi burkulmuş, aklına vaktiyle mezatta satılığa çıkan babası gelmişti. Elllerinde sazdan sepetlerle telaşla koşturan kadınlar ise, başını bağına bastığında onu her şeyden çok seven kalbinin durmasına bir fiil kulaklarıyla tanık olduğu anasını anımsatmıştı İlyas'a.

Yaşlı adam yorulmak bilmeden onu şehirde gezdirdi; sarnıçları, bazilikaları, su kemerlerini gösterirken de bir yandan sanki tanık olmuşçasına bu yapıların hikâyelerini anlatıyor, sokaklarda oyun oynayan çocuklar etraflarında pür dikkat bir çember oluşturuyordu. Norahk ne zaman bir asker görecekti olsa mor cübbesini çıkarıp ters döndürüyor, askerler uzaklaşınca da tekrar cübbeyi giyiyordu. Anlattığına göre İmparatorlukta mor cübbe giymek yalnızca taht sahiplerine verilen bir haktı ve halk mor renkte giysiler giyemezdi. İlyas gülünç bulmuştu bu teamülü fakat Büyük Kilise Ayasofya'yı gördüğünde Norahk'ın kıyafetini unutmuştu. Babasının neden daha evvel ona bu kiliseyi anlatırken resmini çizmediğini hemencecik anlayıvermişti. Kubbesinin nasıl ayakta durduğu meçhul bu kilise, tüm ayrıntıları çizilmeye kalksa, asla tek bir tuvale sığmazdı. Gece rüyalarına bile sığmazdı. Arkasında onu gözleyen Norahk, Ayasofya'nın arzın en büyük kilisesi olduğunu söylediğinde şaşırmadı bile İlyas. Kilisenin içini görmek istiyordu ama Norahk'ın acelesi vardı, kenti gezmek için daha birçok günü olduğunu söyleyerek elinden tuttu. Yüz bin kişinin rahatlıkla içine sığıldığı söylenen, yer yer tahrip edilmiş Hipodromu ve uzaktaki eski imparatorluk sarayını gerilerinde bırakarak bir yokuş çıkmaya başladılar.

Andronikos'un bir avlunun ikiye ayırdığı üç katlı evine varmadan evvel yaşlı adam onu durdurarak, misafiri olacakları dostunun bir Türk düşmanı olduğunu ve kendisinin bir Türk olduğunu öğrenmesi halinde fecaat derecesinde bir hadisenin gerçekleşebileceği uyarısında bulunmuştu. Norahk İlyas'ı Andronikos'a öksüz, yetim bir Cenevizli olarak tanıyacaktı ve ismi de Silvio olacaktı. Andronikos Latinceye hâkim olsa da, avam dili saydığı İtalyancayı bilmiyordu ve bu yüzden de olsa olsa kendisine Yunanca hitap edecekti. Türk oğlu Türk İlyas'tan, yalnızca birkaç saniyede nasıl Cenovalı Silvio'ya dönüştüğünü anlayamayan çocuk, adamın neden kendisine Silvio ismi taktığını merak etmişti. Birkaç ay sonra, günbatımını beraber seyrederek Norahk, Silvio ismini koyarken aklında bir tertip olmadığını, yolda yürürken gözüne ilişen Silvio Kardeşler isimli bir baharat dükkânı yüzünden bu ismin aklında kaldığını itiraf edecekti.

Bir saat müddetince geniş bir salonda iki yaşlı adamın kimi zaman münakaşa boyutuna varan hasbıhalinin gönülsüz dinleyicisi olmaktan içi daralmış, yüreği kabarmıştı. İki adamın Yunancası o kadar akıcıydı ki, çoğunlukla ne söylediklerini anlamıyor, kendince tahminlerde bulunuyor fakat dirayetle, sıkıldığını belli etmemek için sohbeti dikkatle dinliyormuş gibi görünmeye özen gösteriyordu. Ne var ki Andronikos “Şehzade Orhan'dan menfaat sağlanabilir” derken esnemesine mani olamayınca yaşlı hekim sözünü kesip kendisine bakmış, aniden bir kahkaha koparmıştı. “Norahk, genç dostumuza aklının almayacağı meseleleri dinleterek eziyet ediyoruz. Daha genç bir arkadaşı olursa sanırım sıkılmayacaktır. Rufina! Rufina gel buraya!”

Andronikos'un çağrısına gelen kişi, ellili yaşlarında, saçındaki aklar kına ile kapatılmış, kehribar gözlü, tıknaz bir kadındı. “Genç Silvio'yu Daphne'nin yanına götür. Daphne için de iyi olacaktır”

Efendisinin emrini duyunca kadın başını eğdi ve gözlerini İlyas'a dikti. İlyas ne yapması gerektiğini biliyordu, koltuktan kalkarak küçük adımlarla hareket eden hizmetçi kadının peşinden, koca evin ortasındaki avluya kadar yürüdü. Rengârenk çiçeklerden ve ortasında duran balık heykellerinin ağzından fişkırان sularla şırl şırl bir müzik tutturmuş süs havuzundan ziyade, avlunun zemini dikkatini çekmişti. Kare biçiminde oluşturulmuş avluda, bahçe ile süs havuzu arasında kalan yolun üzerinde, sırlı seramikten mürekkep mozaikler bir öykü resmediyordu. İlyas hizmetçi kadını boş vererek, gözü yerlerde avluyu dolaşmaya başladı.

Hikâye bir çocuğun yayını gerip ok fırlatmasıyla başlıyordu. Oklardan biri bir adamın, diğeri ise güzel bir kızın yüreğine saplanıyordu. Genç adam kıza arp çalıyor onu etkilemeye çalışıyor, kız ise ona sırtını dönmüş, bezgin bir ifadeyle ufka bakıyordu. Üçüncü bölümde kız var gücüyle adamdan kaçarken, aşık adam da canhıraş halde kıızı kovalıyordu. Ansızın kızın babası beliriyor ve adam kızına sahip olmasın diye, evladını bir defne ağacına dönüştürüyordu. Son bölümde ise âşık olduğu kıza asla kavuşamayacak olan genç, defne ağacının gölgesinde gözyaşlarıyla arp çalıyor. “Bu kadar acıklı bir öyküyü niye resmetmişler ki?” diye düşünmeden edememişti.

“Apollon ve Daphne'nin hikayesi... Efendi Andronikos'un en sevdiği kadim kıssadır. Daphne Hanımın da isminin menşei bu öyküdür. Sanırım kızının bir Türk ile evlenmesindense bir ağaca dönüşmesini yeğlediği için bu ismi layık gördü” dedi Rufina onu yolun sonunda karşıladığında, “Gel artık, yapacak bin tane işim var.”

Avluyu arkalarında bırakarak ikinci binaya girdiler, sarmal bir merdiveni çıkararak, geniş ancak kasvetli bir koridora vardılar. Kadın koridorun en ucundaki demirden dövülmüş çiçek süslemeli

kapıya yönelmişti. Kapı üzerinde farklı büyüklükte üç adet kilit gördüğünde İlyas'ın kafası karışmıştı. Andronikos'un kızının bir canavar olması yüzünden bu kilitlerin buraya konulmuş olabileceği düşündü. Rufina belindeki kuşağın içinden anahtarları çıkardı. Kilitleri açan hizmetçi, demir kapıyı zorlukla içeriye doğru ittiğinde, balkonda Haliç'i seyreden sarışın bir kız, saçlarını savurarak kapıya doğru döndü, hizmetçiye ve arkasındaki İlyas'a baktı gülümseyerek. "Sen miydin Rufina!" dedi.

Zaman ile aşk arasında, mürekkebin, hokkanın bilinmediği zamanlardan kalma, şifahi bir mutabakat vardır. Akide göre, aşk doğduğunda, zaman birkaç lahzalığına esmeyi durdurur. Zaman gibi fitratı delişmen bir varlık bu anlaşmaya nasıl razı gelmiştir, sebebi hala meçhul, lakin netice itibariyle aşk bir şekilde insanoğlunu makûs talihinden kurtarmıştır. Zira yeryüzünde o kadar çok aşk doğmuştur, doğmaktadır ve doğacaktır ki, zamanın esmeyi bıraktığı o birkaç lahza, yekûnda yüzyılları bulmuş, kıyamet gecikmiştir. Hatta bu muammaya göre kıyamet insanoğlu var olduğu ve âşık olduğu müddetçe asla gerçekleşmeyecektir.

İlyas için de zaman mutabakat gereği fırtınasına ara vermişti. Çocuğun çorak kalbine aşkın orduları taarruz ediyordu. Haliç'teki martılar, dışarıdan gelen insan sesleri, Rufina'nın elinde taşıdığı anahtarlar, Daphne'nin güneş sarısı saçları, zümrüt yeşili gözlerindeki parıltı ve ipek elbisesinin dalgaları donmuştu. İlyas'ın zihninde bir fısıltı vardı ve bu ses ona, Daphne'nin her zaman yaşamında olduğunu söylüyordu. Onunla ilk kez karşılaşmıyordu, o her an her saniye yaşamında olmuştu. Ezeli ve ebedi...

Zaman yelkenlerini tekrar açtığında Rufina, Daphne'ye kendisini tanıttı. İlyas kendini öyle kaybetmişti ki, hizmetçi kadın "Silvio" ismini andığında az kalsın gerçek ismini söyleyecekti. Daphne onu baştan aşağı süzdü ve salondaki koltuğu işaret ederek "Küçük misafirimizi ağırlamak benim için bir şereftir" dedi.

Bazı kelimeler vardır ki, hiçbir demir ustası dövdüğü kılıçlara bu kelimelerin keskinliğini veremez. İlyas bu hakikati kendisine "Küçük" sıfatı reva görüldüğünde ancak öğrenebilmişti. Daphne'nin gösterdiği koltuğa usulca oturdu.

Mekân bir salonun soğukluğundan ziyade, bir odanın samimiyetine sahipti. İlyas'ın oturduğu koltuk dışında mekânda hiçbir oturak yoktu. Üzerinde çiçek desenlerinin bir hat boyunca birbirine dolandığı uçuk pembe duvarın dibine rengârenk yastıklar istif edilmişti ve bu yığının içinde meşin ciltli kalın kitaplar hemen dikkat çekiyordu. Salonun diğer ucunda, yatak odasına açılan kapı her nedense kanını kaynatmıştı fakat güneşin önüne geçen ay misali, hizmetçi kadının göbeği yüzünden bu neşe kısa sürdü. Rufina'nın bir tepside ikram ettiği şerbeti içerken, firari bakışlarla Daphne'yi inceliyordu. Daphne ona küçük demekte pek de haksız sayılmazdı. Ablası sayılacak yaştaydı. Aralarında en az beş yaş olmalıydı ve kızın boyu kendisinden en az iki el daha uzundu.

Daphne oturmamıştı, balkonun girişindeki mermer kolona sırtını dayamış, Haliç'i izliyordu. "Silvio, Hrisokeras'ın vaktiyle deniz kızlarının vatanı olduğunu anlattılar mı sana?"

İlyas Daphne'yi süzerken aniden gelen soru onu hazırlıksız yakalamış, şerbet genzine kaçmıştı. Öksürürken "Evet, babam anlatmıştı" diye cevaplayabildi soruyu. Kızın gözleri Konstantinopolis'ten İlyas'a döndü. "Sen buraya gelmeden yarım saat evvel Rufina başına gelenleri bana anlattı. Bilmiyorum söylediler mi sana, benim de annem öldü. Beni doğururken..." güneş ışıkları, kızın

gözlerindeki yaşların üzerinde yıldızlar gibi parlıyordu, “En azından benim gibi, aldığın her nefeste vicdanın sızlamıyor”

İlyas, Daphne'nin, içinde kaybolmak için yanıp tutuştuğu zeytuni gözlerindeki tufanı bitirmek için mevzuyu değiştirmeye karar verdi. Kapıyı parmağıyla işaret ederek “Neden bir tutsakmışsınız gibi kapınız dışarıdan kilitleniyor?” diye sordu. Daphne soruyu işittiğinde müstmen yüzünde muzır bir tebessüm doğmuştu.

“Çünkü babamın sözünü dinlemeyerek birkaç defa evden kaçtım” dedi kız muzip bir gülümsemeyle, “Babam da en sonunda çareyi kapıya kilit vurmakta buldu. Her kaçışım için bir kilit. ”

“Galiba bir kabus yüzündenmiş değil mi? Aşağıda mevzubahis oldu, ondan biliyorum” Daphne yüksek perdeden gülmeye başladı. “Hiç şaşırımm. Bütün kentın mevzubahisi zaten bu. Herkes, saray hekiminin kızını nasıl eve kapattığından bahsediyor. Anlayacağın baya ünlü sayılıırım ufaklık”

“Siz ne düşünüyorsunuz? Yani rüya hakkında...” Konuşurken kekeliyordu. Daphne sırtını balkonun kolonundan ayırdı ve duvar dibinden birkaç yastığı alarak İlyas'ın oturduğu koltuğun yanına attı, üzerlerine oturdu. “Babam rüyayı daha ben doğmadan önce, annem hamileyken görmüş. Düşünde bir Türk genciyle, uçsuz bucaksız, dağlarla kuşatılmış bir ovanın göl kenarında öpüşüyormuşum. Babam zeki bir adamdır. Öyle olmasa hekim olmazdı değil mi? Elbette ilk başlarda rüya deyip geçmiş ancak eşinin doğum esnasında öldüğünü ve bir kızı olduğunu öğrendiğinde dünyası başına yıkılmış. Seninkine danışmış” İlyas kızın kimi kastettiğini gayet iyi anlamıştı, “Norahk benim ileride bir gün bir Türk'e âşık olacağımı ve onunla evleneceğimi, bunun bir kâbus olmadığını bilakis güzel bir rüya olduğunu söylese de babama lafını dinletememiş. İsmimi, akıbetini de paylaşmamı umarak Daphne koymuş. İşin sonunda Norahk haksız çıktı. Bu bir kabus olmasaydı, yaşamımın on sekiz senesini yaşamdan tecrit edilerek geçirmiş olmazdım. Dünyayı yalnızca kitaplardan biliyor olmazdım. Velhasıl Silvio, babamın kâbusu hakkındaki kanaatim pek müspet değil”

“Ben bunu sormamıştım size. Bir Türk ile birlikte olmak hakkındaki düşüncenizi merak etmiştim” Teoman soruyu sorarken sesine sızan heyecana mani olamamıştı, Daphne bile kuşkuyla kendisine bakmıştı bir anlığına. “Bilmem. Babam iyi biridir. Bana yaptığı bu eziyet bile beni seviyor olmasından. İçinde bir kötülük yoktur fakat ben onun gibi Türk düşmanı değilim. Yani eğer kaderimde bir Türk genciyle birlikte olmak varsa, buna kim engel olabilir ki? Neticede babam bizi öpüşürken görmüş. Öptüğüme göre bu adam karşıma çıktığında ona âşık olacağım demektir. Hangi hanımefendi âşık olmadığı bir gence dudaklarını teslim eder?”

İlyas, Daphne konuşurken, gözlerini kızın dudaklarından ayıramıyordu. Zihninde ise başka bir fisıltı peyda olmuştu. “Sensin. Rüyadaki genç adam sensin. Biraz daha büyüdüğünde, onunla evlenecek yaşa geldiğinde sana âşık olacak. Onunla burada, onun salonunda yan yana oturuyor olman tesadüf olamaz.” diyordu ses.

“Norahk sizi aşağıda bekliyor” Rufina ne zaman kapı eşiğinde belirmişti, zaman nasıl geçmişti, anlayamamıştı İlyas. Daphne ile vedalaşırken utangaç bir edayla “Daha sonra da sizi ziyaret edebilir miyim?” diye sordu. Kız gülümsedi ve yanağını okşadı. “Elbette. Babam Cenovalı bir arkadaşım olmasına kızmaz”

Kapanan kapının ardında kendisine el sallayan Daphne'ye karşılık verirken yüreğine çiviler

batıyordu. Kopmak istemiyordu ondan, onun yüzüne, sesine değil, onun varlığınaydı sevdası. Elinde olsa ölene kadar ayrılmazdı Daphne'nin yanından. Rufina kapıya kilitleri takarken, yarın saray hekiminin evine hangi bahaneyle geleceğini kara kara düşünerek tasalanıyordu.

Karşı yakaya geçerlerken sırtını Galata'ya döndü, kayıkçının her küreğinde daha da uzaklaşan eski kenti izledi. Norahk'a kızgındı. Ne vardı biraz daha otursaydı, Andronikos ile sohbet etseydi. Galata mı kaçıyordu? Adam ile eve varana kadar inatla konuşmamıştı. Hatta Norahk merdivenlerdeyken sevecen bir üslup ile "Bu akşam maltızda küçük beyimiz için ne pişirelim?" diye sorduğunda adamı duymazdan gelmişti fakat evden çok terk edilmiş bir harabeyi andıran taş yığınına girdiklerinde, babasından yadigâr resmi sedirin üzerinde göremeyen çocuğun beti benzi attı, sonra da kaygıyla Norahk'ın cübbesini çekiştirerek "Babamın resmini çalmışlar" diye ağlamaya başladı. Norahk gülerek İlyas'ın saçlarını okşadı ve duvara bakmasını istedi. Resim varaklı bir çerçeve ile duvara asılmıştı. "Hüseyin'in resminin öyle elde dolaşıp, murdar hale gelmesine gönlüm razı gelmedi. Senden izin almadığım için kusura bakma çocuk. Müsaade isteseydim vermezdim" dedi adam. Çocuk sinirlenmek bir yana öyle mutlu oldu ki, yaşlı adamın cübbesine tırmanıp adamın boynuna sarılmıştı. Fakat Norahk'ın sona sakladığı bir müjdesi daha vardı. Andronikos'tan İlyas'ın istediği zaman Daphne'yi ziyaret etmesi için izin almıştı. Mecburi olarak kızına uyguladığı tecritten vicdanı sızlayan baba, gönülünden razı olmuştu bu teklife. Daphne'nin ayrı mezhepten de olsa kendi dininden bir arkadaşı olmasının onu memnun edeceğini söylemişti. İlyas bu haberi duyduğunda mutluluktan sarhoş olmuş halde sedire yığıldı.

İlyas artık iki kişiden ibaretti. Sabahları uyandığında bir Türk idi. Artık dedesi gibi gördüğü yaşlı adam ile kahvaltı ettikten sonra öğlene kadar Galata'yı dolaşılıyor, kendi yaşlılarıyla oyunlar oynuyor, sokak başlarındaki hokkabazları izliyor, sahipsiz köpekleri, kedileri seviyor, içtima yapan askerleri taklit ediyor, yolları tıkanmış karıncalara parmaklarıyla köprüler kuruyordu. Güneş tepedeki tahtına kurulduğunda ise koşarak eve gidiyor, üstünü başını değiştirerek Silvio'ya dönüşüyordu. Sonra da soluğu limanda alıyor, Norahk'ın verdiği meteliği kayıkçılara uzatarak eski kente geçiyordu.

Daphne her zaman onu ilahi gülümsemesiyle karşılıyordu. İlk günlerdeki mahcubiyetinden arınmıştı, artık kıza ismiyle seslenebiliyordu. Norahk'tan sır gibi sakladığı bir şey vardı İlyas'ın. Daphne'ye yalan söylerken öyle azap çekiyordu ki, çoktan kıza gerçek kimliğini açıklamıştı. Haftalardır Silvio diye seslendiği arkadaşının aslen İlyas isimli bir Türk olduğunu öğrenen Daphne, korkmak bir yana sevinmişti. Zira her zaman babasından barbar olduğunu duya geldiği Türklerin pek de öyle olmadığını kanıtıydı İlyas. Kaderindeki Türk gencinin de İlyas gibi biri olacağına dair inancı güçlenmişti. İlyas bu inancın perçinlenmesine sevinmişti, ama Daphne'nin kaderindeki Türkün karşısındaki çocuk olabileceğini bir an olsun bile düşünmeyişine de içerlemiyor değildi.

Her şeye karşın İlyas'a Silvio ismiyle hitap etmeyi sürdürüyordu Daphne, zira Rufina'nın bu gerçeği duyması halinde, fazla bir süre geçmeden babasının İlyas'ı evden kovmak için geleceğinden emindi. Kız ona okuduğu kitapları anlatıyor, İlyas da kentte ne olup ne bittiğini Daphne'ye naklediyordu. Bir gözü Daphne'nin yemyeşil gözlerinde, diğer gözü ise elinde olsa değnekle göğe sabitleyeceği güneşte olan çocuk, ufuktaki kızılığını gördüğünde tüm neşesini yitirerek kıza veda ediyor, Galata'ya dönerken eliyle olmayan bıyıklarını yokluyor "Ne zaman sakalım bıyığım çıkacak?" diye içinden feveran

ediyordu. Eve her dönüşünde ise, hatırı kırılmasın diye maharetli olduğunu söylediği ama berbat yemek yapmak konusunda üstüne olmayan Norahk'ı maltızın başında gördüğünde yüzünü ekşiterek “İyi akşamlar” diyor, üstünü çıkartarak, şalvarını, yeleşini giyip, tekrar özüne dönüyordu.

Norahk akşamları mumları, kandilleri yakar, uzun piposuna döktüğü kenevirin dumanını ciğerlerine çektikten sonra İlyas'a döner, ona hikayeler anlatırdı. Truva Savaşını, Odysseus isimli bahtsız bir kralı, Sokrates'i, Persleri, İskender'i, Efrasiyab'ı, Roma'yı, Hannibal'i ve filleri, Kleopatra'yı... İlyas öyküleri hevesle dinlerdi ama Norahk'ın hikayeleri anlatırken sunduğu teferruata şaşmaktan da kendini alıkoyamazdı, adam öyküleri sanki tanık olmuşçasına anlatıyordu. Bazen Mor Cübbeli hikâyeleri boş verir, aralarında bir sır olması kaydıyla ve Daphne'ye bile söylememesini tembih ederek dünyanın, kainatın ve zamanın sırlarını onunla paylaşırdı.

Cazibe-i arz diye bir yasa vardı mesela. Havaya atılan cisimlerin, mıknaıtis çekiyormuş gibi yere düşmesinin sebebi hikmeti buydu. Norahk er geç bu kuvvetin keşfedileceğini fakat insanların topraktaki bu kuvvetin tabiatını çok daha sonra idrak edebileceğini söylemişti. Söylediğine göre zaman denilen şey yalnızca bir mefhum değildi, sahiden de vardı. Kainat ile zaman et ile tırnak gibi birbirine yapıştı. Dünya öyle ağırdı ki, gerilmiş bir örtünün üzerine atılan karpuz örtüyü nasıl büküyorsa, dünya da zamanı ve kâinatı büküyor, çevresindeki ve içindeki her şey de bu bükülmeden nasibini alıyor, dünyaya doğru meylediyordu. İlyas pür dikkat adamı dinlemiş, lakin hiçbir şey anlamamıştı ama canı da karpuz çekmişti doğrusu.

Norahk İlyas'a zamanın izafiyetini; cisimleri oluşturan, bin adet kartalın gözleri bir araya gelse dahi görülmeyecek zerrelere; onların içinde tınlayan yayları; dünyadaki ilk nefesin denizin diplerinde nasıl alındığını; bir vakitler dünyada yürüyen devasa mahlûkatı ve onların yaşadığı mahşeri; daldan dala atlayan maymunların bir orman yangını sonucu nasıl iki ayak üzerinde yürümeyi öğrendiğini; dinlerin nasıl ortaya çıktığını; ilk devletlerin ne şekilde kurulduğunu; piramitlerin nasıl inşa edildiğini anlattı. İlyas için bunlar deli saçması şeylerdi ama adamın izahatındaki dil öyle güzeldi ki, dinlemekten zevk alıyor, sözünü çiğnemek pahasına, Norahk'ın anlattıklarını ertesi günün öğleninde Daphne ile paylaşmak için sabırsızlanıyordu. İlyas bu kerameti kendinden menkul bilgileri Norahk'tan öğrendiğini söylemiyor, muhayyilesine övgüler yağdırırken kızın yüzünde beliren hayranlık ile tatmin oluyordu. Bir de bir çocukmuş gibi yanağını, saçını okşamasa...

Bir yaz gecesinde Galata Kulesine çıkmışlardı. Kapıdaki muhafızlar her nedense kendilerini görmemişti bile. Kulenin tepesindeyken Norahk gece göğündeki saman yolunu göstererek, bunun esasen dünyanın da içinde yer aldığı bir yıldızlar topluluğunun halkası olduğunu söylemişti. “Kâinata bizimki gibi o kadar çok seyyare var ki, birçoğu da yaşamdan nasiplenmiştir. Heyhat o kadar uzaktalar ki çocuk, en hızlı ata atlayıp onların dünyasına gitmeye kalksan, zürriyetinden bin nesil geçse dahi varamazsın.” demişti. İlyas'ın bakışları Norahk'ın işaret ettiği yıldızlı gökten, kamerin üzerinde parladığı Konstantinopolis'e düşmüştü. “Belki göğe dokunamam, belki seyyarelere varamam ancak ant olsun ki Daphne'ye er geç kavuşacağım” diye düşünmüştü.

Gece rüyalarında mütemadiyen Daphne misafiri oluyordu. Bu düşlerde İlyas büyümüştü. Bıyıklı, sakallı bir cengâvere dönüşmüş oluyor, Daphne'yi kollarına alıyordu. Her rüyanın sonunda ise aynı karabasan çıka geliyordu. Bu karabasanın adı Andronikos idi. Yaşlı hekim birdenbire aralarında beliriyor, Daphne'yi yaka paça uzaklaştırıyordu. Vakitsizce, soluk soluğa uyandığı her gece ise

istisnasız, zifiri karanlıkta pipoda yanan ateşin insafına kalmış loş ışıktaki, babasının tablosuna endişeli halde göz gezdiren, tefekküre dalmış Norahk'ı görürdü. Zaten bir kez bile ihtiyarın uyuduğuna şahit olmuş değildi. Bazen Mor Cübbelinin düşünceleri ağzına akseder, İlyas'ın kulakları ise ağa yakalanan balıklar gibi bu mırıltıları avlardı. “İkisi de ölecekse nasıl burada vuslata erecekler?” diye kendi kendine soruyordu adam, “İkisini de kurtarmanın bir yolu olmalı”

İlyas bu mırıldanmalardan hiçbir şey anlamıyor, kimlerin ölmek üzere olduğunu umursamadan, Daphne'ye kavuşacağı anın çarçabuk gelmesi için tekrar uykusuna dalıyordu.

III

ÜÇ YAŞLI KADIN

Norahk, bir kış günü kahvaltı ederlerken “Hazırlan, seyahate çıkıyoruz” dediğinde çocuğun yüreği ağzına gelmiş, çiğnemekte olduğu zeytinler mintanına düşmüştü. Babasının vaktiyle Mor Cübbeliyle çıktığı yolculukları gayet iyi biliyordu ve daha da iyi bildiği şey bu yolculukların aylarca, hatta kimi zaman yıllarca sürdüğüydü. “Daphne'den ayrılamam. Daphne'nin güzel yüzünü görmeden, kalbimi okşayan sesini duymadan bir gün bile yaşayamam” diye inledi içinden. Norahk aklından geçenleri duymuşçasına “Merak etme, yalnızca bir günlük seyahat. Arkadaşın ile yarın görüşürsün. Hem fazla muhabbet âşık usandırır derler” demişti gülerken, sonra da birdenbire kaşlarını çatarak “ Ama gittiğimiz yerde benim sözümünden çıkmaman gerek” diye uyarıyordu onu.

Galata değişmişti. Şehri, turuncu kiremitlerin elinden alarak beyaza bulayan kar değildi yalnızca bu değişimin mimarı. Koloni artık simsarlardan ve tacirlerden ziyade asker kaynıyordu. Limandaki ameleler, yılbaşında limana yanaşmış Cenova kadırgalarından inen zırhlı askerleri gördüklerinde, bir süreliğine yeni bir iş bulmaları gerektiğini anlamış, merdivenli şehirde kaybolmuşlardı. Sur burçlarında ve kent içinde teyakkuz hâkimdi. Gerçi sokakta kulaktan kulağa yayılan dedikodulara göre Podesta, işgal ettikleri yerlerde hoşgörüsüyle anılan Osmanlılara şartlı teslim olmaktan yanaydı fakat valinin planı her ne idiyse, Ocak ayının sonunda yedi yüz askerle şehre gelen Komutan Giovanni Giustiniani bu plana dâhil değildi. İmparator, yardım çağrısını duymazdan gelmeyen bu adamı şehrin başkomutanı ilan etmiş, Giustiniani'de bu güvene layık olduğunu kanıtlarcasına, aralarında her daim husumet olan Rumları, Cenovalıları ve Venediklileri disipline sokmuş, kuşatma sırasında kale duvarlarında açılan gedikleri hızla kapatmak için savunma birlikleri oluşturmuştu. İşin en ilginç tarafı, Konstantinopolis'te rehin tutulan Şehzade Orhan ve Türklerden oluşan bin kişilik bir ordunun da bu gayretin içinde mevcut bulunmasıydı.

İki eşeğin sırtına atlayarak Galata'dan ayrıldıklarında ilk önce bir merada, ardından ormanlık bir patikada yol almaya başladılar. Hava soğuktu ama Norahk'ın kendisi için satın aldığı kürk, İlyas'ı kışın gazabından koruyordu.

İlyas her nedense telaşlı görünen ihtiyara, Konstantinopolis'in düşmesi halinde neler olabileceğini sorduğunda Mor Cübbeli ona dönerek “En sonunda gözündeki aşk perdesi biraz olsun aralandı da hakikati görmeye başladın çocuk” demişti. İlyas Norahk'ın haklı olduğunu biliyordu. Aylar boyunca kendi kanından askerlerin Konstantinopolis'i fethetmek için canhıraş bir hazırlıkta olduğunu biliyor olmasına karşın, kalbinin sahibi Daphne ile küçük bir salondan müteşekkil dünyasında, yaşamın gerçeklerinden uzakta yaşamayı tercih etmişti. “Peki, ne olacak? Sence netice ne olur?”

Konstantinopolis'teki insanlar, kente Türklerin gireceğini ama Türkler büyük sütuna vardıklarında gökten bir meleğin inerek her şeyi tersine döndüreceğine inanıyor.”

Norahk, zoraki de olsa gülümsemişti. “Her muharebede, her iki cenah da, bileklere kuvvet gelsin diye masallara inandırılır. Böyle uydurmalara riayet etmemelisin. Sultan Mehmet, büyük dedesi Yıldırım'ın tertibatından ders çıkarmış olarak, gözü pek askerlerden oluşan haşmetli bir orduyla, emsali olmayan devasa topraklarla surların önüne gelecek. Eski şehir birçok kez kuşatılmıştır ve her defasında zafer sur içindeki ordunun olmuştur lakin bu kez...” Norahk duraksamış, yağmur bulutlarının altında geniş kanatlarını savurarak uçan bir kartala gözlerini dikmişti. “Bu kez Sultan'ın yanında hiç de tahmin etmeyeceği, gözlerden azade, kulaklara her daim ileride destanlara konu olacak tavsiyeler fısıldayan bir müttefiki olacak”

“Peki, şehir düşerse ne olur?” İlyas, Norahk'a soru sorduğu için bin pişmandı, içinde kara bir vesvese onu yiyip bitirmeye başlamıştı. “Sen şehir için endişelenmiyorsun çocuk, Daphne'nin akıbetini merak ediyorsun” dedi ihtiyar, bu kez kaşları çatıktı, “Her şerefli hükümdar gibi Sultan şehrin teslim edilmesi için çağrıda bulunacak. Her gururlu hükümdar gibi Basileus da bu çağrıya menfi cevap verecek. Muhasaranın nihayetinde eğer şehir düşerse, harp teamülleri gereği, teslim olmayıp kan döküldüğü için şehir üç gün yağmadan geçecek. Mallara el konulacak, bazı evler yakıp yıkılacak, sahipsiz kadınlara tecavüz edilecek. Muzaffer tarafın torunları bu kötü hadiseleri hatıralarından atacak, mağlup tarafın evlatları ise bini on bin yapacak. Ezeli hikaye tekerrür edecek”

“Ama sen daha önce Sultan Mehmed Han'ın merhametli olduğunu söylememiş miydin? Yalan mı söyledin?” İlyas, bilhassa Norahk'ın son cümleleri yüzünden tasalanmış, gözünün önüne Türk askerleri tarafından tutsak alınmış Daphne gelmişti.

“Hayır, sana yalan söylemedim. Genç Sultan birçok lisana hâkim, sayısız kitabı hatmetmiş merhametli bir hükümdar fakat idaresi altındaki her asker ve her paşanın onun mizacında olduğunu söylemek için bir insanın meşrebinin sadedil olması icap eder.” diye cevap veren yaşlı adam, çocuğun içinde yaşadığı fırtınayı bildiğinden olsa gerek küçük yol arkadaşının omzuna elini dayayarak, “Evhamlanma hemen çocuk! Daphne'ye bir şey olmaması için elimden gelen her şeyi yapacağım. Sana yemin olsun” dedi.

İkinci vakti, iki kola ayrılan patikanın sonuna geldiklerinde Norahk eşeğinden inmiş, eşekleri yol kenarındaki ağaçlara bağlayacaklarını söylemişti. İlyas, ihtiyarın gideceği yer her neredeyse yolu unuttuğunu, hangi güzergâha gitmeleri gerektiğini anımsaması için soluklanacaklarını sanmıştı fakat Norahk eşeğini bir ağacın gövdesine bağladıktan sonra tekrar patikaya geçmiş, biri garba diğeri de şarka meyleden yolun ortasına kadar yürümüş, kavşağa vardığında İlyas'ı da yanına çağırmişti. Mor Cübbeli İlyas'ın elini, nasırlaşmış elleri arasına almış, tam karşılarında tehdit edercesine duran karanlık ormana bakarak derin bir nefes almıştı. İlyas o an adamın gideceği yeri gayet iyi bildiğini anlamıştı.

Kışın es geçtiği, bahar mevsiminin yaşandığı bir ormandı burası. Cırcır böcekleri dinmez bir armoni tutturmuştu. Ağaçlar öyle sıktı ki, ışığı yapraklardan oluşan sete takılan güneş buraya hükmünü geçirememişti. Öğle vaktinde loş bir ormanda, yabani otlara, çalılara, sarmaşıklara aldırmandan koşarcasına ilerleyen adamın elinde savrulan İlyas, bir anlığına küçük bir göl kenarında anadan üryan kadınlara flüt çalan, keçi bacaklı, boynuzlu bir adam gördüğüne yemin edebilirdi.

Saatler sonra ormanın en kuytusunda taşlardan yığma, saz damlı, tek pencerele küçük bir barınağa vardıklarında çocuk bitap düşmüş, yere yığılmıştı. Saçına, kulağına giren karıncalar, böcekler umurunda bile değildi, biraz olsun dinlenmek için yılanların ısırığını bile göze alabilirdi.

Norahk, Galata'da hürmet gören, hikmetinden irfanından sual olunmaz biriydi. Eşraf ona hürmet gösterir, tayfalar ne zaman onu görse saygıyla eğilir, sur muhafızları bile kale kapılarında onu sorguya çekmezlerdi. Bunda, rüyaları doğru tabir etmesi ile cübbesinin cebinden çıkan, nereden geldiği müphem sikkelerin payı vardı kuşkusuz ancak esasen, ahali, bir türlü ölüm döşeğine düşmeyen, merdivenleri çıkarken bile soluksuz kalmayan bu adamın olsa olsa evvelde ölüm ile bir akit imzaladığını düşünür, içten içe ondan korkardı. İlyas, zangır zangır titreyerek, şakağında ecel teri dökerek taş eve bakan adamı Galata reayası görse ne olurdu diye düşünmeden edemiyordu. Norahk'ı birçok kez kaygılı vaziyette görmüştü ama adamın çehresinde bir kez olsun korkuya rastlamış değildi. Kuşatma hazırlıkları yüzünden herkes tasa içinde kıvranıyorken bile Mor Cübbeli gamsız bir tavır takınmıştı ama şimdi, sarmaşıkların taşlarına musallat olduğu, örümceklerin ağlardan yurt kurduğu, terk edilmiş olduğu besbelli bu ev yüzünden ürperiyordu.

Mor Cübbeli ona dışarıda oyalanmasını ve bilhassa eve yaklaşmamasını üstüne basa basa tembihledikten sonra, kılığını kıyafetini düzelterip, küçük adımlarla eve doğru yürümüş, ahşap kapıya üç kez eliyle vurduktan sonra içeriye girmişti. İlyas, Norahk'ın uyarısını bir ikaz olarak değil bir lütuf olarak görmüş, dirseğini yastık niyetine kullanarak yerde mışıl mışıl uyumaya karar vermişti.

Norahk onu uyandırdığında kaç saat uyuduğundan emin değildi ancak vücudunda buram buram hissettiği yorgunluk, fazla dinlenmeden uyandırıldığını söylüyordu. İhtiyar, üstüne çeki düzen verip peşinden eve gelmesini söylemişti. "Ve sakın konuşma. Uslu uslu yanımda dur kafi" diye de ikaz etmişti İlyas'ı.

Evin içi dışarıdan görüldüğünün aksine tuhaf şekilde genişti. İlyas bir bulut gibi yeri kaplayan pamuk parçalarına anlam verememişti. Gri tunik giymiş, başları eşarplı üç yaşlı kadın vardı evin içinde ve İlyas onlara baktığında, Norahk'ın neden bu evden ölesiye korktuğunu gayet iyi idrak etmişti. Kadınlar kısacık yaşamında gördüğü en uzun kadınlardı. Yan yana taburelerde oturuyor olmalarına karşın başları neredeyse Norahk'ın omzunun hizasındaydı. Üçünün de aynı rahimden peşi sıra doğma olduğu, nüshası çıkmışçasına birbirine benzeyen suratlarından mütevellit gün gibi aşikârdı. Sağdaki, elinde tuttuğu iğ ile üzerine istif ettiği pamuğu eğiriyor; ortada oturan ipliği eliyle tartarak kontrol ediyor; soldaki ise bir elinde makas tutuyor, diğer eliyle ise ipliği bir ağaç parçasını döndürerek sarıyordu. Ancak her şeyden önemlisi, kadınların gözbebekleri yoktu ve gözleri safi beyaza bulanmıştı. İlyas öyle ürkmüştü ki, her an kaçmak için ardındaki kapıyı kasten kapatmamıştı.

"İstediğim şeye mukabil her bedeli ödemeye razıyım." dedi Norahk, elini çocuğun omzuna koyduğunda, "Rüyaların daha derin bir manası olduğunu benden çok daha iyi biliyorsunuz. Yardımınızı esirgemeyin benden"

Ortadaki kadın başını kaldırıp İlyas'a baktı bembeyaz gözleriyle. İlyas, Norahk'ın mor cübbesini avuçlamış, adamın arkasına saklanmıştı. O sırada açık kapıdan giren kör bir sinek İlyas'a musallat olmuştu. İlyas her yerine konan, bir türlü rahat vermeyen sineğe avucuyla öyle bir vurdu ki hayvan pamukların üzerinde kıvranmaya başladı. Çocuk hiç acımadan can çekişen sineği ezdiğinde, sineği öldürdüğü için değil, pamuk parçası kana bulandığı için tedirgin olmuştu. Başını ev sahibi kadınlara

döndürdüğünde üçünün de kaşlarını çatmış halde onu izlemekte olduğunu fark etmiş, mahcup olarak izin almadan dışarıya kaçmıştı.

Norahk yarım saat sonra evden çıktığında öfkeliydi. “Senden yalnızca uslu olmanı istemiştim. Reva mı yaptığın?” diye çıkışmıştı İlyas’a. “Ama sinek rahatsız ediyordu ne yapayım? Öldürdüğüm bir sinek, bir insan değil ki” İlyas kendini savunurken bile haksız olduğunun farkındaydı, izin almadan dışarı kaçmış olması bile fırça yemesini makul kılıyordu. Kendini affettirmek için ne ihtiyar o gece evin yanında kıvrılıp yatacaklarını söylediğinde sesini çıkartmış, ne de Mor Cübbelinin bir başlarına sahipsiz kalmış bu yaşlı kadınlardan ne istediğini sormaya yeltenmişti.

Kurt ulumaları yüzünden bölük pörçük hale gelmiş uykusundan uyandığında, ağaçların yapraklarının arasında görünen mavi göğü görür görmez sabah olduğunu anlamış, sevinmişti fakat yanı başında Norahk’ı göremeyince sevinci kursağında kaldı. Tedirgin olmuştu. Ayağa kalktı, yerdeki kürkünü alarak temizledi. Etrafta Norahk’ı aramaya tam koyuluyordu ki, evin içinden gelen o tanıdık davudi ses içini rahatlattı.

“Beş asır mı?” diye inliyordu Mor Cübbeli, “Burada kalsam ne olur ki, netice nasıl olsa aynı olacak”

İlyas merakından kulağını kapıya dayamış, içeride dönen konuşmanın davetsiz misafiri olmuştu ancak ortada bir sohbet olduğunu söylemek için bin şahit gerekliydi. Yaşlı adamın sesi dışında hiçbir şey duyulmuyordu. İhtiyar bir divane gibi kendisiyle konuşuyordu sanki.

“Evet, her bedele razı olduğumu söylemişim. Peki, yeminimi bozar, sandalıma atlarım, alışık olduğum üzere bir değil iki kürek alırım, dalgalara, fırtınalara boyun eğmeden beş asır okyanuslarda devr-i âlem yaparım lakin beni boş verin de biriniz söyleyin, O bunu nasıl yapacak?”

“İnsan aklının nice şeyi yaratmaya muktedir olduğunu duymuştum, doğrudur, fakat tek başına bir insan evladının bunda muvaffak olduğunu ne görmüş ne de duymuştum.”

“Merakımı mazur görün, bir sinek olarak dünyaya dönmesini sağlayan şey ne? Buna o mu karar verecek?”

“Kim o zaman?”

“Ne yani ipliklerinizdeki yazgıyla alay eder gibi oynuyor ama yüce Zeus’tan bile esirgenen sırlara vakıf olmuş siz, bu şeyin veyahut şahsın kim olduğu hakkında en ufak bir malumata sahip değilsiniz. Buna inanmakta zorluk çekiyorum.

“Asıl bedel, beni asla, hiçbir surette hatırlamayacak olması... Ama yine de değer”

“Bir düzinesi hala Altın Boynuz’da... Onlara emanet edeceğim. Ölümün de zamanın da yolu düşmez oraya.”

“Ne! Haritayı yanıma almayacak mıyım? Beş asır diyorsunuz, hangi akıl bir haritayı belleğinde pür pak tutabilir o kadar sene?”

Norahk dışarıya çıktığında, öfkesinden kuduruyordu. Elindeki parşömeni avuçlarının içinde bir kerpeten gibi sıkımişti. Gözleri İlyas ile karşılaştığında, çatık kaşları eğildi, yüzüne bir hüzün hâkim oldu, “Sen sen ol evlat, bir yemin etmeden evvel önce iyice bir düşün taşın!” dedi.

Galata’ya dönene kadar birçok kez sormasına rağmen ihtiyar ağzını açmamış, içerideki kadınlarla yaptığı konuşmanın mahiyetini ona açıklamamış, yalnızca “Seni alakadar etmeyen şeylere burnunu sokma!” diyerek İlyas’ı paylamıştı. İlyas bir süre sonra Mor Cübbeliden hiçbir cevap alamayacağını idrak edince pes etmiş, iki gündür görmediği Daphne’ye kavuşacağı anı hayal ederek gönlünü hoş tutmaya karar vermişti.

Daphne’ye kadınları anlattığında, Norahk’ın bir deli olduğundan şüphelendiğini söylemişti kız. “Seninle tanışmadan tam bir ay evvel babamı ziyareti sırasında, bir köpek gibi etrafı koklamaya başlamış. En sonunda benim kapıya kadar gelmiş. Babam haliyle şaşırmış buna. Kapının açılmasını rica etmiş, babam da işte Rufina’yı çağırdı, kapıyı açtırdı. En son, küçük bir çocukken görmüştüm Norahk’ı. İnanabiliyor musun hiç değişmemişti. Onu ilk gördüğüm zaman altmış yaşlarındaydı, çoktan sırtı kambur olmuş, dizleri tıkırdayan bir adama dönmesi gerekiyorken, sıhhatli bir şekilde salonuma girdi. O uzun burnunu boynuma kadar uzattı. Sonra da düşüncelere dalmış halde söylenerek apar topar evden ayrıldı.”

“Hâlbuki burnu maharetten yoksundur. Aksi olsaydı yaptığı berbat yemekleri koklarken çok leziz olmuş, çok leziz olmuş diye bağırmazdı”

Daphne İlyas’ın sözlerine öyle güldü ki, çocuğun yaşadığı gurur, on yedi asır evvel muzaffer bir kralın, İndus Nehri’ne bakarken yaşadığı gurur ile boy ölçüşebilirdi. Lakin âşık olduğu kızın yanında nüktedan görünse de, için için Mor Cübbeli ile o netameli kadınlara neden gittiklerini merak ediyordu.

Norahk’a o günden beri bir haller olmuştu. Artık akşamları ona hikâyeler anlatmak yerine, mum ışığında ceylan derisi haritanın her detayını inceler olmuştu ve daha da tuhafı, kati surette haritaya bakmasına müsaade etmiyordu. Bir keresinde çocuk, Konstantinopolis dönüşü onu iskelede denize bakarken görmüş, yanına yaklaştığında adamın denize yalnızca bakmadığını, aynı zamanda denizle konuştuğunu da idrak etmişti. “Unutmayın, meskende onu efsunlamanız mühim. Aksi halde aklını yitirecektir zavallı. Sandalımı ise geceleyin sürükleyin boğaza, kimse görmesin şaşmasın bu işe.” diye fısıldıyordu denize karşı. Mor Cübbeli İlyas yanında belirince ilk önce afallamış sonra da

ihhtiyarlıktan yakınmış, bunama alametleri gösterdiğini söyleyerek de eve doğru seğırtmişti.

Çocuk, Mor Cübbeliyi seviyordu. O olmasa babasının, annesinin ölümüne neden olan o cahil köylülerin arasında yaşamak mecburiyetinde kalacak, Daphne ile tanışamayacaktı. Onun sayesinde dünya hakkında, cilt cilt kitaplar arasında derbeder olmuşlardan bile fazla bilgiye haizdi. Her şeyden önemlisi Norahk İlyas'a ikinci bir şans vermişti. Elinden alınmış ailesinin hatıralarıyla dolu bir evden onu kurtarmış, ona yepyeni bir yaşam, yepyeni anılar, yepyeni umutlar zerk etmişti. İlyas bu yüzden Mor Cübbelinin içine kapanık haline üzülüyor, ona yardım etmek istiyordu. Birkaç kez yüreğini dizginleyerek Konstantinopolis'e geçmemiş, Mor Cübbeli ile beraber vakit geçirmek için çabalamıştı ama ihtiyar öyle inatçıydı ki, ne dışarıya çıkıyor, ne de konuşmak istiyordu. Yerde bağdaş kurup haritayı sanki bir külliyatmış gibi gözleriyle tarayan adamın, varlığından haberdar olduğundan bile kuşku duyuyordu. Mor Cübbelinin artık, köydeki sessiz dostu bostan korkuluğundan en ufak farkı kalmamıştı.

İlyas her şeye rağmen Norahk'ı dedesi gibi görüyor, delirmiş olsa bile onun yanından ayrılmayacağına dair içinden yemin ediyordu. Gelgelelim yalnızca bir hafta sonra Mor Cübbeli onu terk edecek, ardında kendisinden ölesiye nefret eden bir çocuk bırakacaktı.

İlyas'ın yaşam öyküsünün son perdesi, Nisan başında, Daphne'nin balkonunda açıldı. En sonunda teşrif etmiş bahar gökyüzüne hâkimdi lakin Konstantinopolis'ten yayılan fısıltılar, insanın kalbine işleyen neşeyi solduruyordu. Sultan Mehmet'in ordusuyla beraber Edirne'den yola çıktığı haberi tez varmıştı kente. Dükkânlar kapatılmış, caddelerde zırhlı, miğferli askerler dışında kimse yürümez olmuştu. Haliç bile yoktu artık. Boynuz şeklindeki körfezin mavi suları, demir atmış kadırgalar, kalyonlar, irili ufaklı gemiler yüzünden görünmez olmuştu. Ancak İlyas'ın aklı bunlardan ziyade, tüm gün kendisine surat asan Daphne ile meşguldü. Geldiğinden beri bir kez bile o zarif sesini duymamıştı. “Sana karşı bir hata mı yaptım Daphne? Neden yokmuşum gibi davranıyorsun?” diye sorduğunda, alacağı cevap ile alakalı bir tahmini vardı. Kız kesinlikle, Norahk'ın yanında olmak için kendisini ziyaret etmediği o birkaç gün yüzünden ona kırgın olmalıydı.

Kollarını balkon korkuluğuna dayamış Daphne başını ona döndürerek, sitemkâr bir edayla “Biliyor muydun? Senin ihtiyarın babama, şehir Türkler tarafından işgal edilirse beni nasıl öldürmesi gerektiği hususunda verdiği tavsiyeden haberin vardı değil mi? Aynı evde yaşıyorsunuz, bilmiyor olamazsın” dediğinde çocuk kaskatı kesilmişti. Neyi biliyormuşum demek istiyordu ancak kelimeler ağzındaki yuvalarını terk etmek istemiyor, şaşkınlığı yüzünden yalnızca kekeliyordu.

“Cevap bile veremiyorsun!” Daphne hırçın şekilde hala ne için suçlandığını anlayamayan çocuğun üzerine yürümüştü, “İlyas bunu bana nasıl yaparsın! Seni bir kardeş gibi sevmiştim oysa. Beni deniz kızlarına emanet edeceksiniz demek! Ben senin gibi bir çocuk değilim. Masalları severim ama masallara inanacak yaş çoktan geçtim. Senin ihtiyara söyle, sakalındaki beyazlardan utansın da biraz insafa gelsin! Bu lanet bedenimden canımı alıp çıkarmaksa niyetiniz, şerbetime zehir koyun, acı çekmeden gideyim. Siz de kurtulun ben de! Çok mu mutluyum sence? Annem benim yüzümden öldü. Beni doğururken öldü. Babam bana her baktığında gözlerinde sevginin yanı sıra o kahrolası pişmanlığı görüyorum. Yaşamım lanet bir rüya yüzünden mahpus halde geçti! Nasıl öleceğime bile karar veremiyorum! Bir tek sen vardın! Çocuktun, ama seni hiç doğmamış kardeşim gibi sevmiştim. Sana güvenmiştim. Bir dost bir kardeş olsaydın, Norahk'ın bu melun planını bana anlatırdın. Sen de

onun gibisin! Şimdi adın Silvio mu İlyas mı her neyse, defolup gitmeni istiyorum. Bir daha yüzünü görmeyeceğim. Bir daha asla bu evin kapısından içeriye girmeyeceksin!”

Dilindeki zinciri kırabilirdi. Kendini savunabilir, Norahk’ın ona kendisiyle alakalı hiçbir şey söylemediğini izah edebilirdi. Yapamadı. Sorgusuz sualsiz kalbini teslim ettiği kızın zümrüt gözlerindeki yaşların dalgasında boğulmuş, kayıplara karışmıştı. İlyas’ın İlyas olarak Daphne’nin gözlerine baktığı son an olacaktı bu.

İlyas Andronikos’un evinden allak bullak adımlarla ayrılırken öfkeliydi. Var gücüyle kale kapısına doğru öyle bir hızla koşmaya başladı ki, surlardaki muhafızları denetleyen Grandük Notaras, askerlere kaplan gibi koşan çocuğu göstererek “İşte hepinizin böyle atik olmasını istiyorum” demişti.

Taş eve vardığında Norahk’ı bulamadı. Sedirin üzerine bırakılmış üç adet altın sikke ve haritayı görünce öfkesi korkuya dönüşmüştü ama ihtiyarı nerede bulabileceğini biliyordu neyse ki.

Limandaki zırhlı muhafızların arasında koşarcasına ilerliyor, iskeledeki kalabalığı gözleriyle didik didik ediyor, sırtını küpeştelere dayamış sohbet çeviren insanlara bakınıyordu ama hiçbir yerde Norahk’ı bulamamıştı. Galata surunun dibine oturarak biraz olsun soluklanmaya karar verdi.

Babası yanılmış olabilir miydi? Evet, şüphesiz yanılmıştı. Merhamet sahibi hangi insan, masum bir kızın ölmesine önyak olurdu ki? Mor Cübbelinin Daphne’yi koruyacağına yemin ettiği an daha dünmüş gibi hatırlıydı. Karar vermişti, Norahk’ı bulduğunda ona söyleyecek iki çift sözü vardı, ondan sonra adamı bırakacaktı. Bir çocuktu ve geçimini nasıl sağlayacağı hakkında en ufak fikri yoktu ama akıbeti, birkaç adım ötesinde, önüne bir tas atmış, yalvar yakar dilenen adam gibi olsa bile kararlıydı.

“Evlat, ihtiyarı arıyorsan, en son eski rıhtımda gördüm onu” İlyas heyecanla, kendisine seslenen dilenciye çevirmişti gözlerini. Çocuk çevik bir hamleyle doğruldu ve dilencinin yanına yürüdü. “Eski rıhtım nerede peki?” diye sordu. Kel adam parmağıyla sol tarafi işaret ediyordu. “En az yüz metre yürümen gerek” Dilenciye minnettar olduğunu söyleyerek, adamın tarif ettiği yere doğru yeldirmeye başladı.

Çocuk, yarısı denize batmış, takozları çıkmış rıhtıma vardığında Norahk’ı açıkta bir sandalda kürek çekerken görebilmişti. İlk başta adamın karaya gelmekte olduğunu sanmıştı fakat çok kısa sürede, ihtiyarın kürekleri ileriye değil, geriye doğru çektiğini anlayınca panikledi.

“Norahk! Nereye gidiyorsun! Gel buraya!” diye haykırırken, bir yandan da iki elini kaldırmış sallıyordu adamın kendisini görmesi için. Mor Cübbeli sesi duyduğunda kürek çekmeyi bırakmış, İlyas da biraz olsun rahatlamıştı. Fakat her nedense Norahk demir atmış gibi olduğu yerde duruyor, yalnızca ona bakmakla yetiniyordu. İhtiyar birdenbire oturduğu yerden kalktı, iki elini ağzına götürerek “Affet beni çocuk! Bu sandalı genç bir adama teslim etmem gerekiyor!” diye bağırdı.

İhtiyar ona el salladıktan sonra tekrar dizlerini kırıp, küreklere asılmıştı. Bu ani yolculuğun, ormandaki kadınlar ile alakalı olduğunu ve bir daha Norahk’ı görmeyeceğini biliyordu İlyas. Yapabileceği tek şey vardı ve bunu da yaptı.

Galata nisan ayının bir günü “Seni asla affetmeyeceğim! Duyuyor musun beni? Seni asla affetmeyeceğim!” diye bağıran bir çocuğun sesiyle öyle bir inledi ki, en tepede, Galata Kulesindeki

gözcü muhafız şekerlemesinden uyanmış, bağırان çocuğun ecdadına okkalı bir küfür savurmuştu lakin yalnızca birkaç saniye sonra aklında ne ziyan olmuş uykusu ne de çocuk kalmıştı. Batı yönünde gördüğü şey onu allak bullak etmiş, basireti bağlanmıştı. Gözlerini ovuşturdu ama ne çare, hayal görmüyordu. En az yüz bin kişilik bir ordu, öküzlerin çektiği koçbaşlarıyla, mancınıklarla, devasa toplarla usul usul Konstantinopolis'e hareket ediyordu. Keskin gözleri kırmızı, yeşil, gri renklerin hâkim olduğu kalabalığın önündeki beyaz bir noktaya odaklandı. Bunun Sultan Mehmet'in beyaz küheylanı olduğunu anlamak için ilim irfan sahibi olmaya gerek yoktu.

IV

HARİTA

“Bundan on binlerce sene evvel ne din, ne milliyet, ne de devlet vardı. İnsanlar tekti ve hürdü. Kimse kimseden emir almaz, kimsenin canına kıyılmazdı.

Kara benizli bir adam, kadınının, çocuklarının karnını doyurduktan sonra her akşam yaptığı üzere bir tepeye çıktı, yamaçtaki taşlardan birine oturdu ve seyretti. O zamanlar, boş boş oturup dünyayı izleyenler ayıplanmaz, başına ekşiyenler çıkmazdı. Adam ufka kadar uzanan balta girmemiş ormanları, batmakta olan güneşi, yavaş yavaş belirginleşen ay ve yıldızları, gökte uçan kuşları seyretti ve uzun zamandır aklını kurcalayan sorularla cebelleşti. Nerede olduğunu merak ediyordu. Yaşıyordu, nefes alıyordu, yiyordu, avlanıyordu ama üzerinde yürüdüğü, uyuduğu bu dünyanın anlamını bilmiyordu. O akşam cevabı bir şekilde buldu. Anlamı yoktu. Dünyanın da, hayatın da, güneşin de, yıldızların da, hatta kendisinin bile manası yoktu. Bir insanın tek yapması gereken şey yaşamaktı. Keyif almak, eğlenmek, yaşamın tadını çıkarmaktı. Ayağa kalktı, derin bir nefes aldı ve huzurla ailesinin yanına döndü. Onun hissettiği huzuru bir daha kimse hissedemedi. Zira bu adam gök kubbenin altında yaşamış en bilge insandı. Diğerleri ise nesiller boyu hep bir mana aradılar, bulamayınca usandılar ve kendileri hayata mana uydurdular. Bu sahte manalar fareler gibi çoğalınca da kendi yalanlarının içinde boğuldular”

Norahk'ın anlattığı bu kıssayı hatırlamıştı Galata'nın sayısız merdivenlerinden birinde oturmuş şafağı beklerken. İlyas, Mor Cübbelinin anlattığı adam kadar bilge değildi. Elli gündür kuşatma altında perişan olmuş Konstantinopolis'e bakarken, hala bir mana arıyordu. Türkler de, Rumlar da insandı ama birbirlerini öldürüyorlardı. Surlarla çevrilmiş bir toprak parçası için... Bir manası olmalıydı.

Galata, kuzeyde ordusunu konumlandırmış bir Paşa tarafından kuşatılsa da, Konstantinopolis kadar çilekeş değildi zira Osmanlılar evvela kadim şehri gözlerine kestirmişti. Konstantinopolis düşünce nasıl olsa Galata her şekilde zapt edilecekti. Ama Konstantinopolis direniyordu.

Osmanlılar muhasarada başarılı ve sabırlıydı lakin emsalsiz ebattaki şahi namlı toplarına rağmen, bir türlü nice milletin kanını döküp terk ettiği surları geçemiyorlardı. 22 Nisan sabahı, boğazdan Galata etrafına dizilmiş yağlı kızaklar üzerinde, öküzler ve askerlerin çektiği yetmiş iki adet küçük savaş gemisini Haliç'e indirmeleri bile, kuşatma altındaki halkın moralini bozmak haricinde herhangi bir şeye yaramamıştı. Aynı zamanda sur içinden gelen haberler, sıranın kendilerine gelmesinden korkan Galata ahalisini bir nebze de olsa rahatlatıyordu. İmparator'un ve Giovanni Giustiniani'nin emrindeki müdafaa her geçen gün gösterdikleri gayretle Ayasofya'ya iltica etmiş halka umut oluyordu. Sultanın ataları gibi bezerek kuşatmayı kaldırması an meselesiydi ekseriyete göre. İlyas ise

Konstantinopolis'in her an düşebileceğini düşünüyordu zira Osmanlıların Haliç'e gemilerini indirmiş olması, kadim şehrin batıdan alacağı erzak, asker ve silah yardımını imkânsız kılmıştı. Yine de fark etmezdi çocuk için ama ne olacaksa hemen olmasını istiyordu. Elli gündür Daphne'yi görememişti. "Belki o da balkonundan Galata'ya bakıp, beni merak ediyordur" diye düşündü.

Ufukta güneş görüldüğünde ayağa kalktı ve evine gitmek için basamakları çıkmaya başladı. Yüzü yara bere içindeydi. Kuşatmadan beri birçok kez Türk olduğu için Pera'lı çocukların hışmına uğramıştı uğramasına ama en son yediği dayak bir Cenovalı askerin elinden olmuştu. Adamın komutanı imdadına yetişmese çoktan boğazı kesilmişti. Komutan hoşgörülüydü, en azından kuşatma bitene kadar Türk kılığı kıyafetiyle sokaklara çıkmamasını öğütleyerek onu evine yollamıştı.

İlyas mecburdu şalvarına, yeleşine, kuşağına... Hepsi, titizlikle aklında kurduğu planın birer parçasıydı. Konstantinopolis istila edilirse, Silvio'dan İlyas'a dönüşecek kadar bile vakti olmayacaktı.

Birkaç hafta önce, Cenovalıların farkına varmamaları için önünü taşla kapattığı küçük bir gedik bulmuştu batı burçlarından birinin dibinde. Her gün o noktaya giderek deliği kontrol ediyordu. Çocuk olmak başına hep iş açmıştı ama bu kez bundan fayda sağlayabilir, kadim şehir düştüğü takdirde gedikten geçerek kolayca Haliç'e ulaşabilirdi. Şehir işgal halindeyken Türk askerlerinin ilk yapacağı iş Haliç'e bakan sur kapılarını açarak kadirgalardaki askerlerin şehre akın etmesini sağlamak olacaktı. İlyas da işte bu arada karşı kıyıya geçecek, Konstantinopolis'e girecekti. Doğrudan Daphne'nin evine doğru koşacak, kızı Andronikos'un elinden kurtaracaktı. Yolda kendisini durduran yeniçerilere Türk olduğunu kanıtlaması zor olmayacaktı kılığı kıyafeti sayesinde.

Yaşam elinde ne varsa alıp götürmüştü. Önce babasını sonra da annesini kaybetmişti. Norahk onu terk etmiş, sevdiği kızın gözünde değerini iki paralık etmişti. Daphne'ye rüyadaki gencin kendisi olduğunu söyleyecek cesareti bile bulamamıştı kendinde. Ne kazanmıştı peki? Susarak, bekleyerek, sabrederek ne elde etmişti? Evet, bir çocuktü, daha bıyıkları dahi terlememişti ama seviyordu. Kendisini kardeş gibi seven bir kıza âşıkı. Daphne de anlayacaktı. Onu, vesveseleri yüzünden, aklını kaybetmiş bir adamın tavsiyesiyle ölüme göndermeye kararlı babasının elinden kurtardığında kız da çocuk saydığı İlyas'ın bir erkek olduğunu idrak edecek, ona bambaşka bir gözle bakacaktı. İlyas Daphne'yi kurtarmalıydı. Başka çaresi yoktu zira küçük bedenini dünyaya bağlayan tek şey Daphne idi.

Başı döndü. Aniden ağzı kurumuştu. Merdiven kenarındaki duvara tutundu ama nafileydi. Ayakları uyuşmuştu. Bilincini kaybederek, yere yığıldı.

İlyas gözlerini açtığında evinde bulmuştu kendini. Başucuna bir tas su ile ekmek arasına istiflenmiş balık bırakılmıştı. Hayal meyal bir adamın ona su içirdiğini hatırlıyordu. Bu insanın çehresi belleğinde berrak olmasa da, Norahk olmadığından emindi zira ona yardım etmiş adamın murdar nefesini ve dazlak kafasını zar zor da olsa hatırlayabiliyordu.

Enzo bir dilenci olduğu için yaşamı boyunca hakir görülmüştü fakat mesleğini hor görenler; dilenciliğin behemehâl keskin bir zekâ, dinmez bir azim ve en ceberut ruhluları dahi gözyaşına sevk edecek bir oyunculuk mahareti gerektirdiğini bilmekten uzak, aciz insanlardı. Elli yaşındaydı ve

sihhati yerindeydi. Buna karşın tam kırk sene, ayakları çarpık vaziyette bir kötürüm gibi yaşamıştı. Uсталık, ayakları eğri büğrü göstermekte değil, ayak parmaklarına ayrı ayrı hükmedebilmekteydi. Her insan evladının haiz olmadığı bu yeteneğe, on sene bilimum her gün yaptığı tatbikle ulaşmıştı ve kendisiyle gurur duyuyordu. Eciş bücüş, cin çarpmış gibi bir görünüm arz eden ve görende tiksinti uyandıran ayakları sayesinde geçimini onun bunun yanında ser sefil olmadan, emir almadan sağlayabilmişti. Ancak usta oyuncululuğu olmasaydı, yalnızca ayaklarını yamultmakla kalır, avucunu yalayarak midesini doyururdu.

Her dilencinin feyz aldığı tarihi bir şahsiyet vardır. Acemilik döneminde, yarım asrı avuç açarak geçirmiş ustaları ona defaatle Eyüp peygamberi taklit etmesi gerektiğini öğütlemişti. Çok azı ise kardeşleri tarafından kuyuya atılan Yusuf'un hüznünü görünüşe yansıtmanın faydasını anlata anlata bitirememişlerdi. Enzo ise hepsinden daha meşakkatli olanını seçmişti. Zeytin dağında çarmıha gerilen İsa'nın çilesini... İsa'nın çarmıhtayken, vaktiyle bir eşeğin sırtında Kudüs'e girerken kendisini sevinçle karşılayan halkının çark ederek onu ölüme göndermesi ve sözlerini çiğneyerek onu tanımazlıktan gelen havarileri yüzünden yaşadığı hayal kırıklığını; kesesi bol, günahı fazla insanların içindeki pişmanlığa seslenmek için kullanmak her dilencinin harcı değildi ama Enzo bu konuda insanları hayrete düşürecek kadar becerikliydi. Önünden ne zaman biri geçse, yüzüne bir mahzunluk çöker, iki kolunu açarak göğe bakar, içinden de "Baba beni niye terk ettin?" diye haykırırdı. Sikkeler çil yavruları gibi tasına dökülürdü. Günah işlediğini düşünmüyordu, zira gerçekten de babası küçük bir bebekken onu terk etmiş, annesi başka bir koca bulunca da bir çöpmüş gibi sokağa atılmıştı.

Bu mahareti sayesinde Pera'da avuç açma piyasasında en yüksek parsayı o topluyordu. Kimse bilmiyordu ama çoktan Pera'nın en zengin insanlarından biri olmuştu. Kazandığı sikkeleri son yıllarda karlı yatırımlara dönüştürmüş, Giancarlo Balti mahlasıyla La Serenissima ve Cenova menşeli, deniz ticaretiyle iştigal birkaç şirketin küçük hissedarı olmuştu.

Bir dilenci aynı zamanda zeki olmalıydı, nerede önüne tas koyacağını, nerede inleyeceğini bilmeli, paranın kokusunu almalıydı. Enzo meslek yaşamı müddetince her daim aklının sesine itimat etmişti. Hallere, tavırlara, surat ifadelerine dikkat kesilip insanların hangi dertlerden mustarip, hangi düşlere talip olduğunu doğru tahmin ederek borçluya para, dula koca, hastaya şifa murat edip turnayı her zaman gözünden vururdu. Şimdi ise elindeki ceylan derisi haritaya baktığında aklı, Pera'dan ayrılma vaktinin geldiğini tembihliyordu. Enzo kararsızdı. Hisleri bu kıymetli hazinenin elli yıllık dünya macerasında eline geçmiş en hakiki fırsat olduğu söylese de, Galata'dan ayrılmak gönlüne kâm değil gam salıyordu.

Haritayı bir çocuktan almıştı. Gerçi çocuğun bundan haberi yoktu ama yine de Enzo kendini suçlu hissetmiyordu. Neticede çocuğun hayatını kurtarmıştı ve bunun bir bedeli olmalıydı. Garibanı merdivenlerde baygın halde yatarken bulduğunda yüzü perişan haldeydi. Gözlerinden biri mosmor olmuş, alt dudağı patlamıştı fakat bu çocuğun her daim Mor Cübbelinin yanında gördüğü velet olduğunu gayet iyi biliyordu.

Çocuğu kucaklayıp, Norahk'ın herkesçe bilenen viranesine götürmüştü. Evde iki adet sedir, iki parça battaniye, devrilmiş bir maltız, çocuğun ölçülerine göre dikilmiş bir Cenovalı kıyafeti ve duvardaki bir tablo dışında hiçbir şey yoktu. Enzo kendi fakirhanesinin bile, kesesi sikke dolup taşan Norahk'ın evinden daha lüks olduğunu anlayınca gülmeden edememişti.

Garibani yatırdıktan sonra yakındaki bir çeşmeden bir tas su getirdi eve. Yavrucağın dudakları suyu hissedince canlanmıştı. Çıkınından bayat ekmeğini ve tuzlanıp kurutulmuş balığını çıkardı, peyderpey kendine gelmekte olan çocuğa yedirdi. Çil çil ter döküyordu zavallıcık. Yerde gördüğü bezi alıp çocuğun alnını silerken, elinde tutmakta olduğu şeyin bir bez değil, deriye çizilmiş bir harita olduğunu fark edince çocuğu bir an olsun unutarak haritayı incelemeye koyuldu.

Limanda dilendiği için, tayfaların, kaptanların elindeki haritalara aşınaydı fakat bu harita farklıydı. Normal haritalarda batıdaki okyanusun ötesi çizilmezdi zira orada dünyanın sonu olduğu söylenirdi. Ancak bu parşömende, dünyanın sınırı olması gereken yerde devasa bir kıta vardı. İki parça halindeydi ve ortasında damar gibi uzanan ince bir kol ile bu iki toprak parçası birbirine bağlanıyordu. Enzo bu kara parçasına baktığında mürekkepten ziyade som altınlar görüyordu. Haritayı Cenova'da çok yüksek bir meblağa satabilirdi.

Çocuğa bakmıştı. Canıyla cebelleşen zavallının ihtiyacı olan şey yemekti, harita değil. Çıkınındaki tüm erzakı çocuğun başucuna bıraktıktan sonra evden ayrılmıştı.

Dilenci kısa bir akıl muhakemesinin ardından nihayet, Giancarlo Balti ismiyle sahip olduğu hisse kâğıtlarını ceplerine doldurup, 28 Mayıs 1453 tarihinde, müdafaadan ümidini kesen Venediklilerin dolup taşıdığı bir kadırgaya binmek için, üzerindeki paçavralardan onun bir dilenci olduğunu anlayıp gemisine almak istemeyen kaptana bir kese gümüş uzattı.

Enzo Venedik limanında gemi rampasından iner inmez, Konstantinopolis'in düştüğü haberinin kulaktan kulağa yayıldığı çarşıya karışarak, göze batmadan yeni yaşamına ve ismine uygun kıyafetler satın almış, hissedarı olduğu şirketleri ziyaret etmiş, birkaç gün soluklanıp zevke sefaya doyduktan sonra da, at sırtında bir hafta süren Cenova yoluna düşmüştü. Cenova'da kendine bir malikâne satın alan Enzo veya yeni ismiyle Giancarlo Balti, fazla vakit harcamadan cemiyet yaşamına dahil olarak, haritayı tuzlu bir fiyata satabileceği cebi zengin, akli fakir insanlar bulma gayretine girmiş, fakat ne bir insanı haritanın doğruluğuna inandırabilmiş, ne de yüreğinde kendi sermayesiyle sefere çıkacak cesareti bulabilmişti. Birkaç yıl sonra Marta isimli bir kızla evlenmeye karar verdiğinde harita ile alakalı düşlerini bir müddetliğine rafa kaldırmıştı. Lakin zifaf gecesi, duyduğu heyecana dayanamayan kalbi yüzünden aniden yere kapaklandı. Kollarını iki yana açıp, tavanı süsleyen, gösteriş olsun diye usta bir sanatkâra yaptırdığı göğe yükselen İsa freskine bakmıştı. "Baba beni niye terk ettin?" diye sayıklayarak yaşama veda ederken, başucunda duran kızın gözlerindeki yaşlar gördüğü son şey olmuştu. Kendisi bu gözyaşlarını giderayak sevgiye yormuştu fakat kız üzüntüsünden değil, sevincinden ağlıyordu. Babası yaşında, ağzında diş kalmamış bu cehennem zebanisiyle kendisini aynı yatağa sokmadığı için Tanrıya şükran duyuyordu

Giancarlo Balti kimsesizler mezarlığına defnedildikten sonra, mirası ortakları ve sahip olamadan öldüğü kızın ailesi tarafından bölüşüldüğünde ortada kalan tek şey ceylan derisi parşömendi. Harita yıllarca değerini anlamaktan mahrum insanların elinde murdar olduktan sonra, nihayetinde Cenova'da orta halli bir dokumacının eline ulaştı. Domenego Corombo usta bir dokumacıydı ve tabiatıyla ceylan derisinden az çok anlasa da, bir haritanın muhtevası hakkında söz söyleyecek bilgiye haiz değildi ama gelgelelim inatla, haritanın değersiz olduğunu, limanlarda kaptanların kanına girerek para kazanmak isteyen dalaverecilerin elinden çıktığını ileri süren denizci oğlu Kristoforo'ya karşı haritanın sahipliğini savunuyordu.

Kristoforo batıl değildi. Batı okyanusunun ötesinde dünyanın sonu olduğuna kati suretle inanmıyordu ekseriyetin aksine, fakat orada, haritada gösterildiği gibi yepyeni bir kıta olduğunu da hayal edemiyordu. Baba oğul arasındaki bu münakaşa öyle bir raddeye vardı ki, Kristoforo sırf babasına yanıldığını göstermek için erkek kardeşiyle beraber, batıya yapılacak bir sefer amacıyla krallıkları gezip, para dilenir oldu. Planı basitti. Batıya doğru yelken açacak, en nihayetinde Hindistan'a vardığında hem dünyanın yuvarlak olduğunu kanıtlamış olacak, hem de babasının kızarmış yüzünü görmenin keyfini yaşayacaktı. Sonunda Aragonlu Ferdinand ve Kraliçe İsabella'dan yolculuğu için dört gemi almayı başaran Kristoforo, gemisi demir almadan önce ne olur ne olmaz diye ona parşömeni uzatan babasını kıramamıştı. Düşündüğü kadar vakit geçmeden ufukta cennet gibi bir ada görününce, ister istemez ceylan derisinde çizili olan adaları yoklamıştı gözleri. Fakat adanın kıyısında onları güler yüzle karşılayan, tam da Hintliler gibi esmer, kara kaşlı, kara gözlü insanları görünce hayatının hatasını yaptı ve Hint adalarına vardığı yanılgısına düştü. Haklı çıktığına kendini öyle inandırmıştı ki, haritayı bir paçavraymış gibi adanın bembeyaz kumsalına atıverdi. Kristoforo yıllar sonra yeni bir kıta keşfettiğini anladığında, daha sonra Karayipler olarak anılacak adalara birçok gemi göndermiş ama tayfaları bir türlü kaptanlarının tarif ettiği haritayı bulamamışlardı. Kristoforo Korombo, ya da namı diğer Kristof Kolomb, bu vahim hatası ve inadı yüzünden tarihin en büyük kâşifi sıfatının yanı sıra, tarihin en şaşal kâşifi namını da almaktan kurtulamayacaktı.

Ancak geçmişte haritanın peşine düşmüş başka biri daha vardı. Bu bir çocuktur. 29 Mayıs 1453 yılında, Pera'daki evinde, aniden sırta kadem basan haritayı fellik fellik arayan çocuğun amacı ne tarihe geçmek, ne de keşiflerde bulunmaktır. Daphne isimli bir kıza âşıktı ve haftalardır kızı kuşatma yüzünden görememişti. Aslen harita bir bahaneydi, yalnızca hasretini bir nebze de olsa söndürmek, kafasını dağıtmak istiyordu.

Çok geçmeden dışarıdan gelen bağırtılar yüzünden arayışına son verecekti. Şehir merdivenlerine ve sokaklara toplanmış Galata sakinlerinin uğultusuna kulak kabarttı çocuk.

“Giustiniani yaralanmış, askerler geri çekiliyormuş!” diye homurdandı geçkin bir adam sakalını sıvazlarken. Kadınlar surun dibine inşa edilmiş derme çatma evlerinin önünde haçlarını çıkarmış “Rab bizi koru” diye inleyerek dua ediyordu diz çökmüş. Christea Turrus'in kapısındaki muhafızların çevresi kaygılı ve bir o kadar da meraklı bir kalabalık tarafından kuşatılmıştı. Bazıları muhafızlara Konstantinopolis'teki son durumu soruyorlardı. Bazıları ise kendilerini savunmak için kılıç istiyordu. Üç kodaman hararetle Galata'nın teslim olup olmaması gerektiğini münakaşa ediyorlardı. Ansızın bir delikanlı aralarında belirdi soluk soluğa. “Konstantinopolis düştü! Türkler şehre girmiş!” diye bağırdı. Bütün gözler delikanlıya dönmüştü. Uğultu dinmiş, ağızlar kapanmıştı bir müddetliğine. Bu sessizliği bozan tek şey ise, köhne bir evden hışımla çıkarak yokuş aşağıya, Haliç'e koşmakta olan çocuğun pabuçlarının çıkardığı takur tukur seslerdi.

V

HAZİN SON

Planı kusursuz işlemiş sayılırdı, bir de zapt altındaki şehrin körfeze bakan sur kapıları açılmış olsaydı.

Gedikten geçmesi düşündüğünden de kolay olmuştu. Pera'daki halk gibi sur burçlarındaki askerler de

karşı yakadaki gelişmeler yüzünden panik halindeydi ve kimsenin bir başına kale dibinde dolaşan bir çocukla ilgilenecek vakti yoktu. Cephaneler burçlara çıkan merdivenlerin ağzına getirilmiş, kılıçlar eli bir kabzayı kavrayacak kadar büyümüş delikanlılara dağıtılıyordu. İlyas bu karmaşanın arasında bir gölge gibi dolaşarak batıya doğru yürürken, her an bir askerin onu omzundan tutarak nereye gittiğini sormasından korkuyordu fakat önünü taşla kapattığı deliğe ulaştığında etrafında kimsecikler yoktu. On arşın yüksekte, mazgallarda bekleyen okçulara ses gitmemesi için yavaşça taşı sürükleyerek gediğin ağzından çekmiş ve belki de yeryüzünde yalnızca kendisinin geçebileceği daracık yarıktaki sürünmeye başlamıştı.

Deliğin içindeyken her şeyin tastamam ilerleyişi onu sevindiriyordu fakat deniz kıyısına vardığında, karşı yakadaki şehrin surlarında tek bir kapının dahi açık olmadığını gördüğünde dünyası başına yıkılmıştı. Körfez, mütemadiyen surlara gülle yağdıran Osmanlı kadırgalarıyla doluydu. Lakin sur bu saldırılara karşı mukavemet gösteriyor, son kez şehri müdafaa ediyordu.

Kale burçlarında onu fark etmiş, derhal içeriye girmesini emreden Cenovalı askerlerin, gümbürtü arasında belli belirsiz duyulan haykırışlarını duymazdan gelerek, kıyıda karşıya geçmesini sağlayacak bir vasıta aramaya başladı. Kendisini taşıyacak bir kalas parçası bile işini görürdü. Biraz ileride, tek kürekli bir sandal bulduğunda ise sevinememişti. Karşı yakaya geçse bile, körfeze bakan Konstantinopolis kapıları kapalıyken şehre girmesi imkân dâhilinde değildi. Kayığı denize sürükleyip üzerine atladı, küreği suya indirdi ve içi içini kemiriyorken beklemeye başladı. Her an bir kapı açılabilir veya topların hışmına dayanamayan bir duvar çökebilirdi. Bunu gördüğü an küreği çekmeye başlayacak ve karşıya geçecekti.

“Ya Andronikos, şehre Türklerin akın ettiğini duyar duymaz oracıkta Daphne’yi öldürdüyse” diye düşündü. “Hayır hayır, böyle olmayacak. Onu kurtaracaksın. Hekimin rüyası gerçekleşecek” diye teskin etti kendini. Bildiği her dinin tanrısına, hâkim olduğu her lisanda dualar okuyor, karşıya geçerek kızı kurtarması için yardımlarını esirgememelerini diliyordu.

Ansızın Osmanlı donanmasından bir gemi, koyun daha da içine doğru meyletmeye başladı. Kadırga top ateşini kesmiş, güvertede başlarına barata geçirmiş, mavi şalvarlı askerlerin tekmili birden belirli bir noktaya doğru dikmişlerdi gözlerini. İlyas gemi önünden geçince küreklere asıldı. Tedbirliydi. Geminin pupasında dolaşan levendlerin onu görmemesi için; hem gemi ile arasında belirli bir mesafe sağlamak amacıyla küreklere fazla asıldığını düşündüğünde siya ediyor, hem de Galata açıklarında ilerleyerek kendini kamufle ediyordu. Zamanla bu tedbirin pek de gerekli olmadığını idrak etti zira geminin içinde hummalı bir çalışma başlamıştı. Güvertedeki her levend bir şeye hazırlanmış gibi etrafta koşuşturuyor, bazıları sarı kuşaklarındaki kılıçlarını kontrol ediyordu. İlyas ise güvertedeki üç adama dikkat kesilmişti. Elleri arkadan bağlı, dalmatik giymiş sakallı, göbekli bu üç adamın Konstantinopolis eşrafından olduğu aşikârdı. Önlerinde kollarını arkada birleştirmiş, yeşil cübbeli, beyaz sakallı bir adam, esirleriyle konuşuyor, arada bir de arkasını dönerek surlarda bilinmeyen bir bölgeyi işaret ediyordu askerlerine.

İlyas, kadırganın küreklerinin dalgalarında savrulurken her şeyi büsbütün kavrayıvermişti. Şehirden kaçarken Türklere esir düşen bu üç adam, canlarının bağışlanması için Osmanlı askerlerine şehre hangi kapıdan girmeleri gerektiğini gösteriyordu.

Tam da tahmin ettiği üzere kadırga bir kale kapısının önünde demir attı, kalas rampalar indirildi.

Akın akın gemiden inen askerler yivli kapının önünde toplanmıştı. İlyas uzakta, diğer kadırgaların da yaklaşmakta olduğunu gördüğünde karşı yakaya doğru kürek çekmeye başladı. Küreğine bazen yüzü, vücudu paramparça olmuş insan cesetleri takılıyordu. İlyas onlara bir çocuğun ürkek halinden ziyade, irfan sahibi bir adamın nazarıyla bakıyordu. “Ölüyken hangi dinden hangi mezhepten oldukları bile belli olmuyor. Müslümanın da Hristiyanın da yüzü aynı şekilde parçalanıyor, yüreği aynı şekilde atmaya son veriyor. Derileri kılıçların keskinliği karşısında aynı aczi yaşıyor. Hepsinin gözleri açık, kargaları ziyafete çağırıyor. Ne Müslümanların Allah’ı, ne de Hristiyanların Tanrısı kendi kullarına kâfir saydıklarından başka bir son yazıyor, bir kudret katıyor. O zaman niye insanlar onlar uğruna yaşamlarını feda ediyor?” diye düşündü, cesetlerin ferî sönmüş gözlerine dalıp gitmişken.

Yarımadanın kıyısına vardığında, yivli kapının açık olduğunu görüp sevindi. Bütün askerler şehre akın etmişti. Gemide yalnızca dört beş levendin kaldığını anlayınca var gücüyle kayıktan inerek kapıya doğru koştu.

Pheidippides isimli bir zat-ı muhteremin vaktiyle, Perslerle yapılan muharebede elde edilen zaferi Atina’ya haber etmek için gece gündüz demeden, dur durak bilmeden fersahlarca yolu koşarak katettiği söylenir. İlyas ise çok daha zorunu başarmıştı. Kuytulara tecavüze uğrayan kızların çığlıklarına ve nispeten daha insafli ellerin köle olarak aldığı kadınların feveranına; ahırlara saklanan, kollarında kendilerini koruyacak adele kalmamış yaşlı adamların yüzünde peyda olmuş ecel korkusuna; kızlarını, kadınlarını, ziynetlerini müdafaa etmeye çalışan Rumların kılıçlarını Osmanlı askerlerinin yatağanıyla buluşturduğunda çıkan madeni vaveylaya; talan edilmekte olan fakirhanelerin içinden dışarıya dalgalandan azap dolu alevlere gözünü kulağını kapatarak, iki ayrı milletten çıkmasına karşın ne koyu ne açık, hep aynı allıkta akan oluk oluk kana yatak olmuş örme taştan yollarda koşarken İlyas, belki Pheidippides'ten daha az bir mesafe kat etmişti, ama çok daha güç bir iş başarmıştı. Ne ölmüş, ne öldürmüş, ne de masum bedenine tek bir damla kan bulaşmıştı.

Hagia Sophia’nın içine iltica etmiş insanlar yek bir ağızdan “Kyrie eleison!” diye haykırıyordu. Falcıların yalanı ayyuka çıkmıştı. Taarruz eden Osmanlı askerleri çoktan Konstantin Sütununu geçmişti ve ne gökten bir melek inmiş, ne de bir adam tanrının kılıcıyla şehri savunmuştu, aksine Türkler doludizgin Büyük Mabede doğru yeldirmektedir.

Saray hekimi Andronikos’un evine doğru koşmaktayken en ufak bir endişe bile barınmıyordu içinde. Norahk’ın geceleri ona anlattığı aşk destanları geliyordu aklına. Çoğunda kehanetler vardı. Gözü pek delikanlılar sevdikleri kızlar için dağları deliyor, ejderhalarla savaşıyor, türlü türlü badireler atlatıyorlardı ama her birinin sonunda aşk kazanıyordu.

İlyas, Andronikos’un rüyasını, Daphne ile vuslatının kehaneti olarak yorumluyordu. Şimdi ise destanın son sayfaları yaşanıyordu. İleriki zamanlarda, belki yüz, belki bin sene sonra ihtiyarlar torunlarına, bir çocuğun, kargaşa ve alevler içindeki bir şehirde, sevdiği kızı, gözü dönmüş babasından ve merhamet nedir bilmeyen askerlerden kurtarışını anlatacak, İlyas ve Daphne’nin öyküsü aşkın asırlık timsal öykülerinden biri olacaktı.

Çocuk mukadderata öyle güveniyordu ki, Daphne’nin evine vardığında gördüğü tablo yüzünden ne umutlarını yitirmiş, ne de yere kapaklanıp ağlamıştı. İçinde bir kasırga yaşanmışçasına, buhurdanların, parşömenlerin, koltukların, resimlerin, perdelerin mermer zemine saçıldığı ev bomboştuydu. Avluyu geçerek Daphne’nin odasına vardığında kapının açık olduğunu görmüş, bir anlığına

yüreği ağzına gelmişti fakat hiçbir yerde kan izi görmeyişi işini rahatlatmıştı. Daphne'nin salonu da yağmadan payını almıştı. Yastıklar bile içinde altın bulunması ihtimaline karşı yırtılmış, içindeki beyaz kuş tüyleri, salon ve odaya erkenden kışı getirircesine karlar gibi zemini kaplamıştı.

Aylar önce Daphne ile beraber oturup hoş sohbetler ettikleri balkona ıktı. Korkuluğa dayanıp düşünmeye başladı. Bir dürtü, Daphne ve babasının esir düşmediğini söylüyordu ona ama baba kızın nereye gidecekleri konusunda en ufak bir fikri yoktu. Onları evleri dışında hiçbir yerde görmemişti ve son iki aydır, kuşatma devam ederken ne yaptıklarını bilmiyordu.

Taburelerden birini düzeltip üzerine oturdu. "Daphne babasının iyi biri olduğunu söyler dururdu. Kıza kıymamıştır belki de. oktan şehirden kaşmış bile olabilirler. Belki Atina'ya, belki de Roma'ya yol almaktadırlar şimdi" diye düşünerek teskin etmeye çalışıyordu kendini ama bu avutucu düşüncelerde bile keskin bir taraf vardı. Eğer Daphne babasıyla başka bir yere göç ettiyse, onu koskoca dünyada nasıl bulacaktı? Lanet olası dünyada o kadar çok şehir, o kadar çok güzergâh vardı ki, samanlıkta iğne bulmak bile, Daphne'in adresini bulmaktan daha kolay olurdu.

"Hayır. Hayır, hayır! Vakti varken ülkesini terk etmeyen bir adam, korkak koyunlar gibi kaşmaz. Norahk, Andronikos işin katır kadar inatçı derdi. O halde Norahk'ın önerdiği gibi Daphne'nin canına kıyacaktır." Kafasını toparlaması gerekiyordu. Başını iki elinin arasına aldı ama bir türlü zihninin içindeki tedirgin seslerin keşmekeşi sona ermiyordu. "Neresi? Andronikos nerede Daphne'yi öldürecek?"

Zihnindeki gürültü arasında bir kızın sedası zuhur etti. Daphne'nin sesiydi. Aynı cümleyi tekrarlıyordu. *Beni denizkızlarına emanet edeceksiniz demek! Beni denizkızlarına emanet edeceksiniz demek! Beni denizkızlarına emanet edeceksiniz demek!* İlyas başını kaldırdı, yanan evlerden yükselen kara dumanlar yüzünden zar zor seşilen Haliç'e dikti gözlerini. "Bir saat önce oradaydım. Eğer orada olsalardı onları görür... Kahretsin! Andronikos da benim gibi kapıların açılmasını bekliyordu!"

Evden çıkararak koşarken, küçük kalbi tahammülünü aşan bir çaba gösteriyordu fakat yine de İlyas işin yeterli değildi bu. En müspet tahminle yarım saatte surlara ulaşabilirdi. şehir içinde harcadığı vakti de hesaba kattığında, Andronikos'un kızını denize atabileceği tam bir buçuk saatlik bir süre vardı ve bunun bir saati çoktan tükenmişti. "Norahk! Kahrol Norahk! Kahrol! Söz vermiştin! Onu koruyacağına yemin etmiştin!" diye bağırdı. Çocuğun feryadından arta kalan ses zerreleri, saatler sonra uçsuz bucaksız bir okyanusta kürek çeken yaşlı bir adamın kulağına geldiğinde, adam bir anlığına çekti ellerini küreklerden. Yaşlı gözbebekleri doğuya nazar etti. "Ve yeminini tutuyorum ocuk" diye mırıldandı. Küreklere her zamankinden de kuvvetle asıldı.

İlyas'ın belki de en son yapması icap eden şey durmaktı lakin yine de durmuş, soluklanıyordu. Fakat bu yalnızca bir numaraydı. şehzade Orhan'ın ardında kendi milletine karşı savaşmış Türklerden birkaçı, etraflarında toplanmış yeniçerilerden dayak yemektedirler. şehirdeki karmaşa içinde bu tablonun herhangi özel bir tarafı yoktu. Siyah küheylan hariç... Sahibi her kimse atı başıboş bırakmış, dizgini hiçbir kazığa bağlama gereği duymamıştı.

Düşünmemesi gerekiyordu. Düşünecek, plan yapacak vakit yoktu. Arkaları dönük, kendilerini bir sille yarışına kaptırmış yeniçerilerin yanından bir gölge gibi sessizce süzüldü. Ayağını üzengiye

attığında at irkilmıştı ama yine de şanslıydı, hayvan, sahibine yeteri kadar sadık değildi. Siyah at, eyerde oturuyorken ayakları mahmuzlara dahi yetişmeyen yeni sahibinden komut bekliyordu. Dizginleri kavrayıp hayvanın yokuşa doğru döndürdü, sağrısına tekme attı.

Daha önce birkaç kez ata binmişti ama bir kez bile dizginleri tutmuş değildi. Babası bayıra giderlerken onu ve annesini ihtiyar atlarına bindirir, dizginleri tutarak atı arkasından sürüklerdi. Güzel günlerdi. İlyas çimlerin üzerine oturup, annesinin yaptığı yemekleri yerken babası boş parşömenleri çantasından çıkarır, füzeniyle gördüğü her şeyi resmederdi. “Sizi kurtaramadım. Yapamadım. Bir çocuktum. Hala bir çocuğum. Ama onu kurtaracağım. Daphne’yi kurtaracağım!” diye düşünüyordu atıyla dörtnala, insan kaynayan sokakları, Musa’nın atasının yardığı Kızıldeniz gibi ikiye ayırırken. Bazı hiddetli yeniçeriler ve levendler onu durdurmak için önüne atlıyordu ama nafiyleydi, küheylan sahibinin duygularını paylaşıyormuşçasına her badirede şaha kalkıyor, askerlerin alınlarına nalını işliyor, sonra da gideceğı yeri biliyormuş gibi dizgine, tekmeyle gerek kalmaksızın koşmaya kaldığı yerden devam ediyordu.

Kapıyı gördüğünde atı tırısı kaldırdı. Sur dibi, cesetlerin arasında hala elini kolunu kaldırabilecek kadar can taşıyan Rum ve Türk askerler dışında tenhaydı. Kaleden çıktıktan sonra atı dizginledi. Her yer kadirge kaynıyordu. Eğer baba kız Haliç’te iseler onları bulunduğu noktadan görmesi imkânsızdı. Attan indi. Islak, yosunlu taşların üzerinde bir yandan yürürken, bir yandan da etrafı gözlüyordu. Gemilerin güvertelerinde, şehirdeki talana giremedikleri için homurdanarak bekleyen levendler onu görmüştü fakat kıyafetinden Türk olduğunu anlamış olmalı ki bir şey yapmaya yeltenmemişlerdi.

Bir dürtü çocuğa, Andronikos ve Daphne’nin orada bir yerde olduğunu söylüyordu. Ama sırtını İlyas’a dönmüş, ketenden örülme kukuletalı bir boz pelerin giymiş adam dışında kimsecikler yoktu körfezde. Kukuletasını başına geçirmiş adam neredeyse kasıklarına kadar suya batmış olmasına aldırmadan, denizin sığılığında yavaş adımlarla ilerliyordu. Açılmış geniş kolları besbelli bir şey taşıyordu.

Doğudan bir yel estiğinde, neredeyse beline kadar suya batmış adamın kukuletası tepesine kadar açılmıştı. Yüzünde bıraktığı kıraç sakallara rağmen Andronikos’u tanımakta zorlanmadı. Sonra ansızın ayakları gördü. Ancak bir kıza ait olacak kadar küçük, zarif ve biçimli ayakları...

Daphne babasının kucağındaydı. Her şeyi kabullenmiş bir şekilde babasına bakıyordu. Kızın karnında, etrafına kalın ipler bağlanmış bir taş duruyordu ve bu ipler Daphne’nin ayak bileğinde düğümleniyordu. Andronikos artık durmuştu ve kıza bir şeyler fısıldıyordu.

“Destanın mutlu sonla biteceğı an işte geldi” diye düşünüyordu koşarken. Onları bulması tesadüf olamazdı. Korkmuyor, endişelenmiyor, aksine huzur hissediyordu içinde. Rüyanın gerçekleşeceğine artık inanmıyordu, biliyordu. Daphne’yi aklını kaybetmiş babasının elinden kurtaracak, kız onun bir çocuk, bir arkadaş değil, kaderindeki adam olduğunu anlayacak, kana bulanmış şehri terk ederek bilmedikleri diyarlara atlar üstünde, belki de yelkenleri şişmiş gemilerle seyahat edecek ve bir gün büyüdüğünde, bir göl kıyısında kızın al dudaklarına kavuşacaktı.

Yaşamın en affedilmez huyu, insanlara kendilerini müstesna hissettirip, sonra da ansızın onları gerçeğe yüzleştirmekten zevk alışıdır. Kızını belinden tutmuş yaşlı adam ellerini çektiğinde, Daphne, taşın ağırlığı ile birden bire, yalnızca tek bir lahzada denizin dibine geri dönüşü olmayan bir seyahate

çıkmişti. İlyas'ın tek yapabildiği ise birkaç metre öteden “Daphne!” diye haykırmak olmuştu.

“Bunu yapmalıydım Silvio! Kızımın bir kâfirin koynuna girmesini kabullenemezdim” diye sızlanarak ağlayan hekime aldırmadan, derin bir nefes alıp denize daldı İlyas. Arşimet'in bir hamam sefasındayken keşfettiği kuvvete karşı, var gücüyle kulaç atarak direniyor, denizin derinliğine seyrediyordu. Kalbi patlarcasına atıyordu. Balıkları görebiliyordu, ama onun görmek istediği şey balıklar değil, altın sarısı saçlardı. Fakat yoktu Daphne. Denizin tuzlu suyunda yanmakta olan gözleriyle etrafı taramasına karşın kıza dair en ufak bir ize rastlamamıştı. Attığı her kulaçta güneş kudretini yitiriyor, umutları kararıyordu. Ciğerlerindeki havanın yettiği kadar derine kulaç attığında karşısında safi karanlıktan başka bir şey yoktu artık. Karanlık Daphne'yi çekip almıştı kendisinden.

Kendine geldiğinde deniz yüzeyinde sırt üstü durmaktaydı ve her insanın er geç bir gün tecrübe edeceği anı, olabilecek en masum yaşta ve olabilecek en kötü zamanda yaşamaktaydı. O an, İlyas'ın, veryüzünde müstesna bir yeri olmadığını, özel biri olmadığını idrak ettiği andı.

Asla Andronikos'un rüyasında kızını öpen delikanlı olmamıştı. Zaten böyle biri de yoktu. Rüya bir kehanet değildi, yalnızca bir rüyaydı işte. Herkesin gece uykusunda görebileceği cinsten bir düştü. Bu rüyaya atfedilen o meşum anlam, kızın hayatını tecrit içinde yaşamasına ve nihayetinde denizin derinliklerinde can vermesine neden olmuştu ve İlyas da faillerden biriydi.

Kendini bir aşk destanının kahramanı olmaya öyle kaptırmıştı ki, asıl meseleyi görememişti. Mühim olan Daphne'ye kavuşması, kızın onu sevmesi, onu bir erkek olarak görmesi değildi. Mühim olan Daphne'nin yaşamasıydı. Var olmasıydı. Varsın başka bir adamın koynunda aşkı bulsun, onun varlığını hissetmek, onun gölgesi olmak, onun yaşadığını bilmek yeterli olmalıydı İlyas için.

Güneye doğru kulaç attı ve birkaç dakika sonra kıyıya ulaştı. Andronikos ıslak taşların üzerinde cansız halde yatıyordu. Parmağındaki yüzüğün kapağı açıktı. “İnsafsız! Bari kızına da kolay bir ölümü reva görseydin!” diye bağırdı adamın bembeyaz yüzüne karşı.

Bir hafta sonra Sultan Mehmed'in adamları İlyas hakkında tahkikat yaptıklarında, Rufina isminde kimsesiz bir kadın, daha evvel hizmetçilik yaptığı eve ziyarete gelen çocuğu Cenovalılarla Ahdname yapılmadan evvel birçok kez Konstantinopolis'te gördüğünü, yırtık pırtık giysilerine, perişan haline üzüldüğü için halini hatırlarını sorduğunu ama çocuktan “Manası kalmadı” dışında herhangi bir cevap alamadığını söyleyecekti. Galata'da Christea Turris civarında oturan Rum bir demirci ise çocuğu en son 2 Haziran günü, vaktiyle Mor Cübbeli ismiyle andıkları bir rüya tabircisiyle beraber yaşadığı izbe evin kapısından içeriye girerken gördüğünü anlatacaktı.

İlyas eve girdiğinde sedire oturdu ve duvardaki tabloya baktı. Herkesi kaybetmişti. Annesi, babası, Daphne... Norahk hem ona ihanet etmiş, hem de bir kızın canından olmasına sebep olmuştu. Kimsesi yoktu artık. Yapayalnız kaldığı dünyada ona ait olan tek şey ise babasından yadigâr bu resimdi. Babası bu tabloyu firçasıyla renge buluyorken bir gün onu bu vadiye götüreceğini söylerdi. Bu asla olmayacaktı. “Lanet olsun bana! Lanet olsun benim gibi yaşam kayıp giderken avuçlarından, masallara, tanrılara bel bağlayanlara!” diye feveran etti.

Ölmek istiyordu ama ölemezdi. Bir hançeri kabzasından tutup yüreğine saplayabilirdi ama yapamazdı. Ölümüne yalnızca şahit olabildiği annesinin, babasının, Daphne'nin yüzlerine bakamazdı cennetin kapısında.

Öfkesi durulduğunda tekrar tabloya baktı. Tepesi karlı dağlarla kuşatılmış yemyeşil vadinin gölünü, ormanlarını, beyaz şatosunu inceledi üzüntüsünü bir nebze de olsa dindirmek için lakin gözlerini her kırptığında karanlıkta Daphne'nin zeytuni gözleri zuhur ediyordu.

“ Keşke Daphne'nin gözlerinin içinde de böyle bir yurt olsaydı benim için. Siyah halkasından dağlar, yeşil kısmından bir ova, düşmüş gölgesinden bir orman ve gözbebeğinden bir göl yaratabilseydim” diye düşündü.

“Bir nehir olsaydı orada bir dağın şelalesinden doğan... Bir saray olsaydı yatağında mışıl mışıl uyuyabileceğim... Bir kütüphane olsaydı orada, var olan tüm bilgilere erişebileceğim... Bir diyar olsaydı çayırlarında yürüyüp koşacağım, geceleyin yıldızlara dalıp kaybolacağım. Benim dışımda kimse yaşamıyor olsaydı ya bu yurttan! Benim ki haricinde hiçbir yürek atıyor olmasaydı bu ovada! Bencillik mi bu? Varsın bencillik olsun! Orada kan, savaş, zulüm olmasaydı. Orada yalanlar, ihanetler barınmıyor olsaydı. Diyara yalnızca ben hükmetseydim altın tahtıma kurulup. Hayır, hayır... Yeterli değil bu... Aklımda varken hatıralar hiçbir hayra çıkmaz bu hayal! Annemi, babamı, Daphne'yi unutmalıyım. Onlar hiç var olmamış gibi pür pak bir belleğim olsaydı keşke. Ne ilim ne lisan kalsaydı hafızamda beni onlara götürecekti. Ancak böyle kurtulurdum yüreğimi burkan acıdan. Diğerleri bir kitap bir itikat uğruna, bir adamın ihtirası uğruna canlara kıyarken, birbirlerini doğrayıp kendi yalanlarına hakikatmiş gibi iman ederken ben orada olsaydım, hiçbir şey bilmeden sevdiğimin son hatırasında nefes alıp yaşardım. Dünya onların olsun, bana benim dünyam yeterdi.”

İlyas resme o kadar daldı, o kadar hayal kurdu ki bir daha tablodan ayırmadı gözlerini. Günlerce ne su geçti ağzından ne yemek. Bazen yanında beliren insan suretlerini fark ediyordu. Kollarına bir şeyler bağlıyorlardı. Bir ara iri kıyım adamlar onu yerinden kaldırmaya çabalamış ama muvaffak olamamışlardı. Bir daha da kimse girmedi kapıdan. Vücudu takatini yitirdiğinde başı devrildi yere ve son nefesini verdi.

Gözlerini açtığı anda ahşaba hakkedilmiş bir rölyefe bakıyordu. Bir vadinin resmiydi bu. Tülle çevrilmiş bir yatakta yatıyordu. Başucunda altın bir taç vardı. Ve hiçbir şey hatırlamıyordu.

MOR CÜBBELİ ADAM

I

KEHANET

Bir zamanlar Helen diyarında terk-i hayat eyleyenlerin gözlerini açar açmaz kendilerini buldukları, tarihte yalnızca dört gözü pek insanın girip de çıkabildiği, kara bulutların mihlandığı semasına ne ayın ne güneşin söz geçirebildiği Hades isminde bir ülke varmış. İsmi malikinden alan bu ülkenin asıl cefası ise, diyarın dört ırmağından biri olan çamurlu, kızgın Akheron'un bir ucundan diğer ucuna mütemediyen kürek çekip, bir obolos karşılığı ölü canları öteki hayatlarına götüren Kharon'un sırtındaymış. Her daim giydiği kurşuni pejmürde pelerininin kukuletası ile kırışık abus çehresini gölgeleyen, kül rengi sakalları göbeğine kadar inen bu ihtiyar adamın küreğini çekerek yılan bodoslu sandalıyla usul usul kendisine yaklaştığını gören yitik toy ruhlar, cenazelerinde vefa gösterilip ağızlarına bırakılmış meteliği yaşlı adama verir, sandala binip kendilerini bekleyen diğer dünyaya

yolculuklarına başlarmış. İhtiyar sandalcı cebine öyle düşkünmüş ki, meteliksiz ruhlar ne kadar yalvarırsa yalvarsın şefkat göstermez, siya edip geri dönerek biçare ruhları Hades'in kıyısında ebediyen beklemeye bırakmış.

Gel zaman git zaman yaşlı Kharon'un sandalına, adını evvelde Troya şehitlerinden de işittiği Thebaili kör kâhin Teiserias binmiş. Kharon her zaman yaptığını yapıp sırtını yaşlı yolcusuna dönmüş, cebine kattığı meteliğin neşesini belli etmemek için kendini dizginleyerek küreğine asılmış. Fakat hemen sonra arkasından gelen sesle irkilivermiş zira kâhin ona "Nerede olduğunu biliyor musun Sandalcı? Nedir yaşamın içyüzü?" diye sormuş. Sandalına teşrif etmiş Theseus, Hektor ve Akhilleus'un bile bildikleri haddi bilmekten yoksun bu geveze kâhin bozuntusuna hiddetlenen Kharon hiç istifini bozmadan kürek çekmeye devam etmiş, Akheron'un sonunda yaşlı kâhin sandalından inip kayboluncaya kadar dudaklarını mühürlemiş. Oysaki kâhinin duymazdan geldiği suali zihnine bir şüphe tohumu ekmiş çoktan. Yolcularına gösterdiği tasasız, somurtkan tavrının perde arkasında, cebe metelik atıp kürek çekmekten ibaret yaşamının biteviyeliğini ve hayatın manasını sorgular olmuş.

Kharon'un zamanla hali ve davranışları değişmiş. Akheron'un fokur fokur kaynayan akıntısında taşıdığı bilge zevata yaşamı sormaya başlamış. Biri hava demiş, biri su, biri ateş, biri madde... Bazıları varlıklarından bile şüphe ediyormuş cevap vermemişler, bazıları ise o kadar çok teferruata girmiş ki sandalcının aklı alabora olmuş.

Sandalcı yaşamın kendisi tek iken gıyabında bu kadar farklı cevabın olmasına öyle şaşırılmış ki, bu kez de şansını alelade ruhlara yaşamı sorarak denemeye karar vermiş. Çiftçiler yaşamın manasının mahsul olduğunu söylerken, kadınlar güzel olmaktır diye diretiyormuş. Askerler ganimet ve şarapta mutabıkken, krallar iktidarı ağızları sulanarak tarif ediyor, rahipler ise Tanrılardan başka cevap olmadığında inat ediyormuş. Kharon'un aklı, tek cevap yerine bin cevap işittiği suali yüzünden tarumar olmuş.

Bir gün vazifesini ifa etmek için küreğine asılmış yine Sandalcı. Akheron'un kıyısında kendisini bekleyen mor cübbeli ruhu görünce afallamış. Daha hayatının baharında, namı tüm dünyaya yayılmış İskender'miş bu. Babil'de gözlerini hayata yuman bu büyük kralın kumandanları mirasına konmak için öyle acele etmişler ki, cenaze sırasında keselerinden bir metelik çıkarmayı dahi unutmuşlar. Tüm dünyaya hükmetmiş olmasına karşın Kharon'un huzurunda sersefil kalan İskender, ihtiyara bir meteliğe tekabül olması kaydıyla en has kadifeden örülmüş, yalnızca kralların sırtına layık mor cübbesini önermiş. Sandalcının meşrebi eskisi gibi olsaymış çoktan siya edip, bir zamanların büyük hükümdarını perişan olması için Akheron'un kıyısında bırakmış lakin cevabından mahrum kaldığı sual sandalcının fitratını büsbütün değiştirmiş. Kharon İskender'in teklifini kabul etmiş, asla giymeyeceğini düşündüğü mor cübbeyi ondan alıp kenara atmış, genç kralı sandalına buyur etmiş

Yolculuk sırasında Kharon İskender'e "Doğunun ve batının hükümdarı, belki sen bilirsin de söylersin bana. Hayatın manası nedir?" diye sormuş. İskender hiç düşünmeden "Zafer" yanıtını vermiş coşkuyla. Kharon gözlerini kısarak İskender'e bakmış sonra da istihzayla "Hala mı zafer! Zaferlerin kurtaramadı seni ecelin soğuk ellerinden" demiş. İskender kahkaha atmış "Ama beni Akheron'un kıyısında ebediyen çürümekten kurtardı yine bir zafer. Dünya başladığından beri sandalına binen tek çulsuz benim ihtiyar. Bu benim en büyük zaferim, heyhat yazılmayacak, bilinmeyecek" demiş.

Hayatın manasını düşünmekten ölü ruhların bile maskarası olmuş Kharon'un yıllar sonra canına tak

etmiş, sabır ateşini söndürüp, zihnine bu melun merakı bırakan Kahin'in ruhunu bulmak için Ölüler diyarına girmiş. Hıncahınç dolu diyar cennetten ziyade bir mezbeleyi andırıyormuş ama Sandalcı ne yapıp ne edip Elysion'da Teiserias'ı bulmuş, yakasına yapışmış. Thebaili kahine hayatın tek ve şüpheden muaf bir manası olup olmadığını sormuş. Kahin

Yaşamın membasını sorarsın bana Akheron'un bekçisi

Ben kimim ki aklımda olsun o şarabın esas çeşnisi

Lakin kutlulardan kut almışsın ki sen bileceksin.

Ayartabilirsen şayet koynuna girmesi için eceli.

İnsanın nazarından ve izahından azade

Ne sarı ne yeşil ne kırmızı ne mavi

Rengi safi kendinden menkul o çiçeğe,

bir kızın zeytuni gözünde soluk alırken

bir maralın gözbebeğinde rastlayacaksın

dizelerinden mürekkep kehanetini okuduktan sonra Sandalcıya diyarı terk ederek, bahsi geçen şu esrarengiz çiçeği bulmasını salık vermiş. Kharon ne yapsa ne tehditler savursa da Teiserias'ın ağzından başka bir kelam çıkaramamış.

Sandalcı ebediyete haizmiş lakin Hades'ten ayrılmak için icap eden cesaretten de mahrummuş. Yüreğinde bir arpa tanesi kadar bile yer kaplamayan cesaretinin filizlenmesi için tam yüz yıl daha beklemesi gerekmiş. Kararını verdiği hırpani pelerininini çıkarmış, sırtına Büyük İskender'den yadigâr mor cübbeyi geçirmiş, Hades diyarının giriş kapısında pinekleyen üç başlı köpek Kerberos'un üç çift şaşkın gözü onu izlerken ülkesini terk etmiş.

Rivayet şudur ki, Kharon'un sandalını başıboş gören meteliksiz biçare ruhlar, Sandalcının yokluğundan istifade edip Akheron'u binbir çile ile geçerek ölüler dünyasına akın etmişler. Zaten mahşeri kalabalık olan Tartaros'un kolonları bu yüke dayanamayıp çatlamış, en nihayetinde Hades'in binbir emekle inşa ettiği ölüler dünyası bir enkaza dönüşmüş, ölü ruhlar gerisin geri yaşamın öz suyuna düşmeye başlamış. Bu sırada fani dünyada Hades hakkında söylentiler bir curcunanın kopmasına neden olmuş. Faniler Ahiret dünyasının yıkıldığını öğrendiklerinden beri ibadetlerini aksatmaya, çocuklar ise Tanrılardan korkmadan büyümeye başlamış. Asırlarca tahtlarında keyif çatmış, insanlarla kedinin fareyle oynadığı gibi oynayıp eğlenen Tanrılar öyle unutulmuşlar ki, bazıları insanların arasına karışmış, bazıları ise münzevi bir yaşam sürmek için en tekinsiz ormanları, en aman vermez çölleri memleket bellemiş.

Ceza yoksa korku, korku yoksa esaret de yokmuş lakin insanoğlunun bu hürriyeti fazla uzun sürmeyecekmiş. Tanrılar bile arştaki katlarından inerken, krallar hala tahtlarında keyif çatıyormuş çünkü insanoğlu arzda yürüyen en hikmet sahibi mahlûkat olsa da bir liderin idaresi olmadan bir nizamın var olabileceğini tahayyül etmekten acizmiş. Bu insanoğlunun en vahim kusuruymuş zira hangi usulle hangi sıfat ile tahta kurulursa kurulsun, her lider tebaasını koyun sürüsüne çevirmek için

daha üstün bir varlığın saldığı korkuya muhtaçmış. Bu kez kralların devasına derman olmak için şarktan bir Tanrı geliyormuş. Daha kindar, daha gaddar ve daha kıskanç bir Tanrı...

Kharon uçsuz bucaksız fani dünyada insanların arasına karışmaktan imtina ederek, kara kışlara, kavurucu yazlara aldırmadan Teiserias'ın müjdelediği çiçeği bulmak için gördüğü her ormana, her vadiye dalmış; her memleketin baharında arşınlamadık bir karış toprak bırakmamış lakin bir türlü muvaffak olamamış. Dünyanın en güzel papatyalarına, zambaklarına, güllerine rast gelmiş lakin hiçbir kâhinin söylediği çiçek değilmiş zira renklerine aşınaymış.

Sandalcı şansını aşta denemeye karar vermiş. Yoluna çıkan her yeşil gözlü kıza cebinden çıkardığı altın obolosları elinde döndürerek, tepesinde kalmış tek tük saçlarını şekilden şekle sokarak caka satmış fakat ne bir kızın gönlünü kazanabilmiş ne de kendi gönlü aşk bilmiş. Kerhanelerde uçkur çözdüğü zümrüt gözlü yosmalara gümüş de verse altın da verse kızların nazarı Kharon'da değil cebindeymiş.

Çareyi ölümdede bulmuş Sandalcı. Hançer saplamış kalbine, kesmiş bileklerini, bir ağacın dalına asmış kendini... Bunlar yetmemiş, Tibet'in en derin uçurumlarından atlamış. Olan ağaç dalına, hançere, toprağa, dünyaya olmuş, Kharon'a hiçbir şey olmamış.

Hindistan'dan garba umutsuzluk ve yalnızlıktan mustarip halde dönen Kharon'un burnu aşınası olduğu ölüm kokusuna boğulur olmuş zira dünyayı idare eden Roma, Tek Tanrı'ya ibadet eden cenah ile atalarının itikadını muhafaza eden tarafın karşılıklı katliamları ile sarsılıyormuş o sıralar. Kharon da aklının sesine kulak vermiş, sulhun hala sürdüğü, göğe kadar uzanan deniz feneriyle maruf İskenderiye'ye gidip bir ev kiralamış, insanların arasına karışmış.

Çok geçmeden ikamet ettiği şehrin, arzda kaleme alınmış bütün kitaplara yurt olmuş İskenderiye Kütüphanesi ile meşhur olduğunu öğrenen Kharon, aradığı çiçek hakkında daha fazla bilgi edinebilmek için soluğu kütüphanenin kapısında almış. Yüzlerce sütunun desteğiyle ayakta duran kütüphanenin raflarında duran milyon adet rulo parşömeni gözüne kestiren Sandalcı, aynı zamanda bir öğrenim yuvası olan teşekkülün müdavimlerinin meraklı nazarı altında, bıkmak usanmak bilmeden, takvimlere, mevsimlere aldırış etmeden kendini kitaplara teslim etmiş.

Geometrinin piri Öklid, Grek lisanının gramerini inceleyen Trakyalı Dionysios, buharın gücünü ilk keşfeden Heron gibi nice parlak aklın çalışmalarının yanı sıra, sandalına teşrif etmiş Pisagor, Aristarkus, Platon gibi eski yolcularının da kitaplarını şevkle hatmeden Kharon, etrafındaki insanlar ölüme her gün bir adım yaklaşıyorken yaşına kazık çakmış olmasının yakında fark edileceğinden de korkuyormuş. Nihayet Teophrastos'un Nebahat hususundaki çalışmalarını bulduğunda sevincinden neredeyse zil takıp oynayacakmış fakat neşesi fazla sürmemiş. Bitkibilim ile alakalı hiçbir kitapta Kâhinin andığı çiçeğe dair bir emare yokmuş.

Tüm Roma diyarını tahakkümü altına alan Hristiyanlar, uzun zamandır gözlerine kestirdikleri pagan şehri İskenderiye'yi, Şarki Roma İmparatoru'nun Konstantinopolis'ten gelen tasdiki ile yerle yeksan etmişler, yeni dine iman etmeyenleri kılıçtan geçirip kütüphaneyi içindeki milyon adet rulo ile yakıp yok etmişler. Devrin en büyük âlimi Hypatia'nın zalimane idamının hatırasını her gözünü kapatışında tekrar yaşayan Kharon şehirden ayrılıp kuzeye yönelmiş.

Asırlar süren beyhude arayışında dişe dokunur hiçbir şey bulamayan Sandalcı, memleketine geri dönmüş. Niyeti Kâhini bulup ondan daha fazla malumat almakmış lakin Akheron'un kıyısında hiçbir biçare ruhu göremeyince bir şeylerin ters gittiğini anlayıvermiş. Kıyamet yaşamış gibi hercümerç olmuş Hades diyarına ıstırapla bakan Kharon, metruk olmuş diyarını terk ederken bir kayanın üzerine oturmuş onu izleyen Athena'yı güç bela fark etmiş, hemen temenna durmuş.

Beyaz peplosu loş mekânda parıl parıl parlayan kara saçlı, ay yanaklı, gök gözlü Tanrıça kargısından destek alıp ayağa kalkmış, dingin bir sesle Kharon'a "Roma bizi terk etti. Konstantinopolis ise İskenderiye'yi yakıp yıktırarak son kullarımızı kılıçtan geçirdi. Bereket versin ki hala isimlerimiz nice kitabın sayfalarında nice tapınağın alınlığında, nice insanın zihninde yerli yerinde duruyor, yoksa hepimiz tümünden yok olurduk." demiş, "Olimpos tüm bunların müsebbibi olarak seni görüyor, bir rast gelseler sana halin Prometheus'tan da Sisifos'tan da beter olacak. Haksız da değiller hani... Sen çekip gitmeseydin Hades'in nizamı bozulmaz, düzen olduğu gibi sürüp giderdi belki."

"Ben... Ben bilmiyordum" diye kekelemiş Kharon gözlerini Athena'nın mavi gözlerinden kaçırıp yere bakarak.

"Benden korkmana lüzum yok Sandalcı. Seni cezalandırıp katledecek değilim, kaldı ki bizi vücuda getirenler ebediyetimizi öyle haller karşısında baki kılmışlar ki, seni öldürebilmemin imkânı yok." Kharon Athena'nın sözlerini işitir işitmez gözlerini belertip muhatabına bakmış.

"Bizi vücuda getirenler mi?"

"Biz insanları yaratmadık Sandalcı, onlar bizi yarattı." demiş Athena Sandalcıya uzun uzun bakıp.

Kharon Tanrıçanın sözlerine inanmakta güçlük çekerken bir yandan da Athena'nın ona yalan söylemek için hiçbir nedeni olmadığını biliyormuş. Athena muhatabının çehresindeki şaşkınlığı bir cevap olarak telakki etmiş ve konuşmasına kaldığı yerden devam etmiş.

"Ta Troya Muhasarasında aklıma düşmüştü bu şüphe. Troya'nın helak olması için Akhalara yardım eli uzatırken, Odysseus'un kulağına tahtadan bir at yapmasını fısıldarken, garbı şarka yeğlerken nasıl bir hata yaptığının farkında değildim. Kim bilir, Akhaların değil de Troya'nın ardında dursaydım kargımla, tüm bu yaşananlar vuku bulmayacak, belki şu an kurulduğum tahtımdan sunakları dolduran kullarımı izliyor olacaktım memnuniyetle. Böyle hüznü dolu anlattığıma aldanma, bu vahim hata olmasaydı, sana anlatacağım hakikate vakıf olamazdım."

"Malumdur Sandalcı, Troya Muhasarası on yıl sürdü. Troya'dan da, Akhalardan da o denli şehit kanı döküldü ki, daha evvelinde ayrımına varamadığım bir şeyi fark ettim. Kudretim azaldığını hissediyordum. Senin sandalınla taşıdığın o şehitler sanki ölürlerken kudretimden bir parça söküp alıyordu. Babama ve kardeşlerime bunun sebebini sorduğumda hiçbir makul cevap alamadım. Senin gibi ben de merakıma yenildim ve memleketimi terk edip şimalden cenuba, garptan şarka tüm arzın üzerinde bir kartal olarak uçtum. Benzi zifirden insanları, gözleri çekik kavimleri gördüm ki sende onlara rast gelmişsindir lakin sen bir çiçeği arıyordun ben ise başka bir şeyi... Bir gün onları gördüm" Athena kayalığın üzerine bitkin halde oturmuş, gök gözleriyle sandalcıya bakmış.

Sandalcı "Kimleri gördünüz?" diye sormuş. Athena bu soruyu beklermiş gibi mütebessim bir şekilde "Bizim gibileri" demiş.

“Gittiğim her mıntıkada benim gibi akıl mabudelerini gördüm. Babam gibi başka ulu tanrıları... Burası gibi ahretleri... Birçoğu bizim akıbetimizi çok daha evvelinden tecrübe etmiş, ormanlara, mağaralara sığınmışlar, kimisi fanilerin arasına karışmış. Hepsinin hikâyelerine sebat ederek kulak kabarttım. Gündüzün ve gecenin daima denk olduğu uçsuz bucaksız bir ovada buldum en eski tanrıyı. Pür dikkat dinledim bölük pörçük hikâyesini. Aklımda hep aynı soru vardı, belki sen söylersin, sence bu nasıl mümkün olabilir?”

“Bilmiyorum.”

“Zaten hangi soruya cevap verebildin ki Akheron kürekçisi? Cevap şu... Bu mümkün olamaz! Ama bir şekilde oluyor. Yerden mantar gibi çıkmış bu mabut ve mabudeler...”

Athena bunları söyledikten sonra kuşağının altından bir ceylan derisi çıkarıp Kharon’un önüne atmış. Kharon yerden aldığı derinin üzerindeki çizimlere kuşkuyla bakarken Tanrıça “Elinde tuttuğun dünyanın haritası.” demiş.

“Bunu nereden buldunuz?” diye sormuş Kharon, ancak içten içe bu manasız çizgilerden mürekkep resmin dünyanın haritası olduğuna inanmıyormuş.

“Ben çizdim çünkü ihtiyar. Aklım öyle karışmıştı ki, tek çarenin dünyanın kendisine bakmak olduğuna kanaat getirdim. Yıllarca semanın en üst katında kanat çırpıttım; her kıtanın, her memleketin üzerinde gölge oldum. Gördüğüm her sahilin girintilerini çıkıntılarını çizdim ve resimleri birleştirdim. Ortaya bu manasız şekildeki kıtalar çıktı. Aldanma o ceylan derisine... Güneş gibi yusuvarlak bir arzdayız biz.”

“Af buyurunuz ama bu harita ve söyledikleriniz neyi kanıtlar ki?”

“Hiçbirimizin dünya hakkında en ufak bir malumatı olmadığını kanıtlıyor. İrtibat kurduğum hiçbir panteonun yaradılış destanıyla uyuşmuyor bu dünya... Tasavvurumuzdan daha haşmetli, düşündüğümüzden daha esrarlı... Bana bir deliymişim gibi bakacağına, söyle bana ihtiyar sandalcı, neden itikadımın yaradılış destanının tezahürü değil bu koca mavi arzın şekli ve şemali? Madem ben bir tanrıyım, niçin Pisagor, Aristarkus gibi ömrü muvakkat bir takım insandan önce bilmez idim dünyanın güneş etrafında pervane olduğunu? Ya da dur sandalcı, bilirim senin sualler karşısındaki aczini... Daha insafli suallerim olsun sana... Kendin hakkında ne bilirsin? Kim yarattı seni? Ne zaman geldin ilk Hades diyarına? Hangi zanaatkârın emeğiyle yapıldı sandalın, ne vakit verdiler küreğini eline? Bu sorulara net yanıt verebilirsen bana bir meczupmuşum gibi bakmana hak vereceğim, şayet cevapsız kalırsan bil ki hakikatin huzurundasın”

Kharon düşünmüş. Hatırlamaya çabalamış. Bir an kendisini Hephaistos’un yarattığını, sandalında da Hades’in emeği olduğunu söyleyecekmiş kibirlenerek lakin içten içe anlamış ki bunlar yalnızca farazi düşüncelermiş, hatıra değil. Aklının en derinlerinde, ta ilk zamanlardan kalma anıları deşmiş durmuş, fakat ruhları taşıdığı günlerin öncesini bulmakta muvaffak olamamış. Çaresiz kalarak Athena’ya bakmış geçmiş zamanlarda meteliği olmayan fakir ruhların ona baktığı gibi.

“Bu nasıl mümkün olabilir?”

“Öykülerimizi ağızdan kulağa yayanlar, çekiçle taşlara, mürekkeple parşömenlere aktaranlar heyhat senin hikâyene kıymet vermediler, hakkında kesin bir kanaat bildirmediler Sandalcı. Bu yüzden

hatırlamazsın ilk günlerini...”

“Eğer onlar bizi yarattıysa, neden bize tapınıyorlar tersi makulken

“Bizi yarattıklarını unuttular da ondan... Onlar da bilmiyordu nereden peyda olduklarını... Asırlarca düşünüp durdular, yıldızlara, güneşe baktılar. Yerde biten çiçeklere, gökte çakan şimşeklere, akıp giden sulara, sevdiklerini alıp götüren ölüme bir mana aradılar lakin aynı senin gibi muvaffakiyetten uzaktılar. En nihayetinde aralarında kurdukları mertebenin tabiatda da muteber olduğuna kani oldular ve suallerine bulamadıkları cevapları ilahileştirdiler”

“Bizi hayal ettikleri için mi varız?”

“Müşterek akılları bizi tasavvur edip inandığı için var olduk“

“Bizi yarattıklarını biliyorlar mıydı?”

“Bizi vücuda getirirlerken evvelden de bizim mevcut olduğumuzu sanıyorlardı. Bu yüzden bize tapındılar.”

“Hala idrak etmekte zorlanıyorum, bağışlayın beni. Her insan bu kudrete sahipse neden şu ana kadar kimse işin gerçeğini bulmuş değil?”

“İnsanoğlunun tuhaf bir meşrebi var İhtiyar. Kendini bütün yasalardan kurtarıp kâinata baktığında gözleri, hakikati bulmakta güçlük çekmiyor, heyhat gürhunun arasında insanoğlu öyle zavallı ki... Kendi fikirleri yerine başkalarının fikirlerine inanmayı kolay görüyor. Aristarkus yüzyıllar öncesinde dünyanın güneşin etrafında dönüyor olduğunu söylemesine karşın, kalabalık içinde yaşayan insanlar hala Ptolemaios’un yalanına iman edip güneşin dünyanın etrafında döndüğüne inanıyor. İnsan kendini tanrıların yarattığına körü körüne inanıyorken, kendindeki tanrılıığı nasıl keşfedebilir?”

“Şarkta esip gürleyen şu Tanrı da mı insanoğlunun eseri?”

“Bir tek ona rast geledim. Kimseye göstermiyor suretini. Nereden geldi, nasıl güçlendi pek malumatım yoktu ancak Nil diyarında buldum ilk günlerinin emarelerini... Güç düşkününü bir Firavun ve şürekâsı yaratmış bu gölgede saklanan Tek Tanrı’yı. Mısırlılar atalarından yadigâr itikada ihanet etmeyince, firavunun da tek tanrısının da iktidarı fazla uzun sürmemiş. Sanmam o ki ikimizinki gibi bir vücuda sahip olamayışın sebebi bu. Bedensiz haliyle dolanıp durmuş çöllerde... İnsanlardan nefret ediyormuş kendisini görünmez bıraktıkları için. En nihayetinde kendi tanrılarına ibadet eden Yahudilerin arasına sığınmış. Çoktan ölmüş firavun gibi kendisine inanacak bir adam bulmuş ve ona bir çalının ardına saklanarak seslenmiş. Kendisinin her şeyi bilen, kadiri mutlak olduğunu, hiçbir ölümlünün suretini göremeyeceğini çünkü haşmetinin buna imkân vermediğini söylemiş. Yahudiler tabiatıyla eski inançlarını müdafaa için mukavemet gösterince, önce Yahudilerin bencilliğine seslenmiş, sonra da işi zorbalığa dökmüş. Uzun yıllar ibadet eden kulları sayesinde keyif sürmüş, koyduğu yasalarla insanlara yaşamlarını heba ettirmiş. Babilliler Kudüs Tapınağı’nı yıkıp kullarını Babil’e sürünce onlarla beraber sürgün olmuş, Persler Babil’i yakıp yıktığında ise Pers İmparatorunun aklına seslenerek Yahudilerin sürgününü sona erdirip, tapınağın inşası için izin çıkartmış. Yıllar sonra Romalılar mabut ve mabudelerinin heykellerini Kudüs Tapınağı’na yerleştirtince öfkeden deliye dönmüş, intikam için sinsi bir plan yapmış. Saul isminde dilbaz bir adamın aklını bulandırmış, onu Roma’nın diğer topraklarındaki halkı kendisine imana çağırması için

görevlendirmiş. Bir bedeni olmayabilir ama fazlasıyla kurnaz olduğu aşikâr. Önce Pleblerin yani fakirlerin imanını kazanmış. Bizim itikadımızdaki çoğu ritüeli yeni dinine katmış ki insanlar ona ibadet ederken zorluk çekmesin. Netice malumun Sandalcı. Bir elem gibi tüm arzı kaplıyor kudreti ve karanlığı... Ama bilesin ki bu işin mesulü şu Tek Tanrı değil, o yalnızca müşterek aklın tezahürü”

“Peki, kader dediğimiz şey? Moira’nın ördüğü iplikler neyin nesi peki? Nice kehanetin vukua geldiğine şahit olunmadı mı?” Kharon artık Athena’nın sözlerine inanıyormuş ama söylediği hiçbir şey Moira ismi verilen üç kız kardeşin nasıl olup da kaderi bilebildiğini izah etmiyormuş. Athena’nın çehresinde acı bir tebessüm belirmiş.

“Nice kez seni tahkir ettim ancak şimdi idrak ediyorum ki görüldüğün, konuştuğun kadar aptal değilsin İhtiyar. Açıklayamadığım şeylerden biri bu. Hiçbir makul cevap bulamıyorum soruna. Benim yollarım daima mabetlere gitti, mabetlerden çıktı. Belki de سوالinin cevabı, bizi meydana getiren insanların dahi bulamadığı şu meçhul hakikattedir ve belki de bu hakikat mabetlerde barınmıyordur.” diye yanıt vermiş Athena Kharon’a. Kharon sakalını sıvazlamış, hasbıhalin başından beri aklını kurcalayan şeyi sorup sormamaya karar vermeye çabalıyormuş.

Tanrıça Sandalcının sormasına lüzum kalmadan “Ölmenin imkânı yok İhtiyar, beyhude yere yorma kafanı. Şimalde kışın hüküm sürdüğü topraklarda bazı tanrılar ölümlüdür ama biz değiliz. Bizim itikadımızda bir tanrı başka bir tanrı tarafından hançerlense bile ölüm omzuna dokunmaz. Her ahvalde bizi ebedi kılmışlar, öyle ki ebediyetimiz için açık bıraktıkları tek ihtimal, bir tanrının kendisi tarafından öldürülmesi”

Athena’nın son sözlerini zikrederken gök gözünde zuhur eden tekinsiz parıltıyı fark eden Kharon “İntihar mı?” diye mırıldanınca, Athena ayağa kalkmış “Hayır” demiş, “Aynı zamanda aynı mekânda senin aynın tarafından katledilmekten bahsediyorum. Açıkçası bunun da ölümün bize dokunması için bir çare olacağı kanaatinde değilim. Anlayacağın ihtiyar, kıyamet kopana kadar buradayız”

Sandalcının zihninde mütemadiyen kâhinin “*Ayartabilirsen şayet koynuna girmesi için eceli*” sözü yankılanıyormuş. Otuz insan ömrü önce Teiserias’ın kendisine bir ipucu verdiği sanrısına kapılan Sandalcı Athena’ya hafif istihzayla “Nereden biliyorsunuz, belki pekâlâ mümkündür” diye karşı çıkmış. Athena’nın gözleri alev almış.

“İki övgü aldın diye zekâmla boy ölçüşeceğini mi sanıyorsun ihtiyar? Zihnindeki sesi duymadığımı mı sanıyorsun? Ölümü ayartman gerektiğini söyleyen Kâhin vaktiyle meşhurdu ve namını fazlasıyla hak ederdi ancak ömrünün son deminde akli muvazenesini de, babamın ona bağışladığı istidadı da yitirmişti. Öyle ki içtiği suyun zehirli olduğunu bilemeyecek kadar akli acizdi. Söyle bana, yudum yudum içtiği suyun zehirli olduğunu bilemeyen bir falcının sözünü Tanrıçanın kelamından üstün mü sayıyorsun?”

Kharon Athena’nın sözlerinden sonra süklüm püklüm olmuş, niyetinin bu olmadığını söyleyip hemencecik özür dilemiş. Tanrıça Kharon’a karşısında bir zavallı varmış gibi kibirle bakarak “Özürlerin boş, aklında hala benden saklamaya çalıştığın şüpheden kadar boş. Seni zamanın dehlizinde gelecekte var olduğun bir güne gönderiyorum Sandalcı. Orada kendini çarçabuk bulup, sırtına hançerini sapla. Eğer ben haklıysam işte o zaman özür dilersen, eğer sen haklıysan hiç yoktan mesuliyetini terk etmiş olmanın cezasını bir nebze de olsa çekmiş olursun” diyerek parmaklarını

şıklatmış. Sandalcının tepesinde kapkara bir delik zuhur etmiş, bir mknatis gibi kendisini yukarıya çekmiş. Kapkaranlık bir tünelde izah edilemez bir süratle uçmuş, öyle ki uzakta bir yıldız gibi parlayan ışığın dehlizin diğer ucu olduğunu anlaması bir lahzayı anca almış.

Düştüğü yerden kalkıp etrafına bakınmış. Kutu gibi binalar arasına sıkışmış, daracık, loş bir sokaktaymış. Sokağın bitiminde huni kubbeli taştan bir kule dikiliyormuş. Hangi şehirde, hangi zamanda olduğunu çıkaramamış.

“Yapman icap eden şeyi yap!”

Davudi sesi duyar duymaz tüyleri diken diken olmuş. Hizasındaki üç katlı binanın mermer merdivenlerinde tıpatıp kendisi oturuyormuş. Kendisinin yanında simasından ziyade kokusu tanıdık gelen, ceketinden, pantolonuna, hatta çorba taslarını anımsatan şapkasına kadar bütünüyle siyaha kuşanmış bir adam dikiliyormuş. Adamın hayret taşan bakışları kendisi ile merdivendeki diğer Kharon arasında mekik dokuyormuş.

Merdivende oturan Kharon “Fazla vaktin yok! Hançerini çıkar ve tereddüt etmeden kalbime sapla!” demiş ve mor cübbesini beline kadar sıyırmış.

Kharon “Ya rüya görüyorum ya da şu an gerçekten de buradayım. Kaybedecek bir şey yok” diye düşünüp kuşağındaki hançeri çıkartmış, kabzasını sımsıkı tutup gözlerini kapatarak, diğer kendisine doğru savurmuş hançeri. Hançeri sapladığı yerden eline bulanana kanın kendisine ait olduğunu bilmek Kharon’u hüzne boğmuş lakin diğer Kharon inleyeceği yerde kulağına eğilip “Hayatı yaşa” diye fısıldamış sadece. Sandalcı şaşkınlıkla gözlerini açmış ve geri çekilmiş. Etrafta bilmediği bir lisanda bağırtilar koparken merdivendeki Kharon, kalbine saplı hançere aldırış etmeden cübbesini omzuna çekmiş ve yanındaki siyah esvaplı adama “Evet kimin kazandığı belli... Gördüğün üzere ben!” diyerek sırtmış bir kaşını kaldırarak. Kharon gelecekteki kendisine neden ölmediğini ve neden mutlu olduğu soracakken tepesinde yine bir kara delik zuhur etmiş ve dehlize çekilirken gördüğü son şey gelecekteki Kharon’un ona göz kırpması olmuş.

Tekrar geçmişe dönen Sandalcı olanları hiçbir teferruatı kaçırmadan Athena’ya nakletmiş ve mabudenin kanaatinden şüphelendiği için bu kez içten bir özürde bulunmuş. Athena Kharon’u affetmiş, asırlar boyu bir yalan yüzünden perişan olmuş Sandalcı’nın kırılmış hayallerini onarmak gayesiyle çıktığı zaman serüvenlerinde dünya hakkında edindiği tüm malumatı onunla paylaşmış.

Tanrıça Kharon’a veda ederken ona ne yapacağını sorduğunda “Sadece yaşayacağım. Zaten esas da bu değil mi?” demiş. Athena Sandalcının cevabından memnun kalmışçasına mütebessim bir şekilde sırtını ona dönmüşken bu kez Sandalcı aynı soruyu mabudeye sormuş. Athena omzunun üzerinden Sandalcıya dönüp “Kullarımın intikamını alacağım. Önce Roma’yı, sonra şu kıymete binmiş Yerusalemler’i ve en nihayetinde de Konstantinopolis’i perişan edeceğim. Belki Troya’da yaptığım hatayı telafi eder, vicdanımdaki azaptan kurtulurum” demiş.

“Neye faydası var? Hiçbir şey değişmeyecek. Bize artık inanmayacaklar”

“Biliyorum İhtiyar” demiş Athena bir kartala dönüşüp uçarak uzaklaşmadan önce “Ama ben buyum! İntikam benim yaradılışımda var”

Tanrıçanın kendisinde bırakmayı uygun gördüğü ceylan derisi haritaya dalmış Sandalcı. Ustalıkla

çizilmiş haritanın içinde bir çizmeyi andıran İtalya Yarımadasında Vandallar Roma'yı istila ederek kadim şehrin onurunu ayaklar altına alacak; Arap Yarımadasında yeni bir din peyda olacak; şanla kurulan imparatorluklar kanla yıkılacak; fakirin dostu zenginin hasmı Karmatiler altın düşkününü sultanların hışmına uğrayacak: "Ben Tanrıyım" diye haykıran Hallac-ı Mansur çarmıha gerilecek; Haçlılar Kudüs'te Müslümanları iblislere parmak ısırtan bir gaddarlıkla katledecekmiş. Kharon baktığı haritanın içinde bu vakaların husule geleceğinden bihaber, karanlık diyarını terk etmiş ve bir daha sılasına geri dönmemiş.

Kharon'un aklını yitirmiş bir bunak yüzünden asırlarını heba ettiğini kabullenmek dışında bir çaresi yokmuş. Tanrıça'ya söylediği gibi sadece yaşamaya karar vermiş. Meskûnda en harabe ve gözlerden en uzak evleri kiralamış, çeşit çeşit insanla komşu olmuş, çeşit çeşit lisanı ana dili gibi konuşmayı öğrenmiş.

İsim hususunda çok kez müşkül duruma düşmüş, namını soranlara attığı isimleri sonradan hatırlamayınca çok kez zan altında kalmış. Bu yüzden hatırlaması kolay diye gerçek adının tersten okunuşunu ismi bellemiş. Cebinden çıkan metelikleri nasıl kazandığını soranlara ise rüya tabircisi olduğunu söylüyormuş zira cebi metelik dolup taşıp da hiçbir iş tutmayan tek zevat bu meslektenmiş. O kadar çok rüyasından medet ve kısmet arayan insan kapısında nöbet tutup izahat istemiş ki, rüyaları dinlemekten ve bol keseden atmaktan zamanla düşlerde kaderin izlerini sürmekte ustalaşmış, sandalcılık dışında ikinci bir istidadı olmuş.

İnsanlar her ne kadar kendi yaşam gaileleri ile meşgul olsa da er veya geç tabiatın ona söz geçirmedini anlayan birkaç kişiye denk geliyormuş. Bu yüzden her kırk yılda bir başka bir şehre göç etmeyi adet haline getirmiş. Bu göçlerinde adını tarihe altın harfle yazdıracak nice insan ile tanışmaktan müşerref olmuş lakin Hasan Sabbah ile Ömer Hayyam gönlünde bambaşka bir tahta kurulmuş. Sabbah'ın hint kenevirine, Hayyam'ın şarabına ve yaşam aşkına müptela olmuş.

Bazen Bağdat'ın, Şam'ın, Roma'nın sokaklarında yemek parası için yalvar yakar dilenen adamları görüp vaktiyle meteliği yok diye Elysion kırlarından mahrum ettiği biçare ruhları hatırlar, gam duyarmış. Vicdanını susturmak için mezada düşmüş kızları, oğlanları satın alıp onları azat eder, ellerine bir kese akçe verir akrabalarına yollarmış. Hepsi ona dedeleriymiş gibi sarılır, sakallarından görünmeyen yanaklarını ağlayarak öper, sonra da ona veda ederlermiş. Sandalcı bu iyiliği iyi bir insan olduğu için mi yapıyormuş, yoksa iyi biri olduğunu kendine kanıtlamak için mi, bir türlü emin olamıyormuş.

Kharon tamı tamına bin yıl fani insanların arasında yaşamaya, gezmeye, amaçsızca dünyayı tatmaya öyle alışmış ki, ne gregoryen ne hicri takvimin bildiği zamanlarda Kâhin'in ona fısıldadığı kehaneti çoktan unutmuş. Ancak bazı geceler, ikamet ettiği şehrin ahaliyi yataklarında rüyalarına dalmışken evinin damına çıkıp, gece göğündeki dünyanın rüyasına daldığında bir zamanlar bulmak için didindiği soruları düşünür, Kâhini ve kehanetini hatırlar, gülüp geçermiş. Kâhine kızgın değilmiş artık, hatta ona, biteviye hayatını değiştirmesi adına bir vesile yarattığı için minnettarmış.

Belki de bu yüzden on beşinci yüzyılın başlarında Konstantinopolis'e göçtüğünde başına gelen tuhaf durumları inatla tesadüf olarak yorumlayacakmış evvela. Zaman dehlizindeki serüveninde gördüğü

taştan kulenin, Konstantinopolis'in kuzeyindeki körfezin diğer yakasındaki Galata isimli Ceneviz kolonisinin en yüksek noktasında dikiliyor oluşu da bir tesadüfmüş İhtiyar'a göre, o kadar didinmesine rağmen kadim şehirde kendine uygun kiralık bir mesken bulamayıp, gelecekte kendisini hançerleyeceği noktada inşa edilmiş, evden ziyade ahırını andıran bir evi satın almak mecburiyetinde kalması da... Tam bin sene muntazaman kurallarla idare ettiği yaşamında hiçbir zaman ne bir ev ne bir gönül dostu olmamışken, azat ettiği Hüseyin isimli zifir gözlü, ay benizli Türk veledi de küçük avucuna koyduğu keseyi ona iade etmiş, gidecek kimsesi olmadığını, ailesinin Rumlar tarafından bir köy baskınında katledildiğini söyleyip, uşağı olmak istemiş.

Sandalcı "Ben boş gezenin biriyim" dediğinde laf ebesi velet de "Ben de boş gezenin boş kalfası olurum fena mı?" diye ona cevap vermiş. Sandalcı evvela inat etmiş, çocuğu başından defetmiş ama kırk gün kırk gece kapı önünü yurt edinmiş veledin ısrarına tahammül gösteremeyip yenilgiyi kabul etmiş.

Bir evlat gibi sevmeye başladığı Hüseyin'in fani ömründe yaşadığı dünyayı daha iyi tanıması için, gözlere iğne, kem dillere name olacağını bile bile gemiler kiralayıp ona arzı gezdirmiş, resim sanatına duyduğu hevesi ciddiye alıp çocuğu ehil bir göçmen ressama emanet etmiş.

Bir gün kapısına vurulduğunda gelenin atölyedeki dersi bitmiş Hüseyin olduğunu zannedip kapıyı açmış ama karşısında kalfası değil, bir şehirden ibaret kalmış Şarki Roma'nın saray hekimi Andronikos'un ulağı duruyormuş. Kharon saray hekiminin gördüğü kâbusun izahatı için onu evine davet etmesine şaşırmamış zira aklına itimat etmesi vacip insanların falcılardan medet umduğu bir zamanda yaşadığını biliyormuş.

Gebe eşiyle beraber onu ekâbirden bir zatmış gibi ağırlayan Andronikos kâbusunu anlatmış heyecanla Sandalcıya. Rüya öyle sarıhmiş ki, dosdoğru yorumlamış Kharon. "Yeşil gözlü güzeller güzeli bir kızınız olacak ve dağların selam durduğu cennet gibi yeşil bir diyarda, güneş kadar yusuvarlak bir gölün kıyısında bir Türk ile vuslata erip saadete erişecek" deyivermiş. Aklı yerinde olsaymış, atalarının Türkler tarafından şehit edildiğine daha evvel değinmiş olan Andronikos'un cinlerini tepesine çıkmasına mahal vermeden izah edermiş rüyayı lakin gebe kadından yayılan ecel kokusunu tartıyormuş burnu o sıralar

Kharon, eşini doğum esnasında kaybedecek hekimi arada bir ziyaret etmeyi adet haline getirecek, babasının kadere meydan okurcasına adını Daphne koyacağı bebeğin yeşil gözlerine her baktığında yarım yamalak hatırladığı kehanetin son dizelerini anımsayacakmış. Ama bu güzel günler fazla uzun sürmemiş. Erkenden çiçek açmış Daphne. Kızcağız mahkûm gibi odasına hapsedilip, yaşamdan tecrit edilince Kharon ile Andronikos'un arası açılmış. Sandalcı hışımla konağı terk ederken gözü dönmüş bu adamın evine bir daha adım atmayacağını düşünüyormuş, fakat yıllar sonra Andronikos ve kızı yaşamının merkezine kurulacakmış

Galata'yı terk ederek memleketinde bir aile kurmuş Hüseyin'in, izahtan uzak bir sebeple idam edildiğini haber aldığından beri efkâr dağıtmak çıktığı yürüyüşlerin birinde Andronikos'un konağının önünde bulmuş kendini. Aradaki buzları eritmek bahanesiyle Andronikos'un muhabbetine bel bağlamış. Tam da şarabını yudumlayıp kalkacakken esen meltem ile burnuna değen ölüm kokusunun kaynağını merak etmiş, bir köpek gibi burnunu çeke çeke Daphne'nin odasının önüne kadar gelmiş. Ricayla kapısını açtığı odada kendisine şaşkınlıkla bakan genç kızın gerdanını koklayan Kharon,

sonu saadet olması icap eden kızın peşine neden ecelin takıldığına anlam veremedi evin yolunu tutmuş. Fakat Galata'ya kayıkla geçtiğinde bir ulağın elinden başka bir kara haber alınca Daphne'ye musallat olan netameli ecel aklından çıkıvermiş bir süreliğine.

Yaşamına aynı babası gibi apansızın giren, kömür gözlü, kara saçlı İlyas ile Galata'ya döndüğünde iki şehrin tüm ahalisi gökte iki kartal arasında yaşanan ölümüne kavgayı izliyormuş. Kharon zahirde ihtiyar olsa da semada çember çizen boz kartalın aslen bir kartal olmadığını anlayacak kadar keskin gözlere; asla fethedilemez denilen çifte surlu Konstantinopolis'in fethine fazla bir zaman kalmadığını idrak edecek kadar da tecrübeye haizmiş.

İlyas ile hangi şehre göç etmesi gerektiğini kafasında tartarken, meşrebini de mesleğini de pek sevmeyişi bir tefecinin rüyasında kendisini gördüğünü söylemesiyle akli tamamen bulanmış zira Kharon ömrü hayatı boyunca bir kez bile bir başkasının rüyasında zahir etmemiş. Tefecinin kâbusunu dinlerken adamdan yayılıp burnunun direğini sızlatan kesif ölüm kokusuna kenevir dumanıyla müdafaa göstermiş ancak mıhsıçtı tefecinin bol keseden, nefes almadan anlattığı rüyadaki alametlere karşı bir müdafaa yokmuş. Adamın gelecekte kendisinin yanında otururken gördüğü genci tarif ederken uyumakta olan İlyas'ı işaret etmesini bir derece anlayabiliyormuş Kharon. "İnsan insana benzer" diye düşünüyormuş İlyas'ı süzerken, lakin tefecinin rüyasında Andronikos'un on sekiz yıl evvel düşünde gördüğü yeşil diyarı anlatmaya başlamasıyla afallamış. Tüm bu tesadüfler yetmezmiş gibi, Daphne ile öpüşen genci tarif ederken de İlyas'ı gösteriyormuş tefecinin işaret parmağı.

Tefeciye başından savdıktan sonra İlyas'ın ganimetmiş gibi avucunda tutup uyuduğu kâğıt parçasını açmış. Merhum uşağının elinden çıkma resim daha evvel yollarının düştüğü bir vadiyi konu alıyormuş. İlyas ile Daphne arasında bir bağlantı olduğunu anlamakta zorlanmamış ancak İlyas'ın da aynı Daphne gibi bir yıl sonra ölecek biriymiş gibi ölümle mühürlenmiş olduğunu kanca burnu sayesinde fark ettiğinde Kâhin'in ona fısıldadığı kehaneti hatırlamaya başlamış.

Sandalcı Andronikos'u ziyaret bahanesiyle İlyas ve Daphne'nin tanışmasını sağlamış. Tam da beklediği gibi olmuş. İlyas kendisinden yaşça büyük Daphne'ye deli divane gibi tutulmuş. Kharon'un aklından durmadan şu cümle geçiyormuş. "Eğer rüyadaki ikisi ise ve her ikisi de bir yıl sonra ölecekse, nasıl vuslata erecekler?"

Tam bin yıl sonra geride bıraktığı sorulara rücu etmiş Sandalcı, ama geçen bin senenin ona sualleri cevaplamakta ustalık bahşetmediğini anlaması için iki mevsim daha geçmesi gerekiyormuş. Edirne'de hiçbir muhararada emsali görülmemiş bir top döktüren Sultan'ın gözleri şarka, onlarca kuşatmaya direnmiş surlarını tahkim eden Konstantinopolis'e dönmüşken, her geçen gün daha da ölüm tüten İlyas'ın Daphne'ye giderken ve akşam onun evinden dönerken çehresinden taşan mutluluk içini acıtıyormuş Sandalcının. Geceleyin aklını kenevirin efsununa teslim edip Hüseyin'in tablosuna dalarak, merhum uşağına veremediği imdadı oğlundan esirgemeyeceğine yemin ediyormuş etmesine ama bir türlü bu muammanın neye alamet olduğunu çözemiyor, işin içinden çıkamıyormuş. Yine böyle bir gece garabeti eşelemektense garabetin membasına gitmeye karar vermiş. Kader Tanrıçalarına meşveret etmekten başka devası yokmuş.

II

ÖLÜM İLE AKİT

15. yüzyılın sonlarında Büyük Okyanus'ta pür gayret kürek çeken Kharon, saatlerdir tepesini pişiren kızgın güneşin ufukta hızla gelmekte olan kara bulut perdesinin ardında kaybolmasının sevinciyle kürekleri bırakmış; deniz suyuyla yüzünü, ensesini temizleyip, sandalının küpeştesinde seneleri gösteren zaman çentiklerini dikkatle saymaya başlamış.

Otuz dokuz çentiğin yanına tırnağıyla yeni bir çentik daha kazıdıktan sonra tam da küreklerine asılacakken sandalındaki adamı görmesiyle irkilivermiş. Geriye zıplayınca sallanan sandaldan az kalsın denize düşecekmiş. Adam Kharon'un haline yalnızca tebessüm etmekle yetinmiş. Sandalcının korkusu şaşkınlığa teslim oluyorken, aklı da hatıralarının bağına yatmış.

Kisveti enikonu değişik olsa da, sırtını sandalın bodoslamasına vermiş, bacak bacak üstüne atıp davetsizce geldiği sandalın sahibini baştan ayağa süzen bu meşum çehreli kel adamı daha evvel de görmüş sandalcı. Zamanda devir atladığında diğer kendisinin yanında dikilen tuhaf şapkalı, kara ceketli adammış bu. Akmer bedenini gece kadar kara bir pelerinle kapatan adamın burnu ve çenesi usta bir yontucunun elinden çıkmışçasına keskin hatlara sahipmiş. Bir insandan ziyade cana gelmiş bir heykeli andırıyormuş.

“Sen? Daha önce de gördüm seni?” deyiverince Kharon, adamın kibirli alımı hayretine yenilmiş.

“Kimse daha evvelinde görmemiştir suretimi. Gördüyse de sonrası olmamıştır zati” demiş pes sesiyle davetsiz misafir, “Koca okyanusta küreklerinle derbeder olmaktan aklını küstürmüş olmayasın kendine?”

Kharon ne söyleyeceğini bilememiş. Adama onu gelecekte gördüğünü söylese gelecekte vuku bulacak hadisenin akıbetini düşünmüş, “O zaman kimsin?” diye sormakla yetinmiş.

“Ölüm” demiş adam tıslayarak, “Hani 1453 senesinin bir günü aldatmaya yeltendiğin kişi”

Kharon'un beti benzi atmış. Ellerini küreklerden bırakmış, daha evvel cinlere, perilere, tanrılara şahit olmuş gözlerini ölümün ta kendisi olduğunu söyleyen adama dikmiş korkuyla. Gelgelelim bu ürperti fazla ömürlü olmamış zira Kharon çok kısa sürede kendi kaderinin yırtık parçalarını toparlayıvermiş kafasında. İstikbalde ahababı gibi konuştuğu bu adam ile birazdan başlayacak sohbetin zaten zaruri olduğunu anlamış. Kelimelerini tartarak cümlelerini kurmalıymış.

“Bir münasebetsizin pervasız olması tabiatında vardır. Mamafih biraz da aptaldırlar” demiş Ölüm pelerininin cebinden kara meşin kaplı kalınca bir defter çıkarırken. “İnsanoğlu arzda yürümeye başladığından beri vazifemi aynı nizam, alaka ve temkin ile icra ederim. Birinin yaşama gözlerini yumması lüzumluysa çok daha öncesinden o zatı nefesimle mühürlerim. Vakit tamam olduğunda mühürlenmiş zat ne yapsa ne etse de benden kaçamaz. Öyle titiz çalışırım ki, aldığım her canın kaydını sabırla kâğıda naklederim. Savaşlar gibi fazladan mesai gerektiren hadiselerde dahi hesabımda en ufak bir hata çıkmaz. Takdir edersin ki bundan mütevellit, kırk sene evvel Konstantinopolis'te aldığım canların hesabını yoklarken fark ettiğim kusur beni epey şaşırtmıştı.”

Ölüm, açtığı defterin bir sayfasının üzerinde parmağıyla yukarıdan aşağıya gittikten sonra gözünü kısıp defteri okuyarak “Hesabıma göre Andronikos'tan olma, Eleana'dan doğma Daphne isimli bir kızın canını alacağıma, babası Andronikos'un yaşamını çalmışım.” demiş ve defteri kapatıp tekrar pelerininin cebine koymuş.

“Tabii olarak bir hata yaptığıma ihtimal vermedim. İnsanların arasında nazardan azade dolanıp durdum, hırsıyla bir tahkikata koyuldum. Bütün yollar, bütün tevatür senin hanene ve şu tuhaf veledede çıkıyordu. Osmanlı Sultanının merakına bile mazhar olmuş bu sabi hakkında sultanın askerleri tarafından yapılan tetkikatı taradım ve ahalinin senin gıyabında “ölümle akidi vardı, yaşına kazık çakmıştı” dediğini okur okumaz senin de insan hafızasından ve hatırından silinmiş şu eskilerden olduğunu hemencecik idrak ettim. Meselem bitmemişti daha. Tam olarak hangi gün nerede olacağımı nasıl bildin ve orada olmadan nasıl işime musallat oldun, bunu öğrenmeliydim. Moira’nın hanesini bulmakta zorlanmadım lakin haklarını teslim etmem icap eder, kader iplikçilerinin ağzı hürmetimi kazanacak kadar sıkı. Senin sürgünde olduğunu söylemek dışında suallerimin hemen hepsinde ketum kaldılar. Netice itibariyle sana gelmekten başka çarem kalmadı. Bana bile fazladan birkaç cümleyi reva görmeyen bu üç kız kardeş, niçin sana cümlelerini gümüş tepside sunmuş olabilir?”

“Bunun sebebine vakıf olabilmen için sana tüm hayat hikâyemi anlatmam gerekiyor?”

“Peki, anlat Sandalcı, vaktim bol ama bilesin buraya yalnızca masallar dinlemek için gelmedim” demiş Ölüm.

Sandalcı bir yandan kürek çekerken bir yandan da yaşamında hatırladığı ilk günden Hades Diyarı’na, Kâhinin kehanetinden fani dünyadaki arayışına her şeyi teferruatıyla Ölüm’e anlatmış. Ölüm bilhassa Athena’nın tespitlerini dinlediğinde pür dikkat dinlemiş Sandalcıyı. Dolunay okyanusu ak ışığıyla donattığında İlyas’ı terk edişini anlatıp hikâyesini bitirmiş Kharon.

“Bu sürgünün asıl sebebi vazifeni terk edip dünyaya karışman anladığım kadarıyla. Neden daha akılda kalıcı bir cezayı uygun görmediler sana?” diye sormuş Ölüm saatlerdir dinlediği hikâyenin bittiğini anladığında.

“Dünyadan, yaşamaktan zevk alıyordum. Elimden bunu aldılar. Bundan daha iyi bir azap var mı?” Kharon’un cevabını işittiğinde Ölümün yüzünde hak veren bir ifade belirmiş ama birden çatmış kaşlarını.

“Kelamın da izahın da güzel lakin hala bu sürgüne niçin razı geldiğini anlatmadın bana. Çekip gidebilirdin oradan, asude yaşamına kaldığın yerden devam edebilirdin”

“Kız kardeşlere rüyaları anlatıp, İlyas’ı takdim ettiğim sırada onlara bir teminat vermiştim. Bana yardım etmeleri karşılığında her isteklerini yapacağımı söylemiştim. İlyas’ı kurtaracağımı düşünüyordum.”

“Ama kurtarman gereken kişi Daphne idi.”

“Evet. Benden mütalaa için bir gün müsaade istediler, ertesi sabah ise bir şekilde Daphne’yi kurtarmamın icap ettiğini anlattılar.”

“Şu adamı...”

“Andronikos”

“Hah. Andronikos... Onu ölmeye nasıl zorladın? Defterimde bu zatın tam bir gün sonra öleceği yazılıydı”

“Onu ölmeye zorladığımı söyleyemem, yalnızca ona bir seçenek sundum. Konstantinopolis’in işgal edileceğini ve Daphne’nin zapt günü öleceğini söyledim ona, yani hakikati aktardım. Lakin kader, ben Andronikos’a kendisini ifşa ettiğimde büsbütün değişecekti. Ne yapması gerektiğini anlattım. Onunla alay ettiğimi sandı evvela fakat şehrin tam da benim belirttiğim tarihte işgal edildiğini gördüğünde bir şekilde benim tertibimi uygulayacaktı.”

“Kendini öldüreceğini nereden biliyordun?”

“Evladının yokluğuna ancak bir gün dayanabilen bir adam, kızının kaybı kendi ellerinin mesuliyetindeyken bir nefese dahi tahammül edemezdi de ondan.”

“Yine de, taraflardan biri soğuk ellerime bırakılmışken fazlasıyla tehlikeli bir tertip bu”

“Şu dağlarla çevrili diyar... Biraz önce sana rüyaları anlatırken kafanda tasavvur edebildin mi?”

“Evet”

“Bir kuş olsan, semanın en yüksek katından bu yusuvarlak gölün etrafına yayılmış yemyeşil ovaya baksan sana neyi hatırlatırdı?”

Ölüm gözlerini kapatıp tahayyül etmeye çalışmış. Sonra da aniden gözlerini açıp şaşkınlıkla Kharon’a bakmış.

“Yeşil bir göz? Olabilir mi?”

“Daphne’nin yeşil gözü...”

“Ama nasıl mümkün olabilir?”

“Athena ile yaptığım sohbet vuku bulmamış olsaydı sanırım ben de senin gibi inanmazdım buna. Malumdur, evvela Daphne’ye dokunacaktın. Âşık olduğu kızın ölmesine tahammül gösteremeyen İlyas dünyaya sırtını dönecek, hayallere dalacaktı.” demiş Kharon yaşlanan gözlerini ovuştururken “Her zaman hayalperver bir çocuktun zaten. Gözlerini her kapadığında kızın yeşil gözleri zuhur edecekti karanlıkta. Her âşık yârinin çeşminde sürgün olmaya razı değil midir? O da babasının tablosundan aldığı bir fikirle Daphne’nin hatırladığı zümrüt gözünden kendisine bir Ahiret hayal edecekti. Bunu o kadar isteyecek, kendini bu hayale öyle kaptıracaktı ki, sen ona dokunduğunda benliği kendi yarattığı dünyada uyanacaktı.”

“Eğer söylediklerinde doğruysan şu çocuğun şuuru hala orada değil mi?”

“Evet”

“O halde Daphne nerede?”

“Emin bir yerde... İlyas’ın onu kurtaracağı güne kadar orada bekleyecek”

“Bir dakika Sandalcı! Çocuk kendi dünyasından ayrılmadan Daphne’yi bulamaz.”

“Ayrılacak. Gerçi hiç kimsenin arzu etmeyeceği bir şekilde... Yaşama veda ettiğinde ise zaman-ı mazide bir ananın rahminden doğacak, onu her şeyin başladığı yere götürecek alın yazısına sahip bir ailenin evladı olacak.”

“İkinci bir şansını daha olacak ve bu defaki yaşamında Daphne’yi kurtaracak”

“Böyle olmasını umut ediyorum”

“Tabi eğer münasebetsizliğini cezalandırmazsam veyahut kızın yerini bulup onunla yarım kalmış işimi halletmezsem”

Kharon homurdanmış Ölüm’ün tehditkâr sözlerinin akabinde. “Söyle bana ey Ölüm, vazifende bahsettiğin kadar kurallara sadıksan, bana hiçbir ihtimalle dokunamayacağını bilmez misin? Ölmek için sebep şarttır. Hastalık girmez bu vücuda. Kılıçlar bile işlemez canıma. Nasıl alacaksın hayatımı?”

Bu kez ölüm homurdanmaya başlamış. Pelerinin cebinden al renkte bir meşin defter çıkarmış bu defa, parmağıyla sayfalar arasında gidip gelip huzursuzca kapatmış defteri.

Kharon sıyrıtarak “Gelelim Daphne’ye” demiş, “Eğer onun yerini sana söylersem veyahut sen bulursan evet kabul ederim ki hükmün onun canını bağlar ama bu kez de başka bir sorunun olmaz mı? Yanlış düzelteyim derken elinde erkenden alınmış bir can kalmayacak mı?”

“Münasebetsizliğini yanına kâr bırakmamı mı öneriyorsun Sandalcı!”

“Bana dokunmanı teklif ediyorum!”

Ölüm bu cevabı duyduğunda gözlerini belertmiş “Benimle dalga mı geçiyorsun be adam! Hiçbir surette sana dokunamam!” diye kükremiş Sandalcıya elindeki defteri göstererek.

“Bir yolu var. Zamanda devir atlayıp kendimi öldüreceğim. Bu ihtimal hiçbir hükme bağlanmamış”

Ölüm kırmızı defteri tekrar açıp bu kez daha dikkatle okumuş sayfaları. Dakikalar sonra defteri kapatıp “İyi hoş da bu ihtimalin hükme bağlanmayışının tek sebebi imkân dâhilinde olmayışı”

“Mümkün. Hatta yaptım. Oradaydın. Seni gördüm. Bu yüzden seni daha önce gördüğümü söylemiştim burada ilk belirlediğinde. Kılığın kıyafetin farklıydı ama diğer benin yanında dikiliyordun. Eminim. Hançerimi gözünün önünde sapladım müstakbel kendime.”

Ölüm gülmeye başlamış “Hakikaten de aklın deryada çilekeş olmaktan ziyan olmuş İhtiyar”

“O zaman gel seninle şifahen bir akit yapalım da hakkımdaki tevatür asla kavuşsun. Sana söyleyeceğim tarihte, söyleyeceğim yere geleceksin. Eğer ben yalan yanlış konuşuyorsam istediğin her şeyi yapabilirsin bana. Ama ben doğruyu söylüyorsam canımı alacaksın kendi kendimi hançerlediğimde. Her ihtimal de senin kârına. Ya canımı alacaksın ya da beni cezalandırman için kendimi sunacağım sana”

Ölüm elini çenesine götürüp düşünmeye başlamış. “Peki, anlaştık Sandalcı” demiş, “Ancak şu سوالım cevaplanmadan gitmem. Canımı almamı istemenin bir sebebi var o da kehanetin orada gerçekleşeceğini düşünmen. Oraya nasıl varacaksın? Neticede benim vazifem canları almaktır, senin gibi ruhları taşımak değil.”

“Rüyaları gören insanlar... Ne Andronikos ne de şu tefeci... Benim kadar orada olmayı hak etmiyorlar ama orada olacaklar. Bunun nasıl olduğunu bilmiyorum ama beni bu serüvene çıkartan,

önüme çetrefilli bulmacaları koyan her kim veya her ne ise gözlerimi orada açmamı isteyecektir.”

Sözler verilip yeminler döküldüğünde geldiği gibi çekip gitmiş Ölüm. Sandalcı yaptığı akitten memnun olmasına memnunmuş ama içinde bir kuruntu yiyip bitiriyormuş onu. Yaptığı anlaşma ile geleceği teminat altına mı almış, yoksa tüm olucakları tepetakkak mı etmiş bir türlü emin olamıyormuş.

O üç okyanusta devriâlemine devam ederken dünya da devr-i terakkideymiş. Medeniyetin zuhurundan beri ayak basılmamış memleketlere, kıtalara ayak basılmış; yıldızlara başka bir zaviyeden bakılmış; kimi kadınlar başlarını ev damının gölgesinden çıkarmış; elemlere dua ile değil akılla çare aranmış; halklar kralları devirip taşsız krallara selam durmuş. Kharon bu inkişafa şahit olamadığı için bazen ıstırap duyuyormuş lakin deryada köpekbalıklarına ziyafet olan asker cesetlerine, benzi kara diye ayağına pranga takılıp gemi hangarlarına tıklan kölelere ne zaman denk gelse hatırlarmış insanoğlunun savaş, zulüm ve eziyete olan dinmek bilmez hevesini. İlk cihan turunda onu açıkta görüp şarkılar söyleyen Kızılderililer bile artık onu ne zaman görseler yaylarını gerip oklarını atıyorlarmış sandalına.

Beş asır sonra vakit tamam olduğunda Ümit Burnu'ndan kuzeye döndürmüş sandalını Kharon. Cebelitarık'tan Akdeniz'e girip bir ay sonra bir gece yarısı tam gününde tam vaktinde artık İstanbul olarak anılan Konstantinopolis'e varmış. Tam da kader tanrıçalarının tembihlediği gibi Haliç'in Galata kıyısında tek başına oturup düşüncelere dalmış gencin tarafına sürüklemiş sandalını. Bankta oturan küfelik mahzun genç her ne kadar boylu poslu bir delikanlı olsa da Sandalcı onun İlyas olduğunu yüzüne bakar bakmaz anlamış. Sarılmak, hasret gidermek istemiş ama biliyormuş ki artık ismi Teoman olan bu genç onu tanımayacakmış. Birazdan aklını bulandırıp bayıltacağı delikanlıyı, Daphne'yi meskenlerinde tutan deniz kızlarına teslim etmesi gerekmiş. Teoman'ın yanına oturup ona bir hikâyeye anlatmış. Delikanlının boyu posu değişse de merakı yerli yerinde duruyormuş. İlyas nasıl onun hikâyelerini pür dikkat dinlemişse Teoman da deniz kızları hakkında anlattığı hikâyeyi aynı hevesle dinlemiş. Çocuğu bayıltıp sandalına yatırdığında bir daha onunla karşılaşmayacağını bildiğinden baygın gence sımsıkı sarılmış, alnını öpmüş, sandalın küreklerini alıp halatı çözmüş. Ayıldığında kendini Haliç'in ortasında bulan Teoman deniz kızlarının şarkılarıyla mest olup deryaya çekilirken, uzaktan bu sahneyi izleyen Kharon kıyıdan uzaklaşıp koca şehrin içinde kaybolmuş.

III

HİÇLİKTEKİ ÇİÇEK

Sandalcı, Teoman'ın üç gün sonra denizden çıkıp evine döneceği ve elli yıl sonra anca aklının başına geleceği hususunda uyarıldığından avarelik yapacağı bu yarım asrı doya doya harcamış lakin o İstanbul'a ayak uydurmaya çalışırken İstanbul en başta ona sağlam bir çelme takmış.

Yaşamayı için bir ev kiralaması icap ediyormuş ama cebindeki metelikler hiçbir işe yaramazmış zira insanlar altından, gümüşten ziyade kâğıda tapar olmuşlar. Kharon da sorup soruşturup Kapalıçarşı'nın yolunu tutmuş, cebindeki altın metelikleri bozdurup kâğıt paraya çevirmek istemiş. Ne var ki onca kuyumcu arasında en evhamlısına denk gelmiş. Kuyumcu Sandalcının kılığını kıyafetini şöyle bir süzüp Antik Yunan'dan kalma obolosları gözlüğüyle incelemiş, bir bahaneyle Sandalcıyı dükkânında bekletip dışarıya çıkararak polisleri çağırılmış. Ne olduğunu anlamadan derdest

edilip nezarethaneye atılan Sandalcı, birkaç gün sonra tarihi eser kaçakçılığından yargılandığı duruşmada hüküm giyip hapse atılmış.

Mahpus yaşamı yeni değilmiş Sandalcı için. Daha evvel de birkaç kez zindanlara atılmışlığı olmuş ancak bu kez daha önce hiç tecrübe etmediği bir ortamdaymış. Koğuşta daha yirmi yaşına yeni basmış, elinden kitaplar, dilinden türküler düşmeyen gençler ile geçiriyormuş cezasını. Tek meselesi mahpushanede geçireceği birkaç yıl olsa gam duymazmış Kharon ama başında bir de hüviyet sorunu varmış. Nüfus kayıtlarında adına, ecdadına bir türlü rastlanmamasından bu kez de tahliye sonra sınır dışı edileceği haberi ulaşmış Sandalcıya. Tahliyesine az bir süre kala bir sabah yatağından kalkmamış. Yaşından mütevellit bu durumu ecele yoran koğuş arkadaşları gardiyanları çağırmış, şah damarı parmakla yoklanmış. Gasilhaneye kadar numarasını sürdürmüş Kharon ve fırsatı yakaladığında kaçıp gitmiş.

Sandalcı cebindeki tedavülden kalkmış meteliklerin yüzyılların yirmincisinde hiçbir derde deva olmayacağını anlamış; firarından sonra inşaatlarda amelelik, fırınlarda hamallık yaparak maişetini sağlamış, kendine bir bark açmış. Mazide ölümsüzlüğü fanilerin gözüne batmasına ramak kala göç etme hürriyetine sahipken şimdi İstanbul'a tıklı kaldığından her on yılda bir başka bir semte almış ikametini. Ne vakit bir polis veya asker görse yolunu değiştirmiş, kimisine göre meczup kimisine göre sofu kimisine göre dilenci olarak sürdürmüş yaşamını.

Atlar olmadan hareket eden vasıtaları, bulutların üzerinde kuşlar gibi seyreden uçakları, sesleri fersahlarca öteye anında ulaştıran telefonları, radyoları inceleyedurup; satın aldığı kitapları okurken takvim yaprakları bir bir uçup gidiyormuş. Kharon, aldığı kararın yükünü çekmekle mesul Teoman'ın görünmemek ve ileride vuku bulacak lahzanın akıbetini tehlikeye sokmamak için çok uzun bir zaman artık Cemekân Sokak olarak bilinen ara sokaktaki malum apartmanın yakınına yaklaşmamış, İlyas'ın lanetinden nasibini alanlar ile yolu kesişse bile onlarla muhatap olmamış. Gelgelelim her kaide gibi bu hususta da istisnalar varmış. Günlerden bir gün, Yeni Cami'nin güvercin kaynayan merdivenlerinde, apartmanın belasından muzdarip bir hayalet çıkmış karşısına. Nice sene yalnız, nice sene pişman kalmaktan genç hayaletin çehresine düşmüş keder yüreğine gam salınca, hayaletin yanına oturup onunla kısa da olsa sohbet etmiş ama zavallının yarasına merhem olacağına anca tuz olabilmiş.

İkinci istisna ise 4 Haziran 2012 tarihindeyken olmuş. Mevzubahis tarihte hiçbir şeye tesir etmeden koltuğunda oturup sebatla bir sonraki günü beklemesi gerekiyorken, dizginleyemediği bir merakla Kuledibi'nin yolunu tutmuş. Öğleden sonra Galata Kulesi'nin kuytusundaki sokağa girip 1 numaralı meşhur ve bir o kadar da meşum apartmanın karşısında dikilmeye başlamış. Binanın merdivenlerinde oturup soluklananların garipseyen bakışlarını görmezden gelmiş zira Kader Tanrıçaları tarafından İlyas'ın bir sinek olarak dünyaya geleceği konusunda uyarıldığı için gözleri tetikte olması icap ediyormuş. Apartmandan kravatını saçını düzelterek hışımla çıkıp "Lanet sinek!" diye söylenen bir herifçioğlu yanından geçince fazla bir süre kalmadığını anlamış. Birkaç dakika sonra giriş katındaki dairenin penceresinin kırık köşesinde bir karaltı nazar-ı dikkatini cezp etmiş. Daha dikkatle bakınca bunun cidden bir sinek olduğunu anlamış, heyecana ve hasrete gark olmuş. Sinek de onunla aynı hisleri paylaşıyormuşçasına Sandalcı'ya doğru uçup etrafında pervane olunca anlamış ki şüpheleri, korkuları beyhudeymiş. İlyas'ın şuuru bir sinek olarak etrafında uçarken anlamlandıramadığı duygularını gözyaşlarıyla dışarıya vurmuş. Hislerine bir mana veremiyormuş zira 4 Haziran 2012 tarihinde İlyas bir değil iki kez ölecekmış, lakin hikâyesinin mutlu sona ermesi için de bu vedaların

olması elzemmiş.

Gece bir kuytuda soteye yatıp Karaköy İskelesinde paletlerini giyen Teoman'ı izlemiş. Elli sene önce tanıştığı Teoman ile karşısındaki göbekli, ufak tefek yaşlı adamın aynı kişi olduğundan emin olamıyormuş fakat Teoman küreklere asılıp Haliç'e açıldığında ona veda eden hayaletin varlığı içini rahatlatmış.

5 Haziran tarihi gelip çatığında Camekân Sokağın belasıyla maruf apartmanının merdivenlerinde oturan Mor Cübbeli ihtiyar, kafesini açmak için kepenkleri yukarı iten delikanlının nazarında sakalları neredeyse yere değen bir berduşmuş; tiyatro provasına giderken ismini bilmediği bu loş sokağı kullanmayı adet haline getiren oyuncu kızın nazarında ise şeriat yanlısı bir muhafazakârmiş. Fotoğraf çeken bir İspanyol turist kadına göre ise harikulade bir fotoğrafın süjesi olmaya layık bir adammış. O gün kiminin dilencisi, kiminin divanesi kiminin avaresi kiminin ise ya imamı ya da hahamı olmuş Kharon. Apartmandan tuhaf bir neşeyle evrak çantasını sallaya sallaya çıkan takım elbiseli adamın ise hiçbir sıfat atfetmeden güler yüzle “Günaydın” dediği alelade bir ihtiyarmış. Hâlbuki Mor Cübbeli adam bu tarihte bu merdivenlerde oturmak için on binlerce gün, milyonlarca saat beklemiş, bir zamanlar adı destanlarda zikredilmiş Hades diyarının sandalcısı Kharon'muş

Çok geçmeden Ölüm yanında belirmiş. Gömleğinin üzerine giydiği saten yeleşini siyah redingotuyla, kel kafasını ise melon bir şapkayla örtüp meşin eldivenli ellerini arkasında kavuşturmuş Ölüm'ü görür görmez korkacağı yerde kahkahasını tutmak için elini ağzına götürmüş Sandalcı. “Halimde gülünecek ne var İhtiyar? Sana beş asır vermiş merhametime böyle mi vefa gösteriyorsun?” diye terslemiş Ölüm Sandalcıyı...

“Vefasızlık değil bu yanlış anlama ancak başka bir kılık kıyafet bulamadın mı? Bu ceketin, şapkanın miadı dolalı bir yüzyıl gelip geçti” diye yanıt vermiş Sandalcı.

Ölüm kıyafetlerine bakıp “İlk kez bunca insanın arasında vücuda bürüneceğim için şık görünmem gerektiğini düşündüm. Ayrıca bana laf söyleyeceğine, miadı milattan önce dolmuş hırpani cübbene bak evvela!” deyivermiş, “Milattan zamandan mevzu açılmışken... Yeminime sadık kaldım, bugüne değin bekledim. Gözlerim beni kandırmıyorsa ki böyle bir şey mümkün olamaz, burada senden başka bir Kharon göremiyorum.”

“Biraz daha sabır göster, göreceksin.”

“Sabrın birazını esirgemem senden Sandalcı. Her halükarda bugün bu meselenin kapanacağını bilmek bana huzur veriyor. Daha bu sabah çok önce canını aldığım bir gencin tekrar yaşamını almak zorunda kaldım. Buraya gelmeden önce kayıtları inceledim” demiş Ölüm ve işaret parmağıyla Kharon'un sırtını verdiği apartmanı göstererek “Yine bu melun apartmana bağlanıyor bu tuhafılık. Genç adam daha önce burada ikamet etmiş.”

“Kim bu genç?”

“Mehmet Kahyaoğlu isimli biri. Bir hastanede tekrar bedene bürünmüş lakin bu mucizenin kıymetini bilmekten mahrum ola ki hemencecik kendini hastane penceresinden aşağıya atmış.”

Kharon sakalını sıvazlayıp homurdanmış. En son önceki gece rast geldiği hayaletin nasıl ikinci kez öldüğünü düşünerken zaman da esip geçiyormuş. Mor Cübbeli, vakit kazanmak için Teoman ve Daphne'yi sormuş Ölüm'e. Ölüm ikisinin de öldüğünü söyledikten sonra "Hakkını teslim etmem gerek ihtiyar, dâhiyane bir tertip kurmuşsun. Kızı, iki bin asırdır yanına ilişmediğim deniz kızlarına emanet etmiş olabileceğin aklımın ucuna dahi gelmemiştii. Hâlbuki senin izini süreceğime, biraz olsun baksaydım Haliç'e hemencecik anlardım oyunu" diyerek hayıflanmış kendi kendine bir müddet.

Önce ayağına dar gelen iskarpinini yere vurarak geçen vakte tahammülsüzlüğünü gösteren Ölüm, hemen sonra ceketinin cebinden köstekli bir saat çıkarıp gözlerini Sandalcıya döndürmüştü. "Yeteri kadar bekledim Sandalcı! Ben burada avarelik ederken nice insan fazladan nefes alıyor! Kimin kazandığı kimin kaybettiği artık belli değil mi?" demiş tıslarcasına. Kharon'un içine yine bir evham düşeceği sırada gaipten düşen bir adam Kharon'un kuruntusundan önce davranmış.

Yerden kalkıp üstünü silkeleyen bu adam Mor Cübbeli, kır sakallı, kanca burunlu bir adammış. Ölüm fal taşı gibi açılmış gözleriyle adamı süzerken, Sandalcı etrafı şaşkınlıkla inceleyen geçmişine tebessüm ve huzurla bakıyormuş.

"Yapman icap eden şeyi yap" demiş Kharon geçmişten gelen kendisine. Geçmiş kendisine hançeri sapladığında hiçbir acı hissetmemiş lakin katili olmuş geçmişinin kulağına yolundan sapmaması için söylemesi gereken bir şey daha varmış. "Hayatı yaşa!"

Geçmişten gelen Kharon zaman dehlizine tekrar dönerken bağına hançer saplanmış şimdiki zamanın Kharon'u Ölüm'e dönmüş. "Evet, kimin kazandığı belli... Gördüğün üzere ben!" demiş. Biraz önce şahit olduğu vakaya mana veremeyen Ölüm, nerden geldiğini anlamadığı diğer Sandalcının meçhule intikal etmesinden sonra başını sallayıp gözlerini ovuşturmuş.

"Nasıl bir dümen çeviriyorsun İhtiyar?" diye sormuş Sandalcıya.

"Biraz evvel gördüğün adam bendim. Sen de şahit oldun. Dakikalar önce gözlerinin asla seni kandırmayacağını iddia eden de sendin." demiş Kharon hiddetle, "Şimdi beni suçlayıp yeminine ihanet mi edeceksin, yoksa sözünü tutup soğuk elinle bana dokunacak mısın?"

Ölüm homurdanmış. Eldivenlerini çıkarıp elini Kharon'un şah damarına götürürken "Son bir şey... Hiç özlemeyecek misin yaşamı?" diye sormuş. Kharon mütebessimmiş. "Hayır" diye cevaplamış Ölüm'ün sorusunu gözlerini kapatıp, "Niye özlem duyayım, ben yitirmiyorum ki yaşamı, yaşam beni yitiriyor"

Bilmese de, vaktiyle bir çocuğun yitirdiği dostu için gözyaşlarını damlattığı bir noktada açmış gözlerini Kharon. Yemyeşil bir diyarın göl kıyısında... Devasa ağaçların haşmetli dağlara uzandığı bu memleketin taşları, çimenleri öyle büyükmüş ki Kharon bir anlığına Devler Ülkesine geldiğini düşünüp telaşa kapılmış. Evhamında haksız da değilmiş hani, etrafta haşmetli çiçekler bulunsa da hiçbiri kehanette zikredilen "rengi safi kendinden menkul" bir çiçek değilmiş. Uzakta, çok uzakta, yusyuarlak gölün karşı kıyısında birbirlerine sarılıp vuslata eren Daphne ve Teoman'ı veya nam-ı diğer İlyas'ı görüp mutlu olmakla yetinmiş.

Yürümek istemiş ama göremediği bir şey onu toprağa sapsamışçasına hareket edemiyormuş.

Birdenbire yer sarsılmaya başlamış. Sarsıntı her an şiddetini daha da artırıyormuş. Kharon önce korkmuş, kaçmaya çalışmış fakat gayreti fuzuliymiş. Bir türlü hamle edemiyormuş. Sonra kendisine yaklaşan şeyin ne olduğunu görünce az evvelki gayretinin tersine yerine mihlanıp kalmış. Bu bir maralmış. Kahverengi tüyleri kadife gibi pürüzsüz, dal bacaklı bu zarif mahlûk bir yandan otları atıştırırken bir yandan da hayret edermiş gibi ona bakıyormuş. Maral iki adım daha yaklaşıp Sandalcıyı devasa kara gözleri ile süzdüğünde Kharon binlerce senedir didik didik arayıp hayalini kurduğu çiçeği tıpkı kehanette zikredildiği gibi maralın kapkaranlık gözbebeğinde görüp, her şeyi anlayıvermiş.

Aradığı çiçek kendisiymiş. Yetmiş yedi yaprağın üstünde yedi varaklı, ziya gibi parıl parıl parlayan bir çiçekmiş. Yalayıp yuttuğu hiçbir lisanın hiçbir kelimesi ile tarif edemiyormuş kendisini... Maralın gözbebeğindeki karanlıkta bir mucizeymiş gibi ışıldayan kendisine öyle odaklanmış ki, ışık ile karanlık birbirine bulanmış, siyahtan ve beyazdan bir oda zuhur etmiş Kharon'un önünde. Uzun zifir saçları dalgalı, buğday tenli suratu iki haftadır tıraşa hasret, aynı kendisi gibi kanca burunlu bir genç masasına kurulmuş harıl harıl bir şeyler yazmaktaymış. "Ne de bana benziyor bu delikanlı" diye düşünürken ihtiyar, genç adam işini bitirmiş, neşeyle masadan kalkıp, odayı terk etmiş. Kharon'un nazarı ortalıktan kaybolan genç yerine kitaba meyletmiş.

Kurulmuş kitabın başına, sayfalara göz atmaya başlamış. Her bir cümlede her bir satırda hayreti katbekat artmış zira kitapta İlyas ve Teoman'ın hikâyeleri yetmezmiş gibi bir de kendi yaşam öyküsü varmış. Etrafı taramış gözleri korkuyla... Masanın üzerinde yeşil gözlü bir kızın fotoğrafı varmış, duvarda ise cennet gibi bir vadide dolanan bir maralın yağlıboya tablosu asılıymış. Öyle afallamış ki hışımla sandalyeden kalkarken masanın üzerindeki pipoyla kibrit kutusunu düşürmüştü. Pipoyu yerden alırken burnu uzun zamandır hasret kaldığı bir kokuya rast gelmiş. O kadar sevinmiş ki korkusunu, hayretini bir kenara bırakarak kibrit ile pipoyu yakıp keyfe ermiş. Öyküleri bu kez itinayla, sayfa sayfa okumuş sandalcı ve roman bittiğinde her şeyi anlamış olmanın huzuruyla kitabı kapatmış. Kitabın boş kapağının bir isme muhtaç olduğunu görünce düşünmüş, taşınmış. Münasip bir isimde karar kılınca, almış eline kalemi, kapağa yazmış bulduğu ismi, sonra da mekânı terk etmiş.

Genç adam ertesi gün odaya geldiğinde, geçen gün yazıp bitirdiği romanının kapağında meçhul bir el tarafından kaleme alınmış ismi görünce donakalmış. Kitabın kapağında "Hiç Kimsenin Kralı" yazıyormuş.